

วิธีชีวิตครอบครัวกลุ่มชาติพันธุ์ปกากะญอ
บ้านป่าเต็งใต้ ตำบลป่าเต็ง อำเภอแก่งกระจาน
จังหวัดเพชรบุรี

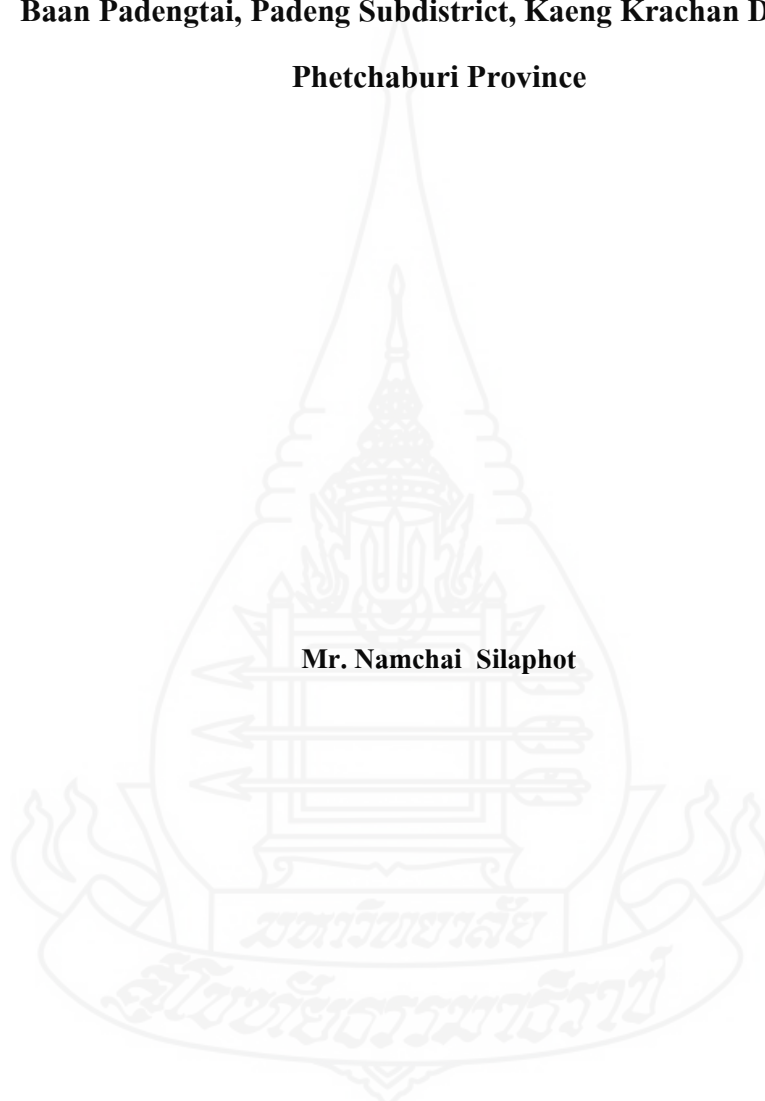
นายนำชัย ศิลาโกชน์

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาศิลปศาสตรมหาบัณฑิต
วิชาเอกการพัฒนาครอบครัวและสังคม สาขาวิชามนุษยนิเวศศาสตร์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช

พ.ศ. 2562

**The Way of Family Life Among the Pga K'nyau (Karen) Ethnic Group,
Baan Padengtai, Padeng Subdistrict, Kaeng Krachan District,
Phetchaburi Province**

Mr. Namchai Silaphot

A Thesis Submitted in Partial Fulfillment of the Requirements for
the Degree of Master of Arts in Family and Social Development

School of Human Ecology

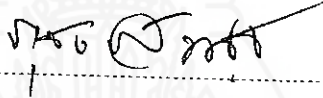
Sukhothai Thammathirat Open University

2019

หัวข้อวิทยานิพนธ์ วิธีชีวิตครอบครัวกลุ่มชาติพันธุ์ปกากะญอ บ้านป่าแดงใต้ ตำบลป่าแดง
อำเภอแก่งกระจาน จังหวัดเพชรบุรี
ชื่อและนามสกุล นายนำชัย ศิลาโภชน์
วิชาเอก การพัฒนาครอบครัวและสังคม
สาขาวิชา มนุษยนิเวศศาสตร์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช
อาจารย์ที่ปรึกษา 1. รองศาสตราจารย์ ดร.อำไพรัตน์ อักษรพรหม
2. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.พรรณเปพร ลีวีโรจน์

วิทยานิพนธ์นี้ ได้รับความเห็นชอบให้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา
ตามหลักสูตรระดับปริญญาโท เมื่อวันที่ 27 ตุลาคม 2563

คณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์

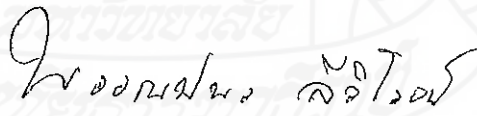
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ภูงค์ เสนานูช)

ประธานกรรมการ

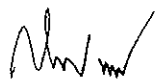
(รองศาสตราจารย์ ดร.อำไพรัตน์ อักษรพรหม)

กรรมการ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.พรรณเปพร ลีวีโรจน์)

กรรมการ

(รองศาสตราจารย์ ดร.สมพร พุทธพิทักษ์ผล)

ประธานกรรมการบัณฑิตศึกษา

ชื่อวิทยานิพนธ์ วิถีชีวิตครอบครัวกลุ่มชาติพันธุ์ปกากะญอ บ้านป่าเต็งใต้ ตำบลป่าเต็ง อำเภอกงกระจาน
จังหวัดเพชรบุรี

ผู้วิจัย นายนาชัย ศิลาโกชน์ รหัสนักศึกษา 2577000017 **ปริญญา** ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต
(การพัฒนาครอบครัวและสังคม) **อาจารย์ที่ปรึกษา** (1) รองศาสตราจารย์ ดร.อำไพรัตน์ อักษรพรหม
(2) ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.พรรณปพร ลีวิโรจน์ **ปีการศึกษา** 2562

บทคัดย่อ

วิจัยครั้งนี้ มีวัตถุประสงค์เพื่อสำรวจวิถีชีวิตครอบครัวกลุ่มชาติพันธุ์ปกากะญอ บ้านป่าเต็งใต้ ตำบลป่าเต็ง อำเภอกงกระจาน จังหวัดเพชรบุรี

เป็นวิจัยเชิงคุณภาพ ประชากร คือ ครอบครัวกลุ่มชาติพันธุ์ปกากะญอ ที่อาศัยอยู่ใน หมู่บ้านป่าเต็งใต้ เจาะจงเลือกตัวอย่างจำนวน 10 ครอบครัว โดยเลือกครอบครัวที่มีผู้นำครอบครัว อายุ 21-39 ปี จำนวน 3 ครอบครัว อายุ 40-59 ปี จำนวน 3 ครอบครัว และอายุ 60 ปีขึ้นไป จำนวน 4 ครอบครัว เครื่องมือวิจัย คือ แบบสัมภาษณ์เชิงลึก แบ่งเป็น 2 ส่วน ได้แก่ 1) ข้อมูลทั่วไปเกี่ยวกับ ครอบครัว 2) ข้อมูลเกี่ยวกับวิถีชีวิตครอบครัว วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้การพรรณนาความและการ วิเคราะห์เนื้อหา

ผลการวิจัย พบว่า ครอบครัวกลุ่มชาติพันธุ์ปกากะญอบ้านป่าเต็งใต้ 1) ข้อมูลทั่วไปของครอบครัว ได้แก่ เป็นครอบครัวขนาดใหญ่และมีบุตรจำนวนมาก นับถือศาสนาคริสต์ การศึกษา ก่อนข้างต่ำ ส่วนใหญ่มีอาชีพรับจ้างทำไร่รายวัน สถานภาพการสมรสคือ แต่งงานมีครอบครัวแล้ว รายได้เฉลี่ยของครอบครัว ประมาณ 6,800 บาท 2) ข้อมูลเกี่ยวกับวิถีชีวิตครอบครัว เป็นครอบครัว เดี่ยว มีชายเป็นใหญ่ นิยมเลือกคู่ในกลุ่มเดียวกันและแยกครอบครัวหลังแต่งงาน สร้างบ้านเรือน แบบสมัยใหม่คิดแม่น้ำและรายล้อมด้วยธรรมชาติ เหตุการณ์ที่มีนัยสำคัญพบว่า มีเหตุการณ์วิกฤต ในครอบครัวที่มีแนวโน้มนำเข้าสู่ภาวะครอบครัวล้มเหลว ด้านเศรษฐกิจมีฝ่ายชายเป็นผู้หารายได้ หลัก รายรับต่ำ รายจ่ายสูง มีเงินออมต่ำ หนี้สินสูง ด้านสัมพันธภาพของครอบครัว พบว่า ให้ความสำคัญต่อการทำบทบาทสมาชิกในครอบครัวต่ำ ไม่นิยมวางแผนการใช้เวลาร่วมกัน เลี้ยงบุตรแบบ ให้พึ่งตนเองเร็ว เลี้ยงบุตรแบบไม่สนับสนุนและควบคุมน้อย ศรัทธากับความเชื่อทางศาสนา เคารพผู้นำ ไม่ชอบเรียกร้อง ไม่ขัดแย้งมีความเกรงใจ ไม่ชอบปฏิเสธ ชอบพึ่งพาอาศัยกัน มีความเกื้อ กูระหว่างญาติพี่น้อง ด้านความสัมพันธ์ระหว่างครอบครัวกับชุมชนพบว่ามีลักษณะจิตอาสาและ ให้ความร่วมมือชุมชน เป็นอย่างดี นอกจากนี้ผลวิจัยยังพบอีกว่า กลุ่มชาติพันธุ์มีวิถีชีวิตอยู่ในสองวิถี คือ วิถีแบบดั้งเดิมและกระแส นิยม วิถีดั้งเดิมเป็นวิถีที่เรียบง่ายรักอิสระ วิถีชีวิตกระแสนิยม คือ กระแสความเจริญด้านเทคโนโลยีและสังคม การปรับตัวเพื่อการดำรงชีวิตจึงเป็นสิ่งสำคัญ

คำสำคัญ วิถีชีวิตครอบครัว กลุ่มชาติพันธุ์ปกากะญอ บ้านป่าเต็งใต้

Thesis Title: The Way of Family Life Among the Pga K'nyau (Karen) Ethnic Group, Baan Padengtai, Padeng Subdistrict, Kaeng Krachan District, Phetchaburi Province

Researcher: Mr. Namchai Silaphot; **ID:** 2577000017; **Degree:** Master of Arts (Family and Social Development); **Thesis Advisers:** (1) Dr. Ampairat Aksomporn; Associate Professor; (2) Dr. Pranpaporn Leewiroj; Assistant Professor, **Academic Year:** 2019

Abstract

This research aimed to survey the way of family life among the Pga K'nyau (Karen) ethnic group in Baan Padengtai, Padeng Subdistrict, Kaeng Krachan District, Phetchaburi Province.

This study is qualitative research. The population was Karen ethnic group families in Baan Padengtai, 10 families purposive sampling. There were three types of families: Three families with a head of the family aged 21-39 years old, three families with a head of the family aged 40-59 years old and four families with a head of the family aged 60 years or older. The research instrument was in-depth interviews, which divided into two parts. 1) general family information and 2) family way of life. Analysis of the information was descriptive and content analysis.

The results of this research show that the Karen ethnic families have 1) general family information: lack of education, farming laborers, married, a large number of children, Christian religion, an average income of 6,800 and 2) family way of life information: a nuclear family, patriarchy, matrilocality, endogamy, modern-style homes, natural surroundings, a significant event that caused crisis with potential to cause family failure, a man as main income provider, low income and high expenses, small savings and large debt, unintentional familial relationships, lack of intentionality in family leisure time, parents pushing self-reliance on their children at a young age, compromising parents, strict religious beliefs, respect for leaders, no demands of others, no disagreements, ready to volunteer and generosity towards community efforts. In other words, the way of life among Karen ethnic families is a mix of tradition and modernisation. The traditional way of life is a simple way of life. The modern way of life involves development in society and increased technology. When in the midst of this dual way of life, a family's ability to adapt is most important.

Keywords: The family way of life, The Pga K'nyau (Karen) ethnic group, Baan Padengtai

กิตติกรรมประกาศ

การทำวิทยานิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จได้ด้วยความเมตตากรุณาอย่างยิ่งของ รองศาสตราจารย์ ดร.อาไพรัตน์ อักษรพรหม สาขาวิชามนุษยนิเวศศาสตร์ ที่ได้ให้ความกรุณาให้คำแนะนำและติดตามการทำวิทยานิพนธ์ครั้งนี้อย่างใกล้ชิด พร้อมทั้งสนับสนุนและให้กำลังใจเป็นอย่างดีมาตลอด นับตั้งแต่เริ่มต้นจนกระทั่งสำเร็จเรียบร้อยสมบูรณ์ ผู้วิจัยรู้สึกซาบซึ้งในความกรุณาของท่านเป็นอย่างยิ่ง

ขอขอบคุณ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ภูงค์ เสนานุช รองคณบดีฝ่ายวิชาการและวิเทศสัมพันธ์ คณะสังคมสงเคราะห์ศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ และผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.พรรณปพร ลีวิโรจน์ คณะสังคมสงเคราะห์ศาสตร์และสวัสดิการสังคม มหาวิทยาลัยหัวเฉียวเฉลิมพระเกียรติ สำหรับการตรวจสอบแก้ไขและให้คำแนะนำที่มีประโยชน์ในงานวิจัยครั้งนี้

ขอขอบคุณ คุณสุนทร ต้นมันทอง นักวิจัยอาวุโส คุณอัจริยา อนันตทัศน์ นักวิจัยสถาบันวิจัยเพื่อการพัฒนาประเทศไทย (TDRI) ที่ได้ให้คำแนะนำให้ความช่วยเหลือและตรวจสอบเครื่องมือวิจัยอย่างเต็มกำลัง คุณสุจิรา วัฒนาศรี ปริญญามหาบัณฑิต สาขาวิชามนุษยนิเวศศาสตร์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช ที่ได้ทุ่มเทและเสียสละเวลายื่นเคียงบำเพ็ญ ไหล่ตลอดจนความช่วยเหลือและกำลังใจอย่างเหลือล้นในการทำวิจัยครั้งนี้

ขอขอบคุณผู้ให้ข้อมูลทั้ง 10 ครอบครัวสำหรับการให้ความร่วมมือเป็นอย่างดีในการวิจัยครั้งนี้ ความสัมพันธ์และมิตรภาพกว่า 15 ปีที่ผู้วิจัยได้ย้ายมาอาศัยอยู่ในบ้านป่าแดง ครอบครัว ทั้ง 10 ครอบครัว รวมทั้งครอบครัวอื่น ๆ ที่ไม่ได้กล่าวถึง คือ ครอบครัวใหม่ที่ทำให้การต้อนรับอย่างอบอุ่น ผู้วิจัยรู้สึกซาบซึ้งและปรารถนาจะทำตนให้เป็นประโยชน์ต่อชุมชนต่อไป

สุดท้ายนี้ขอขอบคุณครอบครัว โดยเฉพาะภรรยาผู้เป็นที่รักที่คอยสนับสนุน อดทนและเสียสละ ให้คำแนะนำและให้กำลังใจอยู่เคียงข้างเสมอ และที่สำคัญเหนือสิ่งอื่นใดคือ ขอขอบคุณองค์พระผู้เป็นเจ้าที่ประทานสติปัญญาและความเข้าใจ ขอขอบคุณสำหรับการทรงนำในการดำเนินชีวิต โดยมีความรักและเป็นผู้ให้อย่างแท้จริง

นำชัย ศิลาโกชน์

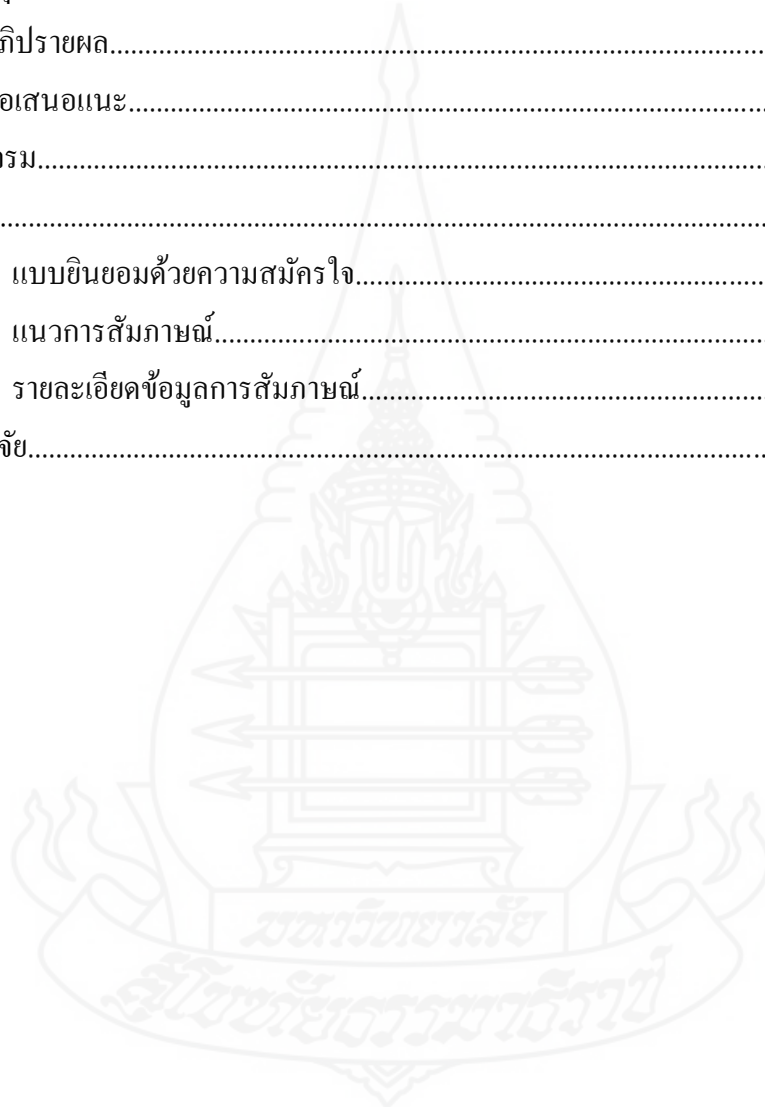
ธันวาคม 2563

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย.....	ง
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ.....	จ
กิตติกรรมประกาศ.....	ฉ
สารบัญตาราง.....	ณ
สารบัญภาพ.....	ญ
บทที่ 1 บทนำ.....	1
ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา.....	1
วัตถุประสงค์การวิจัย.....	4
คำถามวิจัย.....	4
กรอบแนวคิดการวิจัย.....	4
ขอบเขตของการวิจัย.....	5
นิยามศัพท์เฉพาะ.....	6
ประโยชน์ที่ได้รับ.....	7
บทที่ 2 วรรณกรรมที่เกี่ยวข้อง.....	8
แนวคิดเกี่ยวกับวิถีชีวิตครอบครัว.....	8
แนวคิดทฤษฎีโครงสร้างและหน้าที่.....	31
กลุ่มชาติพันธุ์ปกากะญอบ้านป่าแดงใต้.....	34
งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	40
บทที่ 3 วิธีดำเนินการวิจัย.....	51
ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง.....	51
เครื่องมือวิจัย.....	52
การเก็บรวบรวมข้อมูล.....	55
การวิเคราะห์ข้อมูล.....	56
บทที่ 4 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล.....	58
ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของครอบครัว.....	59
ตอนที่ 2 ข้อมูลเกี่ยวกับวิถีชีวิตครอบครัว.....	70

สารบัญ (ต่อ)

	หน้า
บทที่ 5 สรุปการวิจัย อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ.....	89
สรุปการวิจัย.....	89
อภิปรายผล.....	95
ข้อเสนอแนะ.....	100
บรรณานุกรม.....	102
ภาคผนวก.....	106
ก แบบยินยอมด้วยความสมัครใจ.....	107
ข แนวการสัมภาษณ์.....	109
ค รายละเอียดข้อมูลการสัมภาษณ์.....	112
ประวัติผู้วิจัย.....	168

สารบัญตาราง

	หน้า
ตารางที่ 2.1 จำนวนประชากรในพื้นที่ตำบลป่าเต็ง.....	34
ตารางที่ 4.1 ข้อมูลทั่วไปของครอบครัว.....	52
ตารางที่ 4.2 โครงสร้างของครอบครัว.....	54
ตารางที่ 4.4 วิธีการอบรมเลี้ยงดูบุตรของครอบครัว.....	68

สารบัญภาพ

	หน้า
ภาพที่ 2.1 ขบวนการตัดสินใจของพาร์สัน.....	31
ภาพที่ 2.2 ปัจจัยของการฆ่าตัวตายของเดอร์ไคม์.....	35
ภาพที่ 2.3 แผนที่ตำบลป่าเต็ง.....	38
ภาพที่ 4.1 แผนที่เดินดินแสดงที่พักอาศัยจำนวน 10 ครอบครัว.....	53
ภาพที่ 4.2 บ้านพักอาศัยแบบดั้งเดิม.....	56
ภาพที่ 4.3 บ้านพักอาศัยแบบผสมผสานกึ่งทันสมัยและดั้งเดิม.....	57
ภาพที่ 4.4 บ้านพักอาศัยแบบทันสมัย.....	58
ภาพที่ 4.5 ภายในบ้านพักอาศัยไม้ไผ่แบบดั้งเดิม.....	59
ภาพที่ 4.6 สภาพบ้านเรือนแบบดั้งเดิม.....	59
ภาพที่ 4.7 สภาพบ้านเรือนแบบสมัยใหม่.....	60
ภาพที่ 4.8 สภาพแวดล้อมรอบที่พักอาศัย.....	61
ภาพที่ 4.9 สภาพแวดล้อมที่พักอาศัยท่ามกลางต้นไม้และธรรมชาติ.....	62
ภาพที่ 4.10 สภาพแวดล้อมที่พักอาศัยท่ามกลางฟาร์มโคนม แพะ หมู ไก่.....	63
ภาพที่ 4.11 เหตุการณ์ที่มีนัยสำคัญในครอบครัว.....	64
ภาพที่ 4.12 รายรับ-รายจ่าย เงินออมและหนี้สินของครอบครัว 1 ครอบครัว.....	65
ภาพที่ 4.13 รูปแบบปฏิสัมพันธ์ของพ่อแม่ต่อบุตร.....	69
ภาพที่ 4.14 ค่านิยมและคติพจน์ในการดำเนินชีวิตครอบครัว.....	70
ภาพที่ 4.15 การมีส่วนร่วมในกิจกรรมงานประจำปีของหมู่บ้าน.....	71
ภาพที่ 4.16 ความร่วมมือร่วมใจในการช่วยเหลือและมีน้ำใจเป็นส่วนหนึ่งของชุมชน.....	72
ภาพที่ 4.17 ความเป็นน้ำหนึ่งใจเดียวกันของกลุ่มชาติพันธุ์ปกากะญอ.....	72
ภาพที่ 4.18 บริเวณพื้นที่ในความรับผิดชอบของโครงการตามพระราชประสงค์ฯ.....	73
ภาพที่ 4.19 การจัดทำโครงการต่าง ๆ โดยหน่วยงานท้องถิ่น.....	74
ภาพที่ 4.20 การประชุมร่วมกันระหว่างผู้นำ กำนัน ผู้ใหญ่บ้านกับเจ้าหน้าที่ศูนย์ประสานงานฯ...74	74
ภาพที่ 4.21 ลักษณะจิตอาสาของครอบครัวกลุ่มชาติพันธุ์.....	75
ภาพที่ 4.22 สรุปรูปภาพรวมผลวิจัย.....	76

บทที่ 1

บทนำ

1. ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

จุดกำเนิดแห่งชีวิตเริ่มต้นที่ครอบครัว จากครอบครัวสู่ชุมชน จากชุมชนสู่สังคม และจากสังคมสู่ประเทศชาติ ครอบครัวเปรียบเสมือนเป้าหลอมชีวิต หากเป้าหลอมสมบูรณ์ย่อมส่งผลต่อผลงานที่สมบูรณ์ ครอบครัวเข้มแข็งย่อมส่งผลต่อสังคมที่เข้มแข็งเช่นกัน ครอบครัวคือแหล่งเรียนรู้และบ่มเพาะความเป็นมนุษย์ให้กับสังคม ครอบครัวยังเป็นสถาบันหลักและสถาบันพื้นฐานแรกในการพัฒนาคนให้มีคุณภาพ ครอบครัวถือได้ว่าเป็นหน่วยย่อยที่เล็กที่สุด แต่ทว่ามีความสำคัญมากที่สุด

จากรายงานของกรมสตรีและสถาบันครอบครัว ปี 2563 กล่าวว่า ครอบครัวไทยกำลังตกอยู่ในภาวะวิกฤต ซึ่งเกิดจากปัญหาต่าง ๆ ไม่ว่าจะเป็นปัญหาความยากจนและหนี้สิน สาเหตุมาจากทั้งปัจจัยภายในและภายนอก ปัจจัยภายใน ได้แก่ การขาดความรู้ความสามารถในการประกอบอาชีพ ปัญหาด้านสุขภาพ การขาดโอกาสในการเข้าถึงแหล่งทรัพยากรและข้อมูลข่าวสาร การเล็งดูสมาชิกในครอบครัว เป็นต้น ปัจจัยภายนอก ได้แก่ กระแสสังคมบริโภคนิยม การแข่งขันทางเศรษฐกิจ ปัญหาการตั้งครรภ์ในวัยรุ่นและปัญหาความรุนแรงในครอบครัว ในช่วงปี พ.ศ. 2551-2555 วัยรุ่นที่อายุต่ำกว่า 20 ปี และอายุต่ำกว่า 15 ปี มีแนวโน้มเพิ่มขึ้น สถานการณ์การตั้งครรภ์ ของวัยรุ่น พบว่าในประเทศไทยมีร้อยละ ของหญิงอายุต่ำกว่า 20 ปี ตั้งครรภ์สูงขึ้น จากร้อยละ 39.79 ในปี พ.ศ. 2551 เป็นร้อยละ 46.32 ในปี พ.ศ. 2555 และจากการศึกษาของโรงพยาบาลจุฬาลงกรณ์ ร่วมกับกรมอนามัยคาดหมายว่ามีการทำแท้ง 1-2 แสนรายต่อปีและ 1 ใน 3 เป็นวัยรุ่น แม้ว่าประเทศไทยจะมีความพยายามในการแก้ปัญหาต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นกับครอบครัว แต่พบว่า ปัญหาความรุนแรงทั้งทางด้านจิตใจและร่างกายยังคงปรากฏอย่างต่อเนื่องและในทุกมิติของสังคมไทย ปัญหาสัมพันธภาพและการสื่อสารในครอบครัว ครอบครัวขาดทักษะความรู้ในการสื่อสารที่ดีระหว่างสมาชิกครอบครัว ซึ่งการสื่อสารนั้นเป็นเครื่องมือสำคัญในการเสริมสร้างสัมพันธภาพในครอบครัว มหาวิทยาลัยมหิดลได้ทำการศึกษา สถานการณ์สุขภาพของครอบครัวไทยอย่างต่อเนื่องตั้งแต่ปี พ.ศ. 2552-2554 พบว่า สมาชิกในครอบครัวมีการใช้คำพูดเชิงบวกต่อกันเป็นประจำเพียงร้อยละ 46.6 ที่เหลือราวร้อยละ 53.4 ทำเป็นบางครั้งหรือบางครั้งครอบครัวแทบจะไม่ได้ทำเลย ปีถัดมาลด

จำนวนลงเหลือเพียงร้อยละ 36.6 (กรมกิจการสตรีและสถาบันครอบครัว, 2563, น. 19) นอกจากนี้ยังพบปัญหาการอบรมเลี้ยงดูบุตร ซึ่งปัจจุบันครอบครัวหรือพ่อแม่ขาดความรู้และทักษะในการอบรมเลี้ยงดูบุตรที่ได้มาตรฐานตามมาตรฐานขั้นต่ำในการเลี้ยงดูบุตร ซึ่งกำหนดไว้ในพระราชบัญญัติคุ้มครองเด็ก มาตรา 23 (ศูนย์พิทักษ์สิทธิเด็ก 2560, น. 1) ที่ระบุให้ผู้ปกครองต้องให้การอุปการะเลี้ยงดูอบรมสั่งสอน การพัฒนาเด็กที่อยู่ในความปกครองดูแลของตนตามสมควรแก่ขนบธรรมเนียมประเพณีและวัฒนธรรมแห่งท้องถิ่น นอกจากนี้ครอบครัวไทยยังประสบกับปัญหาอื่น ๆ อาทิเช่น ปัญหาเด็กและผู้สูงอายุถูกทอดทิ้ง ปัญหาอบายมุข การพนัน บุหรี่ เหล้าและสารเสพติดในครอบครัว เป็นต้น

วิกฤตครอบครัวที่เกิดขึ้นจากการปัญหาและการเปลี่ยนแปลง ส่งผลให้สมาชิกในครอบครัวสับสนต่อบทบาทหน้าที่ ภายใต้อิทธิพลโครงสร้างหน้าที่ครอบครัวของทาลคอตต์ พาร์สันส์ (Talcott Parsons) ซึ่งได้อธิบายว่า ครอบครัวเป็นระบบที่ประกอบด้วยการทำงานของแต่ละส่วนที่มีความสัมพันธ์ระหว่างกัน เปรียบเสมือนการทำงานของร่างกายที่ประกอบด้วยเซลล์ต่าง ๆ ที่ต้องทำงานสอดคล้องกัน โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อการมีชีวิตรอด หน้าที่ของสังคมคือ การทำหน้าที่ให้เกิดดุลยภาพ การศึกษาครอบครัวจึงจำเป็นเนื่องจากครอบครัวถือเป็นระบบย่อยระบบหนึ่งในสังคม

ปัญหาเหล่านี้ไม่เพียงแต่ส่งผลกระทบต่อสถานการณ์ครอบครัวไทย แต่ยังส่งผลกระทบต่อกลุ่มชาติพันธุ์อื่น ๆ ที่อาศัยอยู่ในประเทศไทยด้วย ปัจจุบันประเทศไทยมีประชากรกลุ่มชาติพันธุ์อาศัยกระจายอยู่ทุกภูมิภาคของประเทศไทย คิดเป็นร้อยละ 9.68 ของประชากรทั้งหมด (กระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ 2563, น. 1) ซึ่งมีความน่าสนใจกล่าวคือ ประชากรกลุ่มชาติพันธุ์ในประเทศไทยมีสถานการณ์ครอบครัวเหมือนที่กล่าวมาข้างต้นหรือไม่อย่างไร

กลุ่มชาติพันธุ์ในประเทศไทย เป็นกลุ่มที่ถูกกระบวนการทางสังคมผลักดันให้ตกอยู่ในสถานะ “บุคคลชายขอบ” ของสังคมนับจากอดีตจนถึงปัจจุบัน ประเทศไทยมีกลุ่มชาติพันธุ์และชนเผ่าไม่น้อยกว่า 60 กลุ่มชาติพันธุ์ และชนเผ่ามีประชากรกว่าหก ล้านคน (กระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์, 2556, น. 4-6) กลุ่มชาติพันธุ์ตามหลักฐานพบว่าอาศัยอยู่ในภูมิภาคเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ตั้งแต่อดีต กลุ่มชาติพันธุ์อาศัยอยู่ระหว่างพรมแดนไทย-พม่า ประมาณ 600-700 ปีมาแล้ว สำหรับในประเทศไทยกลุ่ม “ชาติพันธุ์ปกากะญอ” อาศัยอยู่ตั้งแต่ สมัยกรุงศรีอยุธยา (สุรพงษ์ ก้องจันท์ ก. 2563) กลุ่มชาติพันธุ์ปกากะญอกับสังคมไทยจึงถือว่าเป็นเสมือนส่วนหนึ่งของสังคมไทยที่มีความสัมพันธ์ตั้งแต่อดีตจนถึงปัจจุบัน ซึ่งมักถูกกลืนรอนสิทธิความเป็นมนุษย์ ไม่ได้ได้รับความเป็นธรรม สิทธิความเป็นพลเมืองและสิทธิทางวัฒนธรรม ถูกมองและตัดสินว่าเป็นกลุ่มที่เป็นปัญหาและภาระของประเทศ ด้วยเหตุปัจจัยดังกล่าวกลุ่มชาติพันธุ์ปกากะญอจึงมีความเปราะบาง มีความเสี่ยงต่อความไม่มั่นคงในชีวิตและจิตใจในระดับรุนแรง

สถานการณ์และปัจจัยเสี่ยงดังกล่าวก่อให้เกิดปัญหาต่าง ๆ ที่ตามมาอีกมากมาย ซึ่งปัญหาเหล่านี้ส่งผลกระทบต่อความมั่นคงของประเทศทั้งมิติชุมชน สังคมและในระดับครอบครัว

กลุ่มชาติพันธุ์ปกากะญอบ้านป่าแดงใต้ เป็นกลุ่มชาติพันธุ์เพียงกลุ่มเดียวที่อาศัยอยู่ท่ามกลางคนไทยในบ้านป่าแดงใต้ ตำบลป่าแดงประกอบด้วย 10 หมู่บ้าน ข้อมูลองค์การบริหารส่วนท้องถิ่นตำบลป่าแดง (อบต.) ปี พ.ศ. 2563 สํารวจว่า มีจำนวนครัวเรือนทั้งหมด 2,699 หลังคาเรือน จำนวนประชากรชาย 3,675 คน ประชากรหญิง 3,436 คน สำหรับประชากรในหมู่ที่ 6 บ้านป่าแดงใต้ ประกอบด้วย 467 หลังคาเรือน ประชากรชาย 1,475 คน ประชากรหญิง 1,322 คน ประชากรส่วนใหญ่มีอาชีพเลี้ยงโคนมและเกษตรกรรมเป็นหลัก และเนื่องจากพื้นที่ป่าแดงมีพื้นที่ติดต่อกับชายแดน ไทย-พม่า จึงมีการอพยพและเดินทางเข้าออกระหว่างตะเข็บชายแดนสู่ประเทศไทยและเข้ามาอาศัยอยู่บริเวณพื้นที่ป่าแดงเพื่อมาทำกินและขายแรงงาน การเข้ามาอยู่อาศัยโดยผิดกฎหมายพ่อแม่ไม่ได้อาศัยและดูแลลูก ทำให้มีโอกาสถูกหลอกลวงและเกิดการล่วงละเมิดทางเพศ ปัญหาการถูกเอารัดเอาเปรียบด้านแรงงาน ครอบครัวแตกแยก การฆ่าตัวตาย ปัญหาด้านจริยธรรม ที่ต่ำลง ปัญหายาเสพติดและปัญหาด้านสุขภาพและโรคติดต่อที่ตามมาอีกด้วย (องค์การบริหารส่วนท้องถิ่นตำบลป่าแดง, 2563)

การอพยพเข้ามาอยู่ในดินแดนไทยจากรุ่นปู่ย่าตายายสู่รุ่นพ่อแม่ ส่งผลต่อวิถีชีวิตครอบครัวของชนรุ่นปัจจุบัน จากวิถีชีวิตที่เคยอาศัยอยู่กับธรรมชาติต้นน้ำลำธาร แผ่นดินกว้าง ไม่มีขอบเขตจำกัด เดินไปไหนสามารถสร้างบ้านทำไร่ปลูกผักได้ที่นั้น เมื่อการพัฒนาและความเจริญเข้ามาพร้อมกับกระแสสังคมนิยม ตำบลป่าแดงถูกประกาศว่าเป็นพื้นที่เขตอุทยานแห่งชาติ มีการจัดการบริหารพื้นที่ การทำไร่การล่าสัตว์ป่าจึงผิดกฎหมายและถือเป็นการรุกล้ำพื้นที่เขต อุทยาน ผืนป่าที่เคยเป็นโรงเรียนและแหล่งอาหาร ทรัพยากรต่าง ๆ เคยอยู่ในป่า ป่าเปรียบเสมือน ผู้เย็นเงินเป็นสิ่งไม่จำเป็น ปัจจุบันกลุ่มชาติพันธุ์ปกากะญอถูกจำกัดพื้นที่ เงินกลายเป็นสิ่งที่ จำเป็นชีวิตที่เคยทำมาหากินกลายเป็นทำมาหาขาย (เงิน) ปลูกผักเพื่อขายเพื่อให้ได้เงินมาเลี้ยงชีพวิถีชีวิตที่เคยมีอิสระและเรียบง่ายถูกกระแสสังคมและเทคโนโลยีเข้ามาแทนที่ จากสถานการณ์ที่กำลังเกิดขึ้นนี้ เป็นปัจจัยทำให้วิถีชีวิตกลุ่มชาติพันธุ์ปกากะญอบ้านป่าแดงเปลี่ยนแปลงไปจากเดิม ประเพณีและวัฒนธรรมจากบรรพบุรุษที่สืบทอดต่อกันมา การแต่งกาย ภาษา เป็นทรัพยากรที่มีคุณค่ามหาศาล หากสูญหายหรือเปลี่ยนแปลงไปคงเป็นการยากหากจะเรียกกลับคืนมา

งานวิจัยเกี่ยวกับวิถีชีวิตครอบครัวกลุ่มชาติพันธุ์ปกากะญอ ที่ผ่านมานั้นศึกษาวิถีชีวิตกลุ่มชาติพันธุ์ปกากะญอ การเปลี่ยนแปลงทางด้านอัตลักษณ์ชนเผ่าและวิจัยกลุ่มจะศึกษากลุ่มชาติพันธุ์ในพื้นที่ภาคเหนือ ซึ่งเป็นพื้นที่ ๆ มีจำนวนประชากรกลุ่มชาติพันธุ์อาศัยอยู่เป็น จำนวนมาก อีกทั้งมีหน่วยงานทั้งภาครัฐและเอกชนเข้าไปศึกษาและช่วยเหลือจำนวนมาก สำหรับ

พื้นที่บ้านป่าเต็งใต้ยังไม่พบว่ามีการวิจัยใด ๆ เกี่ยวกับครอบครัวกลุ่มชาติพันธุ์ปกากะญอ การพัฒนาและกระแสสังคมนิยมที่เข้าไปป่าเต็งผ่านมาเพียง 39 ปี ต่างจากกลุ่มชาติพันธุ์ภาคเหนือ ที่ความเจริญและการพัฒนาเข้าไปกว่าสองร้อยกว่าปีแล้ว นับว่าบ้านป่าเต็งเป็นพื้นที่ใหม่ กระแสสังคมนิยมและเทคโนโลยีเข้ามา หากกลุ่มชาติพันธุ์ปกากะญอรับเอาเข้ามาโดยรู้ไม่เท่าทันและขาด วิจารณ์ อาจส่งผลกระทบต่อวิถีชีวิตกลุ่มชาติพันธุ์ปกากะญอก็เป็นได้

ปัจจุบันผู้วิจัยทำงานด้านการพัฒนาเด็ก ครอบครัวและชุมชน ภายใต้มูลนิธิที่มีได้ แสงผลกำไรใด ๆ โดยผู้วิจัยได้ย้ายมาอยู่หมู่บ้านป่าเต็งใต้และใช้ชีวิตคลุกคลีและฝังตัวอยู่ในชุมชน มาเป็นเวลากว่า 15 ปี ตลอดเวลาของการทำงานได้ริเริ่มและทำโครงการเกี่ยวข้องกับเด็ก ครอบครัว และชุมชน โดยมีเป้าหมายหลักเพื่อนำมาซึ่งการพัฒนาแบบบูรณาการและครบด้าน ไม่ว่าจะเป็นด้าน ร่างกาย ด้านสติปัญญา ด้านจริยธรรมและด้านสังคม อีกทั้งรู้จักคุ้นเคยและใช้ชีวิตร่วมกับครอบครัว ที่ทำการวิจัยเป็นอย่างดี มีการพบปะเยี่ยมเยียนพูดคุยอย่างสม่ำเสมอ การสำรวจวิจัยครั้งนี้ จึงถือเป็น โอกาสที่ดีในการสำรวจ และวิเคราะห์สถานการณ์ วิถีชีวิตครอบครัวกลุ่มชาติพันธุ์ปกากะญอ บ้านป่าเต็งใต้ ตำบลป่าเต็ง อำเภอแก่งกระจาน จังหวัดเพชรบุรี อย่างลึกซึ้งและครบทุกมิติ

2. วัตถุประสงค์การวิจัย

เพื่อสำรวจวิถีชีวิตครอบครัวกลุ่มชาติพันธุ์ปกากะญอ บ้านป่าเต็งใต้ ตำบลป่าเต็ง อำเภอแก่งกระจาน จังหวัดเพชรบุรี

3. คำถามวิจัย

วิถีชีวิตครอบครัวกลุ่มชาติพันธุ์ปกากะญอ บ้านป่าเต็งใต้ ตำบลป่าเต็ง อำเภอ แก่งกระจาน จังหวัดเพชรบุรี เป็นอย่างไร

4. กรอบแนวคิดการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ ได้ใช้กรอบแนวคิดพื้นฐานเกี่ยวกับทฤษฎีโครงสร้างหน้าที่ของทาลคอตต์ พาร์สันส์ (Talcott Parsons) ได้แก่ ความหมายและองค์ประกอบของโครงสร้างหน้าที่ของครอบครัว โดยใช้หลักการหน้าที่พื้นฐานของระบบ ซึ่งประกอบด้วย 4 ประการ ได้แก่ การปรับตัว, การบรรลุ

เป้าหมาย, การบูรณาการและการรักษาแบบแผนเป็นฐานคิดในการสำรวจ ทัศนคติและวิเคราะห์วิถีชีวิตครอบครัวกลุ่มชาติพันธุ์ปกากะญอบ้านป่าเต็งใต้

5. ขอบเขตของการวิจัย

ผู้วิจัยได้กำหนดขอบเขตการวิจัยในด้านต่าง ๆ ดังนี้

5.1 ขอบเขตด้านประชากร/กลุ่มตัวอย่าง

5.1.1 ประชากร คือ ครอบครัวกลุ่มชาติพันธุ์ปกากะญอที่อาศัยอยู่ในพื้นที่บ้านป่าเต็งใต้ ตำบลป่าเต็ง อำเภอแก่งกระจาน จังหวัดเพชรบุรี จำนวน 467 ครอบครัว ซึ่งเป็นหมู่บ้านที่มีกลุ่มชาติพันธุ์ปกากะญออาศัยอยู่ และยังมีจำนวนประชากรและหลังคาเรือนมากที่สุดในตำบล ป่าเต็ง อำเภอแก่งกระจาน จังหวัดเพชรบุรี

5.1.2 กลุ่มตัวอย่าง คือ ครอบครัวกลุ่มชาติพันธุ์ปกากะญอที่อาศัยอยู่ในบ้าน ป่าเต็งใต้ ตำบลป่าเต็ง อำเภอแก่งกระจาน จังหวัดเพชรบุรี เลือกเจาะจงจำนวน 10 ครอบครัว เป็นตัวแทนของประชากร โดยแบ่งออกเป็น 3 ประเภท ได้แก่

- ครอบครัวที่มีผู้นำครอบครัวอายุ 21-39 ปี จำนวน 3 ครอบครัว
- ครอบครัวที่มีผู้นำครอบครัวอายุ 40-59 ปี จำนวน 3 ครอบครัว
- ครอบครัวที่มีผู้นำครอบครัวอายุ 60 ปีขึ้นไป จำนวน 4 ครอบครัว

5.2 ขอบเขตด้านเนื้อหา ประกอบด้วยวิถีชีวิตครอบครัวกลุ่มชาติพันธุ์ปกากะญอ แบ่งได้เป็น 2 ส่วน ได้แก่

5.2.1 ข้อมูลทั่วไปของครอบครัว คือ จำนวนสมาชิกในครอบครัว ลักษณะทางประชากรของสมาชิกแต่ละคนในครอบครัว เพศ อายุ การศึกษาและสถานภาพการสมรส ศาสนาหลักของครอบครัวและรายได้ของครอบครัว

5.2.2 ข้อมูลเกี่ยวกับวิถีชีวิตของครอบครัว แบ่งออกเป็น โครงสร้างของ ครอบครัว ได้แก่ โครงสร้างและลักษณะครอบครัว ลักษณะที่พักอาศัย สภาพแวดล้อมรอบบ้าน ระยะเวลาในการเข้ามาอยู่อาศัยในชุมชน เหตุการณ์ที่มีนัยสำคัญในครอบครัว ผู้หารายได้หลัก รายรับรายจ่าย เงินออม ภาระหนี้สิน แหล่งพึ่งพิงทางเศรษฐกิจและสุขภาพของสมาชิกในครอบครัว หน้าที่ของ ครอบครัว ได้แก่ สัมพันธภาพในครอบครัว วิธีการอบรมเลี้ยงดูบุตร ค่านิยม คำสอน คติพจน์ใน การดำเนินชีวิต การทำบทบาทสมาชิก หลักการตัดสินใจภายใน ครอบครัว การใช้เวลาทำกิจกรรมร่วมกันและกาพึ่งพาอาศัยตนเองของสมาชิกในครอบครัว และส่วนสุดท้าย ได้แก่ ความสัมพันธ์

ระหว่างครอบครัวกับชุมชน บทบาทการมีส่วนร่วมของครอบครัวกับชุมชน บทบาทของหน่วยงาน
เจ้าหน้าที่ภาครัฐ องค์กรการปกครองส่วนท้องถิ่นต่าง ๆ และลักษณะจิตอาสาของครอบครัวต่อ ชุมชน

6. นิยามศัพท์เฉพาะ

ผู้วิจัยได้ให้ความหมายของศัพท์ที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ เพื่อให้เกิดความเข้าใจตรงกัน ดังนี้

6.1 วิธีชีวิตครอบครัว หมายถึง ลักษณะ โครงสร้างและหน้าที่ของครอบครัวของกลุ่ม
ชาติพันธุ์ปกากะญอที่อาศัยอยู่ในบริเวณบ้านป่าเต็ง จำนวน 10 ครอบครัว ได้แก่ ข้อมูลเกี่ยวกับ
ครอบครัว จำนวนสมาชิกในครอบครัว ลักษณะทางประชากรของสมาชิกแต่ละคนในครอบครัว เพศ อายุ
การศึกษาและสถานภาพการสมรส ศาสนาหลัก รายได้ของครอบครัว ข้อมูลเกี่ยวกับวิถี ชีวิตครอบครัว
ได้แก่ ลักษณะ โครงสร้างของครอบครัว ลักษณะที่พักอาศัย สภาพแวดล้อมรอบบ้าน
ระยะเวลาในการเข้ามาอยู่อาศัยในชุมชน เหตุการณ์ที่มีนัยสำคัญในครอบครัว ผู้หารายได้หลัก
รายรับรายจ่าย เงินออม ภาระหนี้สิน แหล่งพึ่งพิงทางเศรษฐกิจและสุขภาพของสมาชิก ในครอบครัว
หน้าที่ของครอบครัว ได้แก่ สัมพันธภาพในครอบครัว วิธีการอบรมเลี้ยงดูบุตร ค่านิยม คำสอน
คติพจน์ในการดำเนินชีวิต การทำบทบาทสมาชิก หลักการตัดสินใจภายในครอบครัว การใช้เวลาทำ
กิจกรรมร่วมกันและการพึ่งพาอาศัยตนเองของสมาชิกในครอบครัว รวมทั้งความสัมพันธ์ระหว่าง
ครอบครัวกับชุมชน บทบาทการมีส่วนร่วมของครอบครัวกับชุมชน บทบาทของหน่วยงาน
เจ้าหน้าที่ภาครัฐ องค์กรการปกครองส่วนท้องถิ่นต่าง ๆ และลักษณะจิตอาสาของครอบครัวต่อ ชุมชน

6.2 กลุ่มชาติพันธุ์ปกากะญอ หมายถึง กลุ่มครอบครัวปกากะญอที่อาศัยอยู่ในบ้าน
ป่าเต็งใต้ ตำบลป่าเต็ง อำเภอแก่งกระจาน จังหวัดเพชรบุรี จังหวัดเพชรบุรี ประกอบด้วย สมาชิก 3 ประเภท
ได้แก่ 1) ครอบครัวที่มีผู้นำครอบครัวอายุ 21-39 ปี 2) ครอบครัวที่มีผู้นำ ครอบครัวอายุ 40-59 ปี
3) ครอบครัวที่มีผู้นำครอบครัวอายุ 60 ปีขึ้นไป

6.3 โครงสร้างของครอบครัว หมายถึง ลักษณะครอบครัว ลักษณะที่อยู่อาศัยและ
สภาพแวดล้อมของครอบครัว ระยะเวลาในการเข้ามาอยู่อาศัย เหตุการณ์ที่มีนัยสำคัญของ ครอบครัว
เศรษฐกิจของครอบครัว ราย-รายจ่าย เงินออม หนี้สินและแหล่งพึ่งพิงทางเศรษฐกิจ รวมถึง
สุขภาพของสมาชิกในครอบครัวกลุ่มชาติพันธุ์ปกากะญอ บ้านป่าเต็งใต้

6.4 หน้าที่ของครอบครัว หมายถึง สัมพันธภาพในครอบครัว วิธีการอบรมเลี้ยงดูบุตร
ค่านิยม คำสอนและคติพจน์การดำเนินชีวิต หลักการตัดสินใจของครอบครัว การใช้เวลาและการทำ
กิจกรรมของครอบครัวกลุ่มชาติพันธุ์ปกากะญอ บ้านป่าเต็งใต้

6.5 ความสัมพันธ์ระหว่างชุมชนกับครอบครัว หมายถึง บทบาทการมีส่วนร่วมของครอบครัวกับชุมชน บทบาทของหน่วยงานรัฐ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นและลักษณะจิตอาสาของครอบครัวต่อชุมชนของครอบครัวกลุ่มชาติพันธุ์ปกากะญอ บ้านป่าเต็งใต้

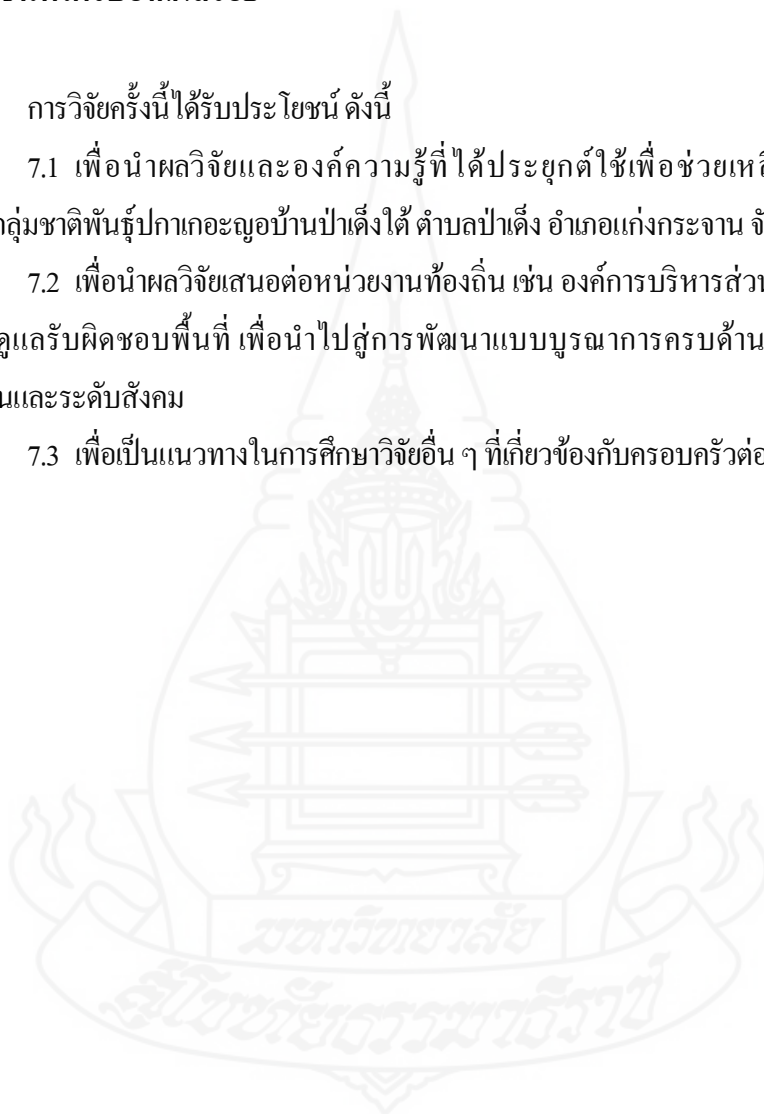
7. ประโยชน์ที่ได้รับจากผลวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ได้รับประโยชน์ ดังนี้

7.1 เพื่อนำผลวิจัยและองค์ความรู้ที่ได้ประยุกต์ใช้เพื่อช่วยเหลือ และพัฒนาชีวิตครอบครัวกลุ่มชาติพันธุ์ปกากะญอบ้านป่าเต็งใต้ ตำบลป่าเต็ง อำเภอแก่งกระจาน จังหวัดเพชรบุรี

7.2 เพื่อนำผลวิจัยเสนอต่อหน่วยงานท้องถิ่น เช่น องค์กรบริหารส่วนท้องถิ่นตำบล ป่าเต็ง ที่มีหน้าที่ดูแลรับผิดชอบพื้นที่ เพื่อนำไปสู่การพัฒนาแบบบูรณาการครบด้านทั้งระดับ ครอบครัว ระดับชุมชนและระดับสังคม

7.3 เพื่อเป็นแนวทางในการศึกษาวิจัยอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้องกับครอบครัวต่อไป

บทที่ 2

วรรณกรรมที่เกี่ยวข้อง

การสำรวจวิถีชีวิตครอบครัวกลุ่มชาติพันธุ์ปกากะญอ บ้านป่าเต็งใต้ ตำบลป่าเต็ง อำเภอกำแพงแสน จังหวัดเพชรบุรี การวิจัยครั้งนี้ มีแนวคิดที่สำคัญต่อการอธิบายประเด็นที่ทำการสำรวจ 4 แนวคิด ดังต่อไปนี้

1. แนวคิดเกี่ยวกับวิถีชีวิตครอบครัว
2. แนวคิดทฤษฎีโครงสร้างและหน้าที่
3. กลุ่มชาติพันธุ์ปกากะญอ บ้านป่าเต็งใต้ ตำบลป่าเต็ง อำเภอกำแพงแสน จังหวัดเพชรบุรี
4. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

1. แนวคิดเกี่ยวกับวิถีชีวิตครอบครัว

แนวทางการดำเนินชีวิตของคนไทยตั้งแต่เกิดจนกระทั่งตาย รวมถึงปัจจัยที่จำเป็นในการดำเนินชีวิต อันได้แก่ ที่อยู่อาศัย อาหารการกิน เครื่องนุ่งห่มและยารักษาโรค นอกจากนี้วิถีชีวิตยังหมายถึงความรู้เรื่องสังคม วัฒนธรรม ภูมิปัญญา การประเพณี ปฏิบัติ การศึกษาตั้งแต่อดีตจนถึงปัจจุบัน (กรมส่งเสริมวัฒนธรรม 2559, น. 12)

1.1 ความหมาย องค์ประกอบและความเชื่อมโยงของวิถีชีวิตกับบริบทของครอบครัว

1.1.1 ความหมายของวิถีชีวิต

“วิถีชีวิต” ตามพจนานุกรม ฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ.2554 (2554, น.1,119) และนักวิชาการ ได้ให้นิยามความหมายไว้ดังนี้

วิถี หมายถึง สาย, แนว, ถนน, ทาง มักใช้ประกอบคำอื่น เช่น วิถีทาง วิถีชีวิต พาวิถี

ธงชัย ลุ่มเพชร (2554, น.9) ได้กล่าวว่า วิถีชีวิต หมายถึง ปัจจัยพื้นฐานในการดำรงชีวิตหรือแบบแผนในการดำรงชีวิตของแต่ละคนหรือกลุ่มคนในสังคม ซึ่งแสดงถึงการประกอบกิจกรรมต่าง ๆ เพื่อการอยู่รอดและเพื่อให้ตนเองมีความสุขตามที่ตัวเองต้องการ โดยมีปัจจัยภายนอกเป็น

ตัวกำหนดในการเปลี่ยนแปลงวิถีการดำเนินชีวิตให้เป็นไปตามสภาพสังคม และสภาพแวดล้อม ทั้งนี้ทั้งนั้นก็เพื่อเป็นไปเพื่อการอยู่รอดของชีวิต

คมเสน พิลาสมบัติ (2557, น.11) ได้ให้ความหมายว่า วิถีชีวิต หมายถึง การดำรงชีวิต ของกลุ่มคนที่อยู่ในชุมชนมีขนบธรรมเนียม ประเพณี วัฒนธรรม ความคิด ความเชื่อที่สั่งสม และ ปฏิบัติสืบทอดกันมาตามสภาพความเป็นอยู่ของท้องถิ่นนั้น ๆ โดยมีสิ่งแวดล้อมสภาพภูมิศาสตร์เป็นตัวกำหนดคกกฎเกณฑ์

สุจิตรา วัฒนะศรี (2560, น. 9) กล่าวว่า วิถีชีวิต หมายถึง แบบแผนในการดำรงชีวิตของ บุคคลใดบุคคลหนึ่ง ครอบครัวใดครอบครัวหนึ่งหรือกลุ่มคนใดกลุ่มคนหนึ่ง ซึ่งมีชีวิตความเป็นอยู่ ขนบธรรมเนียมประเพณี ศาสนา วัฒนธรรม ความคิด ความเชื่อและเศรษฐกิจที่ยึดถือปฏิบัติ สืบต่อกันมา มีการประกอบกิจกรรมต่าง ๆ ร่วมกัน พึ่งพาอาศัยกัน มีกฎกติการ่วมกัน มีความเชื่อเดียวกัน มีโครงสร้างทางสังคมที่เน้นผลประโยชน์ร่วมกันมากกว่าประโยชน์ส่วนตน ภายใต้บรรทัดฐานของสังคมอันประกอบด้วยระบบความเชื่อ ค่านิยม ทศนคติ โดยมีสิ่งแวดล้อม สภาพภูมิศาสตร์เป็นตัวกำหนดคกกฎเกณฑ์ ทั้งนี้มีเป้าหมายเพื่อการอยู่ร่วมกันอย่างสงบสุข

ธงชัย ลุมเพชร (2554, น.11) กล่าวว่า วิถีชีวิตของคนเกิดจากการเรียนรู้ มีการถ่ายทอด สืบต่อกันได้และเป็นสิ่งที่เปลี่ยนแปลงเสมอไม่หยุดนิ่ง ซึ่งการเปลี่ยนแปลงเกิดจากกระบวนการภายในสังคมหรือเพื่อตอบสนองต่อสิ่งเปลี่ยนแปลงจากภายนอก การศึกษาในด้านวิถีชีวิตจึงเป็นประโยชน์ต่อการปรับตัวให้เข้ากับสิ่งแวดล้อม เพื่อแก้ปัญหาที่ประสบพบเจอในชีวิตประจำวัน เพื่อตอบสนองความต้องการของสังคมและเพื่อก่อให้เกิดความสัมพันธ์อันดีระหว่างคนในสังคม

สรุปได้ว่า วิถีชีวิต หมายถึง แบบแผนแห่งการดำรงชีวิตของบุคคลหรือกลุ่มคนใดกลุ่มหนึ่ง ซึ่งแบบแผนแห่งการดำรงชีวิตได้แก่ ชีวิตความเป็นอยู่ ธรรมเนียมปฏิบัติ ประเพณีวัฒนธรรม เศรษฐกิจ ศาสนาความเชื่อ วิถีชีวิตถือเป็นสิ่งปฏิบัติที่ถ่ายทอดกันมาจากรุ่นหนึ่งไปยังอีกรุ่นหนึ่ง ซึ่งอาจแตกต่างกันออกไปตามสภาพแวดล้อม สังคมและภูมิศาสตร์ โดยมีเป้าหมายเพื่อประโยชน์ส่วนรวมมากกว่าประโยชน์ส่วนตนและเพื่อการอยู่ร่วมกันอย่างสงบสุข

1.1.2 องค์ประกอบของวิถีชีวิต

วิถีชีวิตสามารถจำแนกองค์ประกอบในแง่ของส่วนสำคัญที่เกี่ยวข้อง (นิโลบล เอมศรี 2554, น.13) ได้แก่

1) ส่วนที่เป็นวัตถุ หมายถึง เครื่องมือ เครื่องใช้ ที่ใช้ในการดำเนินชีวิตทั้งที่ได้จากธรรมชาติ การสืบทอดมาแต่ยุคก่อน ๆ และ/หรือประดิษฐ์คิดค้นขึ้นมาใหม่ ซึ่งจะเกิดขึ้นมาได้ มนุษย์ต้องอาศัยความรู้ความสามารถและฝีมือความชำนาญในการประดิษฐ์คิดค้นขึ้นมา

2) ส่วนที่ไม่ใช่วัตถุ แบ่งออกเป็น 2 ส่วน ได้แก่ ส่วนที่เป็นระบบความคิด และส่วนที่เป็นเทคนิควิธีการ โดยส่วนที่เป็นระบบความคิด หมายถึง ความเชื่อ ทศนคติ ค่านิยม ทางสังคม ซึ่งอยู่เบื้องหลังพฤติกรรมของมนุษย์ คุณธรรมที่ยึดเหนี่ยวจิตใจของคนในสังคม ตลอดจนส่วนที่เป็นผลรวมของความรู้ ลักษณะนิสัยแนวความคิดและสติปัญญา ส่วนที่เป็นเทคนิค วิธีการในการดำเนินชีวิต แบบแผนพฤติกรรมซึ่งรวมถึงวิถีกิน วิถีอยู่ วิถีแต่งกาย วิถีพักผ่อน วิถีแสดง อารมณ์ วิถีสื่อความหมาย วิถีอยู่ร่วมกันเป็นหมู่คณะ ตลอดจนวิถีแสวงหาความสุขทางใจ รวมความ ว่าเป็นวิถีปฏิบัติของมนุษย์ต่อร่างกายและจิตใจของตนเอง ซึ่งมีต่อมนุษย์ด้วยกันและต่อ ธรรมชาติแวดล้อมด้วย

3) ค่านิยม เป็นแนวความคิด ความเชื่อ เป็นอุดมการณ์ เป็นความต้องการของกลุ่มคนในสังคม ซึ่งยอมรับว่าเป็นสิ่งที่ดี มีคุณค่าควรแก่การนำไปเป็นแนวทางในการปฏิบัติ เป็นกรอบของการดำเนินชีวิตเพื่อประโยชน์สุขของตนเองและส่วนรวม ทั้งนี้อยู่ในดุลยพินิจ ของตนเอง เพราะจะมีค่านิยมที่พึงประสงค์และไม่พึงประสงค์ควบคู่กันไปแต่ละสังคม เพราะ ค่านิยมของแต่ละสังคมส่วนใหญ่ของมนุษย์ เป็นมรดกทางความคิดของคนไทยและเป็นพื้นฐาน ของการเกิดขนบธรรมเนียมประเพณี และวัฒนธรรมอีกด้วย ลักษณะของค่านิยม ได้แก่ ยึดถือในพระ พุทธศาสนา เคารพเทิดทูนพระมหากษัตริย์ เชื่อในเรื่องของเหตุผลและความเป็นจริง ค่านิยมในการ ให้ความรู้ ค่านิยมความร่ำรวย และมีเกียรติ มีความเชื่อมั่นในตนเองสูง ชอบแก่งแย่งชิงดีชิงเด่น นิยมการบริโภค ต้องทำงานแข่งกับเวลา ชอบอิสระไม่ชอบอยู่ภายใต้อำนาจของใคร นิยมการทดลอง อยู่ก่อนแต่งและนิยมภาษาต่างประเทศ

4) ครอบครัวเป็นสถาบันหนึ่งในสังคม ซึ่งมีส่วนเชื่อมโยงกับชุมชนและสถาบัน ศาสนา เช่น ชาวบ้านยึดเหนี่ยวพระสงฆ์ ผู้ทำหน้าที่ถ่ายทอดพระธรรมและเป็นแบบอย่างใน การดำเนินชีวิตที่น่าเลื่อมใสมาเป็นหลักและแนวทางในการดำเนินชีวิต ยอมรับให้พระสงฆ์มีส่วนร่วม ในการพัฒนาชุมชนไปจนถึงการร่วมแก้ไขปัญหาในชุมชนด้วย ชาวบ้านฝากลูกฝากหลานให้ พระสงฆ์ ทำหน้าที่อบรมสั่งสอนทั้งให้ความรู้ในการดำเนินชีวิต รวมไปถึงด้านวิชาการการประกอบ อาชีพจนในที่สุดสถาบันศาสนา สถาบันการศึกษาและสถาบันครอบครัวถูกหลอม รวมอยู่ด้วยกัน มีความเกี่ยวพันกัน แนบแน่นด้วยสภาพการณ์เช่นนี้ ครอบครัวในอดีตจึงมีปรัชญาชีวิตที่อิงศาสนา เป็นพื้นฐานในการดำเนิน ชีวิต (ณัฐธิดา สนิทวงศ์ ณ อยุธยา 2556, น.13) ความเชื่อเป็นลักษณะ ความคิดอย่างหนึ่งของมนุษย์ที่ยึดเหนี่ยวเพื่อให้เกิดความมั่นคงทางจิตใจ ความเชื่อในศาสนาจะ แสดงออกในการดำเนินชีวิตประจำวันของผู้นับถือศาสนานั้น ๆ

1.2 ความหมายและองค์ประกอบของครอบครัว

1.2.1 ความหมายของครอบครัว

ครอบครัว ตามพจนานุกรม ฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. 2554 (2554, น. 21) หมายถึง สถาบันพื้นฐานของสังคมที่ประกอบด้วยสามีภรรยาและหมายความรวมถึงลูกด้วย

สำนักงานนโยบายและยุทธศาสตร์การพัฒนาศาสนาสถาบันครอบครัว พ.ศ. 2560-2564 , (2563, น. 4) ได้ให้ความหมายของครอบครัว หมายถึง บุคคลตั้งแต่สองคนขึ้นไปที่ใช้ชีวิตร่วมกัน โดยมีความผูกพันทางสายโลหิต ทางกฎหมาย ทางจิตใจหรือทางสังคม ซึ่งสมาชิกในครอบครัวต่างมีบทบาทหน้าที่ต่อกันและมีความสัมพันธ์ที่เกื้อกูลกัน

โกลเดินเบอร์กและโกลเดอเบอร์ก (ผกามาศ นันทจิรววัฒน์ 2554, น. 27 อ้างจาก Goldenberg & Golderberg, 1980) กล่าวว่า ในปัจจุบันนี้ ครอบครัวมีหลายรูปแบบหลากหลายปรากฏให้เห็นในหลายวัฒนธรรม ซึ่งไม่ใช่แค่เพียงความสัมพันธ์ทางกายภาพ (Physical) และทางด้านจิตใจ (Psychological) เท่านั้น แต่อาจกล่าวได้ว่า ครอบครัวคือ ผู้ที่มีความเกี่ยวข้องสัมพันธ์กัน ในด้านต่าง ๆ เช่น การปฏิบัติตามกฎเกณฑ์ที่ได้รับมอบหมายด้วยความพึงพอใจและได้รับการลงความเห็นว่าเป็นบทบาทของสมาชิกแต่ละคน มีการจัดการโครงสร้างอำนาจ พัฒนารูปแบบการสื่อสารทั้งที่ปรากฏออกมาให้เห็น และการสื่อสารที่ซ่อนเร้นและสร้างแนวทางที่ละเอียดอ่อนในการเจรจาต่อรองและการแก้ปัญหาาร่วมกัน ความสัมพันธ์ระหว่างสมาชิกของวัฒนธรรมเล็ก ๆ ของครอบครัวนั้นจะต้องลึกซึ้งและมีหลายชั้น และต้องอยู่บนพื้นฐานของการมีส่วนร่วมในประวัติศาสตร์ของครอบครัว การรับรู้ภายในและสมมุติฐานเกี่ยวกับโลกและการมีส่วนร่วมกัน ในจุดมุ่งหมายครอบครัวนั้นจะต้องเป็นการเชื่อมโยงแต่ละบุคคลเข้ากับบุคคลอื่น ๆ ด้วยอำนาจ ความมั่นคง การดูแลซึ่งกันและกันในด้านอารมณ์ และความซื่อสัตย์ที่อาจจะสั่นคลอนไปบ้างในช่วงระยะเวลาที่อยู่ร่วมกันของสมาชิก แต่กระนั้นก็ยังคงความยั่งยืนตลอดช่วงชีวิตของครอบครัว

สคไส คุ่มทรัพย์อ่อนนัต. (2554 : น. 1) ได้ให้ความหมายของครอบครัวว่า ครอบครัวเป็นพันธสัญญาของคนสองคนที่ตัดสินใจจะมีครอบครัวด้วยกัน สร้างรากฐานที่มั่นคงให้แก่สมาชิกที่เกิดร่วมกัน โดยแบ่งบทบาทหน้าที่รับผิดชอบร่วมกัน และนำพาครอบครัวไปสู่ความอยู่ดีมีสุขมีการรับรู้ความทุกข์สุขร่วมกันเฉลี่ย และแบ่งปันความรักความผูกพันความดีงามให้แก่กันและเป็นแหล่งหล่อหลอม ฝึกทักษะการดูแลตนเองทั้งด้านร่างกาย อารมณ์ จิตใจ สังคมและ สติปัญญา (Spiritual) เพื่อให้สมาชิกสามารถเข้าร่วมกิจกรรมต่าง ๆ ของสังคมได้เหมาะสม

ผกามาศ นันทจิรววัฒน์ (2554, น. 26) ได้ให้ความหมายของครอบครัว หมายถึง สถาบันย่อยในสังคม ประกอบด้วยกลุ่มบุคคลตั้งแต่สองคนขึ้นไปที่มีความผูกพันกันทางอารมณ์ และจิตใจจะมีความสัมพันธ์กันทางสายเลือด ทางกฎหมายหรือไม่ก็ได้ ด้วยความผูกพันที่มีต่อนั้นกลุ่มบุคคลดังกล่าวจะใช้ชีวิตร่วมกัน โดยสร้างแบบแผนในการดำเนินชีวิตร่วมกัน มีการพึ่งพาอาศัยและดูแลกันทางด้านอารมณ์ ความรู้สึกและเศรษฐกิจ มีจุดมุ่งหมายในชีวิตร่วมกันและมีหน้าที่หล่อหลอมสมาชิกใหม่ในครอบครัวให้เกิดการเรียนรู้ รู้จักรัก รู้จักความผูกพัน ความอบอุ่นเอื้ออาทร การแบ่งปันและการให้ การเป็นคนดีในครอบครัวประเพณีและเป็นศูนย์รวมในการถ่ายทอดทาง

สังคมและวัฒนธรรม รวมถึงการเตรียมความพร้อมให้สมาชิกสามารถออกสู่สังคมและดำเนินบทบาทได้สมบูรณ์

สรุปได้ว่า ครอบครัว หมายถึง สถาบันย่อยที่เล็กที่สุดในสังคม ที่มีบุคคลตั้งแต่ 2 คนขึ้นไปอาศัยอยู่ร่วมกัน พึ่งพาซึ่งกันและกัน มีจุดมุ่งหมายร่วมกัน ในการใช้ชีวิต โดยเห็นพ้องกัน แบ่งหน้าที่ความรับผิดชอบร่วมกัน เพื่อให้เกิดสันติสุขทั้งภายในและภายนอก ไม่ว่าจะเป็นด้าน อารมณ์ จิตใจ สติปัญญาและจิตวิญญาณ ทั้งนี้เพื่อนำความสุขมาสู่สมาชิกทุกคน

1.2.2 องค์ประกอบของครอบครัว สามารถแบ่งได้ดังต่อไปนี้

1) โครงสร้างของครอบครัว โครงสร้างของครอบครัวมีทั้งรูปแบบครอบครัวขยาย และครอบครัวเดี่ยว ซึ่งในอดีตครอบครัวไทยส่วนใหญ่เป็นครอบครัวขยายที่ประกอบไปด้วย พ่อแม่ ลูกและเครือญาติ ต่อมามีการเปลี่ยนแปลงลักษณะทางโครงสร้างกลายเป็นครอบครัวเดี่ยวมากขึ้น ทำให้ครอบครัวมีขนาดเล็กลง โดยโครงสร้างของครอบครัวมีส่วนกำหนดสำคัญต่อสัมพันธภาพที่เกิดขึ้นในครอบครัว ซึ่งส่งผลต่อลักษณะของพฤติกรรม

2) สัมพันธภาพภายในครอบครัว เป็นความสัมพันธ์ระหว่างสมาชิกในครอบครัว ญาติ พี่น้องหรือบุคคลอื่น ๆ ที่อาศัยอยู่ในครัวเรือนเดียวกัน โดยมีปฏิสัมพันธ์ การพูดคุยการ แสดงออก ซึ่งความรักและทำกิจกรรมอื่น ๆ ร่วมกัน ซึ่งมีทั้งสัมพันธภาพที่ดีและไม่ดี สัมพันธภาพในครอบครัวมีหลายลักษณะ คือ สัมพันธภาพระหว่างสามีภรรยา ระหว่างพ่อแม่และลูก ระหว่างพี่ น้องหรือระหว่างสมาชิกในครอบครัว โดยสัมพันธภาพที่ดีของครอบครัวจะเกิดขึ้นได้จากปัจจัย พื้นฐาน ดังนี้ คือ ชื่นชมคุณค่าของคนในครอบครัว มีเวลาอยู่ร่วมกัน ทำกิจกรรมร่วมกัน มีพันธะ ต่อความสุขและสวัสดิการของคนในครอบครัวร่วมกัน มีการติดต่อสื่อสารกันอย่างดี มีศรัทธาต่อ ศาสนาจะช่วยให้มีสติอดทน ให้อภัย ระวังความโกรธและช่วยเหลือสังคม และมีสมรรถนะในการ จัดการกับวิกฤตการณ์ของครอบครัวได้ดี ส่วนสัมพันธภาพในครอบครัวที่ไม่ดีจะส่งผลกระทบต่อสมาชิกทุกคน ทำให้ขาดความสุขในครอบครัว ไม่มีความปรองดอง ขาดความเป็นมิตร ทำให้เกิดความห่างเหินนำไปสู่ความแตกแยกในครอบครัว มีผลต่อบุคลิกภาพและสุขภาพของ สมาชิกในครอบครัวทั้งด้านกายและจิต เกิดความรุนแรงในครอบครัวและการกระทำทารุณกรรม ต่อผู้หญิงและเด็ก สมาชิกในครอบครัวมีพฤติกรรมเบี่ยงเบน เช่น เทียวเตร่ ดิตสาร เสพติดและเล่น การพนัน เป็นต้น

3) การอบรมเลี้ยงดู ทำให้เกิดการพัฒนาลักษณะและพฤติกรรมต่าง ๆ ของเด็กใน ด้านที่ไม่เหมาะสมได้ โดยเฉพาะถ้ามีการเลี้ยงดูที่ผิดพลาด ขาดความรู้ความเข้าใจในความต้องการของเด็กแต่ละวัยขาดความรักแล้ว ก็จะก่อให้เกิดลักษณะที่ไม่เหมาะสมและพฤติกรรมที่ไม่เป็นที่ ต้องการได้ เช่น พฤติกรรมแปรปรวน การประพฤติในสิ่งที่เสื่อมเสีย ความก้าวร้าว มีบุคลิกภาพที่ไม่เหมาะสมในด้านต่าง ๆ ดังนั้นการอบรมเลี้ยงดูส่งผลกระทบต่อพัฒนาการทั้งทางร่างกายและจิตใจของ เด็ก และอาจกล่าวได้

ว่าการอบรมเลี้ยงดูเป็นรากฐานของการพัฒนาสติปัญญาของบุคคลเพื่อให้สามารถประพฤตินิสัยที่ถูกต้องเหมาะสมต่อไป (เดชเดชา เดชารชตะ 2556, น.15) รูปแบบหรือการ อบรมเลี้ยงดูเด็กก็มีหลายแบบหลายวิธี สามารถแบ่งออกได้หลายประเภท ดังนี้ (ณัฐฐา สนิทวงศ์ ณ อยุธยา 2556, น.25-27)

(1) การอบรมเลี้ยงดูแบบรักสนับสนุนมาก-น้อย หมายถึง การที่บิดามารดา หรือผู้ดูแลแสดงความรักเอาใจใส่ใกล้ชิดลูกอย่างเปิดเผย ยอมให้ลูกมีส่วนร่วมในกิจกรรมต่าง ๆ ของครอบครัวและคอยเป็นที่ปรึกษาสนับสนุนช่วยเหลือ ไม่ทำตัวให้ลูกเบื่อง่ายและทำให้ลูก หลบหลีกหนีหน้า

(2) การอบรมเลี้ยงดูแบบให้เหตุผล-อารมณ์ หมายถึง การที่บิดามารดาหรือผู้ดูแลปฏิบัติต่อเด็กโดยอธิบายแจกแจงเหตุผลต่าง ๆ แก่ลูก ในขณะที่ส่งเสริมหรือขัดขวางการกระทำของลูก ทั้งการให้รางวัล ชมเชยหรือการตำหนิลงโทษ ต้องปฏิบัติอย่างเหมาะสมกับการกระทำของ ลูกมากกว่าที่จะปฏิบัติต่อลูกตามอารมณ์

(3) การอบรมเลี้ยงดูแบบควบคุมมาก-น้อย การเลี้ยงดูแบบควบคุมมาก หมายถึง การที่บิดามารดาหรือผู้ดูแลปฏิบัติต่อเด็กโดยการออกคำสั่งให้ลูกทำตามแล้วพ่อแม่คอยคอยตรวจตราว่าทำตามที่ต้องการหรือไม่ ถ้าไม่ทำตามก็จะลงโทษ ส่วนการควบคุมน้อย หมายถึง การปล่อยให้เด็กตัดสินใจเองว่าควรทำหรือไม่และเปิดโอกาสให้เด็กเป็นตัวของตัวเอง โดยไม่เข้าไปยุ่งเกี่ยวมากนัก

(4) การอบรมเลี้ยงดูแบบลงโทษทางจิต-ทางกาย หมายถึง การที่บิดามารดา หรือผู้ดูแลปฏิบัติต่อเด็กโดยการลงโทษเมื่อเด็กทำผิด ในที่นี้แบ่งการลงโทษทางจิต เช่น การตัดสิทธิ์ต่าง ๆ การคว่ำกล่าวตักเตือน การงดแสดงความรักใคร่เมตตา ส่วนการลงโทษทางกาย เช่น การเขี่ยนติ การลงโทษทางกายแม้จะได้ผลเร็ว แต่มักมีผลเสียตามมา คือ ทำให้เด็กก้าวร้าว รังแกข่มเหง ผู้ที่อ่อนแอกว่า

(5) การอบรมเลี้ยงดูแบบให้พึ่งตนเองเร็ว-ช้า หมายถึง การที่บิดามารดา หรือผู้ดูแลปฏิบัติต่อเด็ก โดยเปิดโอกาสให้เด็กได้ปฏิบัติกิจกรรมต่าง ๆ ในชีวิตประจำวันด้วยตนเองในปริมาณที่เหมาะสมกับวัย

(6) การอบรมเลี้ยงดูแบบประชาธิปไตย หมายถึง พฤติกรรมที่บิดามารดาปฏิบัติต่อเด็กโดยให้เด็กรู้สึกว่าเขาได้รับความยุติธรรม ยอมรับนับถือความสามารถและความ คิดเห็นของเด็ก ให้ความเชื่อมั่น ในอิสระ เอาใจใส่และให้การช่วยเหลือตามความเหมาะสม ซึ่งจะส่งผลดีทำให้เด็กรู้จักใช้เหตุผล เคารพสิทธิของตนเองและผู้อื่น เรียนรู้สิ่งต่าง ๆ ได้เร็ว มีความคิดสร้างสรรค์ ำรงปรับตัวได้ดีและกล้าแสดงออก เป็นผู้นำและแก้ปัญหาเฉพาะหน้าได้ดี

(7) การอบรมเลี้ยงดูแบบปล่อยปละละเลย หมายถึง การไม่สนใจอบรมสั่งสอนลูก ปล่อยตามอำเภอใจ ไม่สนใจความเป็นอยู่ ไม่ดูแลยามเจ็บป่วย ขาดความรับผิดชอบทำให้ความรักแบบลำเอียงหรือคู่ค่าเกินเหตุ ให้สิ่งของทดแทนความรัก การเลี้ยงดูแบบนี้ส่งผลให้เด็ก ขาดความอบอุ่น ก้าวร้าว ต่อต้านสังคม ชอบทะเลาะ ขาดความมั่นใจ ไม่มีเหตุผล เรียกร้องความสนใจ มี ทัศนคติต่อพ่อแม่ไม่ดี ไม่เชื่อฟัง แยกตัวออกจากสังคมเครียด

(8) การอบรมเลี้ยงดูแบบรักและตามใจ หมายถึง การที่บิดามารดาเลี้ยงดูแบบ ตามใจ ทำทุกสิ่งตามความพอใจของลูก รักลูกมากเกินไป คอยช่วยเหลือทุกอย่างหรือทำให้ทุกอย่างที่ตนเคยขาด ซึ่งจะส่งผลให้เด็กยึดตัวเองเป็นใหญ่ ขาดวินัย ก้าวร้าว ไม่รู้จักเด็ก ไม่รู้จัก ผู้ใหญ่

(9) การอบรมเลี้ยงดูแบบทนุถนอม หมายถึง การที่บิดามารดาคอยปกป้องลูก มากเกินไป ให้ความช่วยเหลือทุกอย่างจนไม่รู้จักช่วยตัวเอง ซึ่งจะทำให้เอาแต่ใจตนเองไม่มีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ แก้ปัญหาไม่เป็น ต้องพึ่งคนอื่นอยู่ตลอดเวลาและปรับตัวเข้ากับสังคมได้ยาก

(10) การอบรมเลี้ยงดูแบบเข้มงวดกวดขัน หมายถึง บิดามารดาที่เคร่งครัดต่อ ระเบียบวินัยมากเกินไป จู้จี้ขี้บ่น ลงโทษเมื่อลูกไม่ทำตามกฎที่พ่อแม่ตั้งไว้ ซึ่งจะทำให้ลูกเป็นคนอ่อนแอ ขาดความเชื่อมั่น ไม่มีความเป็นตัวของตัวเอง ก้าวร้าวรุนแรง ต่อต้านสังคม

(11) การอบรมเลี้ยงดูแบบคาดหวังจากเด็ก หมายถึง การที่บิดามารดามีพฤติกรรมเรียกร้องเอาจากลูก โดยที่พยายามเลี้ยวเชิงและกำหนดวิถีชีวิตให้เป็นอย่างที่ต้องการ ลูกมีหน้าที่เพียงทำตามแม้ว่าจะชอบหรือไม่ชอบก็ตาม การเลี้ยงดูแบบนี้จะส่งผลให้เด็กเป็นคนเจ้าอารมณ์ ไม่กล้าตัดสินใจ ไม่สามารถค้นพบความสามารถของตนเอง

4) กิจวัตรประจำวัน เป็นพฤติกรรมที่แสดงออกถึงการที่ปฏิบัติซ้ำ ๆ ในกิจกรรม เดิม ๆ จนติดเป็นนิสัย กลายเป็นความเคยชินจนกลายเป็นแบบแผนของพฤติกรรม โดยเริ่มตั้งแต่ตื่นนอนจนกระทั่งถึงเข้านอน ได้แก่

(1) การกินอยู่หลับนอน การนอนหลับพักผ่อนก็เป็นสิ่งสำคัญเนื่องจากการ นอนทำให้กล้ามเนื้อและอวัยวะทุกส่วนได้พักผ่อนอย่างเต็มที่ การนอนที่น้อยกว่า 4 ชั่วโมงหรือมากกว่า 10 ชั่วโมงต่อกันเป็นประจำจะทำให้อายุสั้นและเสี่ยงต่อการเป็นโรคหัวใจขาดเลือด โรคหลอดเลือด เมื่ออายุมากขึ้นกว่าคนที่นอนหลับปกติ คุณภาพการทำงานต่ำกว่าคนปกติทั่วไป การนอน ระหว่าง 21.00 - 22.00 น. จะได้ประโยชน์มากที่สุด เพราะ โกร๊ธ ฮอร์โมน (growth hormone) หลั่งออกมาอย่างเต็มที่ในช่วง 22.00 - 24.00 น. ช่วยซ่อมสร้างเซลล์ในร่างกาย และควรนอนให้ได้ อย่างน้อย 6-8 ชั่วโมงต่อกัน ส่วนด้านรับประทานอาหารที่ครบ 5 หมู่ รวมถึง การเลือกทานผักผลไม้ ที่มีหลากหลายสี ประกอบอาหารที่ปรุงสดใหม่ เพื่อให้ได้รับวิตามินเพิ่มขึ้นและต้องให้เหมาะกับ ปัญหาสุขภาพและช่วงวัยนั้น ๆ

(2) เสื้อผ้าและการแต่งกาย เป็นปัจจัยพื้นฐานที่สำคัญของมนุษย์ แต่เสื้อผ้า และการแต่งกายไม่ใช่เป็นเพียงแค่สิ่งที่น่าสนใจปกร่างกายหรือให้ความอบอุ่นเท่านั้น แต่ยังสะท้อนถึง วัฒนธรรม ความเป็นมา ขนบธรรมเนียมประเพณีของแต่ละท้องถิ่นที่มีความแตกต่างกันไปตาม ความเหมาะสมของสภาพภูมิอากาศของแต่ละภูมิภาค โดยคนไทยสมัยก่อนนิยมผ้าฝ้าย ผ้าไหม ผ้าจัน เป็นต้น อีกทั้งคนไทยยังถูกบ่มเพาะให้มีความรักนวลสงวนตัว รูปแบบของชุดเสื้อผ้าไทย จึงมีลักษณะที่สุภาพ เรียบร้อย สามารถสวมใส่ได้ทุกสถานที่ แต่ด้วยการเปลี่ยนแปลงของโลกในปัจจุบันและการรับอิทธิพล ของวัฒนธรรมต่างชาติเข้ามาในประเทศไทย ได้ส่งผลให้การแต่งกาย ของคนไทยเปลี่ยนแปลงไปจากในอดีต

(3) กฎระเบียบที่ใช้ร่วมกันในครอบครัว จำเป็นต้องมีการกำหนดข้อตกลง กฎ ระเบียบ เพื่อให้สามารถอยู่ร่วมกันได้อย่างราบรื่นและสงบสุข เช่น มีความรับผิดชอบต่อตนเอง มีระเบียบวินัย รู้จักการควบคุมอารมณ์ มีความซื่อสัตย์ต่อคู่ครองของตน ช่วยกันดูแลรักษาความ สะอาด เรียบร้อยในบ้านและบริเวณบ้าน ดูแลรักษาข้าวของเครื่องใช้ให้ได้อยู่เสมอ บุตรต้องเชื่อฟัง คำสั่งสอนของ บิดามารดา ช่วยกันประหยัดค่าใช้จ่ายภายในครอบครัว เป็นต้น อีกทั้งสมาชิกใน ครอบครัวควรมีส่วน ร่วมในการทำกิจกรรมต่าง ๆ ที่เป็นประโยชน์ต่อสังคมที่อาศัยอยู่

5) วัฒนธรรมครอบครัว เป็นสิ่งที่แต่ละครอบครัวให้ความสำคัญหรือคุณค่าในการ นำมาปฏิบัติร่วมกันในครอบครัวของตน ซึ่งอาจสืบทอดจากรุ่นสู่รุ่นได้ ตัวอย่างเช่น

(1) ครอบครัวที่ยึดถือคุณธรรมจริยธรรมเป็นหลักปรัชญาในการดำเนิน ชีวิต ครอบครัวจะมุ่งเน้นการใช้ชีวิตแบบเรียบง่ายสมถะ เป็นธรรมชาติ มีหลักธรรมในการครองเรือน เช่น ซื่อสัตย์ มีความจริงใจต่อกัน มีจิตใจหนักแน่นมั่นคง ใช้สติปัญญาแก้ปัญหา รู้จักคิดไตร่ตรอง อย่างมีเหตุผล ซึ่งจะช่วยให้แก้ปัญหาได้อย่างถูกต้อง มีวิถีการดำเนินชีวิตครอบครัวที่เรียบง่าย ไม่ยึดติดกับค่านิยมทางวัตถุ มีจิตสำนึกของความมัธยัสถ์ ไม่ก่อหนี้ รู้จักวางแผนการใช้จ่ายเงินตามความจำเป็น โดยเห็นคุณค่าของการใช้ทรัพยากรที่ครอบครัวมีอยู่อย่างคุ้มค่า มีการแสดงออก ในเชิงบวก เช่น การกอด การชมเชยให้รางวัล การปลอบใจ ให้อภัยเมื่อทำผิด ไม่ใช้ความรุนแรง การใช้เวลา ร่วมกัน เห็นคุณค่าของ กันและกัน ขอมรับและตอบสนองอีกฝ่ายอย่างเข้าใจและ จริงใจต่อกัน เพื่อจะนำไปสู่ความร่มเย็นผาสุก ของครอบครัวอย่างแท้จริง (จิตตินันท์ เศษะคุปต์ และจิรพรรณ มัชฌมจันทร์ 2556, น.26-30)

(2) ครอบครัวที่ตระหนักถึงคุณค่าของสัมพันธภาพในครอบครัว สัมพันธภาพ ในครอบครัว หมายถึง ความสัมพันธ์ระหว่างกันของสมาชิกในครอบครัวที่อาศัย อยู่ใน ครัวเรือน เดียวกัน สัมพันธภาพนี้อาจเป็นไปในทางที่ดีหรือไม่ดีก็ได้ สัมพันธภาพที่ดีจะแสดงออกถึง ความรัก ความเข้าใจ สามัคคีกัน เอื้ออาทรและห่วงใยกัน ส่วนสัมพันธภาพที่ไม่ดีจะมีความขัดแย้งสื่อสาร กันไม่เข้าใจหรือมีบทบาทที่ไม่สอดคล้องกันซึ่งจะนำไปสู่ปัญหาครอบครัวได้ บรรยากาศของการมี

สัมพันธภาพที่ดี ทุกคนในครอบครัวสามารถสร้างได้ เช่น รับผิดชอบต่อหน้าที่ของตนเอง ให้กำลังใจ มีความผูกพันและแสดงออกทางอารมณ์อย่างเหมาะสม มีทักษะการสื่อสารที่ดี การใช้เหตุผล ฯลฯ สิ่งเหล่านี้ย่อมทำให้ครอบครัวมีสัมพันธภาพที่ดี ส่งผลต่อลักษณะพฤติกรรม และบุคลิกภาพไปในทางสร้างสรรค์ เช่น คนที่มีบุคลิกภาพประเภทชอบคิดค้นทำโน่นนี่อยู่ตลอดเวลา ชอบการเปลี่ยนแปลง ส่วนใหญ่จะเติบโตมาจากครอบครัวที่รับฟังเหตุผล มีสัมพันธภาพที่ดี ประณีประนอม เข้าอกเข้าใจกัน (จิตตินันท์ เชชะคุปต์ และจิรพรรณ มัชฌมจันทร์ 2556, น.31-35)

(3) ครอบครัวที่รู้ค่าของการดำรงชีวิตแบบเศรษฐกิจพอเพียง ครอบครัวอยู่เย็นเป็นสุขได้โดยยึดหลักการดำเนินชีวิตแบบเศรษฐกิจพอเพียง เพราะเศรษฐกิจพอเพียงเป็นปรัชญาเป็นแนวปฏิบัติที่พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวฯ รัชกาลที่ 9 ทรงมีพระราชดำรัสชี้แนวทาง ในการดำเนินชีวิตให้กับพสกนิกรชาวไทยนำไปประยุกต์ใช้ไม่ว่าจะอยู่ในอาชีพใดก็สามารถนำหลักการนี้ไปใช้ได้ โดยยึดหลักการดำรงชีวิตประจำวันบนพื้นฐานของความพอเพียง ความพอดี พออยู่พอกิน เดินทางสายกลาง ไม่ประมาท มีเหตุมีผล สร้างภูมิคุ้มกันให้แก่ตนเองและสามารถพึ่งตนเองได้

(4) ครอบครัวที่ใส่ใจการมีส่วนร่วมเกื้อกูลสังคมส่วนรวม จิตสำนึกของครอบครัวต่อส่วนรวมมีความสำคัญอย่างมาก เป็นความรู้สึกลึกซึ้งซึ่งอยู่ในใจและแสดงออกมาสู่ภายนอกเป็นการกระทำ การช่วยเหลือเกื้อกูลสังคมจะเกิดขึ้นได้เมื่อครอบครัวมีความเป็นอยู่อย่าง ผาสุก อบอุ่น มั่นคง ในอดีตแต่ละครอบครัวมักมีการช่วยเหลือกันในละแวกใกล้เคียง ทำให้เกิด ความสัมพันธ์ ใกล้ชิดระหว่างครอบครัวกับชุมชน ซึ่งแต่ละครอบครัวสามารถมีส่วนร่วมเกื้อกูล สังคมตามความพร้อม และศักยภาพ สามารถเข้าร่วมกิจกรรมในชุมชน เช่น การร่วมมือในรูปของ การประกอบอาชีพหรือตาม ประเพณี เช่นการลงแขก การอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมทางธรรมชาติ ซึ่งเป็น การปลูกฝังให้เด็กมีจิตสาธารณะ การช่วยกันเฝ้าระวังความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สิน การเคารพและปฏิบัติตามกฎกติกาของสังคม

1.3 ความเชื่อมโยงของวิถีชีวิตกับบริบทของครอบครัว

ครอบครัวเป็นสถาบันพื้นฐานทางสังคมที่เล็กที่สุด แต่มีความสำคัญมากที่สุด ครอบครัวมีความสำคัญต่อบุคคลในฐานะเป็นผู้ให้กำเนิดชีวิต อีกทั้งครอบครัวยังเป็นแหล่ง ถ่ายทอด วัฒนธรรมจากรุ่นสู่รุ่น นอกจากนี้ครอบครัวยังทำหน้าที่ตอบสนองความต้องการ ของมนุษย์ ซึ่งสถาบัน อื่น ๆ มิอาจทำหน้าที่เช่นนี้ได้ เช่น ความต้องการปัจจัยขั้นพื้นฐานเพื่อ การดำรงชีวิต ครอบครัวถือเป็น ส่วนหนึ่งของชุมชน ซึ่งต้องมีการติดต่อสื่อสารปฏิสัมพันธ์ระหว่าง กัน มีการให้ความช่วยเหลือซึ่งกัน และกัน ในด้านสังคมครอบครัวในฐานะตัวกลางที่เชื่อมโยง ระหว่างสังคมเข้ากับบุคคล ครอบครัวยังทำ หน้าที่ส่งเสริมสนับสนุนให้คนในครอบครัวมีความ ประพฤติตามครรลองของสังคมจนเป็นที่ยอมรับ ของสังคม เพื่อการอยู่ร่วมกันอย่างสงบสุข (จิตตินันท์ เชชะคุปต์ 2556, น.10)

ครอบครัวถือเป็นบริบทหนึ่งในสังคมที่สมาชิกครอบครัวมาใช้ชีวิตอยู่ร่วมกัน เป็นระยะเวลาตามระยะเวลาของวงจรชีวิตครอบครัว จึงมีรูปแบบการดำเนินชีวิตในกิจวัตรประจำวัน การหาเลี้ยงชีพ การใช้เวลาหรือการทำกิจกรรมร่วมกัน อีกทั้งสังคมยังมีส่วนสำคัญยิ่งต่อบริบทของ ครอบครัว เนื่องจากสังคมเป็นสิ่งแวดล้อมที่สำคัญของครอบครัวและมีบทบาทสำคัญในการขัดเกลาทางสังคมสำหรับครอบครัว ในสังคมหนึ่ง ๆ จะมีแบบแผนในการดำเนินชีวิตของครอบครัว ที่คล้ายกัน แต่มีวิถีการดำเนินชีวิตครอบครัวที่มีลักษณะเฉพาะเป็นเอกลักษณ์ของแต่ละสังคม ดังนั้น วิถีชีวิตครอบครัวจึงเป็นวิถีชีวิตของมนุษย์ในสังคมนั้น ซึ่งมีวัฒนธรรมเป็นสิ่งที่กำหนด พฤติกรรมของมนุษย์ เช่น ความเชื่อ วิถีคิด ภาษาที่ใช้สื่อสารระหว่างกัน การรับ ประทานอาหาร การพักผ่อน ขนบธรรมเนียมประเพณี สิ่งแวดล้อมที่มนุษย์สร้างขึ้นทั้งที่เป็นวัตถุ และมีใช้วัตถุ กิริยามารยาทตลอดไปจนถึงบ้านเรือนที่อยู่อาศัย เหล่านี้เป็นสิ่งที่คนในสังคมเดียวกันประพฤติ ปฏิบัติในแบบอย่างที่คล้ายคลึงกัน ดังนั้น คำว่า “วิถีชีวิตครอบครัว” จึงเป็นวิถีการดำเนินชีวิต ครอบครัวของคนในสังคมที่มีส่วนเชื่อมโยงกัน

วิถีชีวิตครอบครัวจึงหมายถึง แบบแผนแห่งการดำรงชีวิตของสมาชิกในครอบครัว ที่ยึดถือปฏิบัติร่วมกัน แบบแผนการดำรงชีวิตแสดงออกผ่านการใช้ชีวิตความเป็นอยู่ ถือเป็นสิ่ง ปฏิบัติที่ถ่ายทอดกันมาจากรุ่นหนึ่ง ไปยังอีกรุ่นหนึ่ง โดยมีเป้าหมายเพื่อประโยชน์ส่วนรวมมากกว่า ประโยชน์ส่วนตัวคนและเพื่อการอยู่ร่วมกันอย่างสงบสุข

1.4 ความสำคัญและองค์ประกอบของวิถีชีวิตครอบครัว

1.4.1 ความสำคัญของวิถีชีวิตครอบครัว สามารถแบ่งเป็นด้านต่าง ๆ ได้แก่

1) ด้านสังคมและวัฒนธรรม ครอบครัวแต่ละครอบครัวย่อมมีวิถีการดำเนินชีวิตในแต่ละสังคมที่แตกต่างกัน เช่น การรับประทานอาหาร การแต่งกาย การกินอยู่ กิจวัตร ประจำวัน พิธีกรรม ความเชื่อ ลักษณะทาง ภูมิศาสตร์ วัฒนธรรมทางสังคม สิ่งดังกล่าวย่อมทำให้ มีวัฒนธรรมที่แตกต่างกันออกไป ทำให้เห็นถึงเอกลักษณ์แบบแผนที่มีความเป็นลักษณะเฉพาะ ของแต่ละสังคม เช่น วัฒนธรรมการรับประทานอาหาร ภาคเหนือนิยมรับประทานข้าวเหนียว เป็นหลัก มีน้ำพริกชนิดต่าง ๆ เช่น น้ำพริกหนุ่ม อาหารส่วนใหญ่รสชาติไม่จัดจ้านและไม่นิยม ใส่น้ำตาลในอาหาร ส่วนภาคใต้นิยมรสอาหารที่เผ็ดจัด อาหารหลาย ๆ อย่างจึงมีผักรับประทาน ควนคู่ไปด้วยเพื่อลดความเผ็ด สำหรับคนภาคกลางนิยมรับประทานข้าวเจ้าเป็นอาหารหลัก รสชาติ อาหารมีการผสมผสานของหลากหลายรสชาติทั้งเปรี้ยว หวาน มัน เค็มและเผ็ด ส่วนภาคอีสาน นิยมรับประทานข้าวเหนียวเช่นเดียวกับภาคเหนือ

2) ด้านเศรษฐกิจ ปัจจัยทางด้านเศรษฐกิจเป็นปัจจัยสำคัญประการหนึ่งต่อ วิถีชีวิตครอบครัวอย่างมาก เนื่องด้วยสภาพทางเศรษฐกิจ ลักษณะงานและการทำงานของแต่ละ ครอบครัวแตกต่างกันออกไปตามสภาพของแต่ละครอบครัวนั้น ๆ จึงทำให้การดำเนินวิถีชีวิต ความเชื่อและค่านิยมแตกต่างกันออกไป เช่น บุคคลที่ทำงานรับราชการมีความแตกต่างกับบุคคล ที่ทำงานธุรกิจส่วนตัว เนื่อง

ด้วยนักธุรกิจต้องทำงานแข่งกับเวลาตื่นตัวอยู่เสมอ ส่วนงานราชการ ทำงานตามเวลาและมีวิถีชีวิตที่ไม่โลดโผนเหมือนผู้ที่ทำธุรกิจ

3) ด้านการปกครอง ครอบครัวที่มีผู้ชายเป็นผู้นำ เป็นผู้หาเลี้ยงครอบครัว ปกป้องคุ้มครองคนในครอบครัวและมีอำนาจเป็นผู้ตัดสินใจเรื่องต่าง ๆ ส่วนผู้หญิงก็เป็นแม่บ้าน เป็นผู้ตามและดูแลความเรียบร้อยภายในบ้าน ถ้าสมาชิกในครอบครัวรู้จักบทบาทหน้าที่รับผิดชอบ ของตัวเอง ใช้ชีวิตร่วมกันอย่างมีกติกา เคารพในสิทธิซึ่งกันและกัน มีความรักและห่วงใยกัน ซื่อสัตย์และให้เกียรติต่อกัน ทำกิจกรรมร่วมกันอยู่เสมอ สิ่งเหล่านี้จะเป็นพื้นฐานในการดำเนินชีวิต ตามที่สังคมคาดหวัง จะทำให้เกิดความอบอุ่นและความสามัคคีภายในครอบครัว ทำให้สมาชิก ในครอบครัวอยู่ด้วยกันอย่างมีความสุข

1.5 วิถีชีวิตครอบครัวกับบริบทชุมชน

1.5.1 แนวคิดทฤษฎีเกี่ยวกับครอบครัวกับชุมชน

แนวคิดทฤษฎีสภาวะแวดล้อมครอบครัว (Family Ecological Theory 1979) บรอนเฟนเบรนเนอร์กล่าวถึงทฤษฎีสภาวะแวดล้อมของครอบครัว โดยมุ่งความสนใจไปที่ปฏิสัมพันธ์ระหว่างครอบครัวกับสภาวะแวดล้อม ซึ่งครอบครัวเป็นระบบย่อยที่ต้องมี ปฏิสัมพันธ์กับระบบอื่น ๆ ในสภาพแวดล้อมอยู่ตลอดเวลาและต่างก็มีอิทธิพลต่อการเปลี่ยนแปลง พฤติกรรมของครอบครัว และการเปลี่ยนแปลงของสภาวะแวดล้อมด้วย และมุ่งอธิบายความสัมพันธ์ระหว่างระบบของครอบครัวกับบริบทแวดล้อมครอบครัวทั้งใกล้ไกล ซึ่งต่างก็มีอิทธิพล ซึ่งกันและกัน บริบทที่อยู่ใกล้ตัวเด็กที่สุดเรียกว่าระบบจุลภาค ซึ่งหมายถึงสถานการณ์จริงที่เด็กมี ชีวิตอยู่และมีปฏิสัมพันธ์กับบุคคลอื่น ระบบต่อมาคือระบบกึ่งกลางระหว่างครอบครัวและ สิ่งแวดล้อมภายนอก เช่น บ้าน โรงเรียน กลุ่มเพื่อนร่วมวัยและเพื่อน ต่อมาเป็นระบบภายนอก ซึ่งเป็นสถานการณ์ภายนอกครอบครัวที่มีอิทธิพลต่อเด็ก แม้ว่าเด็กจะมีส่วนร่วมน้อย แต่เมื่อมีการ เปลี่ยนแปลงเกิดขึ้น ก็จะส่งผลให้ธรรมชาติของชีวิตครอบครัวของเด็กอาจเปลี่ยนแปลงไปด้วย (จิตตินันท์ เดชะคุปต์ 2553, น.54-56) สรุปได้ดังนี้

ระบบจุลภาค (Microsystem) ซึ่งหมายถึงสถานการณ์จริงที่เด็กมีชีวิตอยู่และมีปฏิสัมพันธ์กับบุคคลอื่น ธรรมชาติของระบบจุลภาคจึงเปลี่ยนแปลงข้ามพัฒนาการ ขณะที่ ครอบครัวหรือสภาพแวดล้อมในบ้านมีความสำคัญในวัยทารก ต่อมาโรงเรียนและกลุ่มเพื่อน ร่วมวัย ก็เป็นจุดเน้นสำคัญในวัยเด็กตอนกลางและวัยรุ่น

ระบบกึ่งกลางระหว่างครอบครัวและสิ่งแวดล้อมภายนอก (Mesosystem) ซึ่งประกอบ ด้วยความสัมพันธ์ระหว่างกันของบริบทต่าง ๆ ของระบบจุลภาคซึ่งเด็กมีส่วนร่วมอย่างแข็งขัน เช่น ความสัมพันธ์ในระบบจุลภาคด้วยกัน คือ บ้าน โรงเรียน กลุ่มเพื่อนร่วมวัยได้ทำให้เด็กสร้างระบบ

กึ่งกลางขึ้น สำหรับผู้ใหญ่ความเชื่อมโยงในระบบกึ่งกลางของครอบครัวกับงานและเพื่อนถือเป็น ระบบกึ่งกลางของคน

ระบบภายนอก (Exosystem) ซึ่งเป็นสถานการณ์นอกครอบครัวที่มีอิทธิพลต่อพัฒนา การเด็ก แต่เป็นสถานการณ์ที่เด็กไม่ได้มีบทบาทร่วมโดยตรง สถานที่ทำงานของพ่อแม่เป็น ตัวอย่าง สำคัญของสถานการณ์ระดับนี้ ซึ่งมีผลกระทบต่อเด็ก แม้ว่าเด็กจะมีส่วนเกี่ยวข้องและส่วน ร่วมน้อย เมื่อบิดามารดาต้องเดินทางมากหรือบางครั้งมีการเปลี่ยนแปลงงานอย่างกะทันหัน ธรรมชาติ ของชีวิตครอบครัวของเด็กอาจเปลี่ยนแปลงด้วย

ระบบมหภาค (Macrosystem) ระบบนี้ตระหนักว่าแบบแผนที่กว้างของความ เชื่อ-อุดมคติ ทำให้เกิดความแตกต่างกันในแต่ละวัฒนธรรมและแต่ละประเทศ เช่นเดียวกับวัฒนธรรม ย่อยต่าง ๆ ภายในประเทศ เด็กที่เติบโตในประเทศไทยหรือจีนอาจมีประสบการณ์ที่แตกต่างกัน ในอุดม คติทางสังคมมากกว่าเด็กที่เติบโตในประเทศสหรัฐอเมริกาหรือรัสเซีย

ความสำคัญของกรอบแนวคิดนี้ คือ การวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างเด็กกับ ระบบ ต่าง ๆ ของสภาพแวดล้อมที่มีอยู่มากมายและยังเน้นว่า นิเวศวิทยาของเด็กไม่เคยหยุดนิ่ง พัฒนาการ จะเกี่ยวข้องกับปฏิสัมพันธ์ระหว่างกันของเด็กที่กำลังเปลี่ยนแปลงกับเส้นเครือข่าย โยงใยที่กำลัง เปลี่ยนแปลงเช่นเดียวกันของระบบต่าง ๆ ทางนิเวศวิทยา

1.5.2 แนวคิดทฤษฎีพัฒนาการครอบครัว (Developmental Family Theory)

ฮิลล์แอนด์แฮนสัน (Hill&Hanson 1930) อธิบายว่า ระบบครอบครัวมีการ เปลี่ยนแปลงตลอดเวลา จึงมีลักษณะที่เป็นพลวัตไม่หยุดนิ่ง กระบวนการเปลี่ยนแปลงต่าง ๆ ที่เกิด ขึ้นใน ครอบครัว เริ่มตั้งแต่การแต่งงานของหญิงชายและสิ้นสุดลงที่การจากไปของกลุ่มสมรส ซึ่ง สมาชิกใน ครอบครัวมีหน้าที่ในการตอบสนองความต้องการตามพัฒนาการของครอบครัว ซึ่งหาก การตอบสนอง นั้นสำเร็จไปได้ด้วยดีก็จะทำให้ชีวิตครอบครัวมีความสุข การเปลี่ยนแปลงดังกล่าว สามารถแบ่งเป็นระยะ ได้แก่ ระยะเริ่มสมรสสร้างครอบครัว ระยะเริ่มเป็นบิดามารดา ในช่วงมีบุตร คนแรก ระยะบุตรเข้า โรงเรียน ระยะบุตรเข้าสู่วัยรุ่น ระยะบุตรแยกครอบครัว ระยะบ้านว่างเปล่า และระยะปัจเจกวัย ซึ่งแต่ละ ระยะมีความต้องการที่ต้องได้รับการตอบสนองที่แตกต่างกัน (จิตตินันท์ เฑาะคุปต์ และณัฐชญา พวงทอง 2559, น.36-41)

1.6 ปฏิสัมพันธ์ระหว่างสมาชิกครอบครัวกับครอบครัว

1.6.1 ครอบครัวตอบสนองความต้องการของสมาชิกครอบครัวแต่ละคนตามวัย

เนื่องจากครอบครัวอยู่ใกล้ชิดตัวเด็กมากที่สุด ครอบครัวจึงมีความสำคัญยิ่งต่อ การตอบสนองความต้องการตามวัยเด็ก สามารถแบ่งความต้องการออกได้ 3 ประเภท (จิตตินันท์ เฑาะคุปต์ 2560, น.7)

- 1) ความต้องการพื้นฐานทางกายเพื่อการดำรงชีวิตอยู่ เช่น ความต้องการอาหาร สุขภาพอนามัย การมีร่างกายที่แข็งแรง การได้รับภูมิคุ้มกันโรค รวมทั้งการพักผ่อนและนันทนาการ
- 2) ความต้องการพื้นฐานทางด้านจิตใจเพื่อการพัฒนาบุคลิกภาพ อารมณ์ความรู้สึก เช่น ความต้องการความรัก ความอบอุ่น การรู้สึกเป็นที่ยอมรับ รู้สึกมั่นคงปลอดภัย
- 3) ความต้องการเกี่ยวเนื่องกับตัวเด็กเอง เช่น ความสนใจในสิ่งต่าง ๆ ความถนัด เฉพาะด้านและความสามารถพิเศษ เป็นต้น

1.6.2 ครอบครัวยอมรับสนองความต้องการของสมาชิกครอบครัวตามระยะของวงจรชีวิตครอบครัว

เนื่องจากครอบครัวมีการเปลี่ยนแปลงอยู่ตลอดเวลา จึงสามารถแบ่งช่วงชีวิตครอบครัวเป็นระยะ ๆ เรียกว่า วงจรชีวิตครอบครัว เพื่อให้ครอบครัวสามารถตอบสนองความต้องการของสมาชิกครอบครัวในแต่ละช่วงระยะที่เป็นไปตามความต้องการของแต่ละวัย และความต้องการของครอบครัว การศึกษาครอบครัวได้กำหนดเกณฑ์การแบ่งระยะของครอบครัวขึ้น โดยแบ่งวงจรชีวิตครอบครัวออกเป็น 8 ขั้นตอน (จิตตินันท์ เดชะคุปต์ 2544, น.33-34) ดังนี้

- 1) ขั้นเริ่มต้นครอบครัว เป็นระยะเริ่มตั้งแต่แต่งงานและยังไม่มีบุตร ระยะนี้คู่สมรสต้องการเรียนรู้นิสัยใจคอซึ่งกันและกัน เป็นช่วงเริ่มสร้างฐานะและวางแผนชีวิตครอบครัว
- 2) ขั้นครอบครัวมีบุตรวัยทารก เป็นระยะที่ครอบครัวขยายตัว มีสมาชิกเพิ่มขึ้น นับจากระยะบุตรคนแรกเกิดจนบุตรคนแรกอายุ 2.5 ปี ระยะนี้ครอบครัวต้องเอาใจใส่ดูแลทารก ที่ยังไม่สามารถช่วยเหลือตัวเองได้
- 3) ขั้นครอบครัวมีบุตรวัยก่อนเรียน ระยะนี้เป็นช่วงที่บุตรคนแรกมีอายุ 2.5-6 ปี เป็นช่วงที่ครอบครัวให้การอบรมเลี้ยงดูฝึกหัดนิสัยที่พึงประสงค์ให้แก่สมาชิกใหม่ เพื่อเตรียมตัวเด็กสำหรับการเข้าโรงเรียน รวมทั้งเป็นระยะที่อาจมีบุตรต่อไป
- 4) ขั้นครอบครัวมีบุตรวัยเรียน ระยะนี้เริ่มตั้งแต่บุตรคนแรกมีอายุ 6-13 ปี สามารถช่วยเหลือตัวเองได้ แต่ครอบครัวมีหน้าที่จัดหาสถานที่เรียน ช่วยเหลือเกี่ยวกับการส่งเสริมเกี่ยวกับการเรียนของบุตรและเลี้ยงบุตรคนต่อ ๆ มา
- 5) ขั้นครอบครัวมีบุตรวัยรุ่น ระยะนี้เริ่มเมื่อบุตรคนแรกมีอายุ 13-20 ปี ครอบครัวลดภาระในการดูแลบุตร เพราะบุตรเติบโตช่วยเหลือตัวเองได้มากขึ้น แต่เด็กวัยรุ่น ยังต้องการการชี้แนะเกี่ยวกับค่านิยมของสังคมจากผู้ใหญ่ เพื่อให้สามารถดำรงชีวิตในสังคมได้ดี
- 6) ขั้นครอบครัวมีบุตรเข้าวัยผู้ใหญ่หรือแยกครอบครัวใหม่ เป็นระยะที่บุตรคนแรกแยกออกไปจากครอบครัวที่อยู่จนถึงบุตรคนสุดท้าย ในระยะนี้บุตรคนแรกจะแยกตัวออกมา มีอาชีพของตนหรือแต่งงานมีครอบครัวใหม่ของตนเอง

7) ชั้นครอบครัววัยกลางคน เป็นระยะที่ครอบครัวปลดภาระในการเลี้ยงดูบุตร เมื่อบุตรส่วนใหญ่หรือทั้งหมดแยกครอบครัวออกไป ทำให้บิดามารดารู้สึกงีบเหงา และเป็นระยะเตรียมเกษียณจากตำแหน่งงานที่ดำรงอยู่

8) ชั้นครอบครัววัยสูงอายุ เป็นระยะตั้งแต่เกษียณอายุการทำงานจนกระทั่งคู่สมรสคนใดคนหนึ่งเสียชีวิต เมื่อเริ่มสูญเสียคู่สมรสของตน อีกฝ่ายที่ยังมีชีวิตอยู่จะอยู่ในภาวะ ว้าเหว่ จนกระทั่งฝ่ายที่เหลือจะเสียชีวิตตามไป

1.6.3 ครอบครัวตอบสนองความต้องการพื้นฐานของมนุษย์

มนุษย์ทุกคนมีความต้องการพื้นฐานเพื่อการดำรงชีวิต โดยมาสโลว์ เห็นว่ามนุษย์เป็นสัตว์ที่มีความต้องการไม่สิ้นสุด เมื่อมนุษย์เป็นสัตว์ที่มีความต้องการไม่สิ้นสุด มาสโลว์ จึงมีความเห็นต่อไปว่า เป็นไปไม่ได้ที่จะให้ความต้องการของมนุษย์แต่ละคนได้รับความพึงพอใจ เพราะ มนุษย์แต่ละคนมีลำดับขั้นความต้องการที่แตกต่างกัน ตามแนวคิดดังกล่าวนี้สามารถจำแนกลำดับ ขั้นออกเป็น 5 ขั้น (จุมพล หนิมพานิช และสรายุทธ ยะการ 2553, น.21-22) ดังนี้

1) ความต้องการด้านร่างกาย (Physiological Needs) ถือได้ว่าเป็นความต้องการขั้นพื้นฐานของชีวิต ได้แก่ ความต้องการด้านปัจจัย 4 ได้แก่ อาหาร ยา เสื้อผ้า เครื่องนุ่งห่ม และที่อยู่อาศัย ซึ่งเป็นสิ่งจำเป็นพื้นฐานที่ทำให้ชีวิตดำรงอยู่ได้อย่างมีความสุข ปัจจัย 4 จึงช่วยทำ ให้กิจกรรมในชีวิตของแต่ละคนสามารถดำเนินไปได้ด้วยดี บุคคลส่วนใหญ่ใช้เวลาไปกับการแสวงหาสิ่งเหล่านี้ และทราบใดที่ความต้องการสิ่งเหล่านี้ยังไม่ได้รับการตอบสนอง บุคคลนั้นจะยังไม่สนใจ ความต้องการด้านอื่น ๆ แต่เมื่อใดที่ความต้องการด้านปัจจัยได้รับการตอบสนอง บุคคลนั้นก็จะมี ความต้องการด้านอื่น ๆ ต่อไป

2) ความต้องการด้านความมั่นคงปลอดภัย (Security Needs) เป็นความต้องการทางด้านร่างกายและจิตใจ ความรู้สึกที่ปราศจากการคุกคามขู่เข็ญบังคับ ความวิตกกังวลและเป็นอิสระจากความกลัวจากผู้อื่นและสิ่งแวดล้อม เป็นความต้องการที่จะได้รับการปกป้องคุ้มกัน ตราบใดที่ความต้องการนี้ยังไม่ได้รับการตอบสนองหรือยังไม่ได้รับความพึงพอใจ บุคคลนั้นก็จะมี ความวิตกกังวลหมกมุ่นอยู่กับความต้องการนี้จนกว่าจะยุติเมื่อได้รับการตอบสนองแล้ว

3) ความต้องการทางด้านความรัก (Affiliation of Social Needs) มนุษย์ทุกคนมีความปรารถนาจะให้เป็นที่รักและผูกพันกับผู้อื่น หรือมีความต้องการเป็นส่วนหนึ่งของหมู่กลุ่ม ความต้องการด้านนี้ได้รวมเอามิตรภาพความรักการเป็นเจ้าของเอาไว้ด้วย ในกรณีที่บุคคลใดบุคคล หนึ่งไม่ได้รับการตอบสนองความต้องการด้านนี้ บุคคลนั้นก็มักจะมีปัญหาทางด้านจิตใจ รู้สึก ถูกทอดทิ้ง ว้าเหว่ เปล่าเปลี่ยว

4) ความต้องการยอมรับยกย่อง (Esteem Needs) ความต้องการนี้ประกอบด้วย ความต้องการที่จะประสบผลสำเร็จ ต้องการได้รับการรับนับถือจากบุคคลอื่น ต้องให้คนยอมรับ

ในความสามารถมีคุณค่ามีเกียรติ ถ้าบุคคลใดก็ตามที่สามารถทำให้บุคคลอื่นยอมรับในความสามารถ หรือประสบความสำเร็จในความต้องการอันนี้ จะรู้สึกว่าคุณค่า มีความสามารถและ มีความเชื่อมั่น ในตนเอง

5) ความต้องการความสำเร็จสมหวังในชีวิต (Self Actualization Needs) เป็นความต้องการขั้นสูงสุดของมนุษย์ เป็นความต้องการที่จะรู้จักตนเองตามสภาพที่แท้จริงของตน จะกล้าที่จะตัดสินใจเลือกทางเดินของชีวิต มีความต้องการที่จะเป็นคนดีที่สุดเท่าที่จะมีความ สามารถทำได้ กล้าเผชิญกับสิ่งแวดล้อมใหม่ ๆ โดยคิดว่าเป็นสิ่งที่ “ท้าทาย” “น่าตื่นเต้น” โดยบุคคล ใดที่บรรลุความต้องการนี้จะรู้สึกยอมรับตนเอง และผู้อื่นจะพบความสามารถในการแก้ปัญหาเพิ่มขึ้น และมีความปรารถนาในเรื่องความสันโดษ มีน้อยคนที่จะได้ถึงขั้นนี้อย่างสมบูรณ์

1.7 ปฏิสัมพันธ์ระหว่างครอบครัวกับชุมชน

ครอบครัวเป็นหน่วยย่อยที่เล็กที่สุดของสังคม ในขณะที่ชุมชนมีขนาดใหญ่กว่าซึ่ง ประกอบไปด้วยครอบครัวหลาย ๆ ครอบครัวมาอยู่รวมกันในอาณาบริเวณเดียวกัน มี ปฏิสัมพันธ์กัน มีการดำเนินวิถีชีวิตที่คล้ายคลึงกัน มีขนบธรรมเนียมประเพณีและวัฒนธรรมไปใน รูปแบบเดียวกัน ครอบครัวจึงมีความสัมพันธ์ต่อชุมชนหลากหลายลักษณะ (จิตตินันท์ เฑชะคุปต์ และณัฐธนา พวงทอง 2559, น.14-17) ดังนี้

1.7.1 ครอบครัวในฐานะที่เป็นองค์ประกอบย่อยของชุมชน ครอบครัวและ ชุมชนต่าง ก็เป็นส่วนประกอบซึ่งกันและกันอย่างแยกกัน ไม่ออก และต่างก็มีหน้าที่เอื้อประโยชน์ ต่อกัน ชุมชนซึ่ง มีหน้าที่หลักในการรักษาสภาพของสังคมให้ดำรงอยู่และตอบสนองความต้องการ ของมนุษย์ในการอยู่ ร่วมกัน ในขณะที่ครอบครัวมีหน้าที่ในการตอบสนองความต้องการของสมาชิก โดยตรง รวมถึงยังทำ หน้าที่ต่อชุมชนด้วย ครอบครัวจำเป็นต้องปฏิบัติตามหน้าที่ในฐานะสมาชิก ของชุมชน ดังนี้

- 1) ปฏิบัติตามกฎระเบียบของชุมชน
- 2) เข้าร่วมกิจกรรมของชุมชน
- 3) บำเพ็ญประโยชน์ต่อชุมชน รู้จักทำตนให้เป็นประโยชน์ต่อส่วนรวม
- 4) ร่วมกันอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมในชุมชน

1.7.2 ครอบครัวในฐานะที่เป็นกลไกขับเคลื่อนความเข้มแข็งของชุมชน ในระดับต่าง ๆ ดังนี้

- 1) มีส่วนร่วมในกระบวนการจัดทำแผนพัฒนาครอบครัวเข้มแข็ง ร่วมกับ ชุมชน
- 2) สร้างช่องทางการสื่อสารให้ครอบครัวและชุมชนรับรู้และตระหนักถึง สถานการณ์ครอบครัว

3) เข้าร่วมกิจกรรมครอบครัวในชุมชนและกิจกรรมที่ชุมชนจัดขึ้นตาม โอกาส

1.7.3 ครอบครัวในฐานะที่เป็นทุนทางสังคมสำหรับชุมชน ทุนทางสังคมเริ่มต้นจากระบบครอบครัวเริ่มจากภายในครอบครัวก่อน เกิดความผูกพันแบบสานสัมพันธ์กันทั้งในด้านวัฒนธรรม ด้านสังคม ด้านเศรษฐกิจและสิ่งแวดล้อม ทุนทางสังคมในบริบทของครอบครัว หมายความว่า ลักษณะสำคัญที่เกื้อหนุนให้ครอบครัวได้พัฒนาและเป็นที่ยอมรับของสังคมได้ ซึ่งอาจเริ่มตั้งแต่ลักษณะทางกายภาพของครอบครัวที่สมบูรณ์ในระดับหนึ่ง เช่น การมีสถานภาพ ทางสังคม ทรัพย์สินสมบัติ การศึกษา ฯลฯ หรือการมีจิตลักษณะ เช่น การมีจิตสาธารณะ มุ่งเน้น ประโยชน์ส่วนรวมมากกว่าส่วนตน การมีจิตพอเพียง การควบคุมหรือหลีกเลี่ยงลักษณะทางจิต ที่ไม่ดี ครอบครัวกับทุนทางสังคมเป็นเรื่องสำคัญที่ครอบครัวจะต้องให้ความสำคัญในการพัฒนาอย่างจริงจัง โดยผ่านกระบวนการปลูกฝังขัดเกลาทั้งทางกายภาพ จิตใจ สังคม และการศึกษาแก่สมาชิกในครอบครัวทุกคนอย่างต่อเนื่องและมั่นคง หากชุมชนใดที่มีครอบครัวลักษณะเช่นนี้ ย่อมเป็นทุนทางสังคมที่มั่นคงยั่งยืน

สรุปได้ว่า ครอบครัวและชุมชนมีความสัมพันธ์กันอย่างใกล้ชิด ต่างก็เป็นบริบท ที่ปฏิสัมพันธ์ซึ่งกันและกันและต่างมีหน้าที่เอื้อประโยชน์ต่อกัน เราในฐานะที่เป็นสมาชิกในครอบครัว นอกเหนือจากการปฏิบัติตามกฎระเบียบและข้อตกลงของครอบครัวและโดยที่เราก็เป็นสมาชิกในชุมชนที่ต้องปฏิบัติตามกฎระเบียบและข้อตกลงของชุมชนด้วย โดยมีการร่วมกิจกรรม ที่จัดขึ้นตามโอกาส และปฏิบัติตนให้ถูกต้องเหมาะสมต่อชุมชนที่เราอาศัยอยู่ด้วย

นอกจากนี้ ครอบครัวยังมีความสัมพันธ์ใกล้ชิดในอีกลักษณะของบ้าน-วัด-โรงเรียน (บวร) ความสัมพันธ์ดังกล่าว มีความเกี่ยวเนื่องกับทั้ง 3 สถาบันหลักตลอดเวลา เป็นสามเสาหลักที่ยึดโยงค้ำจุน และสัมพันธ์กันอย่างสมดุลแก่กันในสังคมไทย โดย “บ้าน” หมายถึง ครอบครัว ซึ่งเป็นหน่วยทางสังคมที่เป็นพื้นฐานสำคัญที่สุดหน่วยหนึ่งของสังคมไทย ในขณะที่ “วัด” อันเป็นที่ตั้งของพุทธสถาน เป็นสถาบันทางสังคมที่เก่าแก่เคียงคู่มากับคนไทยเป็นรากฐาน ของระบบจริยธรรมของสังคมที่เป็นที่ยอมรับยึดถือปฏิบัติต่อ ๆ กันมา เป็นสถานที่ให้ความสงบ เยือกเย็นทางใจ อีกทั้งยังเป็นสถานที่ประกอบพิธีกรรมทางศาสนา วัดในฐานะที่พึ่งทางกายและใจ ของสังคม เป็นศูนย์รวมทางจิตใจที่เป็นตัวกลางเชื่อมระหว่าง “บ้าน” กับ “โรงเรียน” ด้วยเหตุนี้วัด และบ้านจึงมีบทบาทอย่างสำคัญในการเป็นเครื่องมือที่ได้ช่วยพัฒนาชีวิตและสังคมไทยในอดีตสำหรับ “โรงเรียน” คือสถาบันที่ให้การศึกษาย่อยทอดความรู้ เป็นสถานที่สำคัญทางสังคมที่ได้หล่อหลอมคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของเด็กได้เป็นอย่างดี ทั้ง 3 สถาบัน มีความสำคัญสำหรับ ทุกคนและทุกวัย ตั้งแต่เกิด โต แก่ เจ็บและตาย ฉะนั้น บ้าน วัด โรงเรียน จึงเป็นหน่วยทางสังคม ที่มีความสำคัญทั้งหมด หากสถาบันทั้งสามมีความแข็งแกร่ง ชุมชนและสังคมย่อมมีความ แข็งแกร่งด้วย

1.8 การเปลี่ยนแปลงของวิถีชีวิตครอบครัว

1.8.1 เหตุจูงใจของการเปลี่ยนแปลง แรงจูงใจเป็นพลังความคิดภายในตัวบุคคล เป็นตัวขับเคลื่อนให้เกิดพฤติกรรม และการกระทำของปัจเจกบุคคลให้แสดงพฤติกรรมตามสิ่งที่ปรารถนา (สร้อยพัทธ์ เอี้ยวเจริญ 2555, น.19)

แรงจูงใจ (Motivation) คือ สิ่งซึ่งควบคุมพฤติกรรมของมนุษย์ อันเกิด จากความต้องการ (Needs) พลังกดดัน (Drives) หรือความปรารถนา (Desires) ที่จะพยายาม ดิ้นรนเพื่อให้บรรลุผลสำเร็จตามวัตถุประสงค์ ซึ่งอาจจะเกิดมาตามธรรมชาติหรือจากการเรียนรู้ก็ได้ แรงจูงใจเกิดจากสิ่งเร้าทั้งภายในและภายนอกตัวบุคคลนั้น ๆ เอง ภายใน ได้แก่ ความรู้สึกต้องการ หรือขาดอะไรบางอย่าง จึงเป็นพลังชักจูงหรือกระตุ้นให้มนุษย์ประกอบกิจกรรมเพื่อทดแทนสิ่งที่ ขาดหรือต้องการนั้น ส่วนภายนอก ได้แก่ สิ่งใดก็ตามที่มาเร้าเร้า นำช่องทางและมาเสริมสร้างความ ปรารถนาในการประกอบกิจกรรมในตัวมนุษย์ ซึ่งแรงจูงใจนี้อาจเกิดจากสิ่งเร้าภายในหรือภายนอก แต่เพียงอย่างเดียวหรือทั้งสองอย่างพร้อมกันได้ อาจกล่าวได้ว่า แรงจูงใจทำให้เกิดพฤติกรรม ซึ่งเกิดจากความต้องการของมนุษย์ ซึ่งความต้องการเป็นสิ่งเร้าภายในที่สำคัญกับการเกิดพฤติกรรม นอกจากนี้ยังมีสิ่งเร้าอื่น ๆ เช่น การยอมรับของสังคม สภาพบรรยากาศที่เป็นมิตร การบังคับขู่เข็ญ การให้รางวัลหรือกำลังใจหรือการทำให้เกิดความพอใจ ล้วนเป็นเหตุจูงใจให้เกิดแรงจูงใจได้ (วิกิพีเดีย สารานุกรมเสรี สืบค้นเมื่อวันที่ 7 เมษายน 2561)

1.8.2 ประเภทของแรงจูงใจ

นักจิตวิทยาได้แบ่งการจูงใจออกเป็น 2 ประเภทดังนี้ คือ การจูงใจภายในและการจูงใจ ภายนอก (สร้อยพัทธ์ เอี้ยวเจริญ 2555, น.19)

1) การจูงใจภายใน (Intrinsic Motivation) หมายถึงสถานะของบุคคลที่มีความต้องการที่จะทำบางสิ่งบางอย่างด้วยจิตใจของตนเอง การจูงใจประเภทนี้ ได้แก่

(1) ความต้องการ (Need) หมายถึง ความอยากได้ เนื่องมาจากมีสิ่งเร้ามากระตุ้น มีแรงขับภายในเกิดขึ้น ทำให้ร่างกายไม่อาจอยู่นิ่งต้องพยายามดิ้นรนและแสวงหาเพื่อตอบสนองความต้องการนั้น ๆ และก็จะเกิดความต้องการใหม่ ๆ เกิดขึ้นมาทดแทนวนเวียนอยู่ไม่มีที่สิ้นสุด มนุษย์มีความต้องการหลายอย่าง ได้แก่ ความต้องการทางด้านร่างกาย เป็นความต้องการขั้นพื้นฐาน อันดับแรกหรือขั้นต่ำสุดของมนุษย์ซึ่งจำเป็นในการดำรงชีวิต เป็นความต้องการที่เกิดขึ้นตาม ธรรมชาติเพื่อความอยู่รอด ถ้าความต้องการนี้ไม่ได้รับการตอบสนองจะทำให้เกิดความรู้สึกกระวน กระวาย ได้แก่ ความต้องการปัจจัย 4 เช่น อาหาร อากาศ เครื่องนุ่งห่ม ยารักษาโรค การแสวงหาสิ่ง ต่าง ๆ มาเพื่อตอบสนองความต้องการนี้ขึ้นอยู่กับเงื่อนไขของสังคม วัฒนธรรม สิ่งแวดล้อม ศาสนา เศรษฐกิจ ฯลฯ ต่อมาคือความต้องการทางด้านจิตใจ เป็นความต้องการที่ส่วนใหญ่เกิดขึ้นภายหลัง หลังจากความต้องการทางร่างกายได้รับการตอบสนองแล้วความต้องการทางจิตใจ เป็นความ ต้องการที่สลับซับซ้อนและมีความแตกต่าง

กันมากระหว่างบุคคล ประการสุดท้าย คือความต้องการ ทางสังคม เป็นความต้องการทางจิตใจนั่นเอง เช่น การเป็นที่ยอมรับยกย่องนับถือ ต้องการความปลอดภัย ต้องการความก้าวหน้า เป็นต้น

(2) ความสนใจพิเศษ (Special Interest) หมายถึง ความรู้สึกชอบเป็นพิเศษ ต่อสิ่งใดสิ่งหนึ่ง ย่อมจูงใจให้เขาประพฤติต่อสิ่งนั้นจนประสบความสำเร็จในเวลาอันรวดเร็ว

(3) ทักษะคติหรือเจตคติ (Attitude) หมายถึง ความรู้สึกนึกคิดที่มีต่อสิ่งหนึ่งสิ่งใด ซึ่งจะช่วยกระตุ้นให้เกิดพฤติกรรมที่เหมาะสม

2) แรงจูงใจภายนอก (Extrinsic Motivation) หมายถึง สภาพที่บุคคลได้รับแรงกระตุ้น จากภายนอกให้แสดงพฤติกรรมหรือการกระทำเพื่อการบรรลุจุดมุ่งหมายปลายทาง (สร้อยพัทธ์ เอียวเจริญ 2555, น.20) เช่น

(1) สิ่งล่อใจต่าง ๆ ได้แก่ การได้รับรางวัล คำชมเชย เกียรติยศ ชื่อเสียง อำนาจ คำตำหนิติเตียน ฯลฯ

(2) ความก้าวหน้าในการทำงาน

(3) การได้รับการยอมรับจากเจ้านายและเพื่อนร่วมงาน

แรงจูงใจทั้ง 2 ประเภทดังกล่าว ย่อมจูงใจให้บุคคลประพฤติและปฏิบัติตนไปในทิศทาง และรูปแบบที่แตกต่างกัน บางคนแสดงพฤติกรรมไปในทางที่ดี มีความซื่อสัตย์สุจริตต่อหน้าที่การงาน บางคนอาจแสดงพฤติกรรมไปในทางทุจริต คดโกง

1.8.3 ลักษณะหรือรูปแบบการดำเนินชีวิตครอบครัว

รูปแบบของครอบครัวปรับเปลี่ยนอยู่ตลอดเวลาตามกระแสการเปลี่ยนแปลงต่าง ๆ ที่เกิดขึ้น (จิตตินันท์ เตะคุปต์ และจิรพรรณ มัชฌมจันทร์ 2556, น.20) มีดังต่อไปนี้

1) การดำเนินชีวิตแบบพอเพียง ครอบครัวจะอยู่ร่มเย็นเป็นสุขได้ด้วยการยึดหลักการดำรงชีวิตบนพื้นฐานของปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง ในลักษณะของความพออยู่พอกิน พอเพียงพอดีและพึงตนเองได้ เศรษฐกิจพอเพียงเป็นปรัชญาที่ชี้ถึงแนวทางการดำรงชีวิตตั้งแต่ ระดับครอบครัว ชุมชน สังคมและระดับประเทศ อันประกอบด้วยความพอเพียง ความพอประมาณ ความมีเหตุผล รวมถึงความจำเป็นที่จะต้องมีระบบภูมิคุ้มกันในตัวที่ดีพอสมควรต่อการมีผล กระทบใด ๆ อันเกิดจากการเปลี่ยนแปลงทั้งภายนอกและภายใน สำหรับหลักการปฏิบัติตนตามแนว พระราชดำรัส “เศรษฐกิจพอเพียง” นั้นคือการยึดความประหยัด ลดความฟุ่มเฟือย ยึดถือการ ประกอบอาชีพที่ซื่อสัตย์สุจริต ไม่แก่งแย่งผลประโยชน์ พยายามขวนขวายหาความรู้เพื่อให้ชีวิต หลุดพ้นจากความทุกข์ยาก พยายามลดละความชั่วที่ตัวเองมีอยู่ พยายามรักษาความดีให้พอกพูน งามงาม เพื่อการดำรงชีวิตครอบครัวที่เป็นสุขสงบร่มเย็น

2) การดำเนินชีวิตแบบเรียบง่ายเป็นธรรมชาติ จะต้องคำนึงถึงการรู้จักใช้ ชีวิตด้วยความสงบที่ปราศจากกิเลส ความอยาก ความปรารถนา มีความมั่นคงในการดำรงชีวิต และมีความรู้สึกที่ดีต่อกันระหว่างสมาชิกในครอบครัว การใช้ชีวิตครอบครัวแบบร่มเย็นเป็นสุข จะคำนึงถึงวิถีชีวิตแบบเรียบง่ายเป็นไปตามธรรมชาติ โดยไม่ยึดติดค่านิยมทางวัตถุ แต่ยอมรับ ยืดหยุ่นต่อการเปลี่ยนแปลงทั้งภายในและภายนอกด้วยความเข้าใจในกฎธรรมชาติ และความเป็นไปใน สรรพสิ่งทั้งหลาย มนุษย์ทุกคนล้วนแสวงหาความสุขในชีวิตทั้งสิ้น การมีชีวิตที่เป็นสุขใน ครอบครัวจำเป็นต้องเข้าใจให้ลึกซึ้งถึงสัจจะของชีวิตในเรื่อง “อนิจจัง ทุกขัง อนัตตา” ซึ่งจะช่วยให้ ครอบครัวเข้าใจธรรมชาติของการใช้ชีวิตด้วยความเยือกเย็นไม่ประมาท นอกจากนี้ครอบครัวควรมี จิตสำนึกในเรื่องของความประหยัคมัธยัสถ์ ไม่ก่อกวนนี้ มีความอดทนอดกลั้นรู้จักวางแผนในการใช้ จ่ายเงินตามความจำเป็นของการดำรงชีวิตตามลำดับความสำคัญ เพื่อให้เกิดประโยชน์อันนำไปสู่ เสถียรภาพทางเศรษฐกิจและสังคมของครอบครัว

3) การดำเนินชีวิตแบบสมัยใหม่ รูปแบบโครงสร้างเป็นครอบครัวเดี่ยวมากขึ้น ซึ่งประกอบไปด้วย พ่อแม่ลูกอยู่กันตามลำพังมากขึ้น ขนาดของครอบครัวเล็กลงโดยมีบุตร ประมาณ 1-2 คนเท่านั้น จะเห็นได้ว่าปัจจุบันแนวโน้มของครอบครัวที่ไม่มีบุตรเพิ่มมากขึ้น โดยเฉพาะคนหนุ่ม สาวรุ่นใหม่ในสังคมเมือง ซึ่งไม่ต้องการมีภาระการเลี้ยงดูบุตรและมุ่งหวังเพียงความก้าวหน้าในหน้าที่การงานหรืออาชีพมากกว่า ทำให้คู่หญิงชายที่มาอยู่ด้วยกันก่อนแต่งงานหรือมิได้จดทะเบียน สมรสมีเพิ่มมากขึ้น ด้านบทบาทหน้าที่ของครอบครัว แต่เดิมครอบครัวทำหน้าที่เป็นศูนย์กลางของ การอบรมเลี้ยงดู และถ่ายทอดค่านิยม ความเชื่อ ขนบธรรมเนียมประเพณีและวัฒนธรรมที่ดั้งเดิมแก่ สมาชิกในครอบครัว ปัจจุบันครอบครัวผลัดภาระความรับผิดชอบให้แก่บริการทางสังคมในรูปของ การฝากเลี้ยงสถานเลี้ยงเด็ก เนื่องจากมารดาต้องทำงานนอกบ้านหาเลี้ยงครอบครัว ทำให้ไม่มีเวลา ดูแลบุตรด้วยตนเอง รวมทั้งพึ่งบริการด้านอื่น ๆ เช่น ซักรีดเสื้อผ้า อาหารปิ่นโต เป็นต้น ความรัก ความผูกพันก็ลดลง ไม่นั่นแน่นแฟ้นเหมือนเมื่อก่อน เนื่องจากสมาชิกในครอบครัวมีเวลาอยู่ด้วยกัน น้อยลง ด้วยเหตุผลภาระหน้าที่การงานที่เร่งรัดมากขึ้น รวมทั้งมีค่านิยมในเรื่องของความโก้เก๋ ความหรูหรา ความสะดวกสบายตามสมัยนิยมของวัฒนธรรมตะวันตกที่เข้ามาอิทธิพลต่อค่านิยม ของสมาชิกในครอบครัว ทำให้ครอบครัวหันไปพึ่งสิ่งอำนวยความสะดวกมากกว่าการพึ่งพาอาศัย กันหรือพึ่งตนเองน้อยลง อีกทั้งค่านิยมทางศาสนา วัฒนธรรม ขนบธรรมเนียมประเพณีไทย โดยเห็นว่าเป็นสิ่งล้าสมัยทำให้ขาดที่พึ่งยึดเหนี่ยวทางจิตใจ จะเห็นได้ว่าครอบครัวไทยสมัยใหม่มี รูปแบบเป็นครอบครัวเดี่ยว มีความเป็นอิสระ พึ่งพาตนเองและมีความหลากหลายในการดำเนิน ชีวิตครอบครัวแตกต่างกันไปตามค่านิยมที่ครอบครัวยึดถือปฏิบัติ โดยมีการพึ่งพาบริการนอกบ้าน ในการทำหน้าที่บางอย่างของครอบครัว

4) การดำเนินชีวิตแบบชายเป็นใหญ่ ชีวิตครอบครัวไทยในอดีต มีรูปแบบโครงสร้าง ครอบครัวมีลักษณะเป็นครอบครัวขยาย ซึ่งประกอบด้วยสมาชิกในครอบครัว 3 รุ่นอายุอยู่

ร่วมกัน ในครัวเรือนเดียวกัน ได้แก่ พ่อแม่และลูก รวมทั้งปู่ย่าตายายญาติที่พี่น้องมีความสัมพันธ์แน่นแฟ้น ขนาดของครอบครัวค่อนข้างใหญ่ ในอดีตฝ่ายชายทำหน้าที่ทำมาหากิน หารายได้มาเลี้ยงดูครอบครัวและให้การปกป้องดูแลครอบครัว ขณะที่ฝ่ายหญิงจะทำหน้าที่เป็นแม่บ้านดูแลเรื่อง อาหารการกิน ดูแลบุตรและความเรียบร้อยของบ้าน อำนาจการตัดสินใจต่าง ๆ จะเป็นสิทธิของ ผู้ชายหรือสามี รวมทั้งการสืบสกุลก็ใช้สกุลของบิดาด้วย การทำหน้าที่ของครอบครัวในอดีตมีความ สมบูรณ์แบบทั้งในการผลิตสมาชิกใหม่ การอบรมสั่งสอนให้สมาชิกได้เรียนรู้ระเบียบของสังคม และการให้ความอบอุ่นและความสุขแก่สมาชิกในครอบครัวอย่างทั่วถึง ด้านความผูกพัน สมาชิกมี ความผูกพันด้วยความรักและเคารพ โดยเฉพาะเรื่องอาวุโสเป็นเรื่องสำคัญมาก มีสัมมาคารวะ สมาชิกในครอบครัวมีความเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ช่วยเหลือซึ่งกันและกัน โดยการปฏิบัติตามหน้าที่ของตน อย่างเต็มกำลังความสามารถ การอบรมสั่งสอนสมาชิกของครอบครัวจึงมุ่งเน้นการปลูกฝังให้ ปฏิบัติตามสิทธิและหน้าที่ภายในกรอบของขนบธรรมเนียมประเพณี นอกจากนี้ค่านิยมที่ยึดถือ คือ ชายเป็นใหญ่กว่าหญิงและการเคารพเชื่อฟังตามลำดับอาวุโส

1.8.4 ปัจจัยที่มีผลต่อการเปลี่ยนแปลงวิถีชีวิตครอบครัว

หากแต่มีความสัมพันธ์และปฏิสัมพันธ์กับสังคมรอบตัวอยู่ตลอดเวลา ปัจจัยภายนอกที่เข้ามามีอิทธิพลต่อการดำเนินชีวิตของครอบครัวและส่งผลให้เกิดการเปลี่ยนแปลงชีวิตความเป็นอยู่ของครอบครัวในทางใดทางหนึ่ง (จิตตินันท์ เศษคุปต์ 2556, น.13-14) มีดังต่อไปนี้

1) ปัจจัยด้านเศรษฐกิจ เศรษฐกิจเป็นปัจจัยหลักที่ตอบสนองต่อความต้องการของ มนุษย์ เช่น อาหาร ที่อยู่อาศัย เครื่องนุ่ง ห่ม ยารักษาโรค ระบบเศรษฐกิจในภาพรวมเกี่ยวข้อง และส่งผลกระทบต่อชีวิตความเป็นอยู่ และเศรษฐกิจของครอบครัวในลักษณะที่เป็นผลโดยตรง และโดยอ้อม ทั้งทางด้านบวกและด้านลบ การเปลี่ยนแปลงทางด้านเศรษฐกิจจึงมีผลทำให้คุณภาพ ชีวิตของครอบครัว และผู้คนในสังคมมีการเปลี่ยนแปลงไปในทิศทางเดียวกัน

2) ปัจจัยด้านการศึกษา ระบบการศึกษาเกี่ยวข้องกับระบบครอบครัวมาช้านาน ใน ฐานะที่เป็นองค์การถ่ายทอดกระบวนการเรียนรู้ ค่านิยมและวัฒนธรรมระหว่างคนรุ่นต่าง ๆ ซึ่งครอบคลุมการศึกษาที่เกิดขึ้นในระบบ โรงเรียน การศึกษานอกระบบ โรงเรียนและการศึกษาตาม อรรถาศัย ในปัจจุบันครอบครัวได้รับ โอกาสให้เข้ามามีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาทุกระดับให้แก่ เด็กและเยาวชนมากขึ้น การมีส่วนร่วมของครอบครัวด้านการศึกษา นอกจากจะเป็นผลดีกับ เด็กแล้วยังเป็นผลดีต่อตัวพ่อแม่ด้วยเช่นเดียวกัน กล่าวคือ พ่อแม่ได้ตระหนักถึงบทบาทความ สำคัญของตนที่มีต่อการศึกษารวมถึงพัฒนาความรู้สึกรักของการเห็นคุณค่าในตนเอง พัฒนาเครือข่าย ในสังคมมากขึ้น รวมถึงตลอดถึงการพัฒนาความเข้าใจเกี่ยวกับโรงเรียน หลักสูตรและกิจกรรม การเรียนการสอน ถึงแม้ว่าการศึกษาจะเป็นสิทธิพื้นฐานที่ทุกคนพึงได้รับ แต่การตัดสินใจของ แต่ละครอบครัวก็เป็นสิ่งที่กำหนดว่าเด็กแต่ละคนควรจะ

ได้รับการศึกษาเช่นไร และในรูปแบบใด ทั้งนี้โดยขึ้นอยู่กับสภาพเศรษฐกิจและสังคมของครอบครัว รวมตลอดถึงค่านิยม ทักษะคิดและความ เชื่อต่าง ๆ ของครอบครัวด้วย ทั้งนี้การตัดสินใจของครอบครัว เกี่ยวกับการศึกษาของเด็กยังมี ประเด็นหลัก ๆ ที่ครอบครัวพึงตระหนัก 2 ประการ ได้แก่ การตัดสินใจ ของพ่อแม่ไม่ได้ทำเพื่อตนเอง แต่ทำเพื่อประโยชน์ของเด็กและทางเลือกหรือการตัดสินใจของพ่อแม่ส่ง ผลกระทบโดยตรง ต่อสังคมส่วนรวม

3) ปัจจัยด้านสังคม ท่ามกลางกระแสความเจริญและความหลากหลายทาง วัฒนธรรม ส่งผลให้วิถีการดำเนินชีวิตครอบครัวในสังคมไทยเปลี่ยนแปลงไปจากแต่ก่อน โดยมีการ เปลี่ยนแปลงสำคัญที่ส่งผลกระทบต่อความอบอุ่นของครอบครัว (มนัส วนิชชานนท์ 2550, น. 29-30) สรุปได้ดังนี้

(1) โครงสร้างครอบครัว ปัจจุบันเป็นครอบครัวเดี่ยวมากขึ้น ในอดีต ครอบครัว ในสังคมไทยมีเอกลักษณ์โดดเด่นเป็นครอบครัวขยายที่มีความอบอุ่น มีระบบเครือญาติและ สายใย ผูกพันกันมาช้านาน มีสมาชิกในครอบครัวอย่างน้อย 3 รุ่น คือ รุ่นปู่ย่าตายาย รุ่นพ่อแม่และรุ่นลูก มีการตัดสินใจร่วมกันด้วยความเข้าใจและเหตุผลและรู้จักการให้อภัยกัน สิ่งนี้ช่วยเสริมสร้างให้ ความสัมพันธ์ในครอบครัวมีความสนิทสนมใกล้ชิด แบบระบบเครือญาติเด็ก ๆ นอกจากจะได้รับการอบรมเลี้ยงดูจากบิดามารดาแล้วยังได้รับการถ่ายทอดคุณธรรม ขนบธรรมเนียมประเพณี และความเชื่อ ต่าง ๆ จากปู่ย่าตายายและญาติผู้ใหญ่ที่อาศัยอยู่ในครัวเรือนเดียวกันด้วย ผลจากการ เปลี่ยนแปลงทาง เศรษฐกิจและสังคมที่ผ่านมา ได้ทำให้ครอบครัวไทยกลายเป็นครอบครัวเดี่ยว มากขึ้น นอกจากนี้ปัจจัย ด้านเศรษฐกิจทำให้ทุกคนทั้งหญิงและชายต้องดิ้นรนต่อสู้แข่งขันในการ ประกอบอาชีพเพื่อการดำรงอยู่ ในสังคมมากขึ้น สมาชิกในครอบครัวมีเวลาอยู่ด้วยกันน้อยลง ขาดการดูแลเอาใจใส่ซึ่งกันและกัน ความ ห่วงใยอาทรและพึ่งพิงต่อกันลดน้อยลง ทำให้ขาด ปฏิสัมพันธ์ที่ดีระหว่างสมาชิกในครอบครัว อีกทั้ง ขาดการปลูกฝังค่านิยมและคุณธรรมที่พึงงาม ของสังคมไทยจากปู่ย่าตายาย ปัจจัยเหล่านี้ได้นำไปสู่ปัญหา ครอบครัวและปัญหาสังคมต่าง ๆ ตามมา

(2) การย้ายถิ่นของบิดามารดาส่งผลให้เด็กขาดความอบอุ่น การย้ายถิ่นจาก ประชากรวัยแรงงานจากชนบทเข้าไปทำงาน ในเมือง มีการสร้างครอบครัวใหม่ซึ่งมีลักษณะเป็น ครอบครัวเดี่ยวในเมือง ส่วนใหญ่เมื่อมีลูกแล้วไม่มีเวลาเลี้ยงดูจึงส่งไปให้ปู่ย่าตายายเลี้ยงแทน ทำให้ ผู้สูงอายุส่วนหนึ่งโดยเฉพาะในชนบทต้องทำหน้าที่แทนพ่อแม่เด็ก โดยต้องรับภาระในการเลี้ยงดู เด็กทั้ง ด้านกายภาพและจิตใจ หากพ่อแม่ของเด็กไม่รับผิดชอบส่งเสียค่าเลี้ยงดูหรือขาดการติดต่อ ส่งผลให้ ผู้สูงอายุต้องรับภาระหนักขึ้นทั้งในการหารายได้เลี้ยงดูครอบครัว และให้การอบรมสั่งสอนเด็ก ครอบครัวที่ผู้สูงอายุต้องรับภาระเป็นหัวหน้าครัวเรือนจะส่งผลกระทบต่อภาวะสุขภาพของผู้สูงอายุ ทั้งสุขภาพ

ร่างกายและจิตใจ มีความเสี่ยงต่อการทำหน้าที่ครอบครัวในการดูแลความต้องการและ พัฒนาคุณภาพของ สมาชิกครอบครัว โดยเฉพาะเด็ก ๆ ที่ไม่ได้อยู่กับผู้บิดพ้อแม่จะส่งผลกระทบต่อ พัฒนาการของเด็ก

(3) แบบแผนการดำเนินชีวิตเน้นความสำเร็จเชิงวัตถุ ผลจากการที่สังคมไทยได้ถูกขับเคลื่อนไปด้วยระบบเศรษฐกิจที่สลับซับซ้อน รวมทั้งกระแส โลกาภิวัตน์ที่เข้ามาอย่างรุนแรงนั้น แม้ว่าจะมีส่วนช่วยให้เกิดความสะดวกสบายในการดำรงชีวิต แต่ได้ก่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลง จากสังคมที่มีการอยู่ร่วมกัน และพึ่งพิงกันมาเป็นสังคมที่ต้องต่อสู้ดิ้นรนแข่งขันกันมากขึ้น โดยเน้น ความสำเร็จเชิงวัตถุมากกว่าความดีงามทางด้านจิตใจและคุณธรรม ซึ่งต้องค้ำประกันให้มีรายได้ สูงที่สุด เพื่อ คุณภาพชีวิตที่ดีจนครอบครัวเป็นเพียงส่วนประกอบที่มีความสำคัญระดับรองเมื่อเทียบกับ สังคมการทำงาน และธุรกิจ เป็นเหตุให้การทำหน้าที่ของครอบครัวในการปลูกฝังถ่ายทอดสิ่งดีงาม ทางจิตใจลดน้อยลง และเข้าสู่ทิศทางที่ไม่สอดคล้องกับบริบทเดิมของสังคมไทย แบบแผนการ ดำเนินชีวิตที่เน้นความสำเร็จ เชิงวัตถุเป็นค่านิยมของคนในสังคมในยุคปัจจุบัน การที่ครอบครัวจะ สามารถอยู่ในสังคมนี้ได้ต้องมี ปัจจัยที่จะทำให้ครอบครัวยึดโยงกันได้ ที่สามารถทำให้ครอบครัวมี ความอบอุ่น เช่น มีเวลาทำกิจกรรม อยู่ร่วมกัน เห็นคุณค่ากัน เข้าอกเข้าใจกัน มีการเรียนรู้ปรับตัว ซึ่งกันและกัน มีความรักเมตตา อดทนอด กลั้นต่อกัน

(4) การอบรมขัดเกลาทางสังคม มีความสำคัญในการกำหนดพฤติกรรม มนุษย์ โดยเฉพาะการอบรมเลี้ยงดู การอบรมขัดเกลาทางสังคมเพื่อให้เป็นไปตามบรรทัดฐาน และค่านิยม ของแต่ละสังคม โดยผ่านตัวแทนของสังคมในระดับต่าง ๆ ทำให้มนุษย์มีความแตกต่าง กันไป นอกจากนี้ การเรียนรู้ของมนุษย์จากประสบการณ์และ โดยอาศัยการสังเกตจากตัวแบบต่าง ๆ ช่วยให้ผู้มนุษย์ ปรับเปลี่ยนพฤติกรรมให้เหมาะสมกับสภาพแวดล้อมมากยิ่งขึ้น (ไพฑูริย์ มีกุล และวุฒิเลิศ เทวกุล 2553, น.10)

4) ปัจจัยด้านวัฒนธรรม เป็นระบบสัญลักษณ์ที่มนุษย์สร้างขึ้นและมีการ ถ่ายทอด โดยการเรียนรู้จากคนชั่วอายุหนึ่งไปยังอีกชั่วอายุหนึ่ง วัฒนธรรมจึงมีความสำคัญมาก ในการกำหนดพฤติกรรมมนุษย์ มนุษย์เกิดมาในวัฒนธรรมใดก็เรียนรู้วัฒนธรรมนั้น เช่น ในสังคม ไทยมี วัฒนธรรมในการทักทายกันโดยใช้การไหว้ ดังนั้น เมื่อคนไทยพบกันก็จะไหว้ แต่ฝรั่งจะใช้วิธี จับมือ หรือในหมู่บ้านแห่งหนึ่งในภาคอีสาน ซึ่งมีภูมิอากาศแห้งแล้งก็จะมีประเพณีแห่นางแมว หรือแห่บั้งไฟ (ไพฑูริย์ มีกุล และวุฒิเลิศ เทวกุล 2553, น.10)

5) ปัจจัยด้านเทคโนโลยีเจริญขึ้นมากมายทั้งเครื่องอำนวยความสะดวกและ เครื่องซักผ้า เครื่องดูดฝุ่น ฯลฯ สิ่งเหล่านี้ช่วยให้งานบ้านสะดวกสบายมากยิ่งขึ้น รวมทั้งระบบเครื่องมือ สื่อสารต่าง ๆ ล้วนมีการพัฒนาจนล้ำสมัย โทรศัพท์เคลื่อนที่ที่ทำให้สมาชิกในครอบครัวสามารถ ติดต่อสื่อสารกันได้ตลอดเวลาแม้จะอยู่ไกลกัน แต่ปัจจุบันแม้จะอยู่นั่งร่วม โต๊ะอาหารเดียวกันก็ต่างจ้อง

หน้าจอโทรศัพท์ของตนเอง สิ่งต่าง ๆ เหล่านี้ล้วนส่งผลต่อความสัมพันธ์และวิถีชีวิตของสมาชิกในครอบครัวทั้งสิ้น การเปลี่ยนแปลงต่าง ๆ ของครอบครัวทั่ว ๆ ไปเป็นการเปลี่ยนแปลงผ่านวงจรชีวิตครอบครัว ซึ่งล้วนส่งผลกระทบต่อสมาชิกทุกคนในครอบครัวและการเปลี่ยนแปลงของครอบครัวมิได้เปลี่ยนแปลงแบบเส้นตรง แต่ปรากฏเป็นมิติของช่วงเวลาจากหลายรุ่น ครอบครัวจึงต้องปรับตัวทั้งความสัมพันธ์ และบทบาทหน้าที่เพื่อให้สามารถเผชิญกับปัญหาการเปลี่ยนแปลงได้อย่างเหมาะสม (เอมอร จารุงศ์ 2556, น.13)

6) ปัจจัยด้านการเมืองการปกครอง ระบบการเมืองการปกครองเกี่ยวข้องกับวิถีชีวิตครอบครัวและมีวิวัฒนาการมาช้านาน สถาบันครอบครัวถือเป็นรากฐานสำคัญในการปกครองระบอบประชาธิปไตยของประเทศไทย การปกครองในระบอบประชาธิปไตยส่งผลต่อความสัมพันธ์ และปฏิสัมพันธ์ระหว่างสมาชิกในครอบครัวทั้งโดยตรงและโดยอ้อม โดยครอบครัวทำหน้าที่ในการหล่อหลอมความเป็นตัวตนทางการเมืองให้แก่สมาชิกครอบครัว (จิตตินันท์ เดชะคุปต์ 2556, น.14)

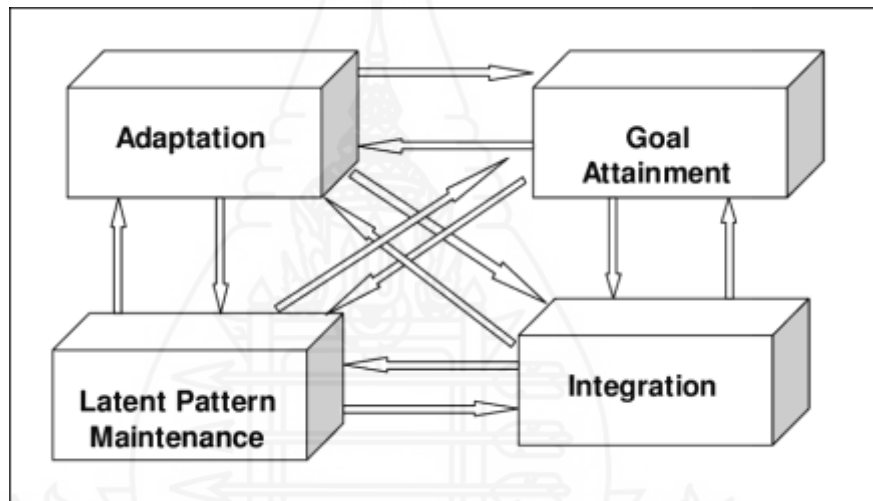
กล่าวได้ว่า เหตุปัจจัยที่ทำให้เกิดการเปลี่ยนของวิถีชีวิตครอบครัวสืบเนื่องมาจาก เหตุปัจจัยที่เกิดจากภายในและภายนอกของตัวบุคคลนั้น ๆ ซึ่งส่งผลให้เกิดลักษณะหรือรูปแบบ การดำเนินชีวิตที่แตกต่างกัน อัน ได้แก่ การดำเนินชีวิตแบบพอเพียง การดำเนินชีวิตแบบเรียบง่าย เป็นธรรมชาติ การดำเนินชีวิตแบบสมัยใหม่และการดำเนินชีวิตแบบชายเป็นใหญ่ ส่วนเหตุปัจจัยภายนอกเกิดจากอิทธิพลของปัจจัยต่าง ๆ ต่อการดำเนินชีวิตครอบครัว ได้แก่ ปัจจัยด้านเศรษฐกิจ ปัจจัยด้านการศึกษา ปัจจัยด้านสังคม ปัจจัยด้านความเจริญก้าวหน้าทางเทคโนโลยีและปัจจัย ด้านการเมืองการปกครอง

สรุปได้ว่าวิถีชีวิตครอบครัว หมายถึง ลักษณะ โครงสร้างและหน้าที่ของครอบครัว เป็นรูปแบบแนวทางการปฏิบัติร่วมกันตามบทบาทของสมาชิกในครอบครัว โดยโครงสร้างเปรียบเสมือนกับร่างกาย ส่วนหน้าที่เปรียบเสมือนการทำงานของอวัยวะส่วนต่าง ๆ ในร่างกาย วิถีชีวิตจึงเป็นเรื่องของการดำเนินชีวิตของครอบครัวและลักษณะต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นภายในครอบครัวตั้งแต่ต้นจนกระทั่งเข้าสู่ออน เช่น ลักษณะที่อยู่อาศัยและสิ่งแวดล้อม เศรษฐกิจของครอบครัวและแหล่ง พึ่งพิงทางการเงิน สัมพันธภาพในครอบครัว วิธีการอบรมเลี้ยงดูบุตร ค่านิยม คำสอน คติพจน์ต่าง ๆ การใช้เวลาร่วมกันระหว่างสมาชิกในครอบครัว รวมถึงบทบาทการมีส่วนร่วมของครอบครัวกับ ชุมชนที่ครอบครัวอาศัยอยู่อีกด้วย

2. แนวคิดทฤษฎีโครงสร้างและหน้าที่

การทำวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้นำแนวคิดทฤษฎีโครงสร้างและหน้าที่ เพื่อใช้ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างวิถีชีวิตครอบครัวกับแนวคิดทฤษฎีโครงสร้างหน้าที่ของครอบครัว โดยมีนักทฤษฎี ดังต่อไปนี้

ทัลคอตต์ พาร์สันส์ (Talcott Parsons) นักสังคมวิทยาอเมริกันที่มีชื่อเสียง มีแนวคิดที่สังคมเป็นระบบหนึ่งที่มีส่วนต่าง ๆ มีความสัมพันธ์และสนับสนุนซึ่งกันและกัน โครงสร้างหมายถึงปฏิสัมพันธ์ทางสังคมที่กลายเป็นแบบแผนปฏิบัติ ขณะที่หน้าที่หมายถึงผลที่เกิดขึ้นซึ่งเราสามารถสังเกตได้และช่วยทำให้ระบบบางอย่างสามารถปรับตัวได้ ทฤษฎีนี้ได้กล่าวถึงหน้าที่ด้านต่าง ๆ ของระบบ ดังต่อไปนี้

ภาพที่ 2.1 แสดงกระบวนการตัดสินใจของพาร์สัน

หน้าที่พื้นฐานของระบบ พาร์สันส์ กล่าวว่า ระบบการกระทำหรือระบบปฏิบัติการ (Action System) ทุกระบบนั้นจะมีหน้าที่พื้นฐานที่จำเป็นต้องมี 4 ประการ คือ การปรับตัว การบรรลุเป้าหมาย บูรณาการและการรักษาแบบแผน ซึ่งเรียกตามชื่อย่อในภาษาอังกฤษว่า AGIL

1) การปรับตัว (Adaptation) ระบบต้องเผชิญกับเงื่อนไขของสถานการณ์ภายนอก ระบบจึงต้องปรับตัวให้เข้ากับสิ่งแวดล้อมของระบบและปรับสิ่งแวดล้อม ให้สนองความต้องการ ระบบไม่สามารถดำรงอยู่ได้นานถ้าไม่สามารถปรับตัวเข้ากับสิ่งแวดล้อมได้ แต่ถ้าดำรงอยู่ได้นาน ก็จะเสี่ยงต่อการล่มสลายของระบบ เพราะขาดสมดุลที่เหมาะสม นอกจากปรับตัวให้เข้ากับสิ่งแวดล้อมแล้ว ระบบก็สามารถปรับสิ่งแวดล้อมให้สนองความต้องการของระบบได้

2) การบรรลุเป้าหมาย (Goal Attainment) ระบบจะต้องนิยามและบรรลุเป้าหมายสูง

สุดของระบบให้ได้ไม่ใช่เพียงแค่สามารถดำรงอยู่ได้ต่อไปเท่านั้น แต่ต้องเจริญเติบโตขยายตัวออกไปด้วย

3) บูรณาการ (Integration) คือการทำงานสัมพันธ์ระหว่างกันของส่วนต่าง ๆ ที่เป็นองค์ประกอบของระบบให้ได้ อีกทั้งยังต้องจัดความสัมพันธ์กับหน้าที่พื้นฐานที่จำเป็นอื่น ๆ ทั้งสามหน้าที่ให้ได้

4) การรักษาแบบแผน (Latency/Pattern Maintenance) ระบบจะต้องจัดหาบำรุงรักษา รวมทั้งฟื้นฟูหรือสร้างสรรค์ขึ้นใหม่ ทั้งแรงจูงใจของปัจเจกบุคคลและแบบแผนทางวัฒนธรรม ที่สร้างและรักษาแรงจูงใจนั้น

หน้าที่ทั้ง 4 ประการข้างต้นนั้น มีอยู่ในทุกระบบการกระทำหรือระบบปฏิบัติการ ซึ่งทฤษฎีนำมาใช้วิเคราะห์พฤติกรรมของสิ่งมีชีวิต พาร์สันส์อธิบายความแตกต่างระหว่าง พฤติกรรม (Behavior) กับการกระทำ (Action) ดังนี้

พฤติกรรมกับการกระทำในการวิเคราะห์แนวคิดเรื่องพฤติกรรมนั้น พาร์สันส์กล่าวว่า มีประเด็น 4 ประเด็นคือ 1) พฤติกรรมมุ่งไปที่การบรรลุจุดมุ่งหมายหรือเป้าหมายหรือสถานะที่คาดการณ์ได้ของกิจการต่าง ๆ 2) พฤติกรรมเกิดขึ้นได้ในหลายสถานการณ์ 3) โดยปกติแล้วพฤติกรรมมักจะถูกกำกับควบคุมและ 4) พฤติกรรมเกี่ยวข้องกับการใช้พลังงานหรือความพยายามหรือแรงกระตุ้น โดยเขายกตัวอย่างเรื่องของชายคนหนึ่งที่ขับรถไปตกปลาที่ทะเลสาบแห่งหนึ่ง เขาวิเคราะห์ในกรณีนี้ให้เห็นว่า หนึ่ง การไปตกปลานั้นถือว่าเป็นจุดมุ่งหมายที่พฤติกรรมของชายคนนั้นมุ่งไปให้ถึง สอง สถานการณ์ของชายคนนั้นก็คือ ถนน รอยน้และสถานที่ซึ่งเขาอยู่ สาม ชายคนนั้นควบคุมการใช้พลังงานของตน ในที่นี้ก็คือ การขับรถไปแทนที่จะเดินไปเป็นวิธีที่ฉลาดในการไปให้ถึงทะเลสาบ และสี่ แต่ชายคนนั้นก็ใช้พลังงานของตนจริง ๆ จึงจะทำให้เขาไปถึงทะเลสาบได้ เขาต้องจับพวงมาลัยบังคับรถ ควบคุมคันเร่ง เฟืองความสนใจไปที่การขับและปรับเปลี่ยนการกระทำของเขาให้สอดคล้องกับสภาพถนนและสภาพการจราจรที่เปลี่ยนไป (Parsons and Shils, 2019, น. 38) พาร์สันส์กล่าวว่า เมื่อเราสามารถวิเคราะห์พฤติกรรมได้ดังที่กล่าวข้างต้น เราก็เรียกพฤติกรรมนั้นว่าเป็นการกระทำได้ กล่าวคือ พฤติกรรมใด ๆ ก็ตามของสิ่งมีชีวิตอาจเรียกว่าเป็นการกระทำได้ แต่เราจะเรียกพฤติกรรมว่า การกระทำได้ก็ต่อเมื่อเราสามารถวิเคราะห์พฤติกรรมนั้นในแง่ของสถานะที่คาดการณ์ได้ของกิจการต่าง ๆ ที่พฤติกรรมนั้นมุ่งไปให้ถึง

ระบบย่อยของสังคม ระบบสังคมประกอบด้วยระบบย่อยหลายระบบที่สำคัญ คือ

1. ระบบบุคลิกภาพ ได้แก่ ระบบการกระทำระหว่างกันของสมาชิกในสังคม
2. ระบบวัฒนธรรม ได้แก่ กฎเกณฑ์การปฏิบัติทางสังคม
3. ระบบอินทรีย์ ได้แก่ กรรมพันธุ์และกระบวนการทางชีวภาพต่าง ๆ
4. ระบบสังคม เป็นระบบที่เกิดจากการรวมกันของระบบย่อย ๆ ข้างต้น

พาร์สัน ยังกล่าวอีกว่า ความต้องการจำเป็นเชิงหน้าที่ (Functional Requisite) ระบบสังคม จะดำรงอยู่ได้นั้น จะต้องบูรณาการความต้องการจำเป็นของระบบย่อย ๆ เหล่านี้และการบูรณาการของระบบสังคมจะเกิดขึ้นได้ขึ้นอยู่กับความต้องการจำเป็นเชิงหน้าที่ 2 ประการคือ

1) ระบบสังคมต้องมีคนจำนวนมากพอที่จะแสดงบทบาทต่าง ๆ ตามที่ระบบต้องการและไม่บังคับให้คนต้องการทำในสิ่งที่เป็นไปได้ เพราะจะทำให้เกิดพฤติกรรมเบี่ยงเบนและความขัดแย้งขึ้น

2) ระบบสังคมจะต้องได้เกิดแบบแผนวัฒนธรรมที่ไม่รักษาความเป็นระเบียบเรียบร้อย (วินัย ผลเจริญ 2560, น. 66-72)

Robert K. Merton เป็นศิษย์ของ Parsons ที่ศึกษาเกี่ยวกับทฤษฎีโครงสร้างการหน้าที่ โดย Merton ได้วิพากษ์วิจารณ์แนวคิดของนักคิดเกี่ยวกับโครงสร้างการหน้าที่ว่ามีสมมุติฐาน ที่มีปัญหาอยู่ 3 จุด คือ

1) เอกภาพของหน้าที่ (The Postulate of Functional Unity) ที่กล่าวว่า ความเชื่อและการปฏิบัติทางสังคมและวัฒนธรรม น่าจะเป็นสมมุติฐานที่เหมาะสมกับสังคมขนาดเล็กหรือสังคมดั้งเดิม แต่ไม่เหมาะสมกับสังคมที่มีขนาดใหญ่

2) ลักษณะสากลของทฤษฎีหน้าที่ (The Postulate of Universal Functionalism) กล่าวว่าไม่สามารถใช้อธิบายทุกโครงสร้างของสังคมได้ โดยเฉพาะในสังคมเชิงลบ เช่น กลุ่มผู้ก่อการร้ายหรือลัทธิชาตินิยม

3) ความไม่จำเป็น (The Postulate of Indispensability) ของระบบสังคมบางระบบ

Merton เสนอว่า นักสังคมวิทยาควรเน้นให้ความสนใจหน้าที่ของสังคมมากกว่าแรงจูงใจของปัจเจกบุคคล ดังนั้น หน้าที่ในทัศนะของ Merton จึงอาจก่อให้เกิดผลกระทบทั้งทางบวกและทางลบต่อสังคม การไม่มีหน้าที่จึงเป็นผลที่ไม่เกี่ยวข้องกับระบบที่มีอยู่ แม้ว่าจะเคยมีผลอดีต แต่ในปัจจุบันอาจไม่มีผลแล้ว Merton ได้นำเสนอความคิดเรื่องดุลยภาพสุทธิ (Net Balance) หมายความว่าความเท่าเทียมกันอย่างเหมาะสม โดย Merton จำแนกประเภทของหน้าที่ว่ามี 2 อย่าง คือ 1) หน้าที่ซึ่งปรากฏชัด 2) หน้าที่แอบแฝง เช่น การกดขี่ข่มเหง ซึ่งหน้าที่ทั้ง 2 อย่างทำให้เกิดผล 2 ลักษณะคือ ผลที่ตั้งใจไว้กับผลที่ไม่ได้ตั้งใจ Merton มองว่า แม้ว่าหน้าที่บางอย่างจะมีผลทำให้เกิดผลลบต่อบางส่วนของสังคม แต่หน้าที่ที่ดำรงอยู่ได้ อาจจะมีผลประโยชน์กับบางส่วนของสังคม (พัชรินทร์ สิริสุนทร. 2556, น.

David Emile Durkheim (1858-1917) อีมิล เดอร์ไคม์ นักสังคมวิทยาชาวฝรั่งเศส ผู้วางรากฐานคิดในการวิเคราะห์สังคมคนสำคัญในศตวรรษที่ 20 แนวความคิดของเดอร์ไคม์ได้รับอิทธิพลทางความคิดในการศึกษาสังคมด้วยวิธีการปฏิฐานนิยม (Positivism) จากเชนส์ ไชมอน และกองค์

โดยท่านให้ความสนใจว่า สังคมมีความเป็นปึกแผ่น (Social Solidarity) และมีความมั่นคง ได้อย่างไร ท่านมีความคิดว่ามาร์กซ์ให้ความสำคัญกับปัจจัยทางด้านเศรษฐกิจและสังคมนั้นยังไม่เพียงพอที่จะทำให้สังคมเป็นปึกแผ่น (Bottomre 1981 และ Turner อ้างใน Vander Zanden 1993 : 12) เดอร์ไคม์มองว่าความเป็นระเบียบของสังคมและความเป็นสุขของประชาชนในสังคมจะเกิดขึ้นและคงอยู่ต่อไปได้นั้นต้องมีความเป็นอันหนึ่งอันเดียวกันของสังคม ความสุขของสังคมจะเกิดขึ้นได้ต้องประกอบด้วยปัจจัยสภาพการณ์ภายในสภาวะแวดล้อมทางสังคม การเกิดจลาจลหรือปัญหาความขัดแย้งความวุ่นวายในสังคมเป็นปัจจัยที่ทำลายความผูกพันทางสังคม เดอร์ไคม์ยังกล่าวถึงเหตุของคนในสังคมที่ฆ่าตัวตาย (Suicide) ท่านได้อธิบายถึงสาเหตุ ซึ่งประกอบด้วย 4 แบบ ดังนี้ คือ

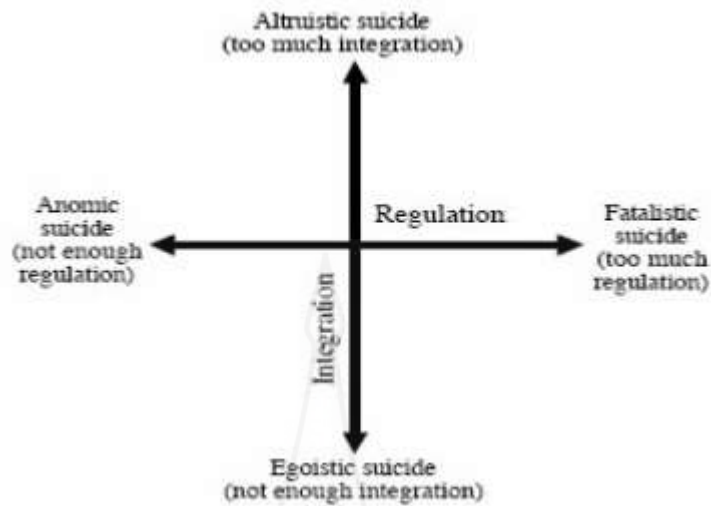
1) แบบนิยม (Egoistic) เป็นการฆ่าตัวตายที่เกิดจากบุคคลรู้สึกไม่มีความผูกพันหรือเป็นส่วนหนึ่งหรือของสังคมส่วนใหญ่ ถือว่าความคิดและประโยชน์ของตนเป็นใหญ่

2) แบบนิยมส่วนรวม (Altruistic) เป็นการฆ่าตัวตายที่เกิดจากบุคคลเห็นว่ประโยชน์ส่วนรวมสำคัญกว่าประโยชน์ส่วนตัว เมื่อตนเองฆ่าตัวตายจะเกิดผลดีต่อประโยชน์ส่วนรวมและเป็นผลดีต่อสังคม

3) แบบชะตานิยม (Fatalistic) เป็นการฆ่าตัวตายที่เกิดจากตัวบุคคลมีความกดดันที่ต้องอยู่ภายใต้ความกดดันจนทำให้ตนเองรู้สึกหมดอำนาจหรือหมดอิสระภาพในชีวิต เช่น นักโทษ เป็นต้น

4) แบบไร้บรรทัดฐาน (Anomic) เป็นการฆ่าตัวตายที่รู้สึกตนเองความหวังในชีวิตไม่มีเป้าหมายในชีวิตของตน สาเหตุอาจจะมาจากการเปลี่ยนแปลงทางสังคมจนบุคคลไม่สามารถปรับตัวได้ทันหรือสังคมเติบโตอย่างรวดเร็ว เช่น นักลงทุนที่ล้มละลาย เป็นต้น

นอกจากนี้เดอร์ไคม์ยังได้อธิบายว่า การศึกษาทางสังคมวิทยาเป็นการศึกษาข้อเท็จจริงทางสังคม (Social Fact) ซึ่งเป็นเรื่องราวชีวิตที่ไม่สามารถอธิบายโดยใช้ลักษณะทางชีวภาพหรือจิตวิทยาของคนในสังคม แต่เป็นการศึกษาประสบการณ์ภายนอกของคนในสังคมที่อยู่ภายในสภาวะแวดล้อมต่างที่เป็นปัจจัยบังคับให้บุคคลต้องปฏิบัติตาม เช่น บรรทัดฐานสังคม ค่านิยม ความคิด ประเพณี สถาบันทางสังคมและหน่วยงานองค์กรทางสังคม

ภาพที่ 2.2 อธิบายปัจจัยของการฆ่าตายของเดอร์ไคม์

Claude Levi-Strauss นักมานุษยวิทยาชาวเบลเยียม ที่ศึกษาทางด้านกฎหมายและ ปรัชญา แต่ได้ทำวิจัยด้านชาติพันธุ์ของกลุ่มชนเผ่าต่าง ๆ เช่น Guaycuru, Bororo, Nambikwara และ Tupi-Kawahib การที่ Levi-Strauss ได้เคยใช้ชีวิตอยู่ที่ประเทศฝรั่งเศส ทำให้ Levi-Strauss ได้รับอิทธิพล มาจาก Durkheim เขาได้อธิบายวิถีคิดและจิตใจของคนในสังคมชนเผ่าหรือสังคมกลุ่มเล็ก ๆ ของคน ป่า (Primitive Society) ว่าไม่แตกต่างจากคนในสังคมสมัยใหม่ Levi-Strauss เชื่อว่าสังคมประกอบ ด้วยระบบย่อย ๆ ที่เชื่อมโยงเข้าด้วยกันจนเป็นสังคมใหญ่ โดยแต่ละระบบจะมีความแตกต่างกัน แต่มีความสัมพันธ์กัน ความขัดแย้งหรือความแตกต่างทำให้เกิดการขับเคลื่อน Levi-Strauss กล่าวว่า การศึกษา สังคมควรให้ความสำคัญกับระดับปรากฏการณ์ที่ประกอบด้วย 2 ระดับด้วยกันคือ ระดับ ที่เป็นโครงสร้างพื้นผิว (Surface Structure) และระดับของโครงสร้าง ระดับลึก (Deep Structure) ซึ่งแบ่งเป็น 2 ขั้ว (Binary Opposition) เช่น คนที่ถนัดมือซ้ายมือขวา ผู้หญิงผู้ชาย เย็นหรือร้อน เป็นต้น การศึกษาสองขั้วเป็น สิ่งที่สะท้อนความคิดและความขัดแย้งเล็ก ๆ ของบุคคล ซึ่งจะแสดง ออกมาโดยสัญลักษณ์ Levi-Strauss กล่าวว่า วิธีที่ดีที่สุดในการวิเคราะห์ โครงสร้างระดับลึก ของบุคคล ได้แก่ การศึกษาความคิดของมนุษย์ ที่มีโครงสร้างอยู่ในระดับจิตไร้สำนึก ซึ่งสามารถ ศึกษาได้โดยผ่านนิทานปรัมปราในสังคมแบบดั้งเดิมหรือสิ่งประดิษฐ์ในสร้าง ขึ้นในสังคมสมัยใหม่ แต่ประเด็นที่ Levi-Strauss ถูกวิพากษ์วิจารณ์อย่างมากคือ การให้ความสำคัญแบบคู่ตรงข้ามมากกว่า การให้ความสำคัญต่อมิติการเปลี่ยนแปลง Levi-Strauss เชื่อว่า การเปลี่ยนแปลงทางสังคมไม่ได้เกิด จากหลักเหตุผล แต่เป็นกระบวนการแบบค่อยเป็นค่อยไปของสังคม (พัชรินทร์ สิริสุนทร. 2556, น. 317-319)

ราล์ฟ ลินตัน (Ralph Linton) นักทฤษฎีชาวอเมริกัน ได้ศึกษาทฤษฎีการกระทำระหว่างกันด้วยสัญลักษณ์และเสนอแนวความคิดเกี่ยวกับลักษณะขององค์การทางสังคมและบุคคลที่เป็นสมาชิก ดังนี้

1. แนวความคิดเกี่ยวกับสถานภาพและบทบาท

สถานภาพคือ สิทธิและหน้าที่ต่าง ๆ ของบุคคล บทบาทคือส่วนที่เป็นพลวัตของสถานภาพบุคคลจะได้รับมอบหมายให้ดำรงสถานภาพ โดยมีความสัมพันธ์กับสถานภาพอื่น เมื่อเขาใช้สิทธิและทำหน้าที่อื่นเป็นส่วนต่าง ๆ ของสถานภาพก็เท่ากับว่า เขาแสดงบทบาทนั่นเอง

2. แนวความคิดเกี่ยวกับโครงสร้างทางสังคม โครงสร้างทางสังคมประกอบด้วยหน่วยสำหรับวิเคราะห์หลายประการ คือ

2.1 ตำแหน่งต่าง ๆ

2.2 ระบบความคาดหวังที่สอดคล้องกัน

2.3 แบบแผนของพฤติกรรมตามความคาดหวังของตำแหน่ง

โดยสรุป ทฤษฎีการกระทำระหว่างกันด้วยสัญลักษณ์ข้างต้น มีสาระสำคัญ ดังนี้

1. จิต อัดตาและสังคมมนุษย์ เป็นกระบวนการแห่งพฤติกรรมมนุษย์และระหว่าง มนุษย์
2. ภาษา เป็นกลไกสำคัญที่ทำให้เกิดจิตและอัดตา
3. จิต คือ สิ่งที่น่าเข้าของกระบวนการสังคม อันเป็นการกระทำระหว่างกันภายในตัวมนุษย์
4. มนุษย์สร้างพฤติกรรมภายในตัวของมนุษย์เอง ไม่ใช่เป็นการโต้ตอบสิ่งกระตุ้นภายนอกเหนือพลังภายใน เช่น แรงขับ ความต้องการจำเป็นหรือมูลเหตุจูงใจ
5. การดำเนินพฤติกรรมของมนุษย์ ขึ้นอยู่กับการนิยามสถานการณ์เฉพาะหน้าที่จะต้องกระทำ
6. การขัดเกลาทางสังคมของมนุษย์ เป็นทั้งการขัดเกลาโดยสังคมและการมีอิสระจากสังคม บุคคลที่พร้อมด้วยอัดตาไม่เป็นที่ตั้งรับเท่านั้น แต่สามารถใช้ประโยชน์ในการกระทำระหว่างกัน ซึ่งอาจจะเป็นพฤติกรรมที่แตกต่างไปจากที่กลุ่มกำหนดไว้ (โธร์ตัน กัลป์ตาและคณะ 2560, น. 31-32)

Herbert Spencer เป็นนักสังคมวิทยาชาวอังกฤษที่มีชื่อเสียงในยุคแรก ๆ ได้ชื่อว่าเป็นบิดาด้านนักสังคมวิทยา Spencer ศึกษาวิเคราะห์ระบบสังคมด้วยวิทยาศาสตร์ เนื่องจากแนวคิด ของ Spencer ได้รับอิทธิพลมาจาก Charles Darwin แต่ Spencer มุ่งเน้นศึกษาเกี่ยวกับครอบครัว การเมือง ศาสนา การควบคุมทางสังคม อุตสาหกรรม องค์กร ชุมชน การแบ่งงาน การแบ่งชนชั้น ทางสังคม นอกจากนี้

Spencer ยังสนใจในด้านความสัมพันธ์ระหว่างส่วนต่าง ๆ ในสังคม อิทธิพล ของสถาบันต่าง ๆ มีต่อกันและต่อสังคม โดย Spencer มีแนวคิดที่ว่าสถาบันสังคมประกอบด้วย 6 สถาบันหลัก คือ

- 1) สถาบันวัฒนธรรมพื้นบ้าน (Domestic)
- 2) สถาบันประเพณี (Ceremonial)
- 3) สถาบันการเมือง (Political)
- 4) สถาบันศาสนา (Ecclesiastical)
- 5) สถาบันอาชีพ (Professional)
- 6) สถาบันอุตสาหกรรม (Industrial)

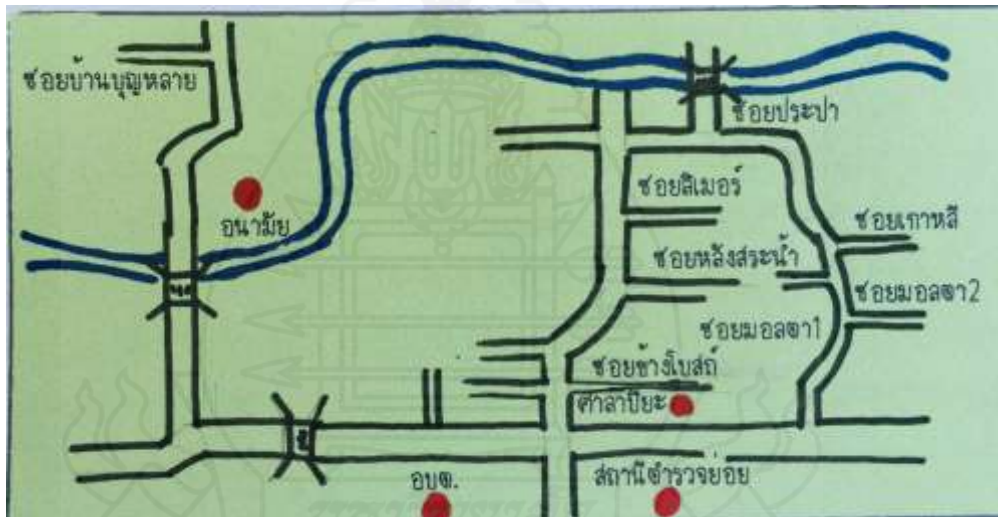
Spencer ใช้แนวคิดด้านทฤษฎีวิวัฒนาการของ Darwin มาอธิบายกลไกและปรากฏการณ์ทางสังคม โดย Spencer กล่าวว่า ปัจเจกบุคคลเป็นหน่วยย่อยที่สุดในสังคม สังคมมนุษย์เป็นปรากฏการณ์ทางธรรมชาติที่มีการแข่งขันต่อสู้กัน ผู้ที่มีความแข็งแกร่งที่สุดจึงจะมีชีวิตอยู่รอดได้ในธรรมชาติก็เช่นกัน กฎธรรมชาติคือ สิ่งมีชีวิตที่ปรับตัวได้มากที่สุดจะดำรงอยู่ Spencer เชื่อว่ามนุษย์ในยุคแรกไม่มีอารยธรรม มีวิถีการดำรงชีวิตแบบตัวใครตัวมัน ไม่พึ่งพาอาศัยกัน ไม่มีการดำเนินกิจกรรมร่วมกัน เมื่อสังคมเริ่มซับซ้อนมากยิ่งขึ้น มนุษย์จึงคิดค้นอารยธรรมต่าง ๆ ขึ้นมา (พัชรินทร์ ติรสุนทร 2556, น. 175-176)

George Peter Murdock นักมานุษยวิทยาชาวอเมริกัน ได้ศึกษาเกี่ยวกับชาติพันธุ์วิทยาและการศึกษาโครงสร้างครอบครัวและเครือญาติข้ามวัฒนธรรมที่แตกต่างกัน นอกจากนี้เขายังศึกษาวิจัยแนวความคิดเรื่องวัฒนธรรมสากล (Cultural Universals) โดยอธิบายว่าเป็นวัฒนธรรมที่ปรากฏอยู่ในทุกสังคมและเป็นเอกลักษณ์ของทุกสังคมโลก วัฒนธรรมสากลประกอบด้วยการจัดขึ้นตามอายุ กิริยา การประดับร่างกาย ปฏิทิน เรื่องความสะอาด กลุ่มชุมชน องค์กร การทำอาหาร การร่วมมือกันทำงาน จรรยาวิทยา การเกี่ยวพาราสี การเดินร่า เป็นต้น ซึ่ง Murdock กล่าวว่าวัฒนธรรมสากลปรากฏอยู่ในทุกวัฒนธรรม วัฒนธรรมนอกจากจะมีความเป็นสากลแล้ว ยังมีอัตลักษณ์เฉพาะตัวอีกด้วย วัฒนธรรมหนึ่งอาจจะมีความโดดเด่นกว่าอีกวัฒนธรรม อัตลักษณ์ของแต่ละวัฒนธรรมนั้นมีความแตกต่างไม่เหมือนกัน ลักษณะเฉพาะของแต่ละวัฒนธรรมมีความพิเศษและไม่ซ้ำกัน (สุภางค์ จันทวานิช 2562, น. 179)

สรุปว่า โครงสร้างหน้าที่ของครอบครัว หมายความว่า ระบบปฏิสัมพันธ์ที่ทำสืบต่อกันมาหลายเป็นแบบแผนปฏิบัติของครอบครัว โครงสร้างเปรียบได้กับร่างกายที่เป็นระบบใหญ่ ส่วนหน้าที่เป็นระบบอวัยวะที่มีส่วนทำให้ระบบทำงานประสานกัน ซึ่งระบบจะมีหน้าที่พื้นฐาน จำเป็น 4 ประการด้วยกัน ประกอบด้วย 1) การปรับตัว ระบบต้องเผชิญกับสิ่งแวดล้อมหรือเงื่อนไขต่าง ๆ ระบบจึงจำเป็นต้องปรับให้เข้ากับสิ่งแวดล้อมหรือระบบอาจจะปรับสิ่งแวดล้อม การปรับตัว

จึงจำเป็นเพื่อความอยู่รอดของระบบ 2) การบรรลุเป้าหมาย ระบบต้องมีเป้าหมาย เป้าหมายเปรียบ
ได้กับเข็มทิศนำทางให้เดินไปอย่างเหมาะสม 3) การบูรณาการ คือ การใช้สิ่งแวดล้อมรอบ ๆ หรือ
เงื่อนไขที่เกิดขึ้นเพื่อมาเชื่อมโยงความสัมพันธ์ระหว่างกันของส่วนต่าง ๆ ให้ได้ การบูรณาการที่
สัมพันธ์จะส่งผลให้ระบบดำรงอยู่และประสบความสำเร็จ 4) การรักษาแบบแผน ระบบจำเป็นต้อง จัดหา
บำรุงหรือฟื้นฟูเพื่อสืบทอดระบบจากรุ่นสู่รุ่น ดังนั้น โครงสร้างหน้าที่ของครอบครัวจึงเป็น การอธิบายถึง
ระบบปฏิบัติการในครอบครัว ไม่ว่าจะเป็นเรื่องของโครงสร้างของครอบครัว เช่น
โครงสร้างทางประชากร ลักษณะที่อยู่อาศัย สภาพแวดล้อม เหตุการณ์ที่มีนัยสำคัญของครอบครัว
ในด้านของหน้าที่ของครอบครัว เช่น สัมพันธภาพในครอบครัว วิธีการอบรมเลี้ยงดูบุตร คำนิยม
คำสอนและ คติพจน์ในการดำเนินชีวิต การใช้เวลาร่วมกันของสมาชิกในครอบครัว รวมถึงความ
สัมพันธ์ระหว่าง ครอบครัวกับชุมชนด้วย

3. กลุ่มชาติพันธุ์ปกากะญอ บ้านป่าเต็งใต้ ตำบลป่าเต็ง อำเภอแก่งกระจาน จังหวัดเพชรบุรี

ภาพที่ 2.3 แผนที่บ้านป่าเต็งใต้ ตำบลป่าเต็ง อำเภอแก่งกระจาน จังหวัดเพชรบุรี

หมู่บ้านป่าเต็ง เดิมเป็นถิ่นฐานที่อยู่ของกลุ่มชาติพันธุ์ปกากะญออาศัยอยู่ตามริม
แม่น้ำห้วยสัตว์ใหญ่และแม่น้ำปราณบุรีตอนบน ต่อมากลุ่มชาติพันธุ์ปกากะญอ ซึ่งประกอบอาชีพ
ทำไร่หมุนเวียนอยู่แล้วอพยพมาเรื่อย ๆ ตามแม่น้ำลงมาจนถึงที่อยู่ปัจจุบัน ต่อมาในปี พ.ศ. 2524
ทางการมีโครงการพระราชดำริ โครงการหมู่บ้านสหกรณ์ห้วยสัตว์ใหญ่ในบริเวณตำบลป่าเต็งและ
ตำบลป่าละอูในปัจจุบันนำที่ดินจำนวนหนึ่งจัดสรรให้ใหม่ จึงได้ตั้งโครงการนี้ขึ้นในบริเวณตำบล
ป่าเต็งและตำบลป่าละอู เรียกชื่อโครงการว่า “โครงการหมู่บ้านสหกรณ์ห้วยสัตว์ใหญ่” ประกอบด้วย
หมู่บ้านต่าง ๆ จำนวน 5 หมู่บ้าน อยู่ในเขตอำเภอหัวหิน จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ 2 หมู่บ้านและอยู่
ในเขตอำเภอท่ายาง จังหวัดเพชรบุรี (เดิม) จำนวน 3 หมู่บ้าน รวมกับหมู่บ้านกะเหรี่ยงอีก 1 หมู่บ้าน เป็น 4

หมู่บ้าน ต่อมาเมื่อวันที่ 1 มกราคม พ.ศ. 2531 กระทรวงมหาดไทยได้ประกาศเขตการปกครองท้องที่อำเภอท่ายางตั้งเป็นกิ่งอำเภอแก่งกระจานขึ้นอีก บ้านป่าแดงจึงไปขึ้นกับกิ่งอำเภอแก่งกระจานจนปัจจุบัน เมื่อวันที่ 15 ธันวาคม 2531 กระทรวงมหาดไทยได้ประกาศตั้งและเปลี่ยนแปลงเขตตำบลในท้องที่อำเภอแก่งกระจาน ตั้งอยู่ตำบลป่าแดง ประกอบด้วย 4 หมู่บ้าน ได้แก่ หมู่ที่ 1 บ้านป่าแดง เดิมเป็น หมู่ที่ 4 ตำบลสองพี่น้อง หมู่ที่ 2 บ้านร่วมใจพัฒนา เดิมเป็นหมู่ที่ 9 ตำบลสองพี่น้อง หมู่ที่ 3 บ้านป่าแดง เดิมเป็นหมู่ที่ 10 ตำบลสองพี่น้องและหมู่ที่ 4 บ้านเสาร์ห้า เดิมเป็นหมู่ที่ 11 ตำบลสองพี่น้อง ต่อมาหมู่ที่ 1 บ้านป่าแดงได้แบ่งเขตการปกครองและแยกเป็น หมู่บ้านเพิ่มอีก 6 หมู่บ้าน คือหมู่ที่ 5 บ้านสวนใหญ่พัฒนา หมู่ที่ 6 บ้านป่าแดงใต้ หมู่ที่ 7 บ้านห้วยสัตว์ใหญ่ หมู่ที่ 8 บ้านเขาแหลม หมู่ที่ 9 บ้านปางไม้ และ หมู่ที่ 10 บ้านป่าผาก-พุ พรุ จน ถึง ปัจจุบันราษฎรส่วนใหญ่เป็นชาวเพชรบุรีและมาจากหลายหมู่บ้านของจังหวัดต่าง ๆ เช่น จังหวัด ประจวบคีรีขันธ์ จังหวัดนครราชสีมาและจังหวัดสระบุรี ตลอดจนทั้งกลุ่มชาติพันธุ์ที่อาศัยอยู่รวม กันในพื้นที่ หมู่ 1 และหมู่ที่ 6

ประชากรในพื้นที่ตำบลป่าแดง อำเภอแก่งกระจาน จังหวัดเพชรบุรี

หมู่บ้าน	ชาย	หญิง	รวม	จำนวนครัวเรือน
หมู่ที่ 1 ป่าแดง	184	160	344	245
หมู่ที่ 2 ร่วมใจพัฒนา	402	378	780	390
หมู่ที่ 3 ป่าแดง	365	382	747	367
หมู่ที่ 4 เสาร์ห้า	273	242	515	198
หมู่ที่ 5 สวนใหญ่พัฒนา	158	155	313	161
หมู่ที่ 6 ป่าแดงใต้	1,475	1,322	2,797	467
หมู่ที่ 7 ห้วยสัตว์ใหญ่	152	157	309	175
หมู่ที่ 8 เขาแหลม	237	223	460	265
หมู่ที่ 9 ปางไม้	227	217	444	207
หมู่ที่ 10 ป่าผาก	202	200	402	221
	3,675	3,436	7,111	2,696

ตารางที่ 2.1 แสดงจำนวนประชากรในพื้นที่ตำบลป่าเต็ง (องค์การบริหารส่วนท้องถิ่นตำบลป่าเต็ง 2563)

อาณาเขต

ทิศเหนือ ติดต่อกับ อบต. ไร่หวายแม่เพรียง อ. แก่งกระจาน
 ทิศใต้ ติดต่อกับ อบต. ไร่หวายสัตว์ใหญ่ อ. ไร่หวาย
 ทิศตะวันออก ติดต่อกับ อบต. เขากะบุก อ. ท่าทราย
 ทิศตะวันตก ติดต่อกับ ตำบลตะพุกะ อำเภอตะนาวศรี จังหวัดมะริด
 ประเทศสาธารณรัฐสังคมนิยมแห่งประเทศไทย
 มีเทือกเขาตะนาวศรีเป็นเส้นกั้นพรมแดนไทย-พม่า

เนื้อที่

- 328,125 ไร่ (5 2 5 ตารางกิโลเมตร)
- พื้นที่อยู่อาศัย - พื้นที่ทำกิน 78,125 ไร่ (125 ตารางกิโลเมตร)
- พื้นที่ป่าดิบอุทยานแห่งชาติแก่งกระจาน 250,000 ไร่ (400 ตารางกิโลเมตร)

ลักษณะภูมิประเทศ

ทางด้านตะวันตกเป็นที่ราบเชิงเขาแถบเทือกเขาตะนาวศรีและทางทิศตะวันออกจรดเทือกเขาสามร้อยยอด พื้นที่เป็นที่ราบลุ่มน้ำท่วมขังและไหลลงสู่ทะเล ลักษณะเนื้อดินเป็นดินปนทราย ทำนาข้าวได้เป็นบางส่วนและปลูกพืชทนแล้งได้

- เขตที่ราบสลับภูเขา ได้แก่ หมู่ที่ 1, 7, 8, 9 และหมู่ที่ 6 บางส่วน
- เขตที่ราบลุ่มแม่น้ำ ได้แก่ หมู่ที่ 2, 3, 4, 5, 6

การปกครอง

หมู่ที่ 1	บ้านป่าเต็งเหนือ
หมู่ที่ 2	บ้านไร่วมใจพัฒนา
หมู่ที่ 3	บ้านป่าแดง
หมู่ที่ 4	บ้านเสารั้ว
หมู่ที่ 5	บ้านสวนใหญ่พัฒนา
หมู่ที่ 6	บ้านป่าเต็งใต้
หมู่ที่ 7	บ้านไร่หวายสัตว์ใหญ่
หมู่ที่ 8	บ้านเขากะบุก
หมู่ที่ 9	บ้านป่าแก้ง
หมู่ที่ 10	บ้านป่าผาก-พุง

จำนวนประชากรในตำบลป่าเต็ง

จำนวนหลังคาเรือน	2,699	หลังคาเรือน
จำนวนประชากร	7,111	คน
จำนวนประชากรชาย	3,675	คน
จำนวนประชากรหญิง	3,436	คน

(ข้อมูลจากองค์การบริหารส่วนท้องถิ่นตำบลป่าเต็งปี 2563)

ด้านการศึกษา

ในเขตอบต. มีสถานศึกษาจำนวน 7 แห่ง ดังนี้

1. โรงเรียนบ้านป่าเต็ง
2. โรงเรียนตำรวจตระเวนชายแดนนเรศวรบ้านห้วยโศก
3. โรงเรียนป่าเต็งวิทยา
4. ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กบ้านป่าเต็ง
5. ศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยตำบลป่าเต็ง
6. ศูนย์การเรียนรู้ชุมชนชาวไทยภูเขา “แม่ฟ้าหลวง” บ้านปวาเกอะญอ
7. โรงเรียนตำรวจตระเวนชายแดนอินทรีอาสา

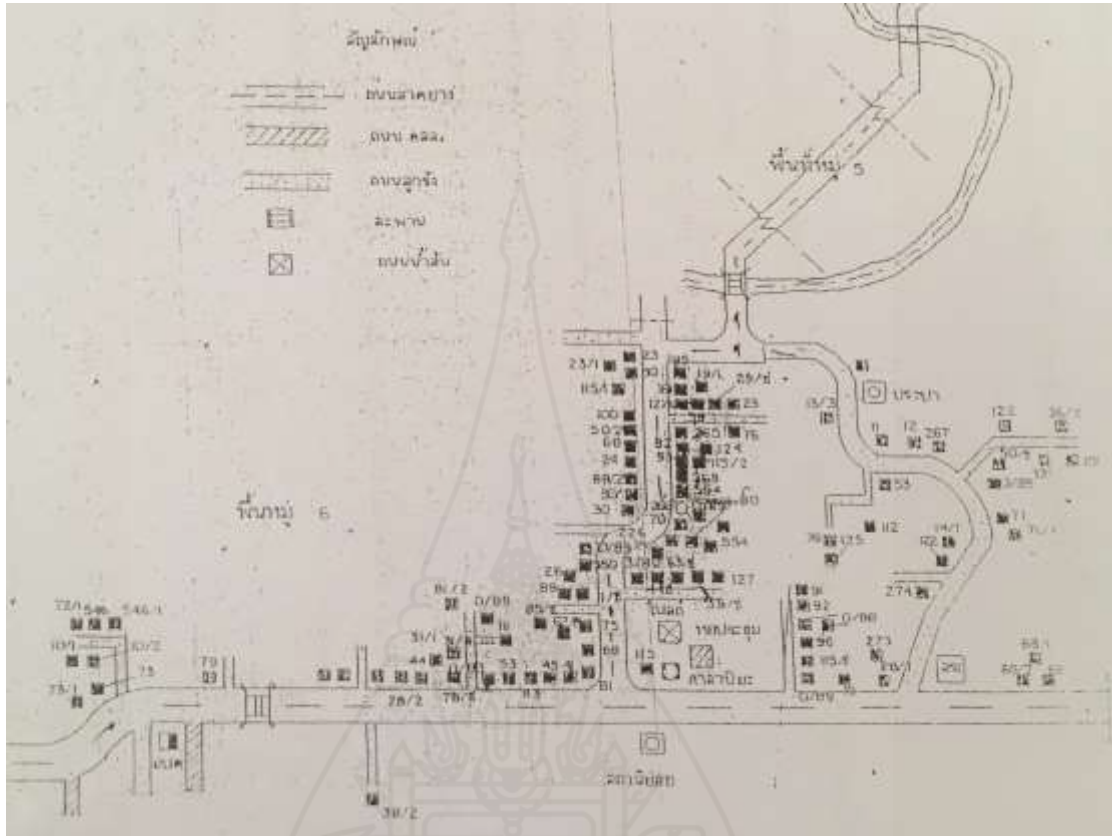
สถาบันองค์กรทางศาสนา

ประกอบด้วยวัด 3 แห่ง สำนักสงฆ์ 2 แห่งและ โบสถ์ 4 แห่ง

ด้านการสาธารณสุข

มีสถานบริการ 2 แห่ง คือ รพ.สต. เฉลิมพระเกียรติตำบลป่าเต็ง ตั้งอยู่หมู่ที่ 2 บ้านร่วมใจพัฒนาและหน่วยมาลาเรียตำบล ตั้งอยู่หมู่ที่ 9 บ้านปางไม้

บ้านป่าแดงใต้ หมู่ 6

ภาพที่ 2.4 แผนที่บ้านป่าแดงใต้ หมู่ 6
(องค์กรบริหารส่วนท้องถิ่นตำบลป่าแดง ปี 2563)

จำนวนครัวเรือน	467	ครัวเรือน
ประชากรทั้งสิ้น	2,797	คน
ชาย	1,475	คน
หญิง	1,322	คน

ประชากรในหมู่ 6 บ้านป่าแดงใต้ นับถือศาสนาคริสต์เป็นส่วนใหญ่ มีอาชีพเกษตรกรรม ทำสวน ทำไร่และรับจ้างทั่วไป ทำปศุสัตว์โคนม

สำหรับบ้านป่าแดงใต้ ขึ้นอยู่กับหมู่ 6 ในตำบลป่าแดง ซึ่งบ้านป่าแดงใต้ เป็นหมู่เดียว ที่มีประชากรกลุ่มชาติพันธุ์ปกากะญออาศัยอยู่ จากข้อมูลจำนวนประชากรพบว่า จำนวนประชากรบ้านป่าแดงใต้มีมากเป็นอันดับหนึ่ง ไม่รวมประชากรที่ไม่ได้อยู่ในทะเบียนราษฎรที่ไม่ได้

มีสัญชาติไทย แต่อาศัยอยู่ในบ้านป่าเต็งใต้ จากข้อมูลทางประวัติศาสตร์จากองค์กรบริหารส่วนตำบลป่าเต็ง พบว่า ได้มีการบันทึกข้อมูลอย่างเป็นทางการเมื่อ โครงการพระราชดำริเข้ามาในพื้นที่ ป่าเต็ง แต่จากการสัมภาษณ์กับผู้เฒ่าผู้แก่ในชุมชน ซึ่งปัจจุบันผู้เฒ่าคนแรกที่อยู่ในหลวงรัชกาลที่ 9 แต่งตั้งให้เป็นผู้ใหญ่บ้านยังมีชีวิตอยู่ กล่าวว่า กลุ่มชาติพันธุ์ปกาเกอะญอ ได้อาศัยอยู่ในบริเวณป่าเต็งก่อนหน้าแล้ว ซึ่งไม่มีการบันทึกข้อมูลเป็นลายลักษณ์อักษร ตนเองซึ่งถูกแต่งตั้งอย่างเป็นทางการ กลุ่มชาติพันธุ์ปกาเกอะญออาศัยอยู่ในบริเวณเทือกเขาตะนาวศรีกว่า 200 ปีมาแล้ว จากการสันนิษฐานของผู้ให้ข้อมูล นายบุญธรรม เวนะ กล่าวว่า นายวิมอลี, วิ เป็นภาษากระเหรี่ยง แปลว่า หมอ ดู มอ แปลว่า เกิด ดี แปลว่า น้ำตก เป็นคนกลุ่มแรกที่อพยพย้ายถิ่นฐานมาเรื่อย ๆ วิมอลีนับถือศาสนาพราหมณ์ ช่วงนั้นมีการขัดแย้งเกิดปัญหาในกลุ่มชาติพันธุ์ปกาเกอะญอ อันเป็นเหตุให้ต้องย้ายไปที่อื่น จุดแรกที่ย้ายเข้ามาตั้งรกรากคือ ตะเคียนคู่ ซึ่งปัจจุบันคือ ตำบลห่ม 1 ห้วยโศก ซึ่งเมื่อก่อนทำไร่เลื่อนลอย จำนวนคนขยายขึ้นไปเรื่อย ๆ ประมาณ 80 ครอบครัวหรืออาจ ไม่ต่ำกว่า 300-400 คน

ในสมัยนั้นเกิดโรคหิวระบาดอย่างหนัก กลุ่มชาติพันธุ์ปกาเกอะญอเสียชีวิตไปกว่าครึ่ง จึงได้มีการย้ายอพยพไปที่อื่น ๆ เพราะเห็นว่าถ้ายังอยู่ด้วยกันทุกคนคงตายหมด จึงเป็นจุดเริ่มต้นของกลุ่มชาติพันธุ์ปกาเกอะญอในจุดต่าง ๆ ไม่ว่าจะปกาเต็ง ป่าละอู แพรกตะคร้อ ห้วยแห้ง ห้วยสัตว์ใหญ่ ป่าหมาก โปรงลึก บางกรอยหรืออาจจะมีในที่อื่น ๆ อีกด้วย บางกลุ่มก็อพยพกลับไปอยู่พม่าอาศัย อยู่ตามเทือกเขาตะนาวศรีเช่นเดิม

กลุ่มชาติพันธุ์ปกาเกอะญอที่อพยพหนีโรคหิวกลุ่มแรกคือ ลุงพะเจ เวนะ ซึ่งขณะนี้ยังมีชีวิตอยู่ อายุ 92 ปี ลุงพะเจ เคยเป็นหัวหน้ากลุ่มกระเหรี่ยงป่าเต็งมาก่อน ซึ่งก่อนหน้านั้นมีหัวหน้าอยู่ก่อนแล้ว 7 คนด้วยกัน ลุงพะเจเป็นคนสุดท้ายที่ได้รับการแต่งตั้งจากทางการไทยอย่างเป็นทางการให้เป็นหัวหน้ากระเหรี่ยง ในสมัยนั้นกระเหรี่ยงกระจายกันอยู่บริเวณทั่วไปตั้งแต่ห้วยสัตว์ใหญ่และป่าเต็งในปัจจุบัน ตอนนั้นยังไม่มีคนไทย ยังไม่มีป่าไม้ อุทยานก็ยังไม่เข้ามา

กลุ่มในการขับเคลื่อนงานพัฒนาหมู่บ้าน

1. กลุ่มชาติพันธุ์ปกาเกอะญอ (กระเหรี่ยงสะกอ) เกิดขึ้นในปี พ.ศ. 2400 อพยพมาจากพม่า จำนวน 1,370 คน สอนภาษาท้องถิ่น ประเพณีและวัฒนธรรม มีการจัดงานสืบสานประเพณีวัฒนธรรมทุกวันที 5 ธันวาคม ของทุกปี
2. กลุ่มทอผ้า เกิดขึ้นในปี พ.ศ. 2547 มีการทอผ้าเพื่ออนุรักษ์ให้เด็กรุ่นหลังได้สืบทอดวิถีชีวิตและช่วยสนับสนุนทุนการทอผ้า โดยจ่ายค่าทอผ้าให้คนละ 200 บาท จำนวน 45 คน และนำสินค้าไปจำหน่ายตามงานต่าง ๆ

3. กลุ่มทำสบู่เกิดขึ้นในปี 2549 มีคนในหมู่บ้านได้ไปอบรมการทำสบู่จากไม้ฝาง ไพร ขมิ้น หมู่ละ 1 คน และได้้นำกลับมาสอนลูกหลานในหมู่บ้านเพื่อลดค่าใช้จ่ายในบ้าน เพิ่มรายได้ลงทุนเองรายได้แบ่งกันในกลุ่ม

4. กลุ่มออมทรัพย์ เกิดขึ้นในปี พ.ศ. 2538 มีสมาชิก 350 คน มีหน่วยงานพัฒนาชุมชน มาช่วยแนะนำให้รวมกลุ่ม จัดตั้ง โดยการอบรมให้ความรู้ ให้สมาชิกมาสะสมเงินแรกเข้า คนละ 30 บาท ให้ทุนการศึกษาบุตรสมาชิกปีละ 1,000 บาท ไม่เกิน 5 คน ดูจากผลการเรียน โดยคิดดอกเบี้ย เงินกู้ร้อยละ 1 บาทต่อปี

5. กองทุนเงินล้านบ้านป่าเต็งใต้ เกิดขึ้นในปี 2549 มีสมาชิกเริ่มต้น 70 คน ตามนโยบายรัฐส่งเสริมให้หมู่บ้านละ 1 ล้าน โดยปล่อยให้สมาชิกกู้ร้อยละ 6 ต่อปี มีเงินในบัญชี 120,000 บาท มีเงินหมุนเวียน 900,000 บาท (ที่สมาชิกกู้) มีการประชุมประจำปี

6. กลุ่มจักสาน เกิดขึ้นในปี พ.ศ. 2557 มีสมาชิกแรกเริ่ม 82 คน ในหมู่บ้านต้องการถ่ายทอดภูมิปัญญาท้องถิ่นให้แก่ลูกหลาน จึงมีการสอนให้จักสานขึ้นเพื่อนำไปจำหน่ายสร้างรายได้ ผู้สูงอายุสามารถทำได้ เด็ก ๆ ได้ทำกิจกรรมร่วมกัน

7. กลุ่มอสม. เกิดขึ้นในปี พ.ศ. 2534 มีสมาชิกจำนวน 10 คน 40 หลังคาเรือนต่ออสม. 3 คน แจกทรายอะเบต เข็มผู้ป่วยไข้เลือดออก แนะนำเรื่องการเก็บขยะ

8. กลุ่มลูกเสือชาวบ้าน เกิดขึ้นในปี พ.ศ. 2516 เกิดจากนโยบายของรัฐ โดยตำรวจพลร่มมาทำการฝึกอบรม จำนวน 400 คน กิจกรรมรณรงค์ความรักชาติ ความสามัคคี อบรมฟื้นฟูที่ค่ายสุรสีห์ จังหวัดกาญจนบุรี

สถาบันการศึกษา

1. โรงเรียนบ้านป่าเต็ง
2. ศูนย์การศึกษาเพื่อการเรียนรู้ตำรวจตระเวนชายแดน หมู่บ้านปกากะญอ
3. ศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก

สถาบันทางศาสนา

1. คริสตจักรป่าเต็ง
2. คริสตจักรมอดตา
3. คริสตจักรศิโยน
4. คริสตจักรร่วมฤทธาณภาพ

4. วิจัยที่เกี่ยวข้องอื่น ๆ

ชนะพันธ์ รัว โขติภักคันธ์ (2554) วิจัยเรื่องวิถีชีวิตชาวกะเหรี่ยง อำเภอสังขละบุรี จังหวัดกาญจนบุรี วัตถุประสงค์เพื่อศึกษารูปแบบวิถีชีวิตของกะเหรี่ยง อำเภอสังขละบุรี จังหวัดกาญจนบุรีและเพื่อนำผลของการวิจัยไปกำหนดยุทธศาสตร์ และกำหนดนโยบายของเทศบาลตำบล วังกะ อำเภอสังขละบุรี ในการพัฒนาคุณภาพชีวิตของกะเหรี่ยง กลุ่มตัวอย่างประกอบด้วยกะเหรี่ยง ในอำเภอสังขละบุรีจำนวน 20 คน กลุ่มผู้นำท้องถิ่น เช่น นายกเทศมนตรีตำบลวังกะ รองนายกเทศมนตรีและคนอื่น ๆ อีก 10 คน ผลการวิจัยพบว่า วิถีชีวิตชาวกะเหรี่ยงชอบอยู่ตามป่าเขา มีชีวิตที่เรียบง่ายและสงบ ส่วนใหญ่ประกอบอาชีพเพาะปลูก ทำประมงและประกอบอาชีพด้านการท่องเที่ยวตามโรงแรมและรีสอร์ทที่อยู่พื้นที่ ผู้วิจัยกล่าวเพิ่มอีกว่า ชาวกะเหรี่ยงรักความสงบ ชอบช่วยเหลือแบบลงแขก มีน้ำใจเกื้อกูลต่อและกัน พึ่งพาอาศัยกันทั้งในครอบครัวและเพื่อนบ้าน เชื้อฟังกผู้นำ เช่น ผู้ใหญ่บ้าน คำนั้น ไม่นิยมสิ่งใหม่ ๆ ที่เข้ามา เมื่อคนเมืองเข้ามาชาวกะเหรี่ยงก็จะอพยพเข้าไปในป่าลึกเรื่อย ๆ ส่วนด้านการปกครอง ชาวกะเหรี่ยงไม่ชอบมีปัญหากับใคร แต่หากมีเรื่องราวทะเลาะวิวาทจะให้ผู้เป็นผู้นำเป็นผู้ตัดสิน ชาวกะเหรี่ยงจะไม่ชอบให้ผู้คนภายนอกมายุ่งหรือ ให้ยอมให้ความร่วมมือกับคนภายนอกมากนัก ด้านการแต่งกาย คนกะเหรี่ยงมีเครื่องแต่งงานประจำ เป็นของตนเองที่มีสีสันต่าง ๆ ตามวัย เช่นเด็ก ๆ นิยมใส่สีสดใสสวยงาม เน้นสีแดง สีฟ้า วัยรุ่นที่ยังไม่แต่งงานนิยมใส่สีขาว ส่วนผู้ใหญ่นิยมใส่สีดำ ด้านเครื่องจักรสาน นิยมประดิษฐ์เครื่องจักรสานเพื่อใช้เองในครัวเรือน ด้านความเชื่อคนกะเหรี่ยงนิยมนับถือผี นับถือผีบรรพบุรุษ นอกจากนี้ยังนับถือข้าว เพราะถือว่าข้าวเป็นสิ่งที่หล่อเลี้ยงชีวิตให้อยู่ดีกินดี

Secil Erdogan (2555) วิจัยเรื่อง Identity Formation and Accuturation: The Case of Karen Refugees in London, Ontario ในภาษาไทย การก่อรูปอัตลักษณ์ การผสมผสานทาง วัฒนธรรม ผู้ลี้ภัยกะเหรี่ยง ไทย-พม่า เอเชียตะวันออกเฉียงใต้ เขตลอนดอน มณฑลออนแทรีโอ ประเทศ แคนาดา อเมริกาเหนือ วัตถุประสงค์วิจัยเพื่อมุ่งเน้น วิเคราะห์ แนวความคิด ทฤษฎี ที่ใช้ในการทำความเข้าใจและสร้างมโนทัศน์เกี่ยวกับขบวนการพัฒนาอัตลักษณ์ วิถีชีวิตและการปรับปรุงอัตลักษณ์ หลังการตั้งถิ่นฐานใหม่ รวมถึงการเชื่อมโยงกระบวนการเหล่านี้กับทัศนคติเกี่ยวกับการผสมผสานทางวัฒนธรรมของผู้ลี้ภัย กลุ่มตัวอย่างที่ศึกษาได้แก่ กลุ่มกะเหรี่ยงที่ลี้ภัยจากประเทศพม่าและมาอาศัยอยู่ชายแดนฝั่งไทยและเข้าสู่ขบวนการส่งตัวไปยังประเทศที่สาม คือ แคนาดาที่ผ่านการสนับสนุนขององค์กรระหว่างประเทศเป็นหลัก ขอบเขตการวิจัยคือ กลุ่มผู้ลี้ภัยที่อาศัยอยู่ในประเทศแคนาดา จำนวน 50 คน และชาวแคนาดาที่ไม่ใช่ผู้ลี้ภัย 50 คน ผลการวิจัยพบว่า ปัญหาที่ค้นพบเป็นปัญหาการ กว (Identity Distress) ส่งผลให้เกิดความสับสนกับอัตลักษณ์กลายมาเป็นวิกฤต เนื่องจากการ ปรับตัวไม่ได้

ก่อให้เกิดความวิตกกังวลทั้งต่อสังคมและส่วนบุคคล เช่น การทำงาน อาชีพ ค่านิยม และความภักดีต่อกลุ่ม สำหรับในด้าน วัฒนธรรมพบว่าแบ่งออกเป็น 3 ส่วน การกีดกันทางเชื้อชาติ วัฒนธรรม การบูรณาการและการกลืนกลายทางวัฒนธรรม เกิดจากการถูกกลืนกินวัฒนธรรมจาก ชาวแคนาดา ชาวกะเหรี่ยงที่อาศัยอยู่ในแคนาดา ยังเปิดโอกาสด้วยความสมัครใจต่อการเปลี่ยน วัฒนธรรมและยินดีเข้าร่วมกิจกรรมกับชาวแคนาดา ทำให้เกิดความถดถอยทางวัฒนธรรมและ อัตลักษณ์อีกด้วย

นฤมล ลกะวงศ์ (2556) วิจัยเรื่องกระบวนการเพื่อรักษาอัตลักษณ์ทางวัฒนธรรมของ กลุ่มชาติพันธุ์ปกากะญอ บ้านหนองมณฑา ตำบลแม่วิน อำเภอแม่วาง จังหวัดเชียงใหม่ วัตถุประสงค์วิจัย 1) ศึกษาประวัติความเป็นมา ลักษณะทางสังคมและวัฒนธรรมของกลุ่มชาติพันธุ์ ปกากะญอในภาคเหนือของประเทศไทย 2) ศึกษากระบวนการจัดการเพื่อรักษาอัตลักษณ์ทาง วัฒนธรรมของชุมชนบ้านหนองมณฑา 3) ศึกษาปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับกระบวนการจัดการ เพื่อรักษา อัตลักษณ์ทางวัฒนธรรมของกลุ่มชาติพันธุ์ปกากะญอในชุมชนบ้านหนองมณฑา กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ ผู้ใหญ่บ้าน ผู้รู้ ผู้อาวุโสในชุมชน ครู โรงเรียนบ้านมอวาคี นักวิชาการและแกนนำเครือข่าย กะเหรี่ยง เครื่องมือวิจัย ได้แก่ การสังเกต การสัมภาษณ์แบบเป็นทางการ การสัมภาษณ์แบบเจาะลึก และการสนทนากลุ่ม ผลการวิจัยพบว่า กลุ่มชาติพันธุ์ปกากะญอส่วนใหญ่นิยมสร้างบ้านเรือน อยู่ตามหุบเขา แม่น้ำลำธารไหล เนื่องการเพาะปลูกและการเกษตร ด้านกระบวนการจัดการเพื่อรักษา อัตลักษณ์ทางวัฒนธรรมพบว่า กลุ่มชาติพันธุ์ปกากะญอมีการสร้างข้อตกลงร่วมกัน ในการกำหนดบทบาท โดยมีโรงเรียนเป็นตัวขับเคลื่อนให้รักษาอัตลักษณ์กลุ่มชาติพันธุ์ปกากะญอ นอกจากนี้ ปัจจัยในการรักษาอัตลักษณ์ทางวัฒนธรรมของกลุ่มชาติพันธุ์พบว่า มีผู้รู้ ผู้อาวุโสเป็นบุคคล สำคัญในการขับเคลื่อนเพื่อรักษาอัตลักษณ์ ส่วนปัจจัยภายนอกได้แก่ ภาครัฐและภาคเอกชน เข้ามา มีส่วนร่วมอย่างต่อเนื่อง

ดร.ณัฐ ยูทรวงษ์สุข (2557) วิจัยเรื่องการเปลี่ยนแปลงทางวัฒนธรรม กรณีศึกษาชาว กะเหรี่ยงบ้านทิพยู ตำบลชะแล อำเภอทองผาภูมิ จังหวัดกาญจนบุรี ผลวิจัยพบว่า มีการเปลี่ยนแปลงทางด้าน โครงสร้างของครอบครัว การเลือกคู่ครอง สังคมและปัญหาครอบครัวเพิ่มมากขึ้น เมื่อความเจริญทางด้านเทคโนโลยีและวัฒนธรรมจากภายนอกเข้ามาในหมู่บ้าน ทำให้เกิดการผสมผสาน การแลกเปลี่ยนทางวัฒนธรรม แต่สิ่งที่ยังคงเก็บรักษาไว้ในกลุ่มชาติพันธุ์กลุ่มนี้คือ วัฒนธรรมด้านภาษา การแต่งกาย ประเพณีและวัฒนธรรมบางอย่างที่ชุมชนพยายามเก็บรักษาไว้ สืบทอดต่อให้ลูกหลาน

ชวัญชีวัน บัวแดง (2558) วิจัยพื้นที่พรมแดนแม่น้ำเมยกับความสัมพันธ์ชาติพันธุ์ กะเหรี่ยงและคนเมือง วัตถุประสงค์การวิจัยเพื่อศึกษาความสัมพันธ์ชาติพันธุ์กะเหรี่ยงกับคนเมือง ในพื้นที่ซึ่งแตกต่างออกไป ซึ่งเป็นผลของการปรับเปลี่ยนความสัมพันธ์เชิงอำนาจในพื้นที่ระหว่าง กลุ่ม

ผลการวิจัยพบว่า ความสัมพันธ์ระหว่างคนกะเหรี่ยงและคนเมืองเมื่อมาอาศัยอยู่บริเวณริมฝั่ง แม่น้ำเมย อำเภอท่าสองยาง จังหวัดตาก กับที่อยู่บริเวณแม่น้ำเมย รัฐกะเหรี่ยง ประเทศพม่า ผู้วิจัยแบ่งผลการวิจัยได้เป็น 3 ยุค ได้แก่ 1) ยุคแรกยุคก่อนเกิดรัฐสมัยใหม่จนถึง พ.ศ. 2510 ซึ่งเป็นช่วงที่ อังกฤษ ประเทศไทยและพม่ายังไม่ได้ครอบครองพื้นที่ยุคนี้คนกะเหรี่ยงค่อนข้างมีอิสระในการ บุกเบิกพื้นที่ทำกิน 2) ยุครัฐกันชน ประมาณปี พ.ศ. 2510-2530 เป็นยุคที่ ประเทศไทยและพม่า เริ่มเข้ามาควบคุมพรมแดนบริเวณแม่น้ำเมย พบว่าในช่วงเป็นช่วงที่การค้าขายไม่ การทำธุรกิจระหว่าง คนไทยและรัฐพม่าเกิดขึ้น ยุคนี้เป็นยุคความเจริญกำลังเข้ามาสู่ความเป็นทันสมัย ผ่านการศึกษาที่ ประเทศไทย และ 3) ยุคกันชนล่มสลาย ทำให้กองกำลังเคเอ็นยู ต้องอพยพเข้ามาอยู่ในประเทศไทย ส่งผลให้ทั้งฝั่งไทยและฝั่งพม่าควบคุมการเข้าออกบริเวณชายแดนอย่างเข้มงวด จึงมีการอพยพและ ข้อพิพาทแรงงานข้ามชาติ

ไพสิฐ พาณิชย์กุลและคณะ (2559) วิจัยเรื่องสิทธิของชุมชนชาวกะเหรี่ยงปกากะญอ กับการดำเนินเขตวัฒนธรรมพิเศษ ไร่หมุนเวียนในพื้นที่ยุทธศาสตร์การแก้ไขปัญหาข้อพิพาท กรณี ที่ดินทำกินและที่อยู่อาศัยของชุมชนกะเหรี่ยงในพื้นที่ป่าภาคเหนือ เป็นการศึกษาวิจัยปฏิบัติการ แบบมีส่วนร่วม โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาและสำรวจข้อมูลจำนวนชาวกะเหรี่ยงปกากะญอ เพื่อรวบรวมและวิเคราะห์ข้อมูลสถานภาพพื้นที่ชุมชนตามกฎหมาย และนโยบายหรือกฎหมายที่ส่ง ผลกระทบต่อชุมชนและพื้นที่เกษตรกรรมในระบบไร่หมุนเวียนในพื้นที่ 5 จังหวัดภาคเหนือ และ เพื่อจัดทำข้อเสนอแนะนโยบาย และหรือข้อเสนอในการปรับปรุงกฎหมายต่อหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง สำหรับเป็นมาตรการในการคุ้มครอง พื้นที่ระบบการทำไร่หมุนเวียน รวมทั้งสนับสนุน ผลักดัน กลไกการขับเคลื่อนเพื่อคุ้มครองสิทธิ และแก้ไขปัญหาข้อพิพาทเรื่อง ไร่หมุนเวียนของชนพื้นเมือง เผ่าปกากะญออย่างสันติวิธี ขอบเขตการวิจัยคือ 1) จัดให้มีการอบรมผู้วิจัยในพื้นที่ 5 จังหวัด ได้แก่ เชียงใหม่ เชียงราย แม่ฮ่องสอน ตากและลำปาง 2) ศึกษา รวบรวมทบทวนวรรณกรรมในการ ดำเนินงานและเตรียมความพร้อมในการวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วมทั้งในและนอกประเทศ 3) ศึกษาและสำรวจข้อมูลจำนวนชุมชนชาวกะเหรี่ยงขอบเขตพื้นที่ 5 จังหวัด 4) วิเคราะห์นโยบายข้อ กฎหมายต่าง ๆ ภายในประเทศ ตลอดจนสาระเรื่องสิทธิมนุษยชน 5) ประมวลข้อมูลที่ได้จากการ ดำเนินการเพื่อจัดข้อเสนอ นโยบายต่อหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ผลวิจัยพบว่า 1) นโยบายรัฐที่ยังไม่ เปลี่ยนทิศทางและกฎหมายที่ไม่เป็นธรรม และขัดแย้งกับวิถีชีวิตเป็นเงื่อนไขใหญ่ต่อวิถีชีวิต กะเหรี่ยง ส่งผลกระทบต่อชาวกะเหรี่ยงทั้งด้านอาหาร ด้านพื้นที่ทำมาหากิน ด้านสิทธิมนุษยชน 2) ลักษณะทำมาหากินระบบไร่หมุนเวียนในพื้นที่ ๆ ทำการศึกษามีความแตกต่างกัน ส่งผลต่อวิถี ชีวิตกะเหรี่ยง ความพยายามในการปรับตัวก็แตกต่างกันออกไป ลักษณะการปรับตัวของแต่ละชุมชน จึงมีปัญหาและข้อพิพาททั้งในระดับชุมชนและท้องถิ่น แต่ชาวกะเหรี่ยงก็ยังคงทำไร่หมุนเวียนอยู่ 3)

การปรับตัวของชุมชนและภาครัฐเป็นสิ่งสำคัญ เพื่อสร้างกลไกและการยอมรับเป็นการต่อรองในระดับนโยบายและเพื่อความชอบธรรมให้กับชุมชนในการอยู่ร่วมกัน

ครุณี สิงห์พงษ์ไพโร (2559) วิจัยเรื่อง การรวมเข้าและกีดกันในกระบวนการเปลี่ยนผ่านสู่การผลิตเชิงพาณิชย์: กรณีศึกษาชุมชนชาติพันธุ์ปกาเกอะญอ หมู่บ้านห้วยหอม จังหวัดแม่ฮ่องสอน วัตถุประสงค์วิจัย เพื่อศึกษาการเปลี่ยนแปลงในกลุ่มชาติพันธุ์ปกาเกอะญอภายหลังเผชิญกับการพัฒนา โดยได้ทำการศึกษา 3 ประเด็นคือ 1) การเข้ามาขององค์กรภายนอก ที่ทำให้เกิดสังคมนิยมใหม่ นำการเปลี่ยนแปลงทางด้านเศรษฐกิจและสังคมในด้านต่าง ๆ 2) ศึกษาบทบาทของผู้นำยุคใหม่ เพื่อดูการสร้างความสัมพันธ์กับชุมชนและภายนอก 3) ศึกษาชุมชนกับรูปแบบการยังชีพแบบใหม่ ผลการวิจัยพบว่า เมื่อการพัฒนาเริ่มเข้ามาในชุมชน โดยมีชนชั้นนารีและจากหน่วยงานรัฐ มีการนำเอาการพัฒนาสิ่งใหม่ ๆ เข้ามาทดแทนวิถีชีวิตดั้งเดิมของชาวปกาเกอะญอ จากวิถีชีวิตที่มุ่งเน้นการทำงานเพื่อดำรงชีวิตระบบทุนนิยมจึงเข้ามาทดแทน ผลการวิจัยพบว่า เมื่อมีชนชั้นนารีและหน่วยงานรัฐอื่น ๆ นำเอาความทันสมัยเข้ามา อาชีพใหม่เข้ามาทดแทนวิถีชีวิตดั้งเดิมของชาติพันธุ์ปกาเกอะญอ ด้านของศาสนาก็เช่นกัน มีการเปลี่ยนการนับถือศาสนาเป็นคริสต์ จากสิ่งที่เกิดขึ้นนี้ทำให้เกิดกระแสในการจัดบทบาทใหม่และมีระดับคนจน คนรวย จนกลายเป็นความแตกต่างทางสังคมในชุมชน เนื่องจากกระแสใหม่มีการจ้างงาน การสร้างอาชีพใหม่ มีการส่งเสริมการปลูกกาแฟ การทอผ้าขนแกะ ก่อให้เกิดผลดีและผลเสีย บางกลุ่มได้รับผลประโยชน์ แต่บางกลุ่มไม่สามารถเข้าถึงผลประโยชน์ได้

เกศศิริ วงศ์สองชั้นและกลุ่ม (2560) วิจัยเรื่อง การปรับตัวทางวัฒนธรรมในโลกสมัยใหม่ของชาวกะเหรี่ยง หมู่บ้านกะเหรี่ยงน้ำตก ตำบลคลองลานพัฒนา อ.เมืองคลองลาน จังหวัดกำแพงเพชร เป็นวิจัยเชิงคุณภาพ วัตถุประสงค์วิจัย 1) เพื่อศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อการเปลี่ยนแปลงในเรื่องการสร้างที่อยู่อาศัย การแต่งกาย ภาษาและพิธีกรรมของชาวกะเหรี่ยง 2) เพื่อศึกษาการดำรงอยู่และการเปลี่ยนแปลงของอัตลักษณ์ที่เกิดจากการปรับตัวให้เข้ากับสมัยของพื้นที่หมู่บ้าน กะเหรี่ยงน้ำตก โดยมองผ่านเรื่องการสร้างที่อยู่อาศัย การแต่งกาย ภาษาและพิธีกรรม 3) เพื่อศึกษาผลกระทบของการเปลี่ยนแปลงและแนวทางการสืบทอดและอนุรักษ์วัฒนธรรมของชาวกะเหรี่ยง ให้อยู่ยืน กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ เยาวชน 10 คน วัยกลางคน 10 คน และนักปราชญ์ 4 คน เครื่องมือวิจัย คือ เอกสาร สัมภาษณ์เชิงประวัติศาสตร์ สัมภาษณ์แบบกลุ่ม สัมภาษณ์แบบเดี่ยว สัมภาษณ์แบบมี ส่วนร่วม เสวนากลุ่มและการสังเกตแบบมีส่วนร่วม ผลการวิจัยพบว่า 1) การเปลี่ยนแปลงด้าน ที่อยู่อาศัย นิยมบ้านสมัยใหม่ เพราะมีความคงทนและรัฐมีกฎหมายเรื่องการตัดไม้ทำลายป่า จึงไม่สามารถใช้วัสดุที่ทำมาจากธรรมชาติได้อีกต่อไป ด้านการแต่งกาย นิยมแต่งกายสมัยนิยมมากกว่า โดยมองว่า การแต่งกายแบบกะเหรี่ยง ไม่เหมาะกับการออกไปข้างนอกบ้าน ไม่เหมาะกับสภาพแวดล้อม

ไม่สวยและไม่ทันสมัย ด้านภาษา มีการรับเอาภาษาและวัฒนธรรมอื่นมาใช้มากกว่าของ ตนเอง 2) ด้านอัตลักษณ์ พบว่าอัตลักษณ์ชาวกะเหรี่ยงถูกกลืนจากสังคมภายนอก ความเป็น อัตลักษณ์หายไป ไม่ว่าจะป็นด้านที่อยู่อาศัย การแต่ง กาย ภาษาและวัฒนธรรม

นภาพร อัสวะรังษีกุล (2562) วิจัยเรื่องปัญหาของกลุ่มชาติพันธุ์ในประเทศไทย: อัตลักษณ์ทางวัฒนธรรมที่เปลี่ยนแปลง วัตถุประสงค์วิจัย เพื่อศึกษาปัญหาของกลุ่มชาติพันธุ์ในประเทศไทย ท่ามกลางความหลากหลายทางวัฒนธรรมในโลกที่เจริญรุดหน้าอยู่ตลอดเวลา วิธีการ ศึกษา เป็นการวิเคราะห์จากเอกสาร วรรณกรรมและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ผลการวิจัยพบว่า การที่ภาครัฐใช้ นโยบายด้านความมั่นคงและเศรษฐกิจเพื่อควบคุมและจัดระเบียบกลุ่มชาติพันธุ์ ส่งผลให้กลุ่มชาติพันธุ์ต้องเผชิญกับปัญหาต่าง ๆ ขาดสิทธิในที่ดินทำกิน การเข้ามาของภาครัฐและกำหนดให้ ทำการเกษตรและการค้าแบบทุนนิยม ทำให้กลุ่มชาติพันธุ์ต้องเปลี่ยนวิถีชีวิต อัตลักษณ์กลายเป็น การผลิตสินค้าหรืออาชีพเพื่อธุรกิจท่องเที่ยว ทำให้ความสัมพันธ์ในชุมชนเปลี่ยนไป

จากการทบทวนงานวิจัยที่เกี่ยวข้องดังกล่าว พบว่า วิถีชีวิตครอบครัวกลุ่มชาติพันธุ์ ปกาเกอญอมีการเปลี่ยนแปลงหลายด้านและวิถีชีวิตกลุ่มชาติพันธุ์ถูกกลืน การมองเห็นคุณค่าและ ความภูมิใจในคุณค่าความเป็นชนเผ่า สาเหตุหลักเนื่องมาจากกระแสความเปลี่ยนแปลงของสังคม ไม่ว่าจะป็นกระแสสังคมนิยมหรือกระแสเทคโนโลยีที่เข้ามาในครอบครัวและชุมชน ทำให้กลุ่มชาติพันธุ์เกิดความสับสนและผสมผสานระหว่างวัฒนธรรมประเพณีต่าง ๆ เด็กรุ่นใหม่มีความ ละเอียดและต้องปิดบังความเป็นกลุ่มชาติพันธุ์ ประเด็น ที่นักวิจัยส่วนใหญ่มุ่งเน้นศึกษา คือ การเปลี่ยนแปลงด้านประเพณีวัฒนธรรม ความเป็นอัตลักษณ์กลุ่มชาติพันธุ์ ปกาเกอญอ ภาษา และการแต่งกาย ผลที่ได้จากการวิจัยนั้นมักจะคล้ายคลึงกัน ผู้วิจัยพบว่า ประเด็นการวิจัยเกี่ยวกับ วิถีชีวิตที่เปลี่ยนแปลงไปของครอบครัวนั้น ยังมีการทำวิจัยค่อนข้างน้อย แต่จากการเปลี่ยนแปลง ในสังคมปัจจุบันนั้น การวิจัยเรื่องวิถีชีวิตครอบครัวจึงเป็นสิ่งจำเป็นเพื่อหาคำตอบและนำคำตอบ ไปเผยแพร่และนำสู่การปฏิบัติอย่างแท้จริง เนื่องจาก โครงสร้างและหน้าที่ของครอบครัวสังคม ปัจจุบันเปลี่ยนแปลงไปและหลากหลาย รวมทั้งการเปลี่ยนแปลงทางโครงสร้างทางครอบครัวนั้น มี หลายมิติซับซ้อนมากยิ่งขึ้น เช่น หญิงแต่งงานกับหญิง มีกฎหมายอนุญาตให้จดทะเบียนสมรส อย่างถูกต้อง สังคมยอมรับและเปิดมากขึ้น ชายแต่งงานกับชายและอยู่กินกันอย่างสามีภรรยา หรือแม้กระทั่งชายที่เป็นเกย์แต่งงานกับหญิงที่เป็นทอม เป็นต้น ดังนั้น เมื่อสังคมยอมรับมากขึ้น ส่งผลให้ โครงสร้างและหน้าที่ของครอบครัวย่อมปรับตัวกับกระแสดังกล่าว วิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยใช้ แนวคิด โครงสร้างและหน้าที่ของทาลคอตต์ พาร์สันส์ (Talcott Parsons) เนื่องจากเป็นการ สืบสวนวิถีชีวิตครอบครัว โดยใช้แนวคิด โครงสร้างและหน้าที่มาตีความและวิเคราะห์ครอบครัวที่ ทำ การสำรวจ พาร์สันส์กล่าวถึงหลักการที่มีคุณค่าไว้ 4 ประการคือ 1) การปรับตัวของครอบครัว

ต่อสิ่งแวดลอม สิ่งแวดลอมคือ ระบบที่เข้ามากระทบทั้งโดยตรงและโดยอ้อมต่อกบครัว ฉะนั้นระบบต้องการการปรับตัวเพื่อความอยู่รอด หากไม่มีการปรับตัวระบบอาจเกิดความไม่สมดุลหรืออาจทำให้การดำรงชีวิตได้ยาก ฉะนั้นการปรับตัวจึงจำเป็นต่อความอยู่รอด หากระบบดำเนินชีวิตไปต่อไปอาจเสี่ยงต่อการล่มสลาย ชีวิตอาจเกิดความรู้สึกไม่มั่นคง ไม่มีคุณค่า เพราะขาดสมดุลที่เหมาะสม

2) การบรรลุถึงเป้าหมายที่ตั้งใจไว้ เป้าหมายเป็นแรงผลักดันทำให้ชีวิตเจริญเติบโตและเคลื่อนไปข้างหน้าเพื่อประสบความสำเร็จ 3) การบูรณาการ เป็นสิ่งจำเป็นที่มนุษย์ทุกคนต้องรู้ว่าจะใช้สิ่งแวดลอมรอบตัวให้เกิดผลดีได้อย่างไรและใช้ร่วมกันได้อย่างไร หากเรามองสิ่งรอบตัวเราจะเห็นสิ่งต่าง ๆ ที่เราสามารถนำมาเชื่อมโยงให้เกิดความสัมพันธ์กัน เพื่อทุกสิ่งนั้นเกิดประโยชน์ มากที่สุด การบูรณาการจึงเป็น สิ่งสำคัญต่อผู้ที่มีสติปัญญาหรือผู้ที่ต้องการการเรียนรู้และเติบโต และประการสุดท้ายคือ 4) การรักษาแผนแผน คือ วิธีการที่จะทำให้เราดำรงต่อไปอย่างต่อเนื่อง รวมถึงการทำนุบำรุงรักษาให้สิ่งที่มีคุณค่านั้นดำรงอยู่ต่อไป ดังนั้นไม่ว่ากาลเวลาจะเปลี่ยนแปลงไปอย่างไรสังคมจะเปลี่ยนแปลงไปอย่างไร หากมนุษย์เข้าใจเปลี่ยนแปลงปัญหาพลิกให้เป็น โอกาสจะทำให้ชีวิตดำรงอยู่ได้อย่างมีความสุข

บทที่ 3

วิธีดำเนินการวิจัย

วิจัยนี้ใช้วิธีการวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) เพื่อสำรวจวิถีชีวิตครอบครัว กลุ่มชาติพันธุ์ปกาเกอญอ บ้านป่าเต็งใต้ ตำบลป่าเต็ง อำเภอแก่งกระจาน จังหวัดเพชรบุรี โดยเก็บ ข้อมูลจากการสัมภาษณ์เชิงลึก ซึ่งมีรายละเอียดของประชากรและกลุ่มตัวอย่าง เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย การเก็บรวบรวมข้อมูลและการวิเคราะห์ข้อมูล ดังต่อไปนี้

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

1.1 ประชากร ที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้เป็นครอบครัวกลุ่มชาติพันธุ์ปกาเกอญอ ที่อาศัย อยู่ในพื้นที่บ้านป่าเต็งใต้ ตำบลป่าเต็ง อำเภอแก่งกระจาน จังหวัดเพชรบุรี จำนวน 467 ครอบครัว ซึ่งเป็นหมู่บ้านที่มีกลุ่มชาติพันธุ์ปกาเกอญออาศัยอยู่ และยังมีจำนวนประชากรและหลังคาเรือน มากที่สุดในตำบลป่าเต็ง อำเภอแก่งกระจาน จังหวัดเพชรบุรี

1.2 กลุ่มตัวอย่าง เจาะจงเลือกครอบครัวกลุ่มชาติพันธุ์ปกาเกอญอ ที่อาศัยอยู่ในพื้นที่ บ้านป่าเต็งใต้ ตำบลป่าเต็ง อำเภอแก่งกระจาน จังหวัดเพชรบุรี ครอบครัวที่ทำการสำรวจวิจัยครั้งนี้ ประกอบด้วย 10 ครอบครัว โดยเลือกครอบครัวที่สามารถสื่อสารภาษาไทยได้อย่างคล่องแคล่ว เสมือนเจ้าของภาษา เพื่อลดอุปสรรคในการสื่อสารและเป็นการสื่อสารที่ออกมาจากใจ อีกทั้งข้อมูล ที่ได้จะมีความลึกซึ้งถูกต้องและหลากหลาย ผู้วิจัยเลือกครอบครัว โดยแบ่งเป็น 3 ประเภท เนื่องจาก แต่ละประเภทมีประวัติความเป็นมาที่แตกต่างกัน สถานที่เกิดและสภาพแวดล้อม การดำรงชีวิตที่ แตกต่างกัน เมื่อทำการสำรวจทั้งสามประเภทคำตอบวิจัยจึงมีความใกล้เคียงกับความจริงมากที่สุด ซึ่ง 3 ประเภท ได้แก่

- ครอบครัวที่มีผู้นำครอบครัวอายุ 21-39 ปี จำนวน 3 ครอบครัว
- ครอบครัวที่มีผู้นำครอบครัวอายุ 40-59 ปี จำนวน 3 ครอบครัว
- ครอบครัวที่มีผู้นำครอบครัวอายุ 60 ปีขึ้นไป จำนวน 4 ครอบครัว

2. เครื่องมือวิจัย

2.1 องค์ประกอบของเครื่องมือวิจัย เครื่องมือที่ใช้ในวิจัยครั้งนี้ คือ แนวการสัมภาษณ์เชิงลึกแบบมีโครงสร้าง (Interview Guide) แบ่งได้เป็น 2 ส่วน ดังนี้

ส่วนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของครอบครัว

- 1.1 จำนวนสมาชิกในครอบครัว
- 1.2 ลักษณะทางประชากรของสมาชิกแต่ละคนในครอบครัว ได้แก่ เพศ อายุ การศึกษา อาชีพ สถานภาพการสมรส
- 1.3 ศาสนาหลักของครอบครัว
- 1.4 รายได้ของครอบครัว

ส่วนที่ 2 ข้อมูลเกี่ยวกับวิถีชีวิตครอบครัว

2.1 โครงสร้างและหน้าที่ภายในครอบครัว

2.1.1 โครงสร้างของครอบครัว

- 1) โครงสร้างและลักษณะครอบครัวเป็นอย่างไร
- 2) ลักษณะที่พัวอาศัยเป็นอย่างไร เช่น วัสดุที่นำมาใช้การสร้าง ลักษณะทางภูมิศาสตร์ที่ตั้งบ้านเรือน เป็นต้น เป็นอย่างไร
- 3) สภาพแวดล้อมรอบบ้านเป็นอย่างไร
- 4) ระยะเวลาในการเข้ามาอาศัยอยู่ในชุมชน
- 5) เหตุการณ์ที่มีนัยสำคัญในครอบครัว เช่น ความภาคภูมิใจในครอบครัว วิกฤตการณ์ของครอบครัว เป็นต้น
- 6) ผู้หารายได้หลักของครอบครัวคือใคร
- 7) รายรับ-รายจ่ายของครอบครัวเป็นอย่างไร
- 8) ครอบครัวมีการออมเงินหรือไม่อย่างไร
- 9) ครอบครัวมีการระหนี้สินหรือไม่อย่างไร
- 10) แหล่งพึ่งพิงทางเศรษฐกิจของครอบครัวมาจากที่ใดบ้าง
- 11) สุขภาพของสมาชิกในครอบครัวเป็นอย่างไร

2.1.2 หน้าที่ของครอบครัว

- 1) สัมพันธภาพในครอบครัวเป็นอย่างไร
- 2) วิธีการอบรมเลี้ยงดูบุตรเป็นอย่างไร

- 3) ค่านิยม คำสอน คติพจน์การดำเนินชีวิตของครอบครัวคืออะไร
- 4) การทำบทบาทสมาชิกในครอบครัวเป็นอย่างไร
- 5) หลักการตัดสินใจภายในครอบครัวเป็นอย่างไร
- 6) การใช้เวลาทำกิจกรรมร่วมกัน การมีส่วนร่วมในครอบครัวเป็นอย่างไร
- 7) การพึ่งพาอาศัยตนเองของสมาชิกในครอบครัวเป็นอย่างไร

2.1.3 ความสัมพันธ์ระหว่างครอบครัวกับชุมชน

- 1) บทบาทการมีส่วนร่วมของครอบครัวกับชุมชนเป็นอย่างไรและมีอะไรบ้าง
- 2) บทบาทของหน่วยงาน เจ้าหน้าที่ภาครัฐ องค์กรการปกครองส่วนท้องถิ่นต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับครอบครัวและชุมชนเป็นอย่างไร
- 3) ลักษณะจิตอาสาของครอบครัวต่อชุมชน มีอะไรบ้าง

2.2 การหาคุณภาพเครื่องมือ

2.2.1 ความเที่ยงตรงของเนื้อหา (Content Validity) โดยผู้ทรงคุณวุฒิทางวิชาการด้านต่าง ๆ รวม 4 ท่าน ประกอบด้วย ด้านวิจัยทางเศรษฐศาสตร์และสังคม ด้านครอบครัว สิ่งแวดล้อม และด้านเด็ก พิจารณาตรวจสอบเนื้อหาสาระและความเหมาะสมของภาษาที่ใช้ ความสอดคล้องเชื่อมโยงของแบบสัมภาษณ์กับทฤษฎีที่นำมาใช้ จากนั้นปรับปรุงแก้ไขแบบสัมภาษณ์เพื่อ ความสมบูรณ์ของแบบสัมภาษณ์ก่อนนำมาทดสอบ

2.2.2 ความเป็นปรนัย (Objectivity) โดยการนำแบบสัมภาษณ์ทดสอบภาคสนาม โดยทดลองสัมภาษณ์ครอบครัวที่ไม่ใช่ตัวอย่างจำนวน 10 คน จากนั้นนำแบบสัมภาษณ์มาปรับปรุงแก้ไข นำไปทดสอบอีกครั้งจนกระทั่งผู้ตอบมีความเข้าใจตรงกันว่าคำถามมุ่งถามอะไร

2.2.3 ความครอบคลุม (Comprehensiveness) หลังจากทดลองสัมภาษณ์ นำคำตอบมาเทียบกับทฤษฎีโครงสร้างและหน้าที่ เพื่อวิเคราะห์หาว่าแบบสัมภาษณ์ครอบคลุมทุกประเด็นหรือไม่ ผู้วิจัยทำการปรับปรุงแบบสัมภาษณ์อีกครั้งจึงได้แบบสัมภาษณ์ที่มีความเที่ยงตรง เชื่อถือได้ มีความเป็นปรนัยและครอบคลุมทุกประเด็นเกี่ยวกับโครงสร้างและหน้าที่

2.3 การขอความยินยอมสมัครใจ ผู้วิจัยได้ทำตามกระบวนการเพื่อยืนยันความสมัครใจของตัวอย่างในการตัดสินใจเข้าร่วมในโครงการวิจัยเป็นผู้ให้ข้อมูล ภายหลังจากได้รับข้อมูลเกี่ยวกับ การ วิ จ ย อ ย า ง ล ะ เ อี ย ด เพื่อ ใ ห้ แ น่ ใจ ว า ต้ ว อ ย า ง เ ข้ า ใ จ และตัดสินใจอย่างอิสระในการเข้าร่วมโครงการ วิจัยเป็นผู้ให้ข้อมูล

3. การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยฟังตัวและคลุกคลีอยู่ในชุมชนป่าเต็งใต้มาเป็นเวลากว่า 15 ปี โดยตัดสินใจย้ายถิ่นฐานบ้านเกิดจากกรุงเทพมหานครเข้ามาอยู่พื้นที่วิจัยด้วยความตั้งใจและอุดมการณ์ ด้วยมีเจตนารมณ์เพื่อช่วยเหลือและพัฒนาผู้ยากไร้อย่างจริงจัง ความสัมพันธ์ระหว่างผู้วิจัยและกลุ่มชาติพันธุ์ปกากะญอรวมทั้งชุมชนรอบข้าง จึงมีความสนิทสนมและรู้จักครอบครัวที่ให้สัมภาษณ์เป็นอย่างดี ตลอดเวลาที่ผ่านไปผู้วิจัยจึงได้มีโอกาสเดินทางไปในสถานที่ต่าง ๆ ตามวิถีชีวิตกลุ่มชาติพันธุ์ปกากะญอ นอนด้วยกัน กินด้วยกัน ร่วมทำงานด้วยกัน เป็นเสมือนหนึ่งในครอบครัว กลุ่มชาติพันธุ์ปกากะญอ

ผู้วิจัยใช้การสัมภาษณ์เชิงลึก “หัวหน้าครอบครัว” จำนวน 10 ครอบครัว โดยวิธีการสัมภาษณ์แบบเป็นทางการและไม่เป็นทางการ ดำเนินการสัมภาษณ์เหมือนกับการพูดคุยปกติ บรรยากาศเป็นไปอย่างเรียบง่ายและเป็นธรรมชาติที่สุด โดยคำนึงถึงเวลาและความสะดวกของผู้ให้ข้อมูลสำคัญเป็นหลัก โดยมีการจดบันทึกข้อมูล ขออนุญาตบันทึกเสียงและถ่ายภาพเท่าที่จำเป็น เพื่อเก็บรวบรวมข้อมูลทั้งหมดและนำไปทำการวิเคราะห์ต่อไป

3.1 ขั้นตอนการเก็บรวบรวมข้อมูล

3.1.1 เยี่ยมเยือนและทักทายครอบครัวที่ทำการสำรวจ เนื่องจากผู้วิจัยรู้จักคุ้นเคยกับครอบครัวที่เลือกศึกษาอยู่แล้ว จึงได้รับความร่วมมือจากครอบครัวที่เข้าไปสำรวจเป็นอย่างดี การพูดคุยจึงเป็นไปอย่างธรรมชาติราบรื่นและเป็นกันเอง

3.1.2 อธิบายถึงความเป็นมาและวัตถุประสงค์ของการทำวิจัย รวมทั้งประโยชน์ที่จะได้รับจากผลงานวิจัยในครั้งนี้

3.1.3 เรียนเชิญครอบครัวเข้าร่วมการวิจัยในครั้งนี้ด้วยความสมัครใจ จากนั้นลงแบบฟอร์มในจดหมายรับรองจริยธรรมการวิจัย

3.1.4 ทำการนัดหมายวันเวลาและสถานที่เพื่อทำการสัมภาษณ์อย่างชัดเจน

3.1.5 ทำการสัมภาษณ์ตามวันเวลาและสถานที่ที่กำหนดไว้ ในการสัมภาษณ์ผู้วิจัยได้ขออนุญาตบันทึกเสียงด้วยมือถือ จดบันทึกและกล้องถ่ายภาพเท่าที่จำเป็น การสัมภาษณ์แต่ละครั้งใช้เวลาประมาณ 1-2 ชั่วโมง ระยะเวลาที่ใช้ในการสัมภาษณ์แต่ละครั้งและแต่ละครอบครัวมีความแตกต่างกันไป ขึ้นอยู่กับบรรยากาศเรื่องราวที่ผู้ให้สัมภาษณ์

3.1.6 ผู้วิจัยทำการถอดเทปเสียงจากการบันทึกเสียงจากมือถือ และการจดบันทึก นำมาลงข้อมูลต่าง ๆ ในคอมพิวเตอร์ จากนั้นจัดทำเป็นแฟ้มแยกแต่ละครอบครัว รายละเอียดในแฟ้มประกอบด้วยแผนภูมิครอบครัว ประวัติเกี่ยวกับครอบครัวและอื่น ๆ ตามวัตถุประสงค์วิจัย

ในแบบการสัมภาษณ์ และหากมีรายละเอียดอื่นใด ๆ ที่ผู้วิจัยไม่เข้าใจหรือต้องการข้อมูลเพิ่มเติม ผู้วิจัยมีการนัดสัมภาษณ์ครั้งที่ 2 เพิ่มเติมหรือบางครั้งอาจใช้การสัมภาษณ์ทางโทรศัพท์หากต้องการข้อมูลเพิ่มเติมเพียงเล็กน้อย

3.1.7 ทำการสัมภาษณ์เพื่อเก็บข้อมูลตามขั้นตอนที่กล่าวมาข้างต้นจนครบจำนวน 10 ครอบครัว

3.2 การขอความยินยอมสมัครใจของกลุ่มตัวอย่าง

3.2.1 ผู้วิจัยยื่นเรื่องขอจดหมายการขอความยินยอมสมัครใจของผู้ให้ข้อมูล โดยยื่นกับประธานคณะกรรมการจริยธรรมการวิจัย สำนักงานคณะกรรมการจริยธรรมการวิจัยในคน อาคารเฉลิมพระเกียรติ 80 พรรษา 5 ธันวาคม 2550 มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช

3.2.2 อธิบายถึงกระบวนการ วัตถุประสงค์และประโยชน์ของงานวิจัย เพื่อยืนยันความสมัครใจของกลุ่มตัวอย่างในการตัดสินใจเข้าร่วมในโครงการวิจัย ภายหลังจากได้รับข้อมูลเกี่ยวกับการวิจัยอย่างละเอียด เพื่อให้แน่ใจว่ากลุ่มตัวอย่างเข้าใจและตัดสินใจอย่างอิสระในการเข้าร่วมโครงการวิจัย

3.2.3 กรณีตัวอย่างตัดสินใจเข้าร่วมโครงการเป็นผู้ให้ข้อมูล ให้ลงลายเซ็นต่อนายแพทย์เพื่อยืนยันเข้าร่วมโครงการในช่องผู้ยินยอม กรณีตัวอย่างตัดสินใจไม่เข้าร่วมโครงการ ผู้วิจัยกล่าวขอบคุณและมีการพูดคุยต่อเล็กน้อย จากนั้นจึงลากลับ ทั้งนี้ผู้วิจัย ได้รับความร่วมมืออย่างดีจากกลุ่มตัวอย่างที่เข้าร่วมโครงการเป็นผู้ให้ข้อมูล

3.2.4 ดำเนินการลงลายเซ็นในช่องผู้วิจัย

3.2.5 แบบยินยอมด้วยความสมัครใจมี 2 ชุด มอบให้ตัวอย่างผู้ให้ข้อมูล 1 ชุด และเก็บไว้กับผู้วิจัย 1 ชุด

4. การวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยได้ทำการเก็บรวบรวมข้อมูลตามหลักการวิจัยเชิงคุณภาพ ข้อมูลที่ได้มานำมาจัดระเบียบข้อมูล โดยจำแนกเป็นหมวดหมู่ตามวัตถุประสงค์ของการศึกษาและนำมาวิเคราะห์ โดยทำการวิเคราะห์ข้อมูลที่ได้จากการสัมภาษณ์เชิงลึก ซึ่งมีขั้นตอนการวิเคราะห์ดังต่อไปนี้

4.1 การเตรียมข้อมูลก่อนการวิเคราะห์

4.1.1 **การถอดเทปข้อมูล** ที่ได้จากการสัมภาษณ์เชิงลึกและจากการจดบันทึกแต่ละครอบครัวอย่างละเอียดในประเด็นต่าง ๆ ดังต่อไปนี้

- ข้อมูลทั่วไปของครอบครัว

- ข้อมูลเกี่ยวกับวิถีชีวิตครอบครัว

- 1) โครงสร้างและหน้าที่ของครอบครัว
- 2) ความสัมพันธ์ระหว่างครอบครัวกับชุมชน

4.1.2 จัดหมวดหมู่ข้อมูล นำรายละเอียดการจากสัมภาษณ์และจดบันทึกของแต่ละครอบครัวแยกเข้าแฟ้มข้อมูลครอบครัว (Family Folder) อย่างเป็นระบบ โดยจำแนกเป็นประเด็นดังต่อไปนี้

- ภาพครอบครัว
- ผังที่ตั้งของครอบครัว
- ข้อมูลทั่วไปของครอบครัว
- ข้อมูลเกี่ยวกับวิถีชีวิตครอบครัว
 - (1) โครงสร้างและหน้าที่ของครอบครัว
 - (2) ความสัมพันธ์ระหว่างครอบครัวกับชุมชน

4.1.3 นำข้อมูลข้างต้นมาเรียบเรียงเชื่อมโยงคิดถลก โดยนำเสนอครอบครัวที่ศึกษาเป็นรายกรณีครอบครัว ใส่ชื่อ รหัสผู้ให้ข้อมูล วัน เวลา สถานที่เก็บข้อมูล ในประเด็นดังต่อไปนี้

- เรื่องราวชีวิตประวัติของครอบครัว
- แผนผังครอบครัว (Genogram)
- แผนผังที่ตั้งของบ้านในรูปของแผนที่เดินดิน

4.2 การวิเคราะห์ข้อมูล ตามวัตถุประสงค์การวิจัยคือ วิถีชีวิตครอบครัวกลุ่มชาติพันธุ์ปกากะญอ บ้านป่าแดงใต้ ตำบลป่าแดง อำเภอแก่งกระจาน จังหวัดเพชรบุรี โดยมีขั้นตอนการวิเคราะห์ข้อมูลดังต่อไปนี้

- 4.2.1 ทอดเทปจากการสัมภาษณ์ พิมพ์ลงคอมพิวเตอร์แบบทุกตัวอักษรทุกคำพูด
- 4.2.2 พิมพ์ออกและอ่านอย่างพินิจพิเคราะห์
- 4.2.3 แปลความ/ตีความ
- 4.2.4 ทำความเข้าใจและเชื่อมโยงเรื่องราวข้อมูล
- 4.2.5 แยกข้อมูลโดยการจัดทำแฟ้มข้อมูลครอบครัว แบ่งเป็นที่ละครอบครัว

จากนั้น

ทำการแยกข้อมูลโดยแบ่งการสัมภาษณ์ตามหมวดหมู่โดยอิงจากทฤษฎีโครงสร้างและหน้าที่

4.3 การทำข้อสรุปชั่วคราวและการตัดทอนข้อมูล ผู้วิจัยทำข้อสรุปชั่วคราว เป็นการลงเขียนข้อสรุปแต่ละเรื่อง เพื่อเป็นการลดขนาดข้อมูลและกำจัดข้อมูลที่ไม่ต้องการออกไป

4.4 การเสนอข้อมูลเพื่อการวิเคราะห์และการนำเสนอ โดยการนำเสนอข้อสรุปย่อ ๆ มาเชื่อมโยงกัน เพื่อตอบวัตถุประสงค์วิจัย ได้แก่ วิธีชีวิตครอบครัวกลุ่มชาติพันธุ์ปกากะญอ บ้านป่าเต็งใต้ ตำบลป่าเต็ง อำเภอแก่งกระจาน จังหวัดเพชรบุรี คืออะไร

บทที่ 4

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

วิจัยครั้งนี้ เป็นวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Reserach) โดยเลือกเจาะจงครอบครัว กลุ่มชาติพันธุ์ปกากะญอ จำนวน 10 ครอบครัว แบ่งออกเป็น 3 ประเภท ได้แก่ 1) ครอบครัวที่มีผู้นำครอบครัวอายุ 21-39 ปี จำนวน 3 ครอบครัว 2) ครอบครัวที่มีผู้นำครอบครัวอายุ 40-59 ปี จำนวน 3 ครอบครัว และ 3) ครอบครัวที่มีผู้นำครอบครัวอายุ 60 ปีขึ้นไป จำนวน 4 ครอบครัว ใช้การสัมภาษณ์เชิงลึก ผลการวิเคราะห์ข้อมูล สามารถแบ่งเป็น 2 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของครอบครัว ประกอบด้วยจำนวนสมาชิกในครอบครัว ลักษณะ ทางประชากรของสมาชิกแต่ละคนในครอบครัว ได้แก่ อายุ การศึกษา อาชีพ จำนวนสมาชิก สถานภาพการสมรส ศาสนาหลักของครอบครัวและรายได้ของครอบครัว

ตอนที่ 2 ข้อมูลเกี่ยวกับวิถีชีวิตครอบครัว ประกอบด้วยโครงสร้างและหน้าที่ของครอบครัวและความสัมพันธ์ระหว่างครอบครัวกับชุมชน

โครงสร้างของครอบครัว

- 1) โครงสร้างและลักษณะครอบครัวเป็นอย่างไร
- 2) ลักษณะที่พื้ออาศัยเป็นอย่างไร เช่น วัสดุที่นำมาใช้การสร้าง ลักษณะทางภูมิศาสตร์ ที่ตั้งบ้านเรือน เป็นต้น เป็นอย่างไร
- 3) สภาพแวดล้อมรอบบ้านเป็นอย่างไร
- 4) ระยะเวลาในการเข้ามาอาศัยอยู่ในชุมชน
- 5) เหตุการณ์ที่มีนัยสำคัญในครอบครัว เช่น ความภาคภูมิใจในครอบครัว วิกฤตการณ์ของครอบครัว เป็นต้น
- 6) ผู้หารายได้หลักของครอบครัวคือใคร
- 7) รายรับ-รายจ่ายของครอบครัวเป็นอย่างไร
- 8) ครอบครัวมีการออมเงินหรือไม่อย่างไร
- 9) ครอบครัวมีภาระหนี้สินหรือไม่อย่างไร
- 10) แหล่งพึ่งพิงทางเศรษฐกิจของครอบครัวมาจากที่ใดบ้าง
- 11) สุขภาพของสมาชิกในครอบครัวเป็นอย่างไร

หน้าที่ของครอบครัว

- 1) สัมพันธภาพในครอบครัวเป็นอย่างไร
- 2) วิธีการอบรมเลี้ยงดูบุตรเป็นอย่างไร
- 3) ค่านิยม คำสอน คติพจน์การดำเนินชีวิตของครอบครัวคืออะไร
- 4) การทำบทบาทสมาชิกในครอบครัวเป็นอย่างไร
- 5) หลักการตัดสินใจภายในครอบครัวเป็นอย่างไร
- 6) การใช้เวลาทำกิจกรรมร่วมกัน การมีส่วนร่วมในครอบครัวเป็นอย่างไร
- 7) การพึ่งพาอาศัยตนเองของสมาชิกในครอบครัวเป็นอย่างไร

ความสัมพันธ์ระหว่างครอบครัวกับชุมชน

- 1) บทบาทการมีส่วนร่วมของครอบครัวกับชุมชนเป็นอย่างไรและมีอะไรบ้าง
- 2) บทบาทของหน่วยงาน เจ้าหน้าที่ภาครัฐ องค์กรการปกครองส่วนท้องถิ่นต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับครอบครัวและชุมชนเป็นอย่างไร
- 3) ลักษณะจิตอาสาของครอบครัวต่อชุมชน มีอะไรบ้าง

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของครอบครัว

ครอบครัวกลุ่มชาติพันธุ์กาเกอญอบ้านป่าเต็งใต้ ตำบลป่าเต็ง อำเภอแก่งกระจาน จังหวัดเพชรบุรี ประกอบด้วยข้อมูลทั่วไปของครอบครัว ได้แก่ อายุ การศึกษา อาชีพ จำนวนสมาชิก ในครอบครัว ศาสนาหลักของครอบครัวและรายได้ของครอบครัว

ตารางที่ 4.1 แสดงข้อมูลทั่วไปของครอบครัวจำนวน 10 ครอบครัว

ลำดับ ครอบครัว	หัวหน้าครอบครัว		อาชีพ	จำนวนสมาชิก		สถานภาพ การสมรส	ศาสนา หลัก	รายได้ ต่อเดือน
	อายุ	การศึกษา		ชาย	หญิง			
ครอบครัวที่ 1	63	รับจ้างในไร่	3	4	แต่งงาน	คริสต์	5,000	
ครอบครัวที่ 2	62	ม. 6 จบรถไถ	1	2	แต่งงาน	พุทธ	10,000	
ครอบครัวที่ 3	37	ม. 3 รับจ้างในไร่	4	1	หย่าร้าง	คริสต์	10,000	
ครอบครัวที่ 4	27	ม. 6 รับจ้างในไร่	2	1	แต่งงาน	คริสต์	7,500	
ครอบครัวที่ 5	61	ป. 3 ร้านของชำ	4	2	แต่งงาน	คริสต์	3,00	
ครอบครัวที่ 6	50	รับจ้างในไร่	5	5	โสด	คริสต์	5,000	
ครอบครัวที่ 7	38	ป. 6 เลี้ยงโคนม	2	2	แต่งงาน	คริสต์	5,000	

ตาราง 4.1 (ต่อ)

ลำดับ ครอบครัว	หัวหน้าครอบครัว		จำนวนสมาชิก		สถานภาพ การสมรส	ศาสนา หลัก	รายได้ ต่อเดือน
	อาชีพ	การศึกษา	ชาย	หญิง			
ครอบครัวที่ 8	42	รับจ้างทั่วไป	3	5	แต่งงาน	คริสต์	7,000
ครอบครัวที่ 9	55	ทำไร่	3	1	โสด	คริสต์	9,000
ครอบครัวที่ 10	71	ป.6 ครุศาสตร์	4	5	แต่งงาน	คริสต์	6,500

จากตาราง 4.1 ดังกล่าวพบว่า สมาชิกจำนวน 10 ครอบครัว แบ่งเป็นชาย 31 คน หญิง 28 คน รวมทั้งหมด 59 คน สมาชิกโดยเฉลี่ยจึงเท่ากับ 5.9 คนต่อครอบครัว จำนวนบุตรโดยเฉลี่ยเท่ากับ 5 คนต่อครอบครัว ศาสนาหลักที่นับถือคือ ศาสนาคริสต์ นิกายโปรเตสแตนต์ โดยส่วนใหญ่ นับถือสืบทอดมาจากบรรพบุรุษ บางครอบครัวเดิมนับถือศาสนาพุทธหรือนับถือผีอยู่ก่อนแล้วเปลี่ยนมานับถือศาสนาคริสต์ภายหลังการแต่งงาน สำหรับรายได้สูงสุดเท่ากับ 10,000 บาท ต่ำสุดเท่ากับ 3,000 บาท โดยค่าเฉลี่ยเท่ากับ 6,800 บาทต่อเดือน

ตอนที่ 2 ข้อมูลเกี่ยวกับวิถีชีวิตครอบครัว

ภาพที่ 4.1 แผนที่เดินดิน แสดงบริเวณที่พักอาศัยจำนวน 10 ครอบครัว

การวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับวิถีชีวิตครอบครัวกลุ่มชาติพันธุ์ปกากะญอบ้านป่าเต็งใต้ ตำบลป่าเต็ง อำเภอกำแพงกระเจาน จังหวัดเพชรบุรี ประกอบด้วยการวิเคราะห์ 3 ส่วน ที่สำคัญ คือ การวิเคราะห์ด้านโครงสร้างของครอบครัว หน้าที่ของครอบครัวและความสัมพันธ์ระหว่าง ครอบครัวกับชุมชน มีรายละเอียดดังต่อไปนี้

2.1 โครงสร้างของครอบครัว

2.1.1 โครงสร้างและลักษณะของครอบครัว ครอบครัวกลุ่มชาติพันธุ์ปกากะญอ หมู่ 6 บ้านป่าเต็งใต้ ตำบลป่าเต็ง อำเภอกำแพงกระเจาน จังหวัดเพชรบุรี มีลักษณะโครงสร้างดังต่อไปนี้

ตารางที่ 4.2 แสดงรายละเอียดโครงสร้างของครอบครัวจำนวน 10 ครอบครัว

ลำดับ ครอบครัว	โครงสร้าง ครอบครัว	แบบแผน อำนาจ	แบบแผน การอยู่อาศัย	แบบแผน การเลือกคู่ครอง
ครอบครัวที่ 1	เดี่ยว	ผู้หญิง	ฝ่ายหญิง	กลุ่มเดียวกัน
ครอบครัวที่ 2	เดี่ยว	ผู้ชาย	ฝ่ายหญิง	นอกกลุ่ม
ครอบครัวที่ 3	เดี่ยว	ผู้ชาย	ที่ใหม่	กลุ่มเดียวกัน
ครอบครัวที่ 4	เดี่ยว	ผู้ชาย	ฝ่ายชาย	นอกกลุ่ม
ครอบครัวที่ 5	เดี่ยว	ผู้ชาย	ที่ใหม่	กลุ่มเดียวกัน
ครอบครัวที่ 6	เดี่ยว	ผู้หญิง	ฝ่ายหญิง	นอกกลุ่ม
ครอบครัวที่ 7	เดี่ยว	ผู้ชาย	ที่ใหม่	กลุ่มเดียวกัน
ครอบครัวที่ 8	เดี่ยว	ผู้ชาย	ฝ่ายหญิง	กลุ่มเดียวกัน
ครอบครัวที่ 9	เดี่ยว	ผู้ชาย	ฝ่ายชาย	กลุ่มเดียวกัน
ครอบครัวที่ 10	ขยาย	ผู้ชาย	ที่ใหม่	กลุ่มเดียวกัน

จากตาราง 4.2 พบว่าครอบครัวชาติพันธุ์ปกากะญอบ้านป่าเต็งใต้ ตำบลป่าเต็ง อำเภอกำแพงกระเจาน จังหวัดเพชรบุรี ส่วนใหญ่มีโครงสร้างครอบครัวเป็นครอบครัวเดี่ยว (Nuclear Family) เมื่อลูกแต่งงานมีครอบครัวจึงย้ายออกไปตั้งครอบครัวใหม่ ซึ่งยังคงอยู่ในบริเวณใกล้เคียงกันหรือแยกครอบครัวใหม่แต่สร้างบ้านในบริเวณที่ดินที่พ่อแม่แบ่งสรรให้ ครอบครัวยังคงไปมาหาสู่กันอย่างสม่ำเสมอ สำหรับการจำแนกครอบครัวตามแบบแผนอำนาจ ผู้ชายหรือบิดาจะเป็นใหญ่

บิดาจะทำหน้าที่ในการเลี้ยงดูครอบครัวหรือทำงานนอกบ้าน ส่วนมารดาจะคอยสนับสนุนความคิดหรือการตัดสินใจของบิดา แต่สำหรับครอบครัวรุ่นลูก อายุ 21-40 ปีพบว่า รุ่นนี้เป็นพ่อแม่ที่การศึกษาเข้าถึงพ่อแม่จะปรึกษาหารือกันก่อนการตัดสินใจหรือบางครั้งเปิดโอกาสให้ลูกได้มีส่วนในการตัดสินใจและรับรู้ถึงปัญหาด้วย

“บางครั้งนะอาจารย์ (ผู้สัมภาษณ์) เมื่อลูกเริ่มโตแล้ว เราก็ต้องฟังลูกด้วย มีครั้งหนึ่งผม (พ่อ) อยากจะซื้อรถใหม่ ผมก็คุยกับแม่ ลูกก็อยู่ที่นั่นด้วย ผมก็เลยตะโกนถามลูกว่า น้องครีม ถ้าพ่อจะซื้อรถใหม่ ลูกจะเห็นด้วยไหม วันนั้นลูกก็ตอบว่า ตอนนีพ่อก็มีหนี้เยอะ แล้วจะเงินที่ไหนผ่อนรถ พ่อรอไปก่อนก็ได้ ผมเลยคิดว่า บางครั้งลูกก็มีความคิดที่ดีเหมือนกัน”

เมื่อมีการปรึกษาภายในครอบครัวแล้ว การตัดสินใจจะอยู่ที่ผู้เป็นพ่อมากกว่า ส่วนครอบครัวรุ่นพ่อแม่และรุ่นปู่ตายาย การตัดสินใจจะอยู่ผู้มีอำนาจตัดสินใจเด็ดขาดเลย การปรึกษากลับมาคิดเห็นก่อนข้างน้อย

การจำแนกครอบครัวตามแบบแผนการอยู่อาศัย กลุ่มชาติพันธุ์ปกากะญอบ้านป่าเต็ง ได้มีทั้งอาศัยอยู่ทางฝ่ายชาย ฝ่ายหญิงและอาศัยในที่ใหม่เป็นจำนวนที่พอ ๆ กัน ดังเช่น ครอบครัวหนึ่งเล่าว่า

“ผมมาอยู่ป่าเต็ง มาแต่ตัว ไม่มีอะไรคิดตัวมาเลย ที่ดินก็ไม่มี ญาติก็ไม่มี เวลาอยู่ก็ต้องมาอยู่กับแฟนผม แต่เราก็สร้างครอบครัวใหม่ บางครั้งผมก็รู้สึกเรา มาอยู่บ้านเมืองใครก็ไม่รู้ ที่ดินที่อยู่ก็เล็กแคบมาก ไม่เหมือนสมัยก่อน เราเดินไปที่ไหนก็ได้ ปลูกบ้านที่ไหนก็ได้”

การจำแนกครอบครัวตามแบบแผนการเลือกคู่ครอง พบว่าส่วนใหญ่จะเลือกคู่ครองในกลุ่มเดียวกันคือ เป็นกลุ่มสังคมเดียวกัน เผ่าเดียวกัน เชื้อชาติและความเชื่อเดียวกัน แต่หากความเชื่อทางศาสนาต่างกัน ฝ่ายที่นับถือศาสนาอื่นจะเปลี่ยนมานับถือคริสต์แทนศาสนาเดิม มีครอบครัวหนึ่งที่ฝ่ายหญิงนับถือพุทธมาก่อนแล้วเปลี่ยนมาเป็นคริสต์หลังการแต่งงาน เล่าว่า

“เมื่อก่อนพ่อแม่หนูนับถือพุทธ แต่แฟนหนูเค้า นับถือคริสต์ ก่อนแต่งงานตามศาสนาเค้า หนูต้องเปลี่ยนมาเป็นคริสต์ก่อน ไม่งั้นไม่ได้แต่งงาน ตอนแรกพ่อแม่แฟนเขาก็ไม่ชอบหนู แฟนเขาไม่ยอม พอเราเปลี่ยนมาเป็นคริสต์ก็ดีขึ้น เราเล็กไปวัด ไปโบสถ์ตั้งแต่นั้นมา”

2.1.2 ลักษณะบ้านเรือนที่อยู่อาศัย กลุ่มชาติพันธุ์ปกากะญอ บ้านป่าแดงใต้ ตำบลป่าแดง อำเภอแก่งกระจาน จังหวัดเพชรบุรี จำนวน 10 ครอบครัวที่ผู้วิจัยทำการสำรวจได้ อพยพและย้ายที่อยู่มาจาก 3 จุดด้วยกัน แต่ละจุดมีสาเหตุการอพยพที่แตกต่างกัน ประกอบด้วย

จุดที่ 1 ชาวปกากะญอที่อพยพมาจากเทือกเขาตะนาวศรี กลุ่มนี้อพยพมาด้วย เหตุผลการหนีภัยสงคราม

จุดที่ 2 ชาวปกากะญอที่อพยพมาจากภาคเหนือ กลุ่มนี้อพยพเพื่อหาที่อยู่และ ที่ทำกินใหม่

จุดที่ 3 ชาวปกากะญอที่อพยพมาจากจังหวัดกาญจนบุรี กลุ่มนี้ส่วนใหญ่อพยพ มาจากศูนย์พักพิงชั่วคราวเนื่องจากต้องการอิสระและมีชีวิตใหม่

กลุ่มชาติพันธุ์ปกากะญอเมื่ออพยพมาอาศัยอยู่ในบริเวณบ้านป่าแดงใต้ จึงมีภูมิ หลังที่แตกต่างกัน การสร้างบ้านที่อยู่อาศัย สภาพแวดล้อมจึงมีความแตกต่างกันด้วย ผู้วิจัย จึงนำเสนอ ลักษณะที่อยู่อาศัยโดยใช้ภาพถ่ายจริงจากครอบครัวที่ผู้วิจัยเข้าไปสำรวจ ดังต่อไปนี้

ภาพที่ 4.2 แสดงบ้านพักที่อาศัยแบบดั้งเดิม

จากภาพที่ 4.2 เป็นการปลูกที่พักอาศัยแบบดั้งเดิม พื้นยกสูง เพื่อป้องกันสัตว์ร้าย พื้นทำจากไม้ไผ่สับเป็นเส้น ๆ นำมาปูเป็นพื้น พื้นยกเป็น 2 ระดับ เพื่อสะดวกในการนั่งหย่อนขา ภายในอาจแบ่งเป็นห้องนอนหรือใช้ผ้ากั้นเป็นห้องนอน ห้องครัวจะอยู่บริเวณภายในตัวบ้าน ยังใช้ พื้นที่เก็บจากป่าไม้สะสมไว้ใต้ถุนบ้าน เมื่อทำอาหารจะมีควันเพื่อไธยุ่ง ด้านบนของจุดหุงข้าวจะมี

ที่ตากอาหารแห้งหรือเนื้อสัตว์ที่รมควันไปในตัว ห้องน้ำจะแยกออกจากส่วนตัวบ้านหรือใช้ห้องน้ำร่วมกันกับเพื่อนบ้านที่อยู่ในบริเวณเดียวกัน หลังคาทำจากสังกะสี เสาบ้านทำจากต้นเสาไม้ที่สามารถหาได้ในหมู่บ้าน

ภาพที่ 4.3 แสดงบ้านพักอาศัยแบบผสมผสานกึ่งทันสมัยและดั้งเดิม

จากภาพที่ 4.3 ชาวบ้านนิยมปลูกบ้านแบบผสมผสาน ประกอบด้วยปูนและไม้ ส่วนติด พื้นทำจากปูน เนื่องจากคงทนและอยู่ได้นาน มอดไม่ทำลาย ผสมผสานกับต้นเสาไม้ และไม้ไผ่ หลังคาสังกะสี ลักษณะบ้านหลังนี้ด้านหน้าเป็นร้านค้าที่สามารถเปิด-ปิดได้ ขายของชำเพื่อเป็นราย ได้พิเศษ ส่วนด้านหลังเป็นห้องนอน ห้องครัวและห้องนั่งเล่น ผู้ให้สัมภาษณ์กล่าวว่า

“ที่ตรงนี้เราอาศัยที่ของหมู่บ้านอยู่ ความจริงอบต. ไม่นุญาตให้เราสร้างบ้านด้วยปูน เพราะเขาบอกว่าอยากอนุรักษ์ธรรมชาติ ฉะนั้นอยากจะมีที่ดินเป็นของตัวเอง เพราะอยู่ที่นี่ เดี่ยวลุงแดงกวา (คนประกาศข่าวหมู่บ้าน) ก็มาตะ โจนดำ โนนดำนั้น ทวงเงินค่าน้ำ ลำบาก แต่เราก็ต้องอดทน เพราะเราไม่มีเงินซื้อที่ เมื่อก่อนพ่อเรามีที่ดินเยอะแยะ พ่อคิดเหล้า พ่อไม่มีเงินกินเหล้าก็เอาที่ไปแลกเหล้า พอมาตอนนี้ ลูกหลานไม่มีที่อยู่กันเลย

ถ้าเลือกได้ ฉันก็อยากที่ดินมีบ้านเป็นของตัวเอง
จะได้ไม่ต้องพึ่งเค้ามาค่าแบบนี้ทุกวัน”

ภาพที่ 4.4 แสดงบ้านพักอาศัยแบบสมัยใหม่

จากภาพที่ 4.4 กลุ่มชาติพันธุ์ปกาเกอะญอที่มีที่ดินเป็นของตนเอง มักจะนิยมสร้างบ้านเรือนแบบสมัยใหม่ เนื่องจากว่า ปัจจุบันไม่ต้องย้ายที่อยู่และทำไร่หมุนเวียนแล้ว ที่ดินมีจำกัด ต่างจากสมัยก่อนที่ไปที่ไหนก็สร้างบ้านได้ ทำไรก็ได้ หมุนเวียนไปเรื่อย สภาพบ้านเรือนมักจะไม่น่าพอใจ อากาศไม่ถ่ายเท ผู้ให้สัมภาษณ์กล่าวว่า

“โอ้อาจารย์ (ผู้สัมภาษณ์) ผมไม่ชอบบ้านปูนหรือ หายใจไม่ออก
 ผมต้องออกมาอนข้างนอกบ้าน อากาศมันดี หายใจสบายกว่า
 อยู่ในบ้านมันมองอะไรก็ไม่เห็น แต่จะสร้างบ้านจากไม้ไผ่
 สัก 2-3 ปีก็ต้องมาสร้างใหม่ เพราะมอดกินหมด
 ตอนนี้ไม้ก็หายาก เวลาตัดไม้ ต้องออกไปไกล ถ้าตำรวจเจอ ก็ถูกจับอีก
 เดียวนี้ไม่เหมือนสมัยก่อนแล้ว”

ภาพที่ 4.5 แสดงภายในบ้านไม้ไผ่แบบดั้งเดิม

จากภาพที่ 4.5 จะเห็นว่าพื้นที่ทำจากไม้ไผ่สับเป็นท่อนมาวางเรียงต่อกัน ห้องครัวก
 ระดับสูงชันกว่าพื้นห้อง อุปกรณ์ทำครัวต่าง ๆ วางที่พื้นหรือข้างฝาที่ทำจากไม้ไผ่สับเช่นเดียวกัน
 พื้นที่มีช่องว่างเล็กน้อย เพื่อทิ้งเศษอาหารที่หล่นลงพื้นด้านล่างให้ไก่ หมูหรือสุนัขกิน

ภาพที่ 4.6 แสดงบ้านเรือนแบบดั้งเดิม

จากภาพที่ 4.6 แสดงว่าบ้านสองหลังนี้ปลูกอยู่ในบริเวณที่ดินของรัฐ ซึ่งอนุญาตให้กลุ่มชาติพันธุ์ปกากะญอที่ไม่ที่ดินทำกินเป็นของตนเองมาปลูกบ้านพักอาศัยอยู่ได้ แต่ข้อกำหนดคือ ห้ามใช้วัสดุที่เป็นปูนในการสร้างบ้าน เนื่องจากทางรัฐต้องการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม ลักษณะบ้านเรือนแบบนี้ที่ทำจากไม้ไผ่สับ ต้องมีการเปลี่ยนไม้ไผ่ทุก ๆ 1-2 ปี เพราะไม้ไผ่ไม่คงทนและมีมอด หากบ้านที่ยกพื้นสูงจะมีบันไดพาตไ่ว้ตรงด้านประตู ชาวบ้านจะยกบันไดเก็บขึ้นไปตอนกลางคืน เพื่อไม่ให้สัตว์ร้ายขึ้นมาได้หรือป้องกันไก่ที่จะกระโดดขึ้นมาบนบ้าน

ภาพที่ 4.7 แสดงสภาพบ้านเรือนแบบสมัยใหม่

ภาพที่ 4.7 จะพบว่า บ้านหลังนี้สร้างแบบสมัยใหม่ แต่เนื่องจากไม่มีเงินเพียงพอ ทำให้สวยงาม ผังปูนไม่มีการฉาบ เจ้าของบ้านกล่าวว่า

“ผมไม่มีเงินสร้างบ้าน บ้านที่อยู่ตอนนี้ก็ยืมเงินเขามา ไม่รู้ว่าจะมีเงินคืนเขาหรือเปล่า แต่ละเดือนผมก็ได้เงินไม่เท่าไร ผมต้องเลี้ยงลูกเมียและน้อง ๆ อีก”

จากการสำรวจสภาพบ้านเรือนของกลุ่มชาติพันธุ์ปกากะญอบ้านป่าเต็งใต้ พบว่า นิยมสร้างบ้านเรือนบริเวณใกล้ต้นน้ำลำธาร การสร้างบ้านอยู่อาศัยได้รับอิทธิพลจากความทันสมัย และวิถีชีวิตดั้งเดิมเข้ากัน กลุ่มชาติพันธุ์ปกากะญอบ้านป่าเต็งใต้ที่มีที่ดินเป็นของตนเองมักจะสร้างบ้านโดยใช้วัสดุในการสร้างเป็นปูนซีเมนต์ หลังคากระเบื้องแบบทันสมัย สมัยก่อนกลุ่มชาติพันธุ์ปกากะญอนิยมสร้างบ้านจากไม้ไผ่อาศัยอยู่ได้ 2-3 ปีจึงย้ายไปปลูกบ้านอีกที่หนึ่ง ที่ดินในบริเวณเดิมเสื่อมโทรม ดังนั้นการย้ายไปที่ใหม่จึงเป็นการหาแหล่งปลูกผัก ปลูกข้าว ฝืนป่ากว้างใหญ่ย้ายไปเรื่อย แต่เนื่องจากปัจจุบันภาครัฐเข้ามาดูแลจัดระเบียบพื้นที่ กลุ่มชาติพันธุ์ปกากะญอจึงถูกจำกัด ไม่สามารถย้ายบ้านและที่ทำกินเหมือนเดิมได้ เมื่อไม่สามารถย้ายไปไหนได้ จึงนิยมสร้างบ้านแบบถาวร

ส่วนกลุ่มชาติพันธุ์ปกากะญอที่ไม่มีที่ดินเป็นของตนเอง และสร้างบ้านอยู่ในบริเวณพื้นที่อุทยานหรือกรมป่าไม้ที่ทางการอนุญาตให้สร้างอยู่อาศัยได้ แต่ไม่สามารถครอบครองได้ ต้องปฏิบัติตามกฎระเบียบของอุทยานและกรมป่าไม้คือ ลักษณะบ้านอยู่อาศัยที่สร้างต้องใช้วัสดุธรรมชาติเท่านั้น เช่น ไม้ไผ่ หลังคาหญ้าคาหรือกระเบื้อง แต่ตัวบ้านห้ามใช้อิฐหรือปูนซีเมนต์ บ้านเรือนที่อยู่อาศัยจึงแบ่งออกเป็น 2 ลักษณะคือ

1) บ้านเรือนรูปแบบดั้งเดิม เนื่องจากอาศัยปลูกอยู่ในที่ของอุทยานหรือกรมป่าไม้ ลักษณะบ้านเรือนจึงมีความจำกัดและการจัดระเบียบ บ้านเรือนจึงปลูกโดยใช้วัสดุธรรมชาติที่สามารถหาได้ในป่า ลักษณะบ้านเรือนปลูกอยู่บนพื้นดิน ส่วนใหญ่พื้นบ้านยกสูง เนื่องจากป้องกัน สัตว์ร้ายและสัตว์มีพิษ ภายในบ้านแบ่งเป็น ห้องนอนและมีบริเวณครัวที่อยู่ภายใต้หลังคาเดียวกัน ส่วนใหญ่ยังคงใช้เตาด่านและพื้นในการประกอบอาหาร ด้านบนเหนือเตาไฟมีที่วางกระจาด กระบุงหรืออาหารแห้งที่ผึ่งควันไฟไว้ ควันไฟที่จุดทำอาหารใช้ไถ่ยุ้งและแมลงรบกวนภายในบ้าน พื้นที่อยู่ใต้อุทยานและกรมป่าไม้ไม่อนุญาตให้เดินไฟเข้ามาในพื้นที่ ชาวบ้านจึงใช้ไฟฟ้าระบบโซลาร์เซลล์ ส่วนน้ำกินน้ำใช้ ยังคงใช้น้ำจากแม่น้ำได้แก่ แม่น้ำปราณบุรีและแม่น้ำป่าเต็ง 2 สายที่มาบรรจบกันบริเวณหมู่บ้าน ส่วนห้องน้ำนิยมสร้างแยกออกมาจากตัวบ้าน

2) บ้านเรือนแบบสมัยใหม่ วัสดุในการสร้างบ้าน เป็น ปูน ซีเมนต์ และ เหล็ก คานู งด้ว ย กระ เบ็ อ ง บ้าน เรือ น นี้ ชาวบ้านเป็นเจ้าของที่ดินเองหรือปลูกอยู่ในที่ดินที่ทางภาครัฐจัดสรรไว้ให้อยู่อาศัยทำกิน แต่ไม่มีสิทธิครอบครอง บ้านเรือนจึงปลูกแบบถาวร มีระบบไฟฟ้าและประปาหมู่บ้าน เข้าถึง สภาพภายในบ้านอาจแบ่งเป็นห้องนอนแยกหรือภายในบ้านโล่งนอนรวมกัน ห้องครัวยังคง นิยมสร้างอยู่ภายในตัวบ้าน

2.1.3 สภาพแวดล้อมรอบ ๆ ที่อยู่อาศัย

ภาพที่ 4.8 แสดงสภาพแวดล้อมรอบที่พักอาศัย

จากภาพที่ 4.8 แสดงถึงสภาพแวดล้อมรอบที่พักอาศัยของกลุ่มชาติพันธุ์ปกากะญอ ซึ่งพบว่า แหล่งน้ำเป็นสิ่งที่สำคัญมากที่สุดในการเลือกพื้นที่ในการสร้างที่พักอาศัย โดยให้เหตุผลว่า น้ำเป็นปัจจัยในการดำเนินชีวิตและการทำไร่ หากขาดน้ำ ก็ไม่สามารถทำสิ่งใดได้สะดวก น้ำจึงเป็น เสมือนชีวิตของกลุ่มชาติพันธุ์ปกากะญอ

ภาพที่ 4.9 แสดงสภาพแวดล้อมรอบที่พักอาศัยที่อยู่ท่ามกลางต้นไม้และธรรมชาติ

ภาพที่ 4.9 พบว่า ปัจจัยที่หนึ่งประการในการเลือกพื้นที่สร้างที่พักอาศัย ซึ่งสำคัญไม่แพ้จากแหล่งน้ำเลย คือ ต้นไม้และธรรมชาติ กลุ่มชาติพันธุ์ปกาเกอะญอเกิดและเติบโตมาท่ามกลางธรรมชาติป่าไม้และขุนเขา หากบ้านเป็นที่พักนอน ป่าไม้และธรรมชาติก็เปรียบเสมือนแหล่งอาหารของกลุ่มชาติพันธุ์ปกาเกอะญอ ดังนั้น บริเวณรอบ ๆ ที่พักอาศัยจึงเต็มไปด้วยต้นไม้ทั้งไม้ยืนต้น ไม้ผล ไม้ ผัก ส่วนใหญ่จะปลูกผสมผสาน ดังตัวอย่างบุคคลในรูปที่กำลังพาผู้วิจัยดูรอบ ๆ บ้านด้วยความสุข รอยยิ้มและภาคภูมิใจ เล่าว่า

“ผมปลูกต้นไม้พวกนี้ ผมไม่ได้มันหรรอก กว่ามันจะโต ผมก็อาจจะตายแล้ว
แต่ผมปลูกไว้ให้ลูกหลาน ที่ดินของผมแบ่งให้ลูกทุกคน แล้วพอว่าง
ผมก็เข้ามาปลูกผลไม้ ผัก รดน้ำเราไม่ต้องไปซื้อกิน เดียวนี้ของมันแพง เราต้องประหยัดเงิน
สารเคมีก็เยอะ ถ้าเราไปซื้อผักที่ตลาด เราปลูกเองสบายใจ
ปลอดภัยต่อสุขภาพด้วย”

ภาพที่ 4.10 แสดงสภาพแวดล้อมรอบที่พักอาศัยที่อยู่ท่ามกลางฟาร์มโคนม แพะ หมู ไก่

จากภาพที่ 4.10 พบว่า สภาพบ้านเรือนที่พักอาศัยของกลุ่มชาติพันธุ์ปกากะญอ จะรายล้อม ด้วย ฟาร์ม โคน ม หรือ เลี้ยง หมู ไก่ ได้ ฤ น บ้ า น ป ล ่ อ ย ไ ก่ ให้ เ ค น กิ น เศษอาหารที่ตกมาจากบ้าน หากเข้าไปใกล้บริเวณบ้านพักอาศัยจะได้กลิ่นมูลสัตว์ นับเป็นวิถีชีวิตที่ ทำ สื บ ทอดต่อกัน มา เป็น เวลา นาน มูลสัตว์สามารถตากแห้ง ใส่กระสอบนำมาขายได้หรือนำไปเป็นปุ๋ยให้กับพืชผักที่ปลูกไว้รอบ ๆ บ้านอีกด้วย

สรุปได้จากการสำรวจสภาพแวดล้อมบริเวณที่อยู่อาศัย กลุ่มชาติพันธุ์ปกากะญอ ยังคงมีวิถีชีวิตที่พึ่งพิงธรรมชาติและนิยมสร้างบ้านอยู่บริเวณใกล้ต้นน้ำลำธารใกล้ต้นไม้ใหญ่ บริเวณบ้านไม่มีขอร้วกำแพง กลุ่มชาติพันธุ์ปกากะญอนิยมปลูกต้นไม้ดอกไม้เป็นรั้วบริเวณ รอบ ๆ บ้าน นอกจากนี้ยังพบว่านิยมปลูกรวมอยู่กับการเลี้ยงวัวโคนม ซึ่งเป็นอาชีพหลักในบริเวณ บ้านป่าเต็งใต้ บ้านพักจึงอยู่ร่วมกับฟาร์มโคนม กลิ่นมูลวัวฟุ้งบริเวณบ้าน นอกจากนี้กลุ่มชาติพันธุ์ปกากะญอนิยมปลูกผักสวนครัวปลูกผลไม้ เช่น ทุเรียน กลั้วข มะเขือหรือต้นปาล์ม บริเวณรอบ ๆ บ้านและเกือบทุกบ้านจะเลี้ยงไก่ หรือหมูไว้เพื่อ เป็นรายได้เสริมหรือเก็บไข่ไว้ ทำอาหาร

2.1.4 เหตุการณ์ที่มีนัยสำคัญในครอบครัว เหตุการณ์ที่มีนัยสำคัญในครอบครัว แบ่งเป็นเหตุการณ์ทำให้เกิดความภูมิใจต่อครอบครัว หรือเป็นเหตุการณ์ที่อาจก่อให้เกิดเป็นวิกฤตของครอบครัว เหตุการณ์ที่เกิดขึ้นภายในครอบครัวย่อมมีผลกระทบต่อสมาชิกคนใดคนหนึ่ง ในครอบครัว เหตุการณ์ต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นเป็นปรากฏการณ์ที่กระทบกระเทือนต่อครอบครัว หาก เหตุการณ์นั้นทำให้สมาชิกในครอบครัวเกิดความเครียด หรือเหตุการณ์อาจนำมาซึ่งความสุขความ

ภูมิใจของครอบครัว จากการสำรวจครอบครัว 10 ครอบครัว ผู้ทำวิจัยพบเจอเหตุการณ์ต่าง ๆ ที่เกิดขึ้น โดยมีสาเหตุมาจากทั้งบุคคลภายในและภายนอกครอบครัว เหตุการณ์ต่าง ๆ มีดังต่อไปนี้

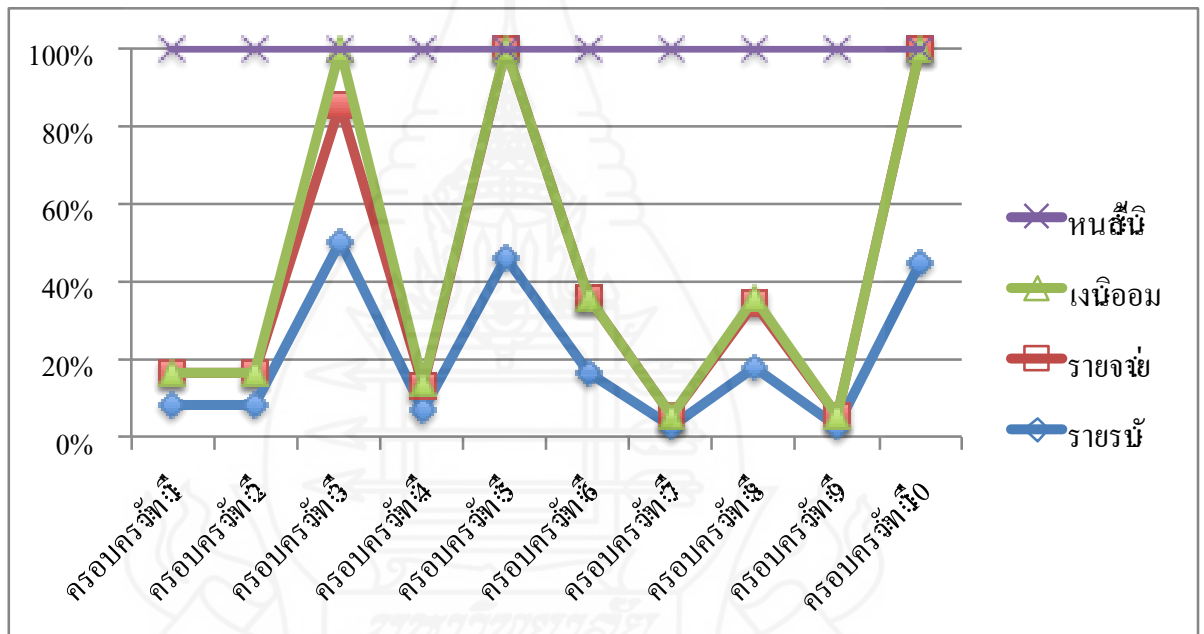
ภาพที่ 4.11 แสดงถึงเหตุการณ์ที่มีนัยสำคัญในครอบครัว

จากภาพที่ 4.11 อธิบายถึงเหตุการณ์ต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นภายในครอบครัวที่ส่งผลกระทบต่อความสัมพันธ์ระหว่างสมาชิก ผู้วิจัยนำหัวข้อเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นแสดงเป็นภาพ ส่วนรายละเอียดของเหตุการณ์จะเป็นการนำเสนอในภาคผนวก

เหตุการณ์ที่เกิดขึ้นกับครอบครัว 10 ครอบครัวส่งผลกระทบต่อความสัมพันธ์ภายในครอบครัว ทั้งผลในด้านที่ดีและผลเสีย เมื่อเหตุการณ์กลายเป็นวิกฤตของครอบครัว การปรับตัวต่อการเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นเป็นสิ่งสำคัญ ผู้วิจัยพบว่าครอบครัวชาติพันธุ์ปกากะญอมีทักษะที่จำเป็นในการดำเนินชีวิตเป็นอย่างดี ซึ่งทักษะเหล่านี้เป็นสิ่งสำคัญในการจัดการกับปัญหาและสถานการณ์ต่าง ๆ ชาวปกากะญอมีหลักการในการดำเนินชีวิต ตัวอย่างเช่น ครอบครัวที่ถูกสาวหายตัวไปอย่างลึกลับโดยไม่มีใครพบเห็น ทั้งภรรยาหนีสินไว้ให้กับคนที่อยู่ข้างหลัง ผู้เป็นแม่เล่าว่า

“กลุ่มใจมาก จะเป็นห่วงหรือจะโกรธดี ไม่รู้จะรู้สึกยังไงดี
ชีวิตมันตันไปหมดแล้ว ปากก็เดินไม่ค่อยได้ แก่แล้วทำงานไม่ไหว
แต่ดูมันทิ้งเราไป ไม่สนใจคนข้างหลังเลย ดูถูกมันก็ท้องไม่มีพ่อ ลูกก็ตัวเล็กนิดเดียว”

2.1.6 ผู้หารายได้หลักของครอบครัว รายรับ-รายจ่ายของครอบครัว เงินออมของครอบครัว ภาระหนี้สินและแหล่งพึ่งพิงทางเศรษฐกิจของครอบครัว ผู้วิจัยนำเสนอเป็นกราฟภาพประกอบด้วย 10 ครอบครัว โดยแยกเป็นรายละเอียดแต่ละครอบครัว รายรับ-รายจ่ายต่อเดือน เงินออมต่อเดือนและหนี้สินตามจำนวนจริง ดังต่อไปนี้

ภาพที่ 4.12 แสดงรายรับ-รายจ่าย เงินออมและหนี้สินจำนวน 10 ครอบครัว

จากภาพที่ 4.12 แสดงให้เห็นว่า กลุ่มชาติพันธุ์ปกะญอ บ้านป่าเต็งใต้ จำนวน 10 ครอบครัว มีรายรับ-รายจ่าย เงินออมและหนี้สินที่ไม่สมดุล กล่าวคือ รายจ่ายมากกว่า รายรับ ไม่มีเงินออม ปัญหาหนี้สินจึงตามมา รายรับโดยเฉลี่ยต่อครอบครัวเท่ากับ 6,800 บาท/เดือน รายจ่ายโดยเฉลี่ยต่อครอบครัวเท่ากับ 6,500 บาท/เดือน รายจ่ายเมื่อเทียบกับรายรับแล้วพบว่าค่อนข้างสูง เงินออมมีค่าที่ต่ำ โดยครอบครัวที่มีเงินออมสูงสุด ออมเงินเดือนละ 3,000 บาท ในรูปแบบของการทำประกันสะสมเงิน และครอบครัวจำนวน 4 ครอบครัวมีเงินออมจำนวน 1,200

บาท (1 ครอบครัว) และ 500 บาท (3 ครอบครัว) ส่วนครอบครัวที่เหลืออีก 5 ครอบครัว ไม่มีเงินออม และจากตารางพบว่า ตัวเลขหนี้สินอยู่ในระดับที่สูงมาก โดยพบว่า จำนวนหนี้สินที่มีจำนวนสูงสุดเท่ากับ 300,000 บาท ต่ำสุดคือ ไม่มีหนี้สิน ซึ่งมีเพียง 3 ครอบครัว แต่รายได้ของครอบครัวก็ต่ำเช่นกัน สำหรับผู้ที่ทำหน้าที่หลักในการหารายได้คือ ฝ่ายชาย แต่ครอบครัวส่วนใหญ่ทำงานกันทั้งพ่อและแม่

สิ่งที่ผู้วิจัยค้นพบจากการสำรวจในด้านเศรษฐกิจคือ กลุ่มชาติพันธุ์ปกากะญอ หมู่ 6 บ้านป่าแดงใต้ ไม่มีการวางแผนการออมเงินสำหรับอนาคต ทำให้เมื่อเกิดเหตุการณ์ฉุกเฉินต้องยืมเงินจากเพื่อนบ้าน ปัญหาที่ตามมาเมื่อไม่มีการออมเงินคือ การกู้เงินเพื่อลงทุนทำธุรกิจ ได้แก่ กู้เงินเพื่อสร้างคอกวัว กู้เงินเพื่อซื้อพันธุ์โคสาวและที่พบเป็นจำนวนมากคือ การกู้หนี้เพื่อนำไปใช้หนี้เก่า นั่นหมายความว่า หนี้ใหม่ใช้หนี้เก่า จึงกลายเป็นหนี้ซ้ำซ้อน ปัญหาทั้งครอบครัวเพื่อหนี้หนี้หรือปล่อยภาระหนี้ให้คนภายใน ครอบครัวรับผิดชอบ สำหรับแหล่งพึ่งพิงทางเศรษฐกิจมาจากหลายแหล่งด้วยกัน อันได้แก่ สหกรณ์เครดิตยูเนียน, ธนาคารเพื่อการเกษตร (ธกช), กลุ่มออมทรัพย์ภายใต้ศาสนา, เงินกู้ยืม ระบบ รวมทั้งการกู้หนี้ยืมสินจากเพื่อนบ้าน เป็นต้น

2.1.7 สุขภาพของสมาชิกในครอบครัว ปัญหาที่เกิดขึ้นในครอบครัวมีความเกี่ยวข้องกับสมาชิกในลักษณะเฉพาะบุคคลใดบุคคลหนึ่งหรือหลายคน สำหรับกลุ่มชาติพันธุ์ปกากะญอ หมู่ 6 บ้านป่าแดงใต้ สิ่งที่ค้นพบด้านสุขภาพ ของครอบครัว แบ่งออกเป็น 2 กลุ่มด้วยกัน คือ

1) **กลุ่มทารกและเด็ก** เป็นกลุ่มที่มีปัญหาด้านสุขภาพมากที่สุดในครอบครัว ปัญหาที่มักจะพบ คือ ปัญหาการขาดสารอาหาร ผิวหนังเป็นแผลติดเชื้ออักเสบ โรคหวัดชนิดเรื้อรัง สาเหตุของปัญหาสุขภาพเกิดจากการขาดความรู้และความเข้าใจในเรื่องการดูแลสุขภาพเบื้องต้น พ่อแม่ขาดการเอาใจใส่ดูแลลูกและไม่เห็นความสำคัญด้านสุขภาพ สุขอนามัยภายในบ้านเรือน ทำให้เชื้อโรคกระจายอยู่ในบ้าน เมื่อสมาชิกในบ้านเป็นโรค เชื้อโรคกระจายไปสู่สมาชิกคนอื่น ๆ นอกจากนี้ยังพบว่าสมาชิกภายในบ้านไม่อาบน้ำอย่างสม่ำเสมอ เนื่องจากระบบน้ำประปาหมู่บ้านไม่ทั่วถึง หลายครอบครัวต้องอาบน้ำที่แม่น้ำหรือนาน ๆ ครั้งจึงได้อาบน้ำ

2) **กลุ่มผู้ใหญ่และผู้สูงอายุ** ปัญหาด้านสุขภาพของกลุ่มนี้คือ โรคปวดกล้ามเนื้อ ข้อและกระดูก โรคความดันโลหิตและโรคเบาหวาน จากการสำรวจพบว่ากลุ่มชาติพันธุ์ปกากะญอ หมู่ 6 บ้านป่าแดงใต้ไม่ให้ความสำคัญต่อการดูแลสุขภาพตนเอง การทำงานที่ต้องใช้แรงหนักและการพักผ่อนน้อย ผลที่ตามมาคือ สุขภาพที่แย่มาก่อนวัย กลุ่มผู้ใหญ่และผู้สูงอายุจึงจำเป็นต้องหยุดพักจากการทำงาน เมื่อไม่สามารถทำงานได้เศรษฐกิจครอบครัวจึงแย่ลง กลุ่มนี้จึง

อาศัยอยู่กับ บ้าน ทำงานเล็ก ๆ น้อย ๆ ภายในที่ดินของตน เช่น ปลูกผัก เลี้ยงสัตว์ เพื่อการดำรงชีวิตต่อไป

เมื่อครอบครัวเผชิญกับปัญหาด้านสุขภาพ ชาวปกากะญอมักจะไม่ไปหาหมอที่โรงพยาบาล แต่มักซื้อยาที่ร้านขายยามาทานเองก่อน หากอาการหนักขึ้นจึงไปพบหมอที่อนามัยหรือโรงพยาบาล หลายครอบครัวยังคงใช้สมุนไพรในการรักษาอาการเจ็บป่วยหรือใช้หลักความเชื่อในการรักษาด้วยการนำไปให้หมอผีทำพิธี

2.2 หน้าที่ของครอบครัว

2.2.1 สัมพันธภาพของครอบครัว การวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับสัมพันธภาพของครอบครัวในกลุ่มชาติพันธุ์ปกากะญอ บ้านป่าแดงใต้ พบว่า สัมพันธภาพของครอบครัวค่อนข้างอ่อนแอ ผู้วิจัยนำเสนอประเด็นที่สำคัญ เป็น 2 ประเด็นสำคัญคือ การปฏิบัติตามบทบาทและหน้าที่ของสมาชิกในครอบครัวและการสื่อสาร ภายในครอบครัว ดังต่อไปนี้

1) การปฏิบัติตามบทบาทและหน้าที่ของสมาชิกในครอบครัว

(1) **พ่อแม่ลูก** จากการสำรวจและพูดคุยกับหัวหน้าและสมาชิกในครอบครัวพบว่า สมาชิกแต่ละคนในครอบครัวไม่สามารถปฏิบัติตามบทบาทต่าง ๆ ได้อย่างเหมาะสม สามีไม่ทำบทบาทและหน้าที่หัวหน้าครอบครัวที่ดี บทบาทการในการทำมาหากินเลี้ยงครอบครัว จึงตกมาอยู่กับภรรยา ซึ่งต้องรับบทบาททั้งการเลี้ยงดูลูกและหาเลี้ยงครอบครัว หรือลูกต้องทำหน้าที่และบทบาทในการออกการเรียนเพื่อหางานทำ เพื่อเป็นการแบ่งเบาภาระในครอบครัว ในขณะที่ลูกต้องการความรักและการเอาใจใส่ การแสดงออกและการเป็นแบบอย่างที่ดีของพ่อที่เป็นเพศชาย เมื่อลูกไม่ได้รับการตอบสนองความต้องการจากพ่อ ความมั่นคงด้านอารมณ์และจิตใจจึงขาดหายไป การสำรวจพบว่า ลูกสาวจาก 8 ใน 10 ครอบครัวแสวงหาความรัก การสัมผัสจากพ่อ แต่เนื่องจากไม่ได้รับการตอบสนองจุดนี้ จึงไปแสวงหาความรักจากชายอื่นภายนอกครอบครัว สิ่งที่ชาวปกากะญอเผชิญคือ ลูกสาวแต่งงานกับชายที่มีอายุรุ่นราวคราวพ่อ หรือการเลิกรู้ก่อนวัยอันสมควร นอกจากนี้ชีวิตครอบครัว 9 ใน 10 ครอบครัวแตกแยก มีการหย่าร้างระหว่างสามีภรรยาหรือการตั้งครรภ์ก่อนการแต่งงานอีกด้วย

(2) **ระหว่างพี่น้อง** พบว่าสัมพันธภาพระหว่างพี่น้องอยู่ในเกณฑ์ดี และเนื่องจากพี่น้องเติบโตร่วมกันมาอย่างความใกล้ชิด ชาวปกากะญอเมื่อพี่น้องเติบโตมีครอบครัวก็ยังคงอาศัยอยู่ใกล้ ๆ กัน อาจแยกออกไปปลูกบ้านของตนเอง แต่ยังคงอาศัยอยู่ในบริเวณเดียวกัน การไปมาหาสู่จึงสามารถทำได้ มีการพึ่งพาอาศัยกันระหว่างพี่น้อง

2.2.2 การสื่อสารภายในครอบครัว การสร้างสัมพันธภาพภายในครอบครัวจำเป็นต้องสื่อสารที่ดี พบว่า การสื่อสารภายในครอบครัวของชาวปกากะญอ บ้านป่าแดงใต้ สัมหลว

เป็นอย่างมาก การขาดความรู้และทักษะในการสื่อสารทำให้ครอบครัวเกิดความไม่เข้าใจซึ่งกันและกัน ชาวปกาเกอะญอไม่แสดงออกในการสื่อสารทางคำพูด ดังคำกล่าวที่ว่า “ต้องการพูด มาก ให้สังเกตการกระทำตนเอง” เป็นสิ่งที่พบเห็นได้ท่ามกลางชาวปกาเกอะญอ นอกจากนี้ผู้วิจัยยังค้นพบอีกว่า ชาวปกาเกอะญอไม่แสดงอารมณ์และความรู้สึกที่แท้จริงออกมา บางครั้งพูดในสิ่งที่ตรงกันข้ามกับสิ่งที่ตนเองคิด แต่เมื่อผู้รับสารตอบสนองผิดจึงแสดงอารมณ์หรือการโกรธออกมา ฉะนั้น การเดาใจจึงเป็นสิ่งที่สำคัญ องค์ประกอบที่สำคัญในการสื่อสาร ได้แก่ ผู้ส่งสาร สาร ช่องทางรับสาร และผู้รับสาร ไม่ได้นำมาใช้กับการดำเนินชีวิตในการสื่อสารประจำวันของชาวปกาเกอะญอ

ผู้วิจัยยังค้นพบว่าอีกว่า การสื่อสารภายในครอบครัวที่ทำการสำรวจไม่ถือว่าเป็นสิ่งที่สำคัญ เมื่อเกิดความขัดแย้งภายในครอบครัว ความเจ็บจึงเป็นการตอบสนอง การเก็บอารมณ์ไว้ภายในใจจนกระทั่งอดทนไม่ไหวแล้วจึงระเบิดอารมณ์ออกมาทีเดียว ทำให้เกิดความรู้สึกแค้นยิ่งขึ้นภายในครอบครัว เป็นสาเหตุทำให้ครอบครัวแตกแยก ครอบครัวกลุ่มชาติพันธุ์ปกาเกอะญอมีพื้นฐานการดำรงชีวิตอยู่กับธรรมชาติป่าไม้ตำรา มุมมองความคิดด้านครอบครัวและสัมพันธภาพของครอบครัวเป็นเรื่องไกลตัว การขาดความรู้และทักษะด้านครอบครัวมีผลทำให้ครอบครัวเผชิญกับสัมพันธภาพที่อ่อนแอ ไม่ว่าจะเป็นสัมพันธภาพระหว่างพ่อและแม่ สัมพันธภาพระหว่างพี่น้อง สมาชิกในครอบครัวไม่สามารถตอบสนองความต้องการพื้นฐานที่จำเป็นทั้งความต้องการด้านร่างกายและความต้องการทางจิตใจ ความต้องการความรัก ความอบอุ่น ความมั่นคงในชีวิต

2.2.3 วิธีการอบรมเลี้ยงดูบุตร การอบรมเลี้ยงดูบุตรของกลุ่มชาติพันธุ์ปกาเกอะญอ บ้านป่าเต็งใต้ สามารถวิเคราะห์ได้ตามตารางดังต่อไปนี้

ตารางที่ 4.4 แสดงวิธีการอบรมเลี้ยงดูบุตรของครอบครัว 10 ครอบครัว

ครอบครัว	ให้ความรัก สนับสนุน	ใช้เหตุผล	ลงโทษทางจิต มากกว่าทางกาย	ควบคุม	ให้พึ่งตนเองเร็ว
ครอบครัวที่ 1				☐	☐
ครอบครัวที่ 2	☐				
ครอบครัวที่ 3	☐				
ครอบครัวที่ 4		☐			☐
ครอบครัวที่ 5		☐			☐

ตารางที่ 4.4 (ต่อ)

ครอบครัว	ให้ความรัก สนับสนุน	ใช้เหตุผล	ลงโทษทางจิต มากกว่าทางกาย	ควบคุม	ให้พึ่งตนเองเร็ว
ครอบครัวที่ 6				☐	☐
ครอบครัวที่ 7		☐			☐
ครอบครัวที่ 8		☐			☐
ครอบครัวที่ 9				☐	☐
ครอบครัวที่ 10				☐	☐

จากตารางภาพที่ 4.4 พบว่าครอบครัวกลุ่มชาติพันธุ์ปกากะญอ บ้านป่าแดงใต้ มีวิธีการอบรมเลี้ยงดูบุตรแบบให้พึ่งตนเองเร็ว รองลงมาคือการอบรมเลี้ยงดูแบบควบคุม ในที่นี้หมายถึงการควบคุมลงโทษโดยใช้กำลัง เช่น การตี การดุด่า ครอบครัวส่วนใหญ่เล่าว่า ชีวิตเคยลำบากมาก่อน การเลี้ยงลูกจึงจำเป็นต้องทำให้ลูกพึ่งตนเองได้มากและเร็ว ชาวปกากะญอจึงนิยมปล่อยให้ลูกให้ทำกิจกรรมต่าง ๆ นอกบ้านด้วยตัวเอง เพราะเชื่อว่าวิธีการอบรมเลี้ยงดูแบบนี้จะทำให้ลูกเรียนรู้และเติบโตขึ้นเป็นคนที่แข็งแกร่งสามารถเผชิญกับทุกสิ่งได้ สำหรับพ่อแม่ที่ใช้วิธีอบรมเลี้ยงดูลูกแบบใช้เหตุผล ผู้วิจัยค้นพบว่า เหตุผลของพ่อแม่ที่ใช้มักจะเป็นการหลอกล่อให้กลัว เช่น อย่ากลับ มามีด เดี่ยวผีหลอกหรืออย่าดื้อ เดี่ยวเรียกตำรวจมาจับ เป็นต้น ซึ่งเหตุผลนั้นอาจจะไม่ใช่เหตุผลที่เหมาะสมอย่างแท้จริงเสมอไป

การสำรวจรูปแบบของพ่อแม่ในครอบครัวก็เป็นสิ่งจำเป็นในครอบครัวเช่นกัน ผู้วิจัยจึงสำรวจรูปแบบของพ่อแม่ในการมีปฏิสัมพันธ์ต่อลูก ซึ่งเป็นดังนี้

สนับสนุนมาก

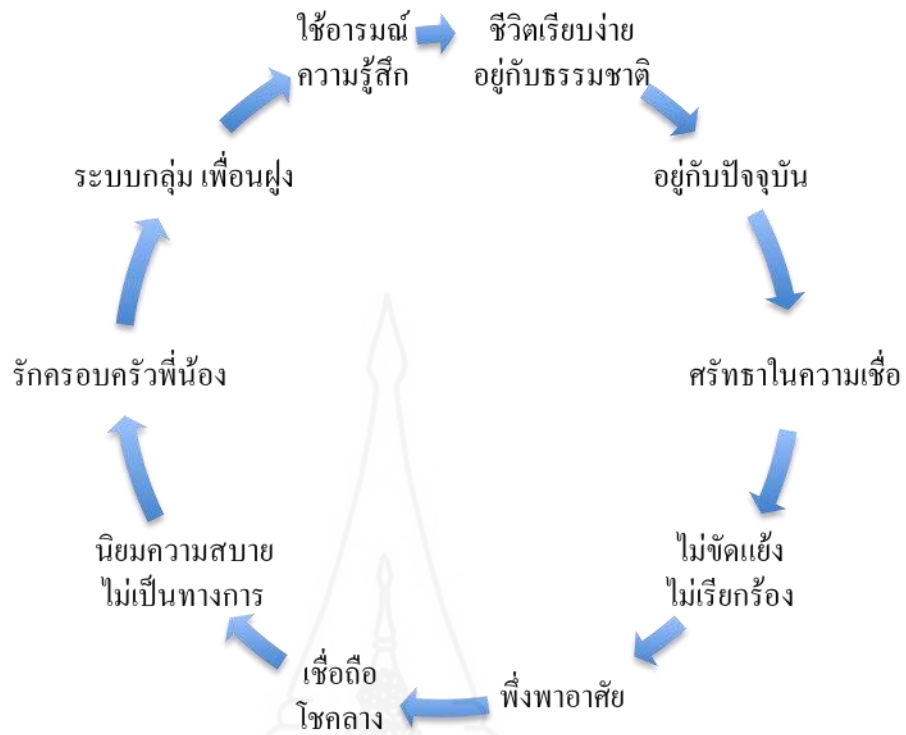
ควบคุมน้อย	<p>พ่อแม่ที่อะลุ่มอล่วย</p> <p>จำนวน 7 ครอบครัว ได้แก่ ครอบครัวที่ 1, 3, 4, 7, 8, 9, 10)</p>	<p>พ่อแม่ที่เข้มงวดแต่อบอุ่น</p> <p>จำนวน 1 ครอบครัว ได้แก่ ครอบครัวที่ 2</p>	ควบคุมมาก
	<p>พ่อแม่ที่ทอดทิ้ง</p> <p>จำนวน 1 ครอบครัว ได้แก่ ครอบครัวที่ 6</p>	<p>พ่อแม่ที่คุมอำนาจเด็ดขาด</p> <p>จำนวน 2 ครอบครัว ได้แก่ ครอบครัวที่ 5, 10</p>	

สนับสนุนน้อย

ภาพที่ 4.13 แสดงรูปแบบปฏิสัมพันธ์ของพ่อแม่ต่อบุตร

พบว่า รูปแบบของพ่อแม่ในการมีปฏิสัมพันธ์ต่อบุตรส่วนใหญ่จะมีรูปแบบพ่อแม่ที่อะลุ่มอล่วย พ่อแม่ไม่รู้จักรักษาการควบคุมอารมณ์ลูก ใช้การควบคุมแต่น้อย เนื่องจากพ่อแม่จำนวน 10 ครอบครัวที่ทำการสำรวจส่วนใหญ่ไม่ได้รับการศึกษา รูปแบบการเลี้ยงลูกของพ่อแม่ที่มีต่อลูกจึงขาดทักษะและเทคนิคที่ถูกต้องและเหมาะสม

2.2.4 ค่านิยม คำสอนและคติพจน์การดำเนินชีวิตของครอบครัว ครอบครัวกลุ่มชาติพันธุ์ปกากะญอ บ้านป่าเต็งใต้ เป็นดังนี้

ภาพที่ 4.14 แสดงถึงค่านิยมและคติพจน์ในการดำเนินชีวิตครอบครัวกลุ่มชาติพันธุ์ปกากะญอ

จากภาพที่ 4.14 พบว่า ครอบครัวชาติพันธุ์ปกากะญอที่เข้าไปสำรวจนิยมดำรงชีวิตอยู่กับธรรมชาติ ดังเช่น ผู้ให้ข้อมูลท่านหนึ่งกล่าวว่า “พวกเราเหมือนกับอยู่ในโลกของเรา โลกข้าง นอกเป็นอย่างไเราก็ไม่รู้หรอก เรามีโลกของเราเอง ชาวสารต่าง ๆ บ้านเมืองเป็น ไปอย่างไร เราไม่เคยรู้ เราจึงอยู่แต่ โลกของเรา ” แสดงผลวิจัยที่เชื่อมโยงกับวิถีชีวิต ค่านิยมและคติพจน์ในการ ดำเนินชีวิต ดังต่อไปนี้

- 1) ชีวิตอยู่กับธรรมชาติ อาศัยป่า ต้นไม้ ดำรงในการดำรงชีวิต
- 2) มีชีวิตอยู่เพื่อวันนี้ อนาคตเป็นสิ่งที่ยังไม่เกิดขึ้น ไม่นิยมการวางแผน
- 3) มีความศรัทธาในความเชื่อ พิธีการ
- 4) ไม่ได้ขัดแย้งเรียกร้องใคร ๆ ไม่ชอบขัดแย้งกับสิ่งใด
- 5) นิยมคุณความดี ศรัทธาต่อผู้ที่มียศตำแหน่ง อำนาจ นิยมการจัดงาน เพื่อให้เพื่อนบ้านนิยมชมชอบ
- 6) ชอบเป็นฝ่ายรับมากกว่าฝ่ายรุก มีความเกรงใจ ปฏิเสธไม่เป็น
- 7) มีน้ำใจแบ่งปัน ชอบช่วยเหลืองานเพื่อนบ้านและสังคม

นับถือผู้ใหญ่

- 8) เชื่อถือโชคกลาง นับถือสิ่งศักดิ์สิทธิ์
- 9) ฟังพาอาศัยกัน ใครที่โหนมิงงานเรียกหาได้ตลอดเวลา
- 10) นิยมความสบาย เรียบง่าย ไม่เป็นทางการ เป็นกันเอง
- 11) รักญาติพี่น้อง มีความเกื้อหนุนระหว่างญาติพี่น้อง
- 12) มีความเป็นกลุ่มก้อนมากกว่ามาเดี่ยว รักเพื่อนฝูง
- 13) อารมณ์และความรู้สึกมาก่อนเหตุผล

2.2.4 การใช้เวลาทำกิจกรรมร่วมกันและการมีส่วนร่วมในครอบครัว พบว่า กลุ่มชาติพันธุ์ปกากะญอมีแบบแผนการดำเนินชีวิตที่ขึ้นอยู่กับธรรมชาติ และไม่นิยมการวางแผนในเรื่องต่าง ๆ ดังนั้น ครอบครัวจึงไม่มีการวางแผนในการใช้เวลาร่วมกันอย่างเป็นทางการ เวลาที่มาร่วมกันมากที่สุดคือ เวลารับประทานอาหาร ซึ่งส่วนใหญ่ทุกคนจะรับประทานอาหารพร้อมกัน แต่บทสนทนาบนโต๊ะอาหารจะเป็นการพูดคุยในเรื่องทั่วไป การมีส่วนร่วมในครอบครัวจึงหมายถึง การที่สมาชิกในบ้านช่วยกันทำงานร่วมกัน ชาวปกากะญอนิยมการลงมือลงแรงร่วมกัน ไม่ว่าจะอยู่ไกลขนาดไหน หากต้องการแรงจะให้ความร่วมมือทันที

จากที่กล่าวมาจะเห็นได้ว่า ครอบครัวชาวปกากะญอให้ความสำคัญต่อการทำกิจกรรมร่วมกันและการมีส่วนร่วมในครอบครัว แต่รูปแบบจะไม่เป็นทางการ ไม่มีพิธีรีตรอง ไม่มีการวางแผน ไม่มีการจำกัดเรื่องเวลา

2.3 ความสัมพันธ์ระหว่างครอบครัวกับชุมชน จะกล่าวถึงบทบาทการมีส่วนร่วมของครอบครัวกับชุมชน บทบาทของหน่วยงาน เจ้าหน้าที่ภาครัฐ องค์กรการปกครองส่วนท้องถิ่นต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับครอบครัวและชุมชนและลักษณะจิตอาสาของครอบครัวต่อชุมชน

2.3.1 บทบาทการมีส่วนร่วมของครอบครัวกับชุมชน จากการสำรวจครอบครัว 10 ครอบครัวพบว่า กลุ่มชาติพันธุ์ให้ความสำคัญต่อการมีส่วนร่วมของครอบครัวกับชุมชนเป็นอย่างดี ส่วนร่วมที่ครอบครัวให้ความร่วมมือทุกครั้ง ได้แก่ การร่วมกันพัฒนาทำความสะอาดหมู่บ้าน การตัดต้นไม้บริเวณถนน หรือการไปร่วมงาน โครงการต่าง ๆ ไม่ว่าจะเป็นโครงการปลูกหญ้าเลี้ยงช้าง งานรณรงค์รักษาสัตว์เลี้ยงเป็นต้น ชาวปกากะญอถือว่าตนเองเป็นส่วนหนึ่งของชุมชน งานสำคัญประจำปีที่ชาวปกากะญอมักจะกลับมาร่วมงานเป็นประจำคือ งานคริสตมาส ไม่ว่าจะตนเองหรือครอบครัวจะทำงานอยู่ที่ไหน จำเป็นต้องกลับมาร่วมงานเสมอ งานคริสตมาสจะจัดติดต่อกันและเฉลิมฉลองทั้งเดือนธันวาคม ในแต่ละอาทิตย์จะผลัดเวียนเปลี่ยนสถานที่จัดไปแต่ละคริสตจักร แต่ครั้งจะใช้เวลา 2-3 วัน

ภาพที่ 4.15 แสดงภาพการมีส่วนร่วมในกิจกรรมงานประจำปีของหมู่บ้าน

ภาพที่ 4.16 แสดงถึงความร่วมมือร่วมใจในการช่วยเหลือและมีน้ำใจ เป็นส่วนหนึ่งของชุมชน

ภาพที่ 4.17 แสดงความเป็นน้ำหนึ่งใจเดียวกันของกลุ่มชาติพันธุ์ต่างงานชุมชน

จากภาพที่ 4.17 อธิบายถึงความเป็นน้ำหนึ่งใจเดียวกันของกลุ่มชาติพันธุ์ปกากะญอ การจัดงานวันคริสตมาสประจำปี เป็นงานใหญ่ของกลุ่มชาติพันธุ์ปกากะญอ ไม่ว่าสมาชิกใน

ชุมชนจะทำงานที่ไหน ไกลหรือใกล้ ทุกคนต่างก็กลับมาที่หมู่บ้านเพื่อร่วมงานประจำปีที่จัดขึ้น งาน คริสตมาสประจำปีนั้น มีการเฉลิมฉลองตลอดทั้งเดือนธันวาคม ซึ่งกลุ่มชาติพันธุ์ปกากะญอ เรียกว่า เดือนคริสตมาส โดยการร่วมมือของคริสตจักรแต่ละที่จำนวน 13 คริสตจักร แต่ละ คริสตจักรจะมีการตกลงกันว่าจะจัดงานวันใด การจัดงานจะจัดเป็นเวลา 3 วัน คือ สุกร์ เสาร์ อาทิตย์ โดยเวียนจัดงานไปที่ละคริสตจักรจนครบ 13 แห่ง ทุกคนจะไปร่วมงานจนครบ 13 แห่ง หากเป็น ไปได้ ดังตัวอย่างครอบครัวเล่าว่า

“งานคริสตจักรเป็นงานสำคัญ ไม่ว่าเราอยู่ไกลขนาดไหน เราก็ต้องมา
บางคนลาออกจากงาน เพื่อมาร่วมงานคริสตจักร บางคนหยุดงานมา
เราไม่สนใจว่า จะถูกไล่ออกจากงาน ถูกไล่ออก เราก็งานใหม่ทำได้ ไม่มีปัญหา
แต่ปีหนึ่งเราต้องมาร่วมของเรา มาช่วยกัน มาร่วมกัน คนนี้ทำกับข้าว คนนั้นทำตักแตงเวท
คนนี้ทำอาหาร เราสนุกมาก เราต้องมาให้ได้”

2.3.2 บทบาทของหน่วยงาน เจ้าภาครัฐ องค์กรการปกครองส่วนท้องถิ่นต่าง ๆ ที่

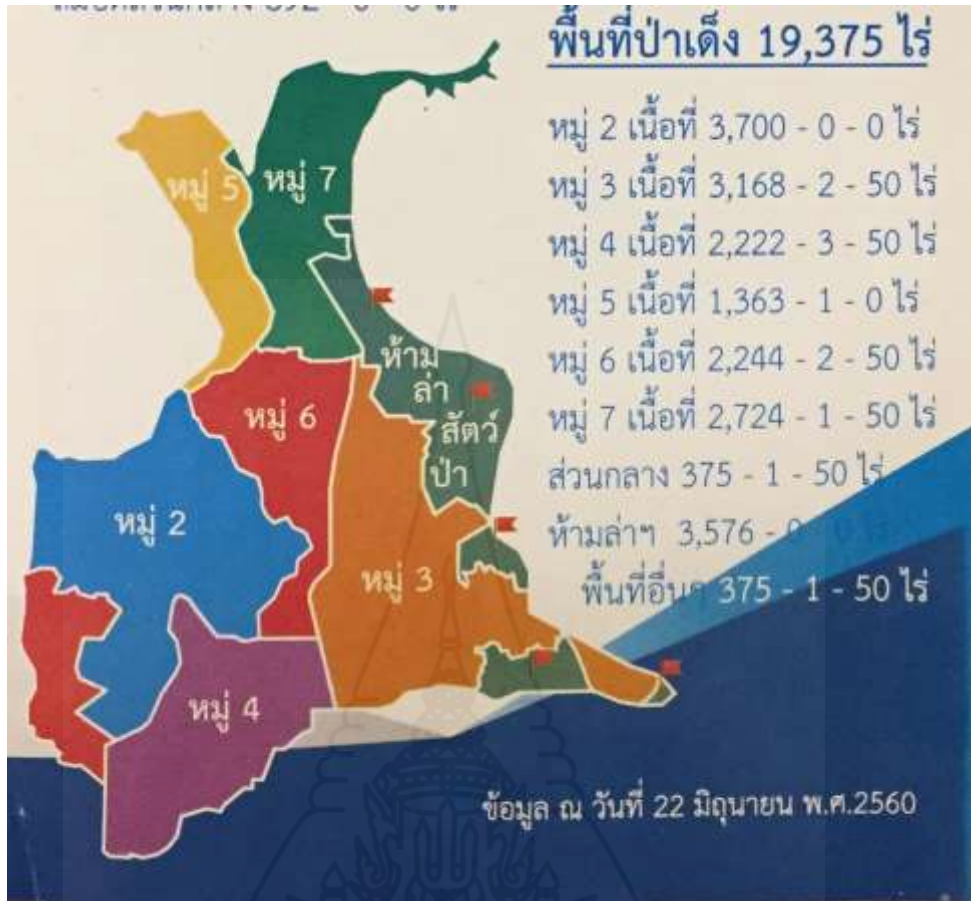
เกี่ยวข้องกับครอบครัวและชุมชน กลุ่มชาติพันธุ์ปกากะญอ หมู่ 6

ขึ้นโดยตรงกับศูนย์ประสานงาน โครงการตามพระราชประสงค์

“โครงการหมู่บ้านสหกรณ์ห้วยสัตว์ใหญ่ ตามพระราชดำริ จังหวัด เพชรบุรี”

เป็นหน่วยงานภายใต้กระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงมนุษย์ (พม.) ซึ่งมีวัตถุประสงค์คือ

- 1) เพื่อจัดสรรที่ดินทำกินให้แก่ราษฎรที่ยากจน ในรูปแบบของสหกรณ์
- 2) เพื่อป้องกันการตัดไม้ทำลายป่า
- 3) เพื่อสนับสนุนการรักษาความปลอดภัยของชาติบริเวณชายแดน

ภาพที่ 4.18 แสดงบริเวณพื้นที่ในความรับผิดชอบของโครงการตามพระราชประสงค์ฯ

ภาพที่ 4.19 แสดงการจัดทำโครงการต่าง ๆ โดยหน่วยงานท้องถิ่น

ภาพที่ 4.19 หน่วยงานที่รับผิดชอบต่อกลุ่มชาติพันธุ์ปกากะญอบ้านป่าแดงใต้ โดยตรง คือ ศูนย์ประสานงาน โครงการตามพระราชประสงค์ มีการจัดสวัสดิการต่าง ๆ การทำโครงการต่าง ๆ เข้ามาเพื่อช่วยเหลือและพัฒนาชุมชน จัดสรรดูแลในเรื่องความเป็นอยู่ โดยศูนย์ประสานงานฯ มีภารกิจหลักคือ ส่งเสริม สนับสนุน และพัฒนา อาชีพ ตาม หลัก ปร ะ ช ญา เศรษฐกิจพอเพียง เป็น ศูนย์ กลาง ข้อมูล และการบริหารจัดการใช้ที่ดินในพื้นที่โครงการ ส่งเสริม สนับสนุนการบูรณาการอย่างมีส่วนร่วมของภาคเครือข่าย ส่งเสริมการจัดสวัสดิการสังคมในชุมชน และส่งเสริมวัฒนธรรมประเพณี และสิ่งแวดล้อม

ภาพที่ 4.20 แสดงการประชุมร่วมกันระหว่างผู้นำ กำนัน ผู้ใหญ่บ้าน กับเจ้าหน้าที่ศูนย์ประสานฯ

ตามที่กล่าวมาตั้งแต่ข้างต้นนั้น ศูนย์ประสานโครงการตามพระราชประสงค์จึงรับหน้าที่ในการปกครองดูแลกลุ่มชาติพันธุ์ปกากะญอในด้านระบบการศึกษา ระบบเศรษฐกิจ ระบบสาธารณสุข ระบบสวัสดิการสังคมและระบบศาสนา-วัฒนธรรม โดยศูนย์ประสานงานตามโครงการพระราชประสงค์รับหน้าที่ร่วมมือกับกรมป่าไม้ กรมอนามัย เพื่อการปกครองให้เกิดการบูรณาการและครบด้าน

2.3.3 ลักษณะจิตอาสาของครอบครัวต่อชุมชน

ภาพที่ 4.21 แสดงลักษณะจิตอาสาของครอบครัวกลุ่มชาติพันธุ์

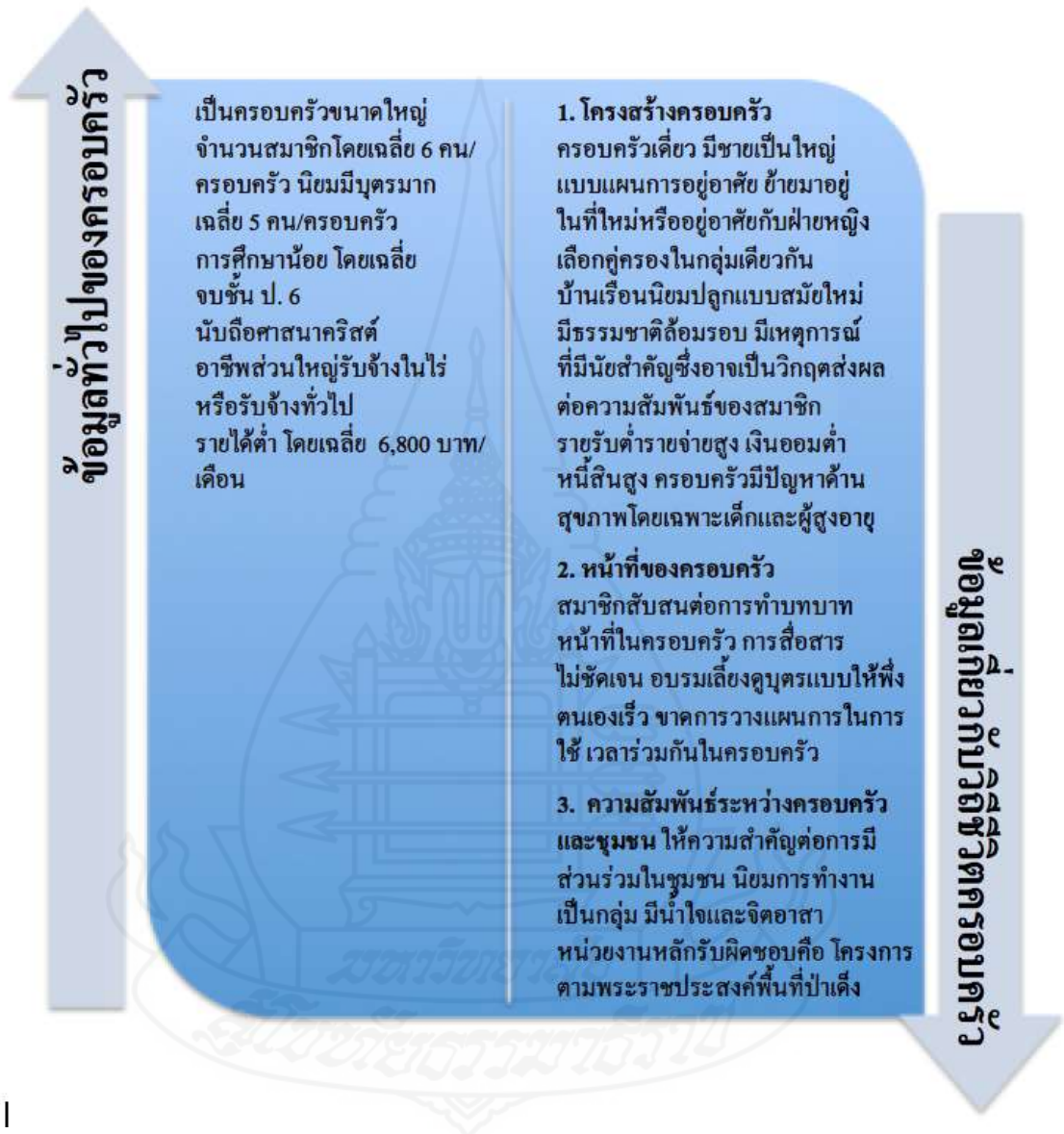
ภาพที่ 4.21 พบว่า กลุ่มชาติพันธุ์ปกากะญอมีลักษณะจิตอาสาสูง จากประสบการณ์ของผู้วิจัยที่ทำงานร่วมกับกลุ่มชาติพันธุ์ปกากะญอในหมู่บ้านมาเป็นเวลากว่า 15 ปี รวมทั้งจากการพูดคุยกับผู้นำหมู่บ้าน ทุกคนต่างกล่าวว่า ในหมู่บ้านจำนวน 10 หมู่บ้าน หมู่ 6 บ้านป่าเต็งเป็นหมู่ที่ครอบครัวและชุมชนมีน้ำจิตน้ำใจมากที่สุด เมื่อชุมชนต้องการแรงหรือมีการพัฒนาจะพบว่า ครอบครัวหรือชาวบ้านที่ให้ความร่วมมือและมาลงแรงช่วยงานชุมชนมากที่สุด คือ ครอบครัวบ้านป่าเต็งได้ ไม่ว่าจะเป็น การพัฒนาหมู่บ้านตัดหญ้าบริเวณข้างถนน การตัดต้นไม้ที่ขึ้นบริเวณเสาไฟฟ้า การซ่อมแซมคลองน้ำ เป็นต้น ลักษณะจิตอาสาในกลุ่มชาติพันธุ์ปกากะญอจึงเป็นจุดเด่นและเป็นความภูมิใจของครอบครัวและหมู่บ้าน ดังที่ผู้นำได้กล่าวไว้ในสัมภาษณ์ว่า

“คนบ้านป่าเต็งได้ หากมีงานบุญ งานวัดหรืองาน โบสถ์อะไร
ไม่ต้องห่วงว่าจะไม่มีคนมาช่วย มาเยอะ เราไม่ต้องจ้างคน ไม่ต้องจ่ายเงิน
เพราะคนบ้านป่าเต็งได้ มาช่วยกัน โดยไม่คิดเงิน
เวลาประชุมหมู่บ้านประจำเดือน คนบ้านป่าเต็งได้ก็ประชุมกันเยอะ
ไม่เห็นมีคนไทยมาเลยสักคนนึง”

สรุปภาพรวมผลวิจัย

ผลจากการสำรวจวิจัยครอบครัวชาติพันธุ์ปกากะญอ บ้านป่าเต็งได้ ตำบลป่าเต็ง อำเภอกำแพงกระเจาน จังหวัดเพชรบุรี สรุปภาพรวมโดยใช้แผนภูมิภาพรวมผลวิจัย ประกอบด้วย 2

ส่วน คือ 1) ข้อมูลทั่วไปของครอบครัว และ 2) ข้อมูลเกี่ยวกับวิถีชีวิตครอบครัว ได้แก่ โครงสร้าง และหน้าที่ของครอบครัวและความสัมพันธ์ระหว่างครอบครัวกับชุมชน ได้ดังต่อไปนี้

ภาพที่ 4.22 แสดงสรุปภาพรวมผลวิจัย โดยแบ่งเป็นข้อมูลทั่วไปกับข้อมูลวิถีชีวิตครอบครัว

จากภาพที่ 4.22 แสดงแผนภูมิภาพสรุปผลรวมวิจัยพบว่า ครอบครัวกลุ่มชาติพันธุ์
ปกากะญอ บ้านป่าเต็งใต้ ตำบลป่าเต็ง อำเภอแก่งกระจาน จังหวัดเพชรบุรี
มีวิถีชีวิตครอบครัวแบบดั้งเดิม กล่าวคือ เป็นครอบครัวที่มีสมาชิกจำนวนมาก นิยมมีบุตรมาก
มีชีวิตที่เรียบง่าย รักอิสระ ไม่นิยมการวางแผนอนาคต อาศัยอยู่กับธรรมชาติป่าไม้ แม่น้ำลำธาร

ให้ความสำคัญกับชุมชนและนิคม ทำงานแบบลงแขก มีลักษณะจิตอาสา และจากการสำรวจวิถีชีวิตครอบครัวยังพบอีกว่า เมื่อความเจริญและการพัฒนาเข้ามาในพื้นที่ กระแสสังคมนิคมและเทคโนโลยีเข้ามา ส่งผลทำให้วิถีชีวิต ครอบครัวเปลี่ยนไป ความรู้ไม่เท่าถึง การรับเอาค่านิยมกระแสสังคมเข้ามาโดยขาดพิจารณา อาจ ส่งผลทำให้ ครอบครัวล้มเหลวในการปรับตัว ทำให้ครอบครัวเกิดวิกฤต ซึ่งส่งผลถัดมาต่อความสัมพันธ์ระหว่างสมาชิกในครอบครัว

ทาคอตต์ พาร์สัน ได้กล่าวไว้ในทฤษฎีโครงสร้างหน้าที่ของครอบครัวว่า หากระบบหรือในที่นี้หมายถึงครอบครัวไม่สามารถปรับตัวกับสิ่งแวดล้อม จะทำให้ระบบขาดความสมดุล และถ้าระบบยังคงดำรงอยู่ในระยะยาวก็จะเสี่ยงต่อการล่มสลาย เนื่องจากขาดสมดุล ดังนั้น วิถีชีวิตครอบครัวกลุ่มชาติพันธุ์ปกากะญอจะดำรงอยู่ได้ต้องคำนึงถึงการทับทบาททั้งด้านโครงสร้างและหน้าที่ของครอบครัว รวมทั้งความร่วมมือของหน่วยงานทั้งภาครัฐและเอกชนที่จะเข้ามามีส่วนร่วมและสร้างกลไกในการแก้ไขปัญหาครอบครัวกลุ่มชาติพันธุ์ปกากะญอ วิถีชีวิตครอบครัวกลุ่มชาติพันธุ์บ้านป่าแดงจะได้รับการฟื้นฟูและกลายเป็นครอบครัวมีความสุขตลอดไป

ตลอดช่วงเวลาที่ผ่านมารัฐบาลที่ 9 ทรงมีพระราชดำริให้กลุ่มชาติพันธุ์มาอยู่รวมกัน ตั้งแต่ปี พ.ศ. 2521 โดยมี กระทรวงมหาดไทยดูแลและได้ที่ดินจากกรมป่าไม้ 25,625 ไร่ ปี พ.ศ. 2527 กรมที่ดิน กระทรวงมหาดไทยได้โอนที่ดินในจังหวัด เพชรบุรี 1,000 ไร่ ให้จังหวัด เพชรบุรี ทำการดูแลต่อ ภายหลัง พ.ศ. 2531-2532 จังหวัดเพชรบุรี ขอให้ กรม. ฟื้นฟูที่ดินโครงการ โดยมีองคมนตรีเป็นประธานดูแลโครงการฯ และยังมีเร่งรัดพัฒนาชุมชน (รพช.) ดูแลพื้นที่ ต่อมาปี พ.ศ. 2545 พรบ.ปรับปรุงกระทรวง ทบวง กรม ทำให้ รพช. ถูกยุบไป และเมื่อวันที่ 16 ตุลาคม พ.ศ. 2558 กรมพัฒนาสังคมและสวัสดิการมีคำสั่งให้จัดตั้งศูนย์ประสานโครงการหมู่บ้านสหกรณ์ห้วย สัตว์ใหญ่ ป่าแดง หุบกะพง ดอนขุนห้วย

จากจุดเริ่มต้นจนถึงปัจจุบัน กลุ่มชาติพันธุ์ปกากะญอบ้านป่าแดงใต้จะได้รับการพัฒนาไปในทิศทางใดขึ้นอยู่กับกลไก และแผนยุทธศาสตร์การพัฒนาแปลงสู่การปฏิบัติของภาครัฐ และทุกฝ่ายร่วมมือกัน การวางกรอบการพัฒนาเป็นสิ่งสำคัญที่ควรคำนึงถึงข้อเสนอแนะการวางแผนเชิงนโยบายมีดังนี้ คือ 1) ยึดแนวทางตามพระราชดำริและปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงเป็นกรอบแนวทางการพัฒนาแบบบูรณาการและยั่งยืน 2) พัฒนาคนควบคู่คุณภาพของกลุ่มชาติพันธุ์ สร้างความเป็นอยู่ที่ดี ความมั่นคงในชีวิต ความเข้มแข็งของครอบครัว และ 3) สร้างจิตสำนึกในการเป็นพลเมืองไทยที่ดี กำหนดนโยบายเรื่อง สิทธิความเท่าเทียมกัน การเข้าถึงบริการพื้นฐานต่าง ๆ

ผลการวิจัยครั้งนี้จะนำมาซึ่งประโยชน์สูงสุด หากนำผลวิจัยไปใช้ในเชิงปฏิบัติ ผู้วิจัยทำงานคลุกคลีใช้ชีวิตอยู่ในชุมชนและอย่างต่อเนื่องกว่า 15 ปี ดังนั้น ผลวิจัยที่ได้นั้นกลั่นกรองมาจากประสบการณ์ที่สั่งสมมา และเป็นผลที่สามารถตอบสนองความต้องการการพัฒนาอย่างแท้จริงของกลุ่มชาติพันธุ์อย่างแท้จริง ประกอบกับยังไม่เคยมีงานวิจัยใด ๆ กับกลุ่มครอบครัวชาติพันธุ์ในบริเวณนี้มาก่อน อีกทั้งงานวิจัยกลุ่มชาติพันธุ์ส่วนใหญ่จะอยู่ที่บริเวณภาคเหนือ การต่อยอดจากงานวิจัยนี้ เช่น การเข้าถึงการพัฒนาที่แท้จริงของกลุ่มชาติพันธุ์ปกากะญอ กลไกการขับเคลื่อนกลุ่มชาติพันธุ์เพื่อการพัฒนาที่ยั่งยืน การปรับตัวต่อการเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นกับครอบครัวกลุ่มชาติพันธุ์ เป็นต้น

บทที่ 5

สรุปการวิจัย อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

การวิจัยเรื่องวิถีชีวิตครอบครัวกลุ่มชาติพันธุ์ปกากะญอ บ้านป่าเต็งใต้ ตำบลป่าเต็ง อำเภอกำแพงแสน จังหวัดเพชรบุรี เป็นการวิจัยเชิงคุณภาพ มีวัตถุประสงค์เพื่อสำรวจวิถีชีวิต ครอบครัว ได้แก่ ข้อมูลทั่วไปของครอบครัวและข้อมูลเกี่ยวกับวิถีชีวิตครอบครัว ซึ่งประกอบด้วย โครงสร้าง และหน้าที่ของครอบครัวและความสัมพันธ์ระหว่างครอบครัวกับชุมชน สามารถสรุป วิจัย อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ ดังนี้

1. สรุปการวิจัย

1.1 วัตถุประสงค์ของการวิจัย

เพื่อสำรวจวิถีชีวิตครอบครัวกลุ่มชาติพันธุ์ปกากะญอ บ้านป่าเต็งใต้ ตำบลป่าเต็ง อำเภอกำแพงแสน จังหวัดเพชรบุรี ได้แก่ ข้อมูลทั่วไปของครอบครัวและข้อมูล เกี่ยวกับวิถีชีวิต ครอบครัว ซึ่งประกอบด้วยโครงสร้างและหน้าที่ของครอบครัวและความสัมพันธ์ระหว่าง ครอบครัวกับชุมชน

1.2 วิธีการดำเนินการวิจัย

1.2.1 ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง ประชากร ได้แก่ ครอบครัวกลุ่มชาติพันธุ์ปกากะญอ บ้านป่าเต็งใต้ ตำบลป่าเต็ง อำเภอกำแพงแสน จังหวัดเพชรบุรี กลุ่มตัวอย่างจำนวน 10 ครอบครัว โดยการเลือกแบบเจาะจงตามคุณสมบัติที่กำหนด ประกอบด้วย 3 ประเภท 1) ครอบครัวที่มีผู้นำครอบครัว อายุ 21-39 ปี จำนวน 3 ครอบครัว 2) ครอบครัวที่มีผู้นำครอบครัว อายุ 40-59 ปี จำนวน 3 ครอบครัว และ 3) ครอบครัวที่มีผู้นำครอบครัวอายุ 60 ปีขึ้นไป จำนวน 4 ครอบครัว

1.2.2 เครื่องมือการวิจัย ผู้วิจัยพัฒนาเครื่องมือขึ้นเอง เป็นแนวการสัมภาษณ์เชิงลึกแบบมีโครงสร้าง แบ่งออกเป็น 2 ส่วน ดังนี้

1) ข้อมูลทั่วไปของครอบครัว ได้แก่ จำนวนสมาชิกในครอบครัว ศาสนาหลักของครอบครัวและรายได้ของครอบครัว สำหรับลักษณะทางประชากรของสมาชิกแต่ละคนในครอบครัว ได้แก่ เพศ อายุ การศึกษา อาชีพ สถานภาพการสมรส

2) ข้อมูลเกี่ยวกับวิถีชีวิตครอบครัว ประกอบด้วย 3 ส่วน 1) โครงสร้างของครอบครัว ได้แก่ โครงสร้างและลักษณะของครอบครัว ลักษณะบ้านเรือนที่อยู่อาศัย สภาพแวดล้อม

ล้อมรอบ ๆ ที่อยู่อาศัย เหตุการณ์ที่มีนัยสำคัญในครอบครัว ผู้หารายได้หลักของครอบครัว รายรับ-รายจ่าย
เงินออม ภาระหนี้สินและแหล่งพึ่งพิงทางเศรษฐกิจของครอบครัว สุขภาพสมาชิกใน ครอบครัว 2)
หน้าที่ของครอบครัว ได้แก่ สัมพันธภาพของครอบครัว การสื่อสารภายในครอบครัว วิธีการเลี้ยงดูบุตร
ค่านิยม คำสอนและคติพจน์การดำเนินชีวิตของครอบครัวและการใช้เวลาทำกิจกรรมร่วมกัน
และการมีส่วนร่วมในครอบครัว 3) ความสัมพันธ์ระหว่างครอบครัวกับชุมชน ได้แก่ บทบาทการ
มีส่วนร่วมของครอบครัวกับชุมชน บทบาทของหน่วยงานรัฐ องค์กรการปกครอง ส่วนท้องถิ่นต่าง ๆ

1.2.3 การเก็บรวบรวมข้อมูล ผู้วิจัยเก็บรวบรวมข้อมูลด้วยตนเอง ใช้การสัมภาษณ์
เชิงลึกหัวหน้าครอบครัว จำนวน 10 ครอบครัว โดยวิธีการสัมภาษณ์แบบเป็นทางการและไม่เป็นทางการ
ดำเนินการสัมภาษณ์เหมือนกับการพูดคุยปกติ บรรยากาศเป็น ไปอย่างเรียบง่ายและเป็นธรรมชาติที่สุด
โดยคำนึงถึงเวลาและความสะดวกของผู้ให้ข้อมูลสำคัญเป็นหลัก มีขั้นตอน การเก็บรวบรวมข้อมูลดังนี้

1) ผู้วิจัยทำงานด้านการพัฒนาเด็กและชุมชนบ้านป่าแดง ผังตัวเองอยู่ใน ชุมชน
ร่วมใช้ชีวิตคุ้นเคยและเป็นส่วนหนึ่งของครอบครัวและชุมชนจนรู้จักวิถีชีวิตครอบครัว ผู้วิจัย สร้างแบบ
สัมภาษณ์เชิงลึกและทดลองใช้สัมภาษณ์ครอบครัว 10 ครอบครัวที่ไม่ใช่ กลุ่มตัวอย่าง เพื่อเก็บข้อมูลตาม
แนวทางการวิจัย จากนั้นผู้วิจัยปรับแบบสัมภาษณ์ให้มีความสมบูรณ์ครบผ-ถ้วน มากยิ่งขึ้น

2) ทำการนัดหมายกับผู้ให้ข้อมูล ระบุวันเวลาและสถานที่อย่างชัดเจน

3) ทำการสัมภาษณ์ครอบครัวที่ 1 โดยเริ่มจากการขอเชิญเข้าร่วมโครงการวิจัย
และลงแบบฟอร์มยินยอม ให้ข้อมูลการวิจัย ขออนุญาตอัดเทปบันทึกเสียงโดยโทรศัพท์มือถือ
และถ่ายภาพเท่าที่จำเป็น โดยใช้เวลาประมาณ 1 ชั่วโมง 30 นาที

4) ผู้วิจัยเพื่อทำการถอดเทปเสียงจากการบันทึกเสียงจากมือถือและจาก
การจดบันทึกนำมาลงรายละเอียดต่าง ๆ ได้แก่ แผนภูมิครอบครัว ประวัติเกี่ยวกับครอบครัว
สัมพันธภาพในครอบครัว เป็นต้น หากมีข้อมูลที่ผู้วิจัยไม่เข้าใจหรือต้องการข้อมูลเพิ่มเติม ผู้วิจัย
มีการนัดสัมภาษณ์ครั้งที่ 2 เพิ่มเติมหรือบางครอบครัวใช้การสัมภาษณ์ทางโทรศัพท์หากต้องการ
ข้อมูลเพิ่มเติมเล็กน้อย

5) ผู้วิจัยทำการเก็บข้อมูลตามขั้นตอนจนครบจำนวน 10 ครอบครัว

1.2.4 การวิเคราะห์ข้อมูล ผู้วิจัยเก็บข้อมูลจนครบถ้วน จากนั้นทำการวิเคราะห์
โดยมีขั้นตอนที่สำคัญ ดังต่อไปนี้

1) การถอดเทปข้อมูลที่ ได้จากการสัมภาษณ์ร่วมกับการจดบันทึกเกี่ยวกับ
ข้อมูลทั่วไปและข้อมูลเกี่ยวกับวิถีชีวิตครอบครัว

2) จัดหมวดหมู่ข้อมูล นำรายละเอียดการจากสัมภาษณ์และจดบันทึกของ
แต่ละครอบครัวแยกเข้าแฟ้มข้อมูลครอบครัว (Family Folder) อย่างเป็นระบบ

3) นำข้อมูลข้างต้นมาเรียบเรียงเชื่อมโยงติดต่อกัน โดยนำเสนอครอบครัวที่ศึกษาเป็นรายกรณีครอบครัว ใส่ชื่อ รหัสผู้ให้ข้อมูล วัน เวลา สถานที่เก็บข้อมูล ในประเด็นสำคัญ ได้แก่ เรื่องราวชีวิตประวัติของครอบครัว แผนผังครอบครัว (Genogram)

4) การวิเคราะห์ข้อมูล ตามวัตถุประสงค์การวิจัยคือ วิถีชีวิตครอบครัว กลุ่มชาติพันธุ์ปกากะญอ โดยมีขั้นตอนการวิเคราะห์ คืออ่านอย่างพิถีพิถัน แปลความ /ตีความ ทำความเข้าใจและเชื่อมโยงเรื่องราวข้อมูล

5) การทำข้อสรุปชั่วคราวและการตัดทอนข้อมูล ผู้วิจัยทำข้อสรุปชั่วคราวเป็นการ ลองเขียนข้อสรุปแต่ละเรื่อง เพื่อเป็นการลดขนาดข้อมูลและกำจัดข้อมูลที่ไม่ต้องการ ออกไป

6) สรุปวิจัยในแบบฉบับของผู้วิจัย การสรุปข้อมูลเพื่อตอบคำถามวัตถุประสงค์วิจัยเชื่อมโยงกับข้อมูลจากการทบทวนวรรณกรรมและวิจัยอื่นที่เกี่ยวข้อง รวมทั้งนำทฤษฎีที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้อธิบายการนำเสนอ

1.3 ผลการวิจัย พบว่า วิถีชีวิตครอบครัวกลุ่มชาติพันธุ์ มีดังนี้

1.3.1 ข้อมูลทั่วไปของครอบครัว

- 1) ครอบครัวใหญ่ พบว่า ค่าเฉลี่ยขนาดของครอบครัวเท่ากับ 5.9 คน/ครอบครัว
- 2) มีบุตรจำนวนมาก พบว่าค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.9 คน/ครอบครัว
- 3) นับถือศาสนาคริสต์ พบว่ามีจำนวน 7 ครอบครัวใน 10 ครอบครัวที่นับถือศาสนาคริสต์นิกายโปรเตสแตนต์ มีเพียง 3 ครอบครัวที่นับถือพุทธและส่วนใหญ่เป็นการนับถือตามบรรพบุรุษปฏิบัติต่อกันมา เมื่อถามถึงอะไรคือหัวใจของสิ่งที่ตนเองเชื่อ พบว่า จำนวน 10 ครอบครัวไม่สามารถให้เหตุผลหลักข้อเชื่อได้
- 4) มีรายได้ต่ำ พบว่ารายได้เฉลี่ยเท่ากับ 6,800 บาท/เดือนหรือ 226.6 บาท/วัน

1.3.2 ข้อมูลเกี่ยวกับวิถีชีวิต ประกอบด้วย 3 ส่วน ได้แก่ 1) โครงสร้างของ ครอบครัว 2) หน้าที่ของครอบครัว และ 3) ความสัมพันธ์ระหว่างครอบครัวกับชุมชน

1.4 โครงสร้างของครอบครัว

1.4.1 ครอบครัวเดี่ยว พบว่า 9 ใน 10 ครอบครัวเป็นครอบครัวเดี่ยว แต่ ครอบครัวเดี่ยวที่พี่น้องอาศัยอยู่บริเวณใกล้เคียงกันหรือในที่ติดต่อกันที่พ่อแม่จัดสรรให้หลังจากแต่งงานแยกครอบครัวใหม่

- 1) ผู้ชายเป็นใหญ่ พบว่า แบบแผนอำนาจเป็นแบบผู้ชายเป็นใหญ่ และฝ่ายชายยังคงเป็นผู้ทำหน้าที่หลักในการเลี้ยงดูครอบครัว ส่วนฝ่ายหญิงทำหน้าที่อบรมเลี้ยงดูลูกหรือทั้งฝ่ายชายและฝ่ายหญิงช่วยกันทำงานเมื่อลูกโตพอช่วยเหลือตัวเองได้ เป็นการแบ่งเบาภาระครอบครัวได้อีกทาง นอกจากนี้ยังพบว่า ครอบครัวที่มีรุ่นลูกอาศัยอยู่ด้วยกัน การศึกษาได้เริ่ม

เข้ามามีบทบาทในครอบครัวมากขึ้น ทำให้ผู้เป็นพ่อเริ่มเรียนรู้ว่าก่อนการตัดสินใจจะมีการพูดคุยเพื่อปรึกษาแม่และถามความคิดเห็นของลูกเพื่อช่วยในการตัดสินใจอีกด้วย

2) แบบแผนการอาศัยอยู่ พบว่า จำนวนแบบแผนอาศัยในที่ใหม่กับอาศัยกับฝ่ายหญิงมีจำนวนเท่ากัน นอกจากนี้ยังพบอีกว่า หากครอบครัวมาอาศัยอยู่ในที่ใหม่ เป็นเหตุมาจากการอพยพมาจากชายแดนเพื่อมาตั้งรกรากใหม่ ส่วนหากครอบครัวเป็นแบบแผนอาศัยอยู่กับฝ่ายหญิงก็ยังคงอยู่ในบริเวณใกล้เคียงกัน อาจเป็นที่ดินที่ได้รับการจัดสรรจากพ่อแม่

3) เลือกคู่ครองในกลุ่มเดียวกัน พบว่า ครอบครัว 7 ใน 10 ครอบครัว เลือกคู่ครองในกลุ่มเดียวกัน กล่าวคือ ชาวปกากะญอนิยมเลือกคู่ที่เป็นชนเผ่าเดียวกัน ถึงแม้ว่าจะมาจากหมู่บ้าน แต่ยังเลือกคนที่พูดภาษาเดียวกัน ชนชาติเดียวกัน ส่วนอีก 3 ครอบครัวที่เหลือเลือกคู่ครองนอกกลุ่ม ได้แก่คู่ครองคนไทยและคนอินเดีย

4) ลักษณะบ้านที่เรือนที่อยู่อาศัย พบว่านิยมปลูกบ้านด้วยวัสดุแบบทันสมัยมากกว่าการใช้วัสดุธรรมชาติ นอกจากนี้พบว่า วัสดุที่ใช้ปลูกบ้านยังขึ้นอยู่กับพื้นที่ ๆ ปลูกบ้านอีกด้วย กล่าวคือ หากครอบครัวที่ไม่มีที่ดินเป็นของตนเอง อาศัยอยู่ในบริเวณที่ภาครัฐจัดสรรที่ดินให้อยู่อาศัยและทำกิน ภาครัฐกำหนดให้สร้างบ้านโดยใช้วัสดุธรรมชาติ เช่น เสาบ้านใช้ต้นเสาไม้ผ่นบ้านทำจากไม้ไผ่แทนการใช้ปูนซีเมนต์ เนื่องจากภาครัฐต้องการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม วัสดุที่ใช้จึงใช้ให้เข้ากับธรรมชาติมากที่สุด ส่วนครอบครัวที่มีที่ดินเป็นของตนเองนิยมปลูกบ้านโดยใช้ วัสดุทันสมัยคงทนถาวรกว่า เนื่องจากปัจจุบันกลุ่มชาติพันธุ์ปกากะญอไม่สามารถย้ายที่ทำกินเหมือนสมัยก่อน พื้นที่ป่าที่เคยใช้เป็นที่ทำกินได้รับการจัดระเบียบและกำหนดเป็นป่าสงวนแห่งชาติหรือกรมป่าไม้

5) อาศัยอยู่กับสภาพแวดล้อมธรรมชาติ พบว่า กลุ่มชาติพันธุ์ปกากะญอ ยังนิยม ปลูกบ้านในสภาพแวดล้อมที่เป็นธรรมชาติ มีต้นไม้ใหญ่ ใกล้เคียงธาร ใช้วิถีชีวิตแบบดั้งเดิม ครอบบ้านปลูกผักและพืชสวนครัวไว้ใช้ในครัวเรือน กลุ่มชาติพันธุ์ปกากะญอนิยมปลูกไม้ดอกไม้ประดับไว้ บริเวณรอบ ๆ บ้านด้วย กลุ่มชาติพันธุ์ปกากะญอจะเลี้ยงสัตว์ไว้เป็นอาหารหรือขายเป็นรายได้เสริม เช่น ไก่ หมู ไข่บริเวณ ใกล้ ๆ หรือรอบที่อยู่อาศัยด้วย ผู้วิจัยยังพบว่า กลุ่มชาติพันธุ์ปกากะญอ ยังนิยมความทันสมัย ครอบครัวทั้ง 10 ครอบครัวแม้ว่าจะมีสภาพบ้านเรือนและแวดล้อมด้วยป่าไม้ สร้างบ้านเรียบง่าย แต่ทุกครัวเรือนมีจานดาวเทียมเพื่อดูโทรทัศน์และใช้โทรศัพท์มือถือ โดยเฉพาะเด็กรุ่นใหม่ผู้วิจัย พบว่า ทุกครั้งที่ไปเยี่ยมเยือนครอบครัวจะพบเห็นเด็กใช้เวลาดูทีวี และใช้โทรศัพท์มือถือเป็น ส่วนใหญ่

6) เหตุการณ์ที่มีนัยสำคัญในครอบครัว พบว่า ครอบครัวทั้ง 10 ครอบครัว ที่ทำจากสำรวจมีเหตุการณ์ที่มีผลต่อความสัมพันธ์ของสมาชิกในครอบครัวระดับรุนแรง เช่น

1) เหตุการณ์พ่อนอนรักษาตัวอยู่ที่โรงพยาบาล ครอบครัวคาดว่าพ่อจะเสียชีวิต แม่แอบมีผู้ชายอื่น เพราะคิดว่าพ่อจะไม่กลับมา ทำให้ตั้งครรภ์โดยไม่ได้วางแผน แต่แล้วพ่อก็หายป่วยและกลับบ้าน ทำให้สมาชิกในครอบครัวตกใจและไม่ได้ตั้งตัวต่อการกลับมาของพ่อ 2) ลูกชายโดนผู้หญิงหลอกว่าท้องโดยเกิดขึ้นก่อนหนึ่งอาทิตย์ที่ลูกชายวางแผนจะแต่งงาน 3) ลูกสาวหายตัวไปอย่างลึกลับ โดยไม่เห็นอีกเลยจนกระทั่งปัจจุบัน ทั้งลูกและหนี้สินไว้ให้กับครอบครัวรับภาระ 4) ลูกสาวหนีตามผู้ชายใกล้บ้านและพบว่าท้อง แต่ไม่มีการติดต่อเจรจาจากฝ่ายชายเลย 5) ลูกสาวหายตัวไปช่วง ปิดเทอม กลับมาพร้อมกับชายแปลกหน้าอายุรุ่นราวคราวเดียวกับแม่กล่าวว่า เป็นแฟนและอยู่กินด้วยกันตั้งแต่นั้นเป็นต้นมา เป็นต้น เหตุการณ์เหล่านี้มีผลทำให้ความสัมพันธ์ในครอบครัวอ่อนแอ ไม่มีการแก้ไขปัญหาที่ชัดเจน ปล่อยปัญหาให้เกิดขึ้น ครอบครัวจึงอยู่ตกอยู่ในสภาพที่แตกสลาย

7) รายจ่ายมากกว่ารายรับ พบว่า ครอบครัวส่วนใหญ่มีรายจ่ายมากกว่า รายรับ กล่าวคือ รายรับเฉลี่ยเท่ากับ 6,800 บาท/เดือน รายจ่ายเฉลี่ยเท่ากับ 6,500 บาท/เดือน แต่หากดูรายละเอียดครอบครัวจะเห็นว่า ครอบครัวมีรายได้น้อยกว่าคือ รายได้ส่วนใหญ่ไม่เกิน 7,000 บาท/ครอบครัว มีเพียง 2 ครอบครัวเท่านั้นที่มีรายได้ 10,000 บาท แต่จำนวนหนี้สินก็มี จำนวนที่สูงเช่นกัน

8) ไม่มีการออมเงิน พบว่าในจำนวน 10 ครอบครัว มีเพียง 1 ครอบครัวเท่านั้นที่มีเงินออม อีก 3 ครอบครัวมีเงินออมเพียงเล็กน้อย แต่เมื่อเห็นจำนวนหนี้สินที่สูงที่มีในครอบครัวแล้ววิเคราะห์ได้ว่า เศรษฐกิจทางครอบครัวชาวปกาเกอญออยู่ในระดับที่ต่ำกว่ามาตรฐานอย่างมาก

9) มีหนี้สินสูง พบว่า 7 ใน 10 ครอบครัวมีจำนวนหนี้สินสูง โดยค่าเฉลี่ยจำนวนหนี้สินเท่ากับ 79,500 บาท/ครอบครัว แต่หากดูจำนวนหนี้สินต่อครอบครัวจะเห็นว่า ครอบครัวมีจำนวนหนี้สินมากกว่า 100,000 ขึ้นไป

10) สุขภาพของสมาชิกในครอบครัวอ่อนแอ พบว่า กลุ่มทารกและเด็ก มีปัญหาด้านสุขภาพมากที่สุด ปัญหาสุขภาพที่พบคือ ปัญหาการขาดสารอาหาร เป็นแผลบริเวณผิวหนังและโรคหัดเรื้อรัง สาเหตุเกิดจากการไม่เอาใจใส่ดูแลจากผู้ปกครองและการขาดความรู้ความเข้าใจในด้านสาธารณสุข ส่วนกลุ่มผู้ใหญ่และผู้สูงอายุพบว่า เป็นโรคปวดกล้ามเนื้อ ข้อและกระดูกเสื่อม โรคความดันโลหิตและเบาหวาน สาเหตุของปัญหาสุขภาพเกิดจากการไม่เอาใจใส่ดูแลร่างกายของตนเอง

1.5 หน้าที่ของครอบครัว

1.5.1 สัมพันธภาพในครอบครัวแบบเป็นไปตามธรรมชาติ พบว่า ทั้งในเรื่อง บทบาทระหว่างพ่อแม่ลูกหรือระหว่างพี่น้อง สมาชิกในครอบครัวไม่ทำตามบทบาทของตนเอง เช่น พ่อไม่ทำบทบาทของผู้ชายที่ให้ความรักและความมั่นคงต่อลูก ทำให้ลูกสาว 8 ใน 10 ครอบครัว

แสวงหาความรักที่สมควรได้รับจากผู้ชายคนอื่น ทำให้เกิดปัญหาอื่นตามมา เมื่อพ่อแม่ไม่มีเวลาให้ กับลูก ลูกจึงหันไปใช้เวลากับโทรทัศน์และโทรศัพท์มือถือ ผลกระทบที่เกิดขึ้นกับครอบครัวจึงกลายเป็นปัญหาทำให้ครอบครัวแตกแยก เพิกเฉยซึ่งกันและกัน

1.5.2 การสื่อสารที่ไม่ชัดเจน พบว่า กลุ่มชาติพันธุ์ปกากะญอขาดการสื่อสารที่มีประสิทธิภาพ ไม่แสดงออกในความรู้และความต้องการที่แท้จริง ใช้อารมณ์มากกว่าเหตุผล เก็บความรู้สึกที่แท้จริง

1.5.3 วิธีการอบรมเลี้ยงดูบุตร พบว่าครอบครัวส่วนใหญ่มีวิธีการเลี้ยงลูกแบบให้พึ่งตนเองเร็ว เนื่องจากเชื่อว่าลูกสามารถช่วยเหลือตัวเองได้ บางครอบครัวกล่าวว่า อบรมเลี้ยงลูกแบบใช้เหตุผล แต่เหตุผลที่ใช้มักจะทำให้เด็ก กลัวมากกว่าการฝึกวินัยหรือให้ลูกได้คิด เน้นการสอนโดยใช้กำลังว่ากล่าวหรือตี สำหรับวิธีที่พ่อแม่ใช้อบรมเลี้ยงดูพบว่า พ่อแม่ที่อะลุ่มอล่วย กล่าวคือ มีการควบคุมน้อยและตามใจลูกมากเกินไป

1.5.4 ค่านิยม คำสอนและคติพจน์การดำเนินชีวิตของครอบครัว มีดังนี้

- 1) ชีวิตอยู่กับธรรมชาติ อาศัยป่า ต้นไม้ ลำธารในการดำรงชีวิต
- 2) มีชีวิตอยู่เพื่อวันนี้ อนาคตเป็นสิ่งที่ยังไม่เกิดขึ้น ไม่นิยมการวางแผน
- 3) มีความศรัทธาในความเชื่อ พิธีการ
- 4) ไม่ได้แย่งเรียกร้องใคร ๆ ไม่ชอบขัดแย้งกับสิ่งใด
- 5) นิยมคุณความดี ศรัทธาต่อผู้ที่มียศตำแหน่ง อำนาจ นิยมการจัดงานเพื่อให้เพื่อนบ้านนิยมชมชอบ
- 6) ชอบเป็นฝ่ายรับมากกว่าฝ่ายรุก มีความเกรงใจ ปฏิเสธไม่เป็น นับถือผู้ใหญ่
- 7) มีน้ำใจแบ่งปัน ชอบช่วยเหลืองานเพื่อนบ้านและสังคม
- 8) เชื่อถือโชคกลาง นับถือสิ่งศักดิ์สิทธิ์
- 9) พึ่งพาอาศัยกัน ใครที่ไหนมีงานเรียกหาได้ตลอดเวลา
- 10) นิยมความสบาย เรียบง่าย ไม่เป็นทางการ เป็นกันเอง
- 11) รักญาติพี่น้อง มีความเกื้อหนุนระหว่างญาติพี่น้อง
- 12) มีความเป็นกลุ่มก้อนมากกว่ามาเดี่ยว รักเพื่อนฝูง
- 13) อารมณ์และความรู้สึกมาก่อนเหตุผล

1.5.5 การใช้เวลาร่วมกันในครอบครัว พบว่า เวลาที่ใช้ร่วมกันภายในครอบครัว ใช้เวลาร่วมกันแบบไม่เป็นทางการ ไม่มีพิธีรีตรอง ไม่มีการวางแผน ไม่มีการจำกัดเรื่องเวลา เวลาที่มีร่วมกันคือ เวลารับประทานอาหาร

1.6 ความสัมพันธ์ระหว่างครอบครัวและชุมชน

1.6.1 บทบาทการมีส่วนร่วมระหว่างครอบครัวกับชุมชน พบว่าชาวปกากะญอให้ความสำคัญมาก ไม่ว่าจะเป็นการเข้าร่วมงานกิจกรรมพัฒนาหมู่บ้าน การให้ความร่วมมือการประชุมหมู่บ้านหรืองานกิจกรรมประจำปีที่สำคัญของชาวปกากะญอคือ งานคริสตมาสประจำปี

1.6.2 หน่วยงานที่ดูแลโดยตรงคือ ศูนย์ประสานงานโครงการตามพระราชประสงค์ห้วยสักทิวใหญ่ ซึ่งอยู่ภายใต้กระทรวงพัฒนาสังคมและความมั่นคงมนุษย์ ซึ่งมีวัตถุประสงค์เพื่อจัดสรรที่ดินทำกินให้แก่ประชาชนที่ยากจน ในรูปแบบสหกรณ์ ป้องกันการตัดไม้ทำลายป่าและสนับสนุนการรักษาความปลอดภัยของชาติบริเวณชายแดน

2. อภิปรายผล

ผลการวิจัยครั้งนี้ นำเสนอการอภิปรายในประเด็นที่สำคัญเกี่ยวข้องกับวิถีชีวิตครอบครัวกลุ่มชาติพันธุ์ปกากะญอบ้านป่าเต็งใต้ ซึ่งประกอบด้วยข้อมูลทั่วไปของครอบครัวและข้อมูลเกี่ยวกับวิถีชีวิตครอบครัว แบ่งเป็น 4 ประเด็นได้ดังต่อไปนี้

ประเด็นที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของครอบครัว โครงสร้างทางประชากรของกลุ่มชาติพันธุ์ปกากะญอเป็นครอบครัวใหญ่ ค่าเฉลี่ยขนาดของครอบครัวเท่ากับ 5.9 คน/ครอบครัว และนิยมจำนวนมาก ซึ่งเฉลี่ยเท่ากับ 4.9 คน/ครอบครัว ข้อค้นพบดังกล่าวสวนทางกับโครงสร้างทางประชากรของครอบครัวไทยปัจจุบันที่กล่าวว่า ครอบครัวเล็กและอายุยืน (สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ, 2558: 16) จากนโยบายให้มีบุตรน้อยลงในปี พ.ศ. 2507 เนื่องจากประชากรไทยมีจำนวนเพิ่มขึ้นสูง จนกระทั่งปี พ.ศ. 2558 ครอบครัวมีบุตรโดยเฉลี่ยไม่ถึง 2 คน แสดงให้เห็นว่านโยบายต่าง ๆ ไม่สามารถเข้าถึงกลุ่มชาติพันธุ์ปกากะญอ ทำให้การเติบโตทางโครงสร้างประชากรยังคงสูงและคาดการณ์ว่าจะสูงต่อไปเรื่อย ๆ สอดคล้องกับตัวเลขจำนวนประชากรที่สำรวจโดยองค์การบริหารส่วนตำบลป่าเต็งปี พ.ศ. 2563 ว่าจำนวนประชากรหมู่ 6 บ้านป่าเต็งใต้สูงเป็นอันดับหนึ่งในจำนวนทั้งหมด 10 หมู่บ้าน ซึ่งเมื่อพิจารณาตัวเลขแล้วพบว่าตัวเลขจำนวนประชากรรวมมาจากหมู่ 6 กว่าครึ่ง ทั้งนี้ไม่รวมประชากรที่ไม่อยู่ในข้อมูล เนื่องจากไม่มีสัญชาติไทยและประชากรส่วนใหญ่มากกว่า 90% ในหมู่ 6 เป็นกลุ่มชาติพันธุ์ปกากะญอ วิถีชีวิตครอบครัวกลุ่มชาติพันธุ์ปกากะญออยู่คู่กับธรรมชาติ ไม่นิยมวางแผนอนาคตเป็นเรื่องของสิ่งที่จะเกิดขึ้นข้างหน้า เมื่อพิจารณาถึงเรื่องการมีบุตร กลุ่มชาติพันธุ์ปกากะญอจึงไม่นิยมวางแผนเรื่องการมีบุตรหรือไม่ตระหนักถึงผลกระทบต่อครอบครัวที่จะเกิดขึ้นในอนาคต จากสถานการณ์ดังกล่าวอาจส่งผลต่อการเติบโตทางประชากรกลุ่มชาติพันธุ์ปกากะญอที่เพิ่มสูงขึ้นในอนาคต

ผลกระทบที่ตามมาคือ คุณภาพประชากรต่ำ เมื่อจำนวนประชากรเพิ่มขึ้นสูงแต่รายได้ครอบครัวต่ำ ปัญหาที่อาจจะตามอย่างต่อเนื่องและส่งผลกระทบต่อด้านอื่น ๆ คือ ปัญหาด้านสุขภาพ ด้านการศึกษาด้าน เศรษฐกิจและด้านสังคม เป็นต้น จึงเป็นความท้าทายของหน่วยงานที่เกี่ยวข้องในการวางแผนในอนาคตต่อไป

ประเด็นที่ 2 ด้านโครงสร้างของครอบครัว กลุ่มชาติพันธุ์ปกากะญอ หากสำรวจ โครงสร้างของครอบครัวก็เหมือนกับครอบครัวทั่วไป เช่น เป็นครอบครัวเดี่ยวที่มีชายเป็นใหญ่ เลือกคู่ครองในกลุ่มเดียวกัน เป็นต้น แต่เมื่อมาถึงเหตุการณ์ที่มีนัยสำคัญในครอบครัว พบว่า สภาพวิถีชีวิตครอบครัวอาจจะเสี่ยงต่อภาวะครอบครัวล้มเหลวในการปรับตัว ข้อค้นพบสอดคล้องกับงานวิจัยของ ขวัญชีวัน บัวแดง (2558) ศึกษาเรื่องพื้นที่พรมแดนแม่น้ำเมยกับความสัมพันธ์ชาติพันธุ์กะเหรี่ยงและคนเมือง พบว่า วิถีชีวิตชาติพันธุ์กะเหรี่ยงยอมเปลี่ยนแปลงไปตามยุคสมัย เมื่อความเจริญไม่ว่าจะเป็นทางการค้า ศาสนาหรือการเมืองเข้ามาสู่ชาติพันธุ์กะเหรี่ยง การเปลี่ยนแปลงย่อมเกิด อุดลัษณ์ ประเพณี วัฒนธรรมอาจถูกกลืนตามกาลเวลา วิถีชีวิตครอบครัวกลุ่มชาติพันธุ์ปกากะญอ บ้านป่าเต็ง การพัฒนาได้เข้ามาเมื่อ 39 ปีที่แล้ว จากวิถีชีวิตอยู่กับธรรมชาติ เคยปลูกบ้านสร้างเรือนที่ไหนก็ได้ถูกจำกัดพื้นที่ เนื่องจากพื้นที่ได้รับการประกาศว่าเป็นพื้นที่เขตอุทยานหรือเป็นพื้นที่ของกรมป่าไม้ ชีวิตที่ไม่ต้องไปโรงเรียนการศึกษาเป็นสิ่งที่ไม่จำเป็นเปลี่ยนมาเป็นการศึกษานำซึ่งโอกาสและชีวิตที่นำมาซึ่งการเปลี่ยนแปลง จากชีวิตที่หากินอยู่ในป่า ป่าคือผู้ยื่น ป่าคือแหล่งอาหารและยารักษาโรค ตอนนี้เปิดตู้เย็นหยิบอาหารมากินไม่ได้ เนื่องจากการล่าของป่าเก็บของป่าคิด กฎหมายเงินที่อาจจะไม่มีค่ากลับกลายเป็นต้องอาศัยเงินจึงจะดำรงชีวิตอยู่ได้ ปัจจัยหนึ่งที่อาจจะ เป็นเหตุที่ส่งผลต่อการเปลี่ยนแปลงวิถีชีวิตครอบครัวคือ การขาดความรู้และการปรับตัวไม่ทัน โลกสมัยใหม่และสังคมเมืองอยู่แค่เอื้อม เมื่อไม่มีความรู้และขาดความระมัดระวัง ขาดทักษะชีวิตและ วิจารณ์ความรู้เท่าไม่ทัน ความเจริญและการพัฒนาจึงกลายเป็นสิ่งที่ทำลายวิถีชีวิตครอบครัวมากกว่า ก่อให้เกิดการพัฒนาที่ยั่งยืน กลุ่มชาติพันธุ์รับเอาการพัฒนาโดยเน้นวัตถุสิ่งของเป็นสำคัญ บ้านเรือน ทุกหลังมีงานดาวเทียมเพื่อดูโทรทัศน์ สัมพันธภาพที่ดีในครอบครัวจึงขาดหายไป สมาชิกในครอบครัวใช้เวลาอยู่หน้าจอโทรทัศน์โดยขาดวิจารณญาณที่เหมาะสมในการเลือกเสพสื่อ การใช้โทรศัพท์มือถือเพื่อเล่นเกมส์ เฟสบุ๊ก ไลน์และดูละคร สถานที่สำคัญ ในท้องถิ่น เช่น อบต. หอประชุม หมู่บ้าน มีบริการสัญญาณ วิทยุฟรีตลอด 24 ชั่วโมง สิ่งที่เกิดขึ้น คือ บริเวณรอบ ๆ สถานที่ดังกล่าวมีเด็กวัยรุ่นและผู้ใหญ่นั่งอยู่รอบ ๆ ก้มหน้าก้มตาใช้โทรศัพท์มือถือจนมีดคำ ส่งผลต่อความ สัมพันธในครอบครัวและเกิดปัญหาชุมชนตามมา

การปรับตัวและการใช้วิจารณญาณ ในการดำรงชีวิตเป็นสิ่งสำคัญ กล่าวคือ ผู้วิจัยทำการสำรวจครอบครัว 3 ประเภทด้วยกัน ผลวิจัยพบว่าคนทั้งสามประเภทต้องการการปรับตัวใน

ระดับที่แตกต่างกันออกไป ข้อค้นพบว่าสอดคล้องกับงานวิจัยของ เกศศิริ วงศ์สองชั้นและกลุ่ม (2560) ศึกษาเรื่อง การปรับตัวทางวัฒนธรรมใน โลกสมัยใหม่ของชาวกะเหรี่ยง หมู่บ้านกะเหรี่ยง น้ำตก ตำบลคลองลานพัฒนา อำเภอลองลาน จังหวัดกำแพงเพชร ที่กล่าวว่า อัตลักษณ์ชาวกะเหรี่ยง ถูกกลืนจากสังคมภายนอก ความเป็นอัตลักษณ์หายไป ไม่ว่าจะเป็นด้านที่อยู่อาศัย การแต่งกาย ภาษาและวัฒนธรรม ชาวกะเหรี่ยงต้องปรับตัวต่อการเปลี่ยนแปลงในสองด้านหลักด้วยกัน คือ การเปลี่ยนแปลงด้านที่อยู่อาศัยและการปรับตัวด้านอัตลักษณ์ และจากทฤษฎีโครงสร้างหน้าที่ของ ครอบครัวของ ทอคอดด์ พาร์สัน (1902-1979) หากระบบหรือในที่นี้หมายถึงครอบครัวไม่สามารถปรับตัวกับสิ่งแวดล้อมจะทำให้ระบบขาดความสมดุล และถ้าระบบยังคงดำรงอยู่ในระยะยาวก็จะเสี่ยงต่อการล่มสลาย เนื่องจากขาดสมดุล ดังนั้น วิถีชีวิต ครอบครัวกลุ่มชาติพันธุ์ปกากะญอจะดำรงอยู่ได้ต้องคำนึงถึงการทับทบาททั้งด้าน โครงสร้างและหน้าที่ของครอบครัว รวมทั้งความร่วมมือของหน่วยงานทั้งภาครัฐและเอกชนที่จะเข้ามามีส่วนร่วม และสร้างกลไกในการแก้ไขปัญหาครอบครัวกลุ่มชาติพันธุ์ วิถีชีวิตครอบครัวกลุ่มชาติพันธุ์ปกากะญอบ้านป่าเต็งจะได้รับการฟื้นฟูและกลายเป็นครอบครัวมีความสุขตลอดไป

ประเด็นด้านการศึกษา ครอบครัวกลุ่มชาติพันธุ์ปกากะญอบ้านป่าเต็งอดีตเคยมีชีวิตอยู่ในป่าไม่ได้รับการศึกษาต้องปรับตัวเพื่อความอยู่รอด รุ่นพ่อแม่ได้รับการศึกษาบ้าง แต่ครอบครัวเป็นสถาบันแรกที่ปลูกฝังชีวิตยังต้องเผชิญกับวิถีชีวิตแบบดั้งเดิมที่บ้าน ในขณะที่ต้องปรับตัวให้เข้ากับเพื่อนและความรู้ ซึ่งเป็นวิถีแบบกระแสนิยม สิ่งที่ควรพิจารณาต่อมา คือ เมื่อรุ่นพ่อแม่หรือรุ่นลูกเริ่มได้รับการศึกษาแล้ว การปรับตัวและความเข้าใจเรื่องวิถีชีวิตตามไปด้วยหรือไม่ จากข้อความข้างต้นที่กล่าวว่า การศึกษาเปลี่ยนชีวิตและนำโอกาสที่ดีเข้ามา สิ่งที่น่าสังเกตคือกลุ่มชาติพันธุ์ปกากะญอส่งบุตรเรียนหนังสือเกือบทุกครอบครัว แต่การส่งบุตรเรียนหนังสือดูเหมือนเป็นการผลักภาระความรับผิดชอบให้กับโรงเรียนเสียมากกว่า ด้วยเหตุว่าครอบครัวส่วนใหญ่จะให้บุตรเลิกเรียนเมื่อบุตรเริ่มโตขึ้นและทำงานได้ นั่นหมายความว่า ครอบครัวขาดความเข้าใจและไม่ตระหนักถึงความสำคัญต่อการศึกษาที่แท้จริง

ครอบครัวกับการศึกษา มีครอบครัวหรือพ่อแม่ที่เล็งเห็นความสำคัญของการศึกษา และสนับสนุนให้ลูกได้เล่าเรียนอย่างจริงจังหรือไม่นั้น พบว่ามีครอบครัวที่สนับสนุนเรื่องการศึกษาในรูปแบบของการส่งลูกไปอยู่หอพักที่อยู่ในท้องถิ่น โดยมีอาจารย์สอนศาสนาดูแล ด้วยเหตุผลและค่านิยมว่า การได้อยู่ในการดูแลของอาจารย์สอนศาสนาจะช่วยให้บุตรหลานของตนได้รับการอบรมทั้งในด้านการประพฤติกและทางธรรม เมื่อจบการศึกษาขั้นสูงสุดในพื้นที่ จึงส่งลูกต่อไปยังหน่วยงานหรือมูลนิธิ ที่ช่วยเหลือและสนับสนุนด้านการศึกษาจนถึงระดับปริญญาตรีและมีงานที่ดี ทำให้ครอบครัวมีความภาคภูมิใจในความสำเร็จ จากการสำรวจพบว่า มีเพียง 1 ใน 10 ครอบครัว

ที่ทำการสำรวจมีบุตรที่จบการศึกษาระดับปริญญาตรี มีงานที่ดีทำ แต่จากการวิจัยพบว่า ไม่มีบุตรคนใดที่มาจากชุมชนป่าเต็งที่เรียนสูงแล้วกลับมาทำงานในท้องถิ่นบ้านเกิดตนเอง ผู้วิจัยวิเคราะห์ได้ว่าเนื่องจากชุมชนป่าเต็งไม่มีงานที่รองรับคนกลุ่มนี้ งานที่สามารถรองรับคนกลุ่มนี้ สาเหตุอาจจะเนื่องจากสายงานไม่ตรงกับสายงานที่เรียนมาและระบบการรับบุคคลเข้าทำงานในท้องถิ่น เช่น อบต. กรมพัฒนาฯ หรืออนามัยยังเป็นระบบครอบครัว พวกพี่และเพื่อนฝูง บุคคลนอกจึงไม่สามารถเข้าสู่ระบบงานท้องถิ่นอย่างแท้จริง เด็กที่จบการศึกษาจึงมักหางานทำในที่อื่น ข้อค้นพบอีกประการสำคัญคือ เมื่อเด็กกลุ่มนี้กลับมาบ้านเกิดความเป็นอัตลักษณ์กลุ่มชาติพันธุ์ปกากะญอแทบจะสูญหายไปด้วย ข้อค้นพบสอดคล้องกับงานวิจัยของ Secil Erdogan (2555) เรื่องการก่อรูปอัตลักษณ์ การผสมผสานทางวัฒนธรรม ผู้วิจัย ชุมชนชาติพันธุ์กะเหรี่ยง ไทย-พม่า เอเชียตะวันออกเฉียงใต้ เขตลอนดอน มณฑลออนแทรีโอ ประเทศแคนาดา อเมริกาเหนือ ที่กล่าวว่า การไปอยู่หรือการตั้งถิ่นฐานในที่ใหม่ส่งผลให้เกิดความสับสนและวิกฤติอัตลักษณ์ มีการปรับตัวและการแก้ปัญหาด้านอัตลักษณ์ที่ซ้ำ

ด้านรายรับ-รายจ่าย เงินออมและหนี้สิน กลุ่มชาติพันธุ์ปกากะญอส่วนใหญ่เชื่อว่าการยืมเงินเป็นเรื่องปรกติธรรมดา เกือบทุกคนรู้เรื่องมีหนี้สิน ทั้งนี้จากการสำรวจประเด็นนี้พบว่า กลุ่มชาติพันธุ์ปกากะญอไม่มีการวางแผนอนาคต ดังนั้นการใช้จ่ายเงินจึงไม่มีการวางแผนเช่นกัน หากต้องการใช้เงิน การกู้ยืมเงิน ไม่ว่าจะเป็นแหล่งเงินกู้เอกชนนอกระบบต่าง ๆ หรือกู้ยืมจากเพื่อนบ้านจึงกลายเป็นเรื่องปรกติ ไม่ได้ทันคิดว่าหากกู้ยืมแล้วจะมีเพียงพอสำหรับใช้คืนหรือไม่ ทำให้เกิดปัญหาตามกับครอบครัว หลายครอบครัวถูกยึดบ้านหรือหนี้สิน ดังที่ผู้ให้ข้อมูลเล่าว่า ฝนตกวันหน้าก็ทำมว่วันหน้า วันนี้ฝนไม่ตกก็ไม่ต้องทำ ไม่จำเป็นต้องวางแผน ดูตัวอย่างจากไก่ แม่ไก่ใช้ขากินอาหารกินฉันใด ลูกไก่ก็ใช้ขากินอาหารเหมือนกัน ไม่มีอะไรเป็นสิ่งที่ใหม่ จะต้องไปกังวลกับอนาคตไปทำไม ผู้วิจัยมีความคิดว่า ข้อดีของการมีคิพจน์เช่นนี้คือ ชีวิตไม่วุ่นวายและไม่ต้องกังวลถึงอนาคต ชีวิตดำเนินไปวันต่อวัน แต่ข้อเสียคือ ชีวิตอาจจะไม่มั่นคงหากไม่มีการวางแผน เมื่อมีปัญหาเกิดขึ้นอาจมีผลกระทบต่อคนในครอบครัวได้ หรือหากเกิดเหตุการณ์ฉุกเฉินต้องใช้จ่ายเงิน เช่น ค่ารักษาพยาบาลเมื่อเจ็บป่วย อาจจะต้องกู้ยืมเงินจากผู้อื่นต่อไปอีก

ด้านการศรัทธาต่อผู้นำ กลุ่มชาติพันธุ์ปกากะญอเคารพนับถือผู้อื่นอย่างมาก โดยเฉพาะผู้นำทางศาสนา ผู้ใหญ่บ้าน กำนัน ทำให้กลุ่มชาติพันธุ์ปกากะญอสามารถรวมตัวเป็นกลุ่มเพื่อทำประโยชน์ร่วมกัน หากผู้นำต้องการให้ทำสิ่งใด กลุ่มชาติพันธุ์ปกากะญอจะไม่ขัดหรือ ปฏิเสธ หากมีปัญหาต่อกันและกัน ผู้ที่ตัดสินคือ ผู้นำมากกว่าตำรวจ หลายครั้งการตัดสินคดีเมื่อมีการทะเลาะไม่สามารถใช้กฎหมาย แต่ผู้นำสามารถตัดสินและยุติปัญหาได้ ผู้นำเป็นผู้ที่กลุ่มชาติพันธุ์ปกากะญอวางไว้สูง หากผู้นำทำผิดไม่ว่าจะเป็นด้านศีลธรรมหรือกฎหมาย สิ่งที่เกิดขึ้นคือ เฝียบ

ไม่กล้าใช้กฎหมายในการเอาความผิด เพราะเนื่องจากเป็นผู้นำ ข้อเสียที่อาจเกิดขึ้นคือ ผู้นำอาจจะกลายเป็นคนที่โดดเดี่ยว ทำงานโดยไม่มีผู้ควบคุม ไม่มีที่ปรึกษาตรวจสอบหรืออาจจะกระทำความผิดโดยที่ไม่เกรงกลัวใคร

ประเด็นที่ 3 ด้านหน้าที่ของครอบครัว การขาดความเข้าใจเกี่ยวกับการทำบทบาทและหน้าที่ระหว่างบิดามารดาและบุตร เมื่อบิดามารดาไม่ทำบทบาทในการรับผิดชอบเลี้ยงดูบุตร การผลักดันให้บุตรออกมาทำงานเมื่อยังเล็ก เพราะต้องการการแบ่งเบาภาระหน้าที่ของครอบครัว หรือการที่ผู้เป็นบิดาต้องทำหน้าที่ในการหาเลี้ยงครอบครัว แต่กลับผลักดันให้ผู้เป็นมารดาทำงานแทนหรือบิดาขาดการแสดงความรักและการสัมผัสต่อบุตร มีผลทำให้บุตรแสวงหาความรักและการแสดงออกต่อคนภายนอก การวิจัยค้นพบว่า บุตรสาว 8 ใน 10 ครอบครัว แสวงหาความรักจากเพศชายกับคนภายนอก ทำให้เกิดปัญหาอื่นตามมา ครอบครัวเกิดความไม่สมดุลและสับสนต่อบทบาทที่แท้จริง ส่งผลต่อสัมพันธภาพในครอบครัว

ด้านการสื่อสาร กลุ่มชาติพันธุ์ปกากะญอรู้สึกอายในการแสดงออกเรื่องความรักและคิดว่าผู้ที่แสดงออกความรักเป็นผู้ที่อ่อนแอ ไม่เข้มแข็ง กลุ่มชาติพันธุ์ปกากะจึงเป็นผู้ที่เก็บความรู้สึกไว้ในใจ ซึ่งการสื่อสารแบบนี้อาจทำให้การดำเนินชีวิตที่เรียบง่ายและไม่ต้องการมีปัญหากับผู้อื่น อยู่อย่างสงบ กลุ่มชาติพันธุ์ปกากะญอไม่ต้องการเผชิญหน้าและแก้ไขปัญหาอย่างตรงไป ตรงมา แต่ขอให้ผู้อื่นเป็นผู้ที่พูดแทนหรือแก้ปัญหาแทนหรือมีเช่นนั้นจะใช้วิธีการเงียบไม่เจรจา การที่ครอบครัวเติบโตมาด้วยวัฒนธรรมแบบนี้ เด็กจะมีแนวโน้มที่จะมีนิสัยก้าวร้าว ไม่อ่อนหวาน การพูดจាន้ำเสียงแข็ง รวมถึงการใช้น้ำเสียงในการพูดด้วย ผู้วิจัยพบว่า กลุ่มชาติพันธุ์ปกากะญอ นิยมการสื่อสารที่ไม่ตรงกับสิ่งที่อยู่ในใจ หลายครั้งจะพูดในสิ่งที่ตรงกันข้าม ทำให้เกิดความไม่เข้าใจในการสื่อสาร นอกจากนี้ น้ำเสียงที่ใช้ในการสื่อสารหรือพูดคุยนิยมใช้พูดเสียงดัง ตะโกน ซึ่งจะพบเจอบ่อย อาจทำให้ผู้ที่เยี่ยมชมเกิดความเข้าใจผิดคิดว่า การพูดคุยเป็นการทะเลาะหรือโต้เถียงกัน

ประเด็นที่ 4 ความสัมพันธ์ของครอบครัวกับชุมชน กลุ่มชาติพันธุ์ปกากะญอถือได้ว่าเป็นผู้ที่มิ้นใจและชอบช่วยเหลือครอบครัวพี่น้อง รวมทั้งชุมชนเป็นอย่างดี นิยมการทำงานแบบ ลงแขก ทำให้เกิดความเป็นน้ำหนึ่งใจเดียวกัน ท่ามกลางชุมชน เนื่องจากความสุขที่ได้ช่วยเหลือและมีความสุขที่ได้พบปะครอบครัวเพื่อนฝูง ทำให้ชุมชนเกิดความเข้มแข็ง ชุมชนให้ความร่วมมือ การรวมตัวและการขับเคลื่อนของหน่วยงานท้องถิ่นจึงทำได้ง่าย ทำให้การพัฒนาเคลื่อนไปได้ ข้อค้นพบสอดคล้องกับงานวิจัยของ ชนะพันธ์ วิวิธศักดิ์นันท์ (2554) ศึกษาเรื่องวิถีชีวิตกะเหรี่ยง อำเภอดังขละบุรี จังหวัดกาญจนบุรี ที่กล่าวว่า ชาวกะเหรี่ยงนิยมช่วยเหลือแบบลงแขก มีน้ำใจเกื้อกูลต่อกันและกัน พึ่งพาอาศัยทั้งในครอบครัวและเพื่อนบ้าน ซึ่งถือว่างานของชุมชนเป็นความสุขของชาวกะเหรี่ยงที่เป็น โอกาสได้กลับมาเยี่ยมชมครอบครัว ข้อค้นพบที่เกี่ยวกับการให้ความร่วมมือกับงาน

ส่วนรวมและงานชุมชน กลุ่มชาติพันธุ์ทุ่มเทและให้ความสำคัญกับการส่วนรวมอย่างมาก ถึงขนาดเมื่อมีงานประจำปี เช่น งานคริสตมาสหรืองานพัฒนาหมู่บ้านต่าง ๆ กลุ่มชาติพันธุ์ให้ความสำคัญมากบางครั้งถึงขนาดหยุดงานเป็นเวลานาน ๆ เมื่องานเสร็จจึงไปหางานอื่นทำ ผู้วิจัยเห็นว่า การปฏิบัติทำหน้าที่พลเมืองที่ดีย่อมควรมีความจำกัดและควรคำนึงถึงความสำคัญก่อนหลัง หากการทุ่มเททำงานเพื่อส่วนรวม หากแต่ภายหลังต้องลำบากส่งผลกระทบต่อสมาชิกในครอบครัว การเดินทางสายกลางย่อมเป็นสิ่งที่ดีที่สุด

หน่วยงานท้องถิ่นทั้งภาครัฐและเอกชนมีส่วนอย่างไร ในการบริหารช่วยเหลือครอบครัว กลุ่มชาติพันธุ์ปกากะญอ ผู้วิจัยพบว่า ปัญหาและสิ่งที่เกิดขึ้นกับครอบครัวและชุมชนนั้นเป็นปัญหาที่ทุกคนควรจะมีส่วนร่วมในการแก้ไข มิใช่เป็นปัญหาของบุคคลใดบุคคลหนึ่งหรือหน่วยงานใดหน่วยงานหนึ่ง แต่ทุกภาคส่วนต้องร่วมมือกันบูรณาการ โดยยึดหลักความต้องการของประชาชนเป็นศูนย์กลาง

ผู้วิจัยมีความเชื่อและหวังอย่างสูงว่า หน่วยงานที่รับผิดชอบโดยตรงต่อกลุ่มชาติพันธุ์ปกากะญอ รวมทั้งภาครัฐและภาคประชาชนจะร่วมมือกันแก้ไขและร่วมเผชิญปัญหาไปด้วยกัน ครอบครัวคือหน่วยสังคมที่เล็กที่สุด แต่สำคัญที่สุด หากครอบครัวเข้มแข็ง สังคมก็เข้มแข็งตามมา สังคมเข้มแข็ง ประเทศชาติก็เข้มแข็ง สิ่งที่ประชาชนไม่ว่าจะกลุ่มไหน เชื้อชาติหรือสัญชาติไหน ต้องการในเวลานี้คือการร่วมมือกัน ความสามัคคีปรองดองกัน การเห็นแก่ประโยชน์ส่วนร่วม มิใช่เห็นแก่ประโยชน์ส่วนตัว เมื่อนั้นการฟื้นฟูและการเปลี่ยนแปลงย่อมเกิดขึ้นได้ อัตลักษณ์วิถีชีวิตครอบครัวกลุ่มชาติพันธุ์ปกากะญอบ้านป่าเต็งไต่ย่อมเกิดขึ้น

3. ข้อเสนอแนะ

3.1 ข้อเสนอแนะระดับนโยบาย

3.1.1 **ศูนย์ประสานงานโครงการตามพระราชประสงค์ป่าเต็งฯ** ควรมีการกำหนดนโยบายด้านครอบครัวและหรือโดยเฉพาะกลุ่มชาติพันธุ์ปกากะญออย่างเจาะจง

3.1.2 **องค์การบริหารส่วนตำบลป่าเต็ง (อบต.) และศูนย์ประสานงานโครงการตามพระราชประสงค์ฯ** ควรมีความชัดเจนในด้านขอบเขตความรับผิดชอบในการทำงาน เพื่อป้องกันปัญหาการทับซ้อนในหน้าที่ความรับผิดชอบ

3.1.3 **นโยบายด้านการให้ความรู้และการศึกษาในเรื่องต่าง ๆ** เช่น บทบาทของครอบครัว การวางแผนครอบครัว เพศศึกษา สิทธิสตรีและความเสมอภาคด้านเพศหรือเรื่องการศึกษาของครอบครัว เป็นต้น

3.1.4 ส่งเสริมแนวคิดเรื่องเศรษฐกิจพอเพียง เพื่อแก้ปัญหาเรื่องเศรษฐกิจของครอบครัว รายจ่ายมากกว่ารายรับ หนี้สินสูง เงินออมต่ำ

3.1.5 ส่งเสริมสุขภาพเข้มแข็ง เพื่อแก้ปัญหาสุขภาพของทารก เด็กและผู้สูงอายุ มีการจัดกิจกรรมต่าง ๆ เกี่ยวกับการส่งเสริมสุขภาพ การให้ความรู้และทักษะการดูแลสุขภาพเบื้องต้นแก่ชุมชน โดยเฉพาะกลุ่มที่มีปัญหาด้านสุขภาพ

3.2 ข้อเสนอแนะเพื่อการนำผลการวิจัยไปใช้

3.2.1 เพื่อนำผลการวิจัยไปใช้ในการกำหนดและวางแผนการปฏิบัติงาน ของหน่วยงานต่าง ๆ ได้แก่ ศูนย์ประสานงาน โครงการตามพระราชประสงค์ฯ องค์การบริหารส่วน ตำบลป่าเต็ง โรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบลป่าเต็ง โดยมีภาคประชาชนเข้าไปมีส่วนร่วมในการกำหนดและวางแผนในการดูแลครอบครัว

3.2.2 เพื่อเป็นแนวทางในการศึกษาวิจัยต่อไปในประเด็นอื่น ๆ เช่น การพัฒนาแบบบูรณาการอย่างยั่งยืนต่อกลุ่มชาติพันธุ์ปกากะญอ การเข้าถึงสวัสดิการของ ครอบครัวกลุ่มชาติพันธุ์ปกากะญอ เป็นต้น

3.2.3 นำผลการวิจัยไปวิเคราะห์และวางแผนทางการพัฒนาแบบบูรณาการอย่างยั่งยืน

3.3 ข้อเสนอแนะเพื่อการวิจัยต่อไป

3.3.1 ควรทำการศึกษาวิจัยเพื่อการพัฒนาในระดับสูงขึ้นไป ในบริเวณพื้นที่บ้านป่าเต็งได้อย่างเฉพาะเจาะจง

3.3.2 ควรทำการศึกษาวิจัยเกี่ยวกับรูปแบบการพัฒนาแบบบูรณาการอย่างยั่งยืน ในบริเวณพื้นที่บ้านป่าเต็งได้อย่างเฉพาะเจาะจง

3.3.3 ควรทำการศึกษาวิจัยเกี่ยวกับสิทธิมนุษยชนกับการปฏิบัติของภาครัฐ ในบริเวณพื้นที่ตำบลป่าเต็งอย่างเฉพาะเจาะจง

บรรณานุกรม

บรรณานุกรม

- กรมกิจการสตรีและสถาบันครอบครัว. (2559). *นโยบายและยุทธศาสตร์การพัฒนาสถาบันครอบครัว*. กรุงเทพมหานคร: กระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์.
- กระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์. (2557). *แผนแม่บทการพัฒนา*
กลุ่มชาติพันธุ์ในประเทศไทย (พ.ศ. 2558-2560). กรุงเทพมหานคร:
กระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์.
- กลุ่มส่งเสริมเครือข่ายและประสานราชการภูมิภาค สำนักบริหารกลาง
สำนักงานปลัดกระทรวงวัฒนธรรม กระทรวงวัฒนธรรม. (2554).
แนวนโยบายและหลักปฏิบัติในการฟื้นฟูวิถีชีวิตชาวกะเหรี่ยง. กรุงเทพมหานคร:
สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ขวัญชีวัน บัวแดง. (2558). *พื้นที่พรมแดนแม่น้ำเมยกับความสัมพันธ์ชาติพันธุ์กะเหรี่ยง-คนเมือง*
(วิทยานิพนธ์ปริญญาศิลปศาสตรมหาบัณฑิต ไม่ได้ตีพิมพ์). ศูนย์มานุษยวิทยาสิรินธร
มหาวิทยาลัยขอนแก่น, ขอนแก่น.
- คมเสน พิลาสมบัติ. (2557). *วิถีชีวิตชุมชนรอบเขื่อนหลังการสร้างเขื่อนภูมิาย จังหวัดนครราชสีมา*
(วิทยานิพนธ์ปริญญาปรัชญาดุษฎีบัณฑิต ไม่ได้ตีพิมพ์). มหาวิทยาลัย
ราชภัฏวไลยอลงกรณ์, ปทุมธานี.
- จิตตินันท์ เดชะคุปต์. (2556). *จิตวิทยาครอบครัวและครอบครัวศึกษา*. (พิมพ์ครั้งที่ 5) นนทบุรี :
สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช.
- _____. (2556). *แนวคิดที่เกี่ยวข้องกับครอบครัวศึกษา*. ใน *เอกสารการสอนชุดวิชา ครอบครัว*
ศึกษา. นนทบุรี : มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช.
- _____. (2559). *แนวคิดที่เกี่ยวข้องกับครอบครัวและชุมชน*. ใน *เอกสารการสอนชุดวิชา*
การศึกษาครอบครัวและชุมชน. นนทบุรี : มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช.
- _____. (2560). *ครอบครัวกับการพัฒนาการเด็ก*. ใน *เอกสารการสอนชุดวิชาการพัฒนาการวัย*
เด็ก. นนทบุรี : มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช.
- จันทร์รา ชนสงวนวงศ์. (2550). *คำนิยามในสังคมไทย* ข้อมูลได้จาก <http://e-learning.e-tech.ac.th/learninghtml/s1301/uni06.html> วันที่สืบค้นข้อมูล 10 สิงหาคม 2563.
- ชนะพันธ์ รัวโฆดิกคันทน์. (2554). *วิถีชีวิตชาวกะเหรี่ยง อำเภอสังขละบุรี จังหวัดกาญจนบุรี*
วิทยาลัยการปกครอง, มหาวิทยาลัยขอนแก่น.

- ณัฐษา สนิทวงศ์ ณ อยุธยา. (2556). *ลักษณะและรูปแบบการดำเนินชีวิตของมารดาในครอบครัวแม่เลี้ยงเดี่ยว กรณีศึกษากลุ่มมูลนิธิเครือข่ายครอบครัวในเขตกรุงเทพมหานคร. สาขาสังคมวิทยาประยุกต์ คณะสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.*
- _____. (2556). การขัดเกลาทางสังคมและการอบรมเลี้ยงดูของครอบครัว. ใน *เอกสารการสอนชุดวิชาครอบครัวศึกษา. นนทบุรี : มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช.*
- ครุณี สิงห์พงษ์ไพโร. (2559). *การเข้าร่วมและกีดกันในกระบวนการเปลี่ยนผ่านสู่การผลิตเชิงพาณิชย์: กรณีศึกษาชุมชนชาติพันธุ์ปกากะญอ หมู่บ้านห้วยหอม จังหวัดแม่ฮ่องสอน. (วิทยานิพนธ์ปริญญาศิลปศาสตรมหาบัณฑิต ไม่ได้ตีพิมพ์). มหาวิทยาลัยเชียงใหม่, เชียงใหม่.*
- ครัน ยูทวงษ์สุข. (2557). *การเปลี่ยนแปลงทางวัฒนธรรม: กรณีศึกษาชาวกะเหรี่ยงบ้านทิพเย ตำบลชะแล อำเภอดงพิกุล จังหวัดกาญจนบุรี. วารสารเกษมบัณฑิต, ปีที่ 15 (ฉบับที่ 2), หน้า 1-15.*
- ธงชัย ลุมเพชร. (2554). *วิถีชีวิตชาวไทยทรงดำ ตำบลบ้านคอน อำเภออุ้มทอง จังหวัดสุพรรณบุรี (การศึกษาค้นคว้าอิสระปริญญารัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต ไม่ได้ตีพิมพ์). มหาวิทยาลัยขอนแก่น, ขอนแก่น.*
- นภาพร อัสวาระรังษีกุล. (2562). *ปัญหาของกลุ่มชาติพันธุ์ในประเทศไทย: อดีตลักษณะทางวัฒนธรรมที่เปลี่ยนแปลง. คณะศิลปศาสตร์ มหาวิทยาลัยรังสิต.*
- ผกามาศ นันทจิรวัดน์. (2554). *การศึกษาและพัฒนาการปฏิบัติหน้าที่ของครอบครัวอย่างประสบความสำเร็จ ด้วยการให้คำปรึกษาครอบครัวโดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน. (วิทยานิพนธ์ปริญญาการศึกษาคุณวุฒิปริญญาตรี ไม่ได้ตีพิมพ์). มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ, กรุงเทพฯ.*
- พจนานุกรม ฉบับบัณฑิตยสถาน. (2554). กรุงเทพฯ: นามมีบุ๊คพับลิเคชันส์.
- _____. (2546). กรุงเทพฯ: นามมีบุ๊คพับลิเคชันส์.
- พัชรินทร์ สิริสุนทร. (2556). *แนวคิด ทฤษฎี เทคนิคและการประยุกต์เพื่อการพัฒนาสังคม. (พิมพ์ครั้งที่ 1). กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.*
- ไพสิฐ พาณิชย์กุล. (2560). *สิทธิของชุมชนกะเหรี่ยง (ปกากะญอ) กับการดำเนินเขตวัฒนธรรมพิเศษไร่มุขเวียนในพื้นที่ยุทธศาสตร์การแก้ไขปัญหาข้อพิพาท กรณีที่ดินทำกินและที่อยู่อาศัยของชุมชนกะเหรี่ยงในพื้นที่ป่าภาคเหนือ โครงการศึกษาวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วม สนับสนุนจากสำนักงานคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ.*

- วสวัตต์ สุตัญญามณี. (2560). *ความเป็นปึกแผ่นระหว่างประชากรต่างรุ่นในครอบครัวชาติพันธุ์ชาวไทยภูเขาในเขตภาคเหนือ*. (วิทยานิพนธ์ปริญญาศิลปศาสตรดุษฎีบัณฑิต ไม่ได้ตีพิมพ์). จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, กรุงเทพฯ.
- วินัย ผลเจริญ. (2556). *ทฤษฎีสังคมและการเมือง*. (วิทยานิพนธ์ปริญญารัฐศาสตรบัณฑิต ไม่ได้ตีพิมพ์). มหาวิทยาลัยมหาสารคาม, มหาสารคาม.
- สกุลกร ยาไทย. (2558). *เศรษฐกิจการเมืองของความช่วยเหลือทางด้านมนุษยธรรมจากต่างประเทศในบริบทความขัดแย้งทางชาติพันธุ์กะเหรี่ยง กรณีศึกษาค่ายอพยพพุนโง จังหวัดตาก* (วิทยานิพนธ์ปริญญารัฐศาสตรมหาบัณฑิต ไม่ได้ตีพิมพ์). มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, กรุงเทพฯ.
- สุจิรา วัฒนาศรี. (2560). *วิถีชีวิตครอบครัวของชาวมุขมนบุญนิยมสันตือโสภ กรุงเทพมหานคร* (วิทยานิพนธ์ปริญญาศิลปศาสตรมหาบัณฑิต ไม่ได้ตีพิมพ์). มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช, นนทบุรี.
- สดใส คู่มิตรพยอมนันต์. (2553). *คู่มือครอบครัวบำบัดสำหรับผู้ปฏิบัติงานด้านพัฒนาการเด็กและสติปัญญา*. (พิมพ์ครั้งที่ 2). กรุงเทพมหานคร : บิยอนด์ พับลิชชิง.
- สร้อยพัทธ์ เอี้ยวเจริญ. (2555). *ปัจจัยที่ส่งผลต่อแรงจูงใจในการปฏิบัติงานของพนักงานเทศบาลในจังหวัดนครปฐม*. (วิทยานิพนธ์ปริญญารัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต ไม่ได้ตีพิมพ์). มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช, นนทบุรี.
- เอมอร จารุงมี. (2556). *พัฒนาการครอบครัว* (พิมพ์ครั้งที่ 1). ใน *เอกสารการสอนชุดวิชาครอบครัวศึกษา*. มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช สาขาวิชามนุษยนิเวศศาสตร์ นนทบุรี: โรงพิมพ์มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช.
- Secil Erdogan. (2555). *Identity Formation and Acculturation: The Case of Karen Refugees in London, Ontario*: Ph.D. Dissertation, The University of Western Ontario.

ภาคผนวก ก
แบบยินยอมด้วยความสมัครใจ

ภาคผนวก ข
แนวการสัมภาษณ์

แนวการสัมภาษณ์

แนวการสัมภาษณ์นี้เป็นการหาข้อมูลเพื่อทำวิจัยเรื่อง วิถีชีวิตครอบครัวกลุ่มชาติพันธุ์ ปกาเกอญอ บ้านป่าแดงใต้ ตำบลป่าแดง อำเภอแก่งกระจาน จังหวัดเพชรบุรี โดยมีรายละเอียดดังต่อไปนี้

คำชี้แจง

1. แนวการสัมภาษณ์นี้มีวัตถุประสงค์ เพื่อศึกษาวิถีชีวิตครอบครัวกลุ่มชาติพันธุ์ ปกาเกอญอ บ้านป่าแดงใต้ ตำบลป่าแดงใต้ อำเภอแก่งกระจาน จังหวัดเพชรบุรี
2. ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ คือ ครอบครัวกลุ่มชาติพันธุ์กะเหรี่ยงปกาเกอญอ ที่อาศัยอยู่ใน พื้นที่บ้านป่าแดงใต้ ตำบลป่าแดงใต้ อำเภอแก่งกระจาน จังหวัดเพชรบุรี จำนวน 10 ครอบครัว
3. สารที่ได้จากการสัมภาษณ์ฉบับนี้ถูกเก็บเป็นความลับ ผลการศึกษาจะเสนอใน ลักษณะของการสรุปเป็นภาพรวม

ส่วนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของครอบครัว

- 1.1 จำนวนสมาชิกในครอบครัว
- 1.2 ลักษณะทางประชากรของสมาชิกแต่ละคนในครอบครัว ได้แก่ เพศ อายุ การศึกษา อาชีพ สถานภาพการสมรส
- 1.3 ศาสนาหลักของครอบครัว
- 1.4 รายได้ของครอบครัว

ส่วนที่ 2 ข้อมูลเกี่ยวกับวิถีชีวิตครอบครัว

2.1 โครงสร้างและหน้าที่ภายในครอบครัว

2.1.1 โครงสร้างของครอบครัว

- 1) โครงสร้างและลักษณะครอบครัวเป็นอย่างไร
- 2) ลักษณะที่พักอาศัยเป็นอย่างไร เช่น วัสดุที่นำมาใช้การสร้าง ลักษณะทางภูมิศาสตร์ที่ตั้งบ้านเรือน เป็นต้น เป็นอย่างไร
- 3) สภาพแวดล้อมรอบบ้านเป็นอย่างไร
- 4) ระยะเวลาในการเข้ามาอาศัยอยู่ในชุมชน

- 5) เหตุการณ์ที่มีนัยสำคัญในครอบครัว เช่น ความภาคภูมิใจในครอบครัว
วิกฤตการณ์ของครอบครัว เป็นต้น
- 6) ผู้หารายได้หลักของครอบครัวคือใคร
- 7) รายรับ-รายจ่ายของครอบครัวเป็นอย่างไร
- 8) ครอบครัวมีการออมเงินหรือไม่อย่างไร
- 9) ครอบครัวมีการระหนี้สินหรือไม่อย่างไร
- 10) แหล่งพึ่งพิงทางเศรษฐกิจของครอบครัวมาจากที่ใดบ้าง
- 11) สุขภาพของสมาชิกในครอบครัวเป็นอย่างไร

2.1.2 หน้าที่ของครอบครัว

- 1) สัมพันธภาพในครอบครัวเป็นอย่างไร
- 2) วิธีการอบรมเลี้ยงดูบุตรเป็นอย่างไร
- 3) ค่านิยม คำสอน คติพจน์การดำเนินชีวิตของครอบครัวคืออะไร
- 4) การทำบทบาทสมาชิกในครอบครัวเป็นอย่างไร
- 5) หลักการตัดสินใจภายในครอบครัวเป็นอย่างไร
- 6) การใช้เวลาทำกิจกรรมร่วมกัน การมีส่วนร่วมในครอบครัวเป็นอย่างไร
- 7) การพึ่งพาอาศัยตนเองของสมาชิกในครอบครัวเป็นอย่างไร

2.2 ความสัมพันธ์ระหว่างครอบครัวกับชุมชน

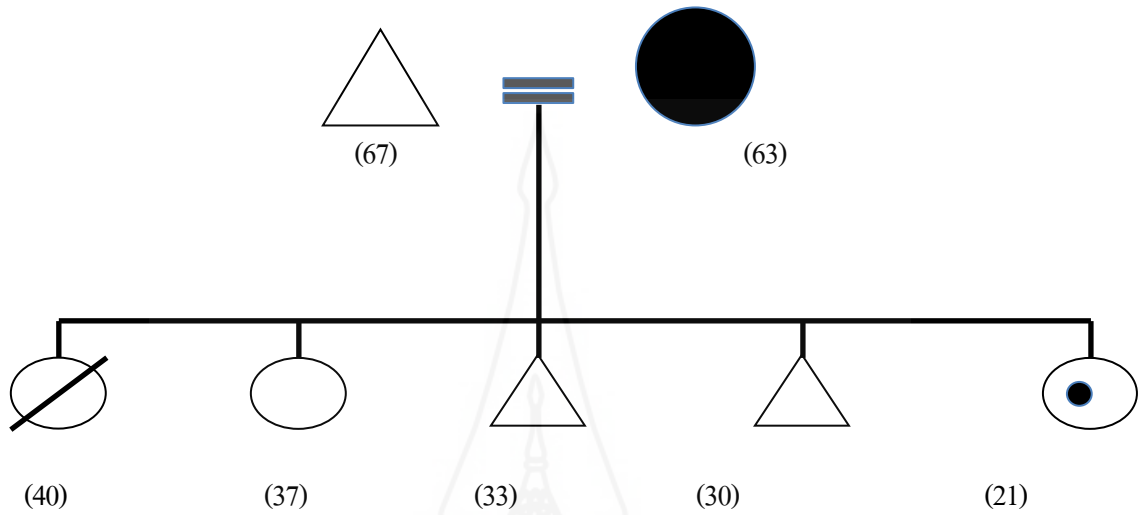
- 1) บทบาทการมีส่วนร่วมของครอบครัวกับชุมชนเป็นอย่างไรและมีอะไรบ้าง
- 2) บทบาทของหน่วยงาน เจ้าหน้าที่ภาครัฐ องค์กรการปกครองส่วนท้องถิ่น
ต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับครอบครัวและชุมชนเป็นอย่างไร
- 3) ลักษณะจิตอาสาของครอบครัวต่อชุมชน มีอะไรบ้าง

ภาคผนวก ค
ข้อมูลครอบครัว

ครอบครัวที่ 1

ครอบครัวแจ้สซี่

แผนผังครอบครัวที่ 1

ส่วนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของครอบครัว

ครอบครัวแจ้สซี่ ประกอบด้วยสมาชิกทั้งหมด 7 คน ได้แก่

ลำดับ	ชื่อสกุล	ฐานะ	อายุ	การศึกษา	อาชีพ
1	นายเส้นแต แจ้สซี่	บิดา	67	-	รับจ้างทั่วไป
2	นางแจ้ส แจ้สซี่	มารดา	63	-	แม่บ้าน
3	นางอ้วน แจ้สซี่	บุตรสาวลำดับที่ 1	40	ม. 6 (กศน.)	-
4	นางพอม ผึ้งสอน	บุตรสาวลำดับที่ 2	37	ม. 6	อสม.
5	นายรุ่ง แจ้สซี่	บุตรชายลำดับที่ 3	33	ป. 6	รับจ้างทั่วไป
6	นายซ่าง แจ้สซี่	บุตรชายลำดับที่ 4	30	ป. 6	เลี้ยงช้าง
7	นางทีซื่อ แจ้สซี่	บุตรสาวลำดับที่ 5	21	ม. 3	แม่บ้าน

นายเส้นแต แจ้สซี่ (บิดา) เป็นชาวปกากะญอ เกิดชายแดนไทย-พม่า เดินทางอพยพเข้ามาประเทศไทยตั้งแต่วัยเด็ก โดยเดินทางมากับครอบครัว เพื่อหนีภัยสงครามระหว่างทหารพม่า และ

กองกำลังทหารกะเหรี่ยงเคเอ็นยู (The Karen National Union) โดยเริ่มแรกอาศัยอยู่บริเวณ อำเภอหนองพลับ จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ เข้าศึกษาชั้นประถมที่โรงเรียนประจำตำบล แต่เนื่องจาก ไม่ชอบเรียนหนังสือ จึงเข้าออกโรงเรียนเป็นประจำและย้ายไปหลายโรงเรียน ทำให้การอ่านและ เขียนภาษาไทยไม่คล่อง ภาษาหลักในการสื่อสารคือ ภาษาปกากะญอและภาษาไทย ปัจจุบันนาย แล่น แต่มีอาชีพรับจ้างทั่วไป

นางเจ็ส เจ็สซี่(มารดา) มีบิดาเป็นชาวไทย มารดาเป็นชาวปกากะญอ บิดาเป็นทหารพลร่ม ประจำอยู่ที่ชายแดนไทย-พม่า จึงมี โอกาสเดินทางเข้าออกระหว่างป่าเต็ง ซึ่งเป็นตะเข็บ ชายแดน ได้มาพบกับมารดาของนางเจ็ส ซึ่งเป็นชาวปกากะญอ ได้ใช้ชีวิตร่วมกันสร้างบ้านอยู่ที่ป่าเต็ง แต่เนื่องจากบิดาเป็นทหารจึงไม่ได้อยู่กับครอบครัว นาน ๆ จะกลับมาบ้าน นางเจ็สเล่าให้ ฟังว่าตนเองไม่ค่อยได้มี โอกาสเจอหน้าพ่อมากนัก เพราะพ่อประจำที่ค่ายทหาร นานที่จะเห็นพ่อ ตนเองถูกเลี้ยงและอยู่กับแม่เสียมากกว่า นางเจ็สเกิดที่ประเทศไทย บริเวณป่าเต็งและอาศัยอยู่จน ถึงปัจจุบันนี้ นางเจ็สไม่มีโอกาสได้เรียนหนังสือ เนื่องจากสมัยนั้นการศึกษายังไม่เข้ามาในพื้นที่ มากนัก จึงอ่านและเขียน ทั้งภาษาไทยและภาษาปกากะญอ ไม่ได้ แต่สามารถสื่อสารได้ทั้งสอง ภาษาอย่างคล่องแคล่ว นางเจ็สยึดอาชีพทำไร่ ทำสวนและมีเวลาเหลือก็รับจ้างทั่วไปเพื่อเป็นรายได้ พิเศษจุนเจือครอบครัว นางเจ็สแต่งงานกับนายแล่นแต่ เมื่ออายุ 23 ปี หลังจากแต่งงานนายแล่นแต่ ย้ายมาอาศัย อยู่ที่ป่าเต็งด้วยกันในบ้านของนางเจ็ส ปัจจุบันทั้งสองมีลูกด้วยกัน 5 คน ประกอบด้วย ชาย 2 คน หญิง 3 คน ลูก ๆ ทุกคนได้แต่งงานแยกย้ายกันไปมีครอบครัวของตนเองหมดแล้ว

บุตรหญิงลำดับที่ 1 นางอ้วน เจ็สซี่ อายุ 40 ปี การศึกษาระดับสูงสุดมัธยมศึกษาปลาย ชั้นปีที่ 6 จาก โรงเรียนการศึกษานอกโรงเรียน (กศน) นางอ้วนแต่งงานกับสามีคนแรกเมื่อตอนอายุ 21 ปี มีบุตรสาวด้วยกัน 1 คน หลังจากที่มีบุตรสาวอายุ 7 ปี ได้เลิกกับสามี แยกทางกันอยู่คนละที่ ส่วนลูกอยู่กับตนเอง จากนั้น ได้มีสามีคนที่สองและมีบุตรชายด้วยกัน 1 คนและก็แยกทางกับสามี คนที่สองเมื่อ 3 ปีที่แล้ว ปัจจุบันนางอ้วนหายตัวไปโดยที่ไม่มีใครรู้เห็นว่าหายตัวไปไหน สอบถาม จากพ่อแม่ พี่น้อง รวมทั้งผู้ใหญ่บ้าน นางเจ็สเล่าว่า ก่อนที่จะหายตัว ไปนั้น นางอ้วนได้ส่งข้อความ ทางโทรศัพท์มือถือเข้าเครื่องของผู้ใหญ่ว่า “ช่วยกูด้วย” จากนั้นก็ไม่ได้ยินและได้เห็นหน้านางอ้วน อีกเลย นางอ้วนหายตัวไปเป็นเวลากว่า 2 ปีแล้ว แต่การหายตัวไป ได้ทั้งภรรยาหนี้สินและลูกอีก 2 คนไว้ ทำให้ครอบครัวต้องรับผิชอบหนี้สิน บ้านที่สร้างโดยการกู้หนี้จึง โคนยิด ลูกสาวกับสามี คนแรกตั้งครภัก์โดยไม่มีพ่อ ส่วนลูกชายกับสามีคนที่สองที่เลิกกัน ไปอยู่กับครอบครัวฝ่ายชาย ในเมืองหัวหิน

บุตรหญิงลำดับที่ 2 นางผอม เจ็สซี่ อายุ 37 ปี การศึกษาสูงสุดมัธยมปลายปีที่ 6 โรงเรียน ป่าเต็งวิทยา นางผอมแต่งงานกับสามีที่เป็นคนไทยและมีบุตรสาวด้วยกัน 1 คน ขณะนี้บุตร สาวศึกษาอยู่ชั้นมัธยมปลายปีที่ 5 นางผอมเจอกับสามีตอนเรียนมัธยมปลายปีที่ 5 นางเจ็สเล่าว่า

ช่วงปิดเทอมนางพอมได้ออกจากบ้านไป หลังจากนั้นโทรศัพท์ กลับมาบอกกับทางบ้านว่าได้ไปทำงานรับจ้าง พอใกล้เปิดเทอม กลับมาบ้านพร้อมกับชายแปลกหน้าคนหนึ่งที่อยู่รุ่มราวคราวพ่อ แต่พอถึง เวลาเปิดเทอมก็กลับไปเรียนต่อชั้นมัธยมปลายปีที่ 6 จนจบพร้อมกับอยู่กับชายคนนี้ จนถึงทุกวันนี้ ปัจจุบันนางพอมทำงานเป็นอาสาสมัคร (อสม) และมีครอบครัวที่อบอุ่น

บุตรชายลำดับที่ 3 นายรุ่ง แจ๊สซี่ อายุ 33 ปี การศึกษาสูงสุดชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 นายรุ่งมีอาชีพรับจ้างดูแลไร่กรีดยางและรับจ้างก่อสร้างทั่วไป นายรุ่ง แต่งงานกับภรรยาคนแรก ตอนอายุ 18 ปี ไม่มีบุตรด้วยกัน นางแจ๊สซี่เป็นมารดาเล่าว่า นายรุ่งมีแฟนที่คบหากันมานานแล้ว อยู่ที่ประเทศพม่า และแฟน กำลังจะกลับมาเพื่อพูดคุยตกลงเรื่องการแต่งงาน แต่วันหนึ่งมีผู้หญิงคนหนึ่งมาบอกกับตนเองว่าตั้งครรภ์กับนายรุ่ง นางแจ๊สซี่เล่าว่าตนเองทำอะไรไม่ได้จึงจัดพิธีขอมาตามธรรมเนียมปกากะญอให้เพื่อแก้ปัญหา นายรุ่งยอมรับว่ามีอะไรกับผู้หญิงคนนั้น แต่หลังจากนั้นพบว่าผู้หญิง คนนั้นไม่ได้ตั้งครรภ์จริง ๆ แต่หลอกลวงเพื่อให้นายรุ่งแต่งงานด้วยก่อนที่แฟนนายรุ่งจะกลับมาประเทศไทย หลังจากอยู่กับกันมา 2 ปี นายรุ่งกับภรรยาคนแรกก็แยกทางกัน ไม่นานหลังจาก นั้น นายรุ่งก็มีภรรยาอีกคนหนึ่งและมีลูกชายด้วยกัน 2 คน คนแรกอายุ 4 ปี คนที่สองอายุ 3 ปี ภรรยาคนที่สองของนายรุ่ง เปิดร้านขายอาหารตามสั่งเล็ก ๆ อยู่หน้าบ้าน แต่หลังจากนั้น ไม่นานภรรยา ก็หายตัวไปเพื่อหนีหนี้สิน โดยพาลูกชายทั้งสองคนหนีกลับไปบ้านที่ราชบุรี โดยไม่ได้บอก นายรุ่ง นายรุ่งก็ตาม ไปที่ราชบุรีเพื่อนำลูกกลับมาเลี้ยงเองจนถึงปัจจุบัน

บุตรชายลำดับที่ 4 นายซ้าง แจ๊สซี่ อายุ 30 ปี การศึกษาสูงสุดชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 นายซ้างมีอาชีพเลี้ยงช้างเพื่อการแสดง นายซ้างเกิดที่ป่าเต็ง แต่ออกจากบ้านไปตั้งแต่นตนเองอายุ 15 ปี เพื่อไปทำงานเลี้ยงช้างที่จังหวัดกาญจนบุรี นายซ้างแต่งงานมีครอบครัว กับภรรยาที่มาจากภาคอีสาน และอยู่กับกันมาจนปัจจุบัน ไม่มีบุตรด้วยกัน นายซ้างไม่ค่อยได้กลับมาเยี่ยมบ้าน โทรศัพท์คุยกับมารดานาน ๆ ครั้ง จะส่งเงินมาช่วยเหลือครอบครัวบ้าง

บุตรหญิงลำดับที่ 5 นางทีซื่อ แจ๊สซี่ อายุ 21 ปี การศึกษาสูงสุดมัธยมศึกษาตอนต้นปีที่ 3 นางทีซื่อ ไม่ค่อยแข็งแรง มีโรคประจำตัว บิดามารดาจึงต้องคอยดูแลเป็นพิเศษ นางแจ๊สซี่เล่าว่าเป็นห่วงลูกคนนี้มากที่สุด เนื่องจากเป็นลูกคนเล็กและร่างกายไม่ค่อยแข็งแรง แต่พอนางทีซื่อจบม. 3 ก็แอบไปมีแฟนตั้งแต่เมื่อใดไม่รู้ ผู้ชายที่แอบไปนอนกับเขาก็มีเมียอยู่แล้ว บ้านของผู้ชายก็อยู่ไม่ไกลจากบ้านมาก นางแจ๊สซี่ ไม่รู้จะทำอย่างไรดีก็ปล่อยให้ไปตามเรื่อง ฝ่ายผู้ชายก็ไม่ได้มาพูดคุยหรือต้องการจัดงานแต่งงานใด ๆ และผู้ชายก็อายุไม่ใช่น้อยแล้ว ต่อมานางทีซื่อที่ตั้งครรภ์ เพิ่งจะคลอดออกมาเป็น ลูกชายอายุได้เดือนกว่า ๆ แต่ก็ไม่ได้มีปัญหาใด ๆ กับภรรยาคนแรกของผู้ชาย ปัจจุบันนางทีซื่ออาศัยอยู่กับสามีและเลี้ยงลูกอยู่ที่บ้าน

ครอบครัวเจ็สซี่ นับถือศาสนาคริสต์เป็นศาสนาหลัก บุตรทุกคนจึงรับความเชื่อสืบทอดมาทางบิดามารดา ไปนมัสการที่คริสตจักรทุกวันอาทิตย์อย่างสม่ำเสมอ หากแต่ศาสนาคริสต์เป็นเพียงการนำทางของบิดามารดาสมาชิก เมื่อบุตรทุกคนโตขึ้นและมีครอบครัวจึงไม่ค่อยได้ไปร่วมกิจกรรมและไปคริสตจักรเหมือนสมาชิกเดิม ความเชื่อที่สืบทอดมาจากบรรพบุรุษอาจจะเลือนหายไปในวันลูก หรืออาจจะเป็นความเชื่อเพียงผิวเผินที่ทำตามกันมา แต่ไม่ได้เป็นความเชื่อหรือการนับถือที่เลือกเอง ความเชื่อจึงมิได้มั่นคง

รายได้หลักของครอบครัวเจ็สซี่มาจากบิดามารดา แต่เมื่อบุตรเติบโตและแยกออกไปมีครอบครัวของตนเอง แต่ละครอบครัวก็รับผิดชอบครอบครัวของตนเอง มีการช่วยเหลือส่งเงินมาให้บิดามารดาใช้บ้าง ปัจจุบันนายเส้นแตและนางเจ็สซี่มีอายุมากขึ้น เจ็บป่วยบ่อยครั้ง ทำงานหนัก ๆ ไม่ค่อยไหวเหมือนสมัยก่อน นางเจ็สซี่เดินไม่ค่อยไหว เนื่องจากปวดกระดูก ปวดตามข้อ ต้องใช้ไม้ค้ำตลอดเวลา แต่ก็ยังคงต้องสู้และทำงานเท่าที่ตนเองสามารถทำได้ นางเจ็สซี่กล่าวว่า หากไม่ทำก็ไม่รู้ว่าจะเอาเงินที่ไหนกิน ลูก ๆ ก็ไม่ค่อยส่งเงินให้เท่าไร ส่วนนายเส้นแตทำงานรับจ้างรายวันกับการไฟฟ้าส่วนภูมิภาค คอยตัดต้นไม้ที่ขึ้นเกาะข้างถนน นายเส้นแตอายุมากแล้ว เช่นกัน หูตึง ทำงานบ้างไม่ทำบ้าง หลายครั้งได้เงิน มากก็นำไปซื้อสุราดื่มและเมากลับมาบ้าน สร้างความลำบากใจให้กับครอบครัว นางเจ็สซี่ตั้งแต่ลูกสาวคนโตหายตัวไป นายเส้นแตดื่มเหล้าเกือบทุกวัน เพราะกลุ้มใจและคิดถึงลูกสาว ครอบครัวเจ็สซี่ไม่มีการวางแผนเรื่องค่าใช้จ่าย การออม การเก็บสำหรับอนาคตจึงไม่มี ยามฉุกเฉินต้องขยืมเงินจากเพื่อนบ้าน รายได้กับรายจ่ายไม่สมดุล ทำให้มีหนี้สินเกิดขึ้นในครอบครัว ทั้งหนี้สินจากพ่อแม่เองหรือหนี้สินที่เกิดจากลูก ๆ สร้างไว้ ทำให้พ่อแม่ต้องรับภาระ

ส่วนที่ 2 ข้อมูลเกี่ยวกับวิถีชีวิตของครอบครัว

2.1 โครงสร้างและหน้าที่ภายในครอบครัว

ครอบครัวเจ็สซี่ มีลักษณะของครอบครัวตามโครงสร้างเป็นครอบครัวเดี่ยว (Nuclear Family) กล่าวคือ ครอบครัวที่ประกอบด้วยชายและหญิงอาศัยอยู่ร่วมกันและมีลูกที่เกิดจากความสัมพันธ์ทางเพศระหว่างกัน ครอบครัวเจ็สซี่หากจำแนกแบบแผนการสมรส เป็นแบบสมรสคู่ สมรสเดียว จำแนกแบบแผนอำนาจ ถือว่าฝ่ายหญิงเป็นใหญ่ จำแนกตามการอยู่อาศัย เป็นการอยู่อาศัยในบ้านฝ่ายหญิง จำแนกการเลือกคู่ครอง เป็นการเลือกคู่ครองในกลุ่มเดียวกัน การสืบสายโลหิต เป็นการสืบสายโลหิตทั้งฝ่ายหญิงและฝ่ายชาย

สภาพบ้านเรือนนางเจ็สซี่ ปลูกสร้างด้วยไม้ทั้งหลัง มุงด้วยหลังคาสังกะสี พื้นบ้านยกขึ้นสูงตามแบบบ้านชาวปกากะญอสมัยโบราณว่า การยกพื้นบ้านสูงเพื่อป้องกันสัตว์ป่าที่เข้ามาหาอาหารกินตอนกลางคืน ป้องกันสัตว์เลื้อยคลานที่อาจทำอันตรายได้ และพื้นที่ยกสูงยังสามารถ

เลี้ยงไก่เพื่อเป็นอาหารอีกด้วย ภายในบ้านประกอบด้วยห้องนอนเล็ก ๆ 3 ห้องนอน ซึ่งปลูกไว้ตั้งแต่สมัยลูก ๆ ยังเล็ก กลางบ้านส่วนของนั่งเล่นและเป็นพื้นสองระดับ ด้านหลังเป็นห้องครัว ปัจจุบันยังใช้พื้นทำอาหารอยู่ ห้องน้ำแยกออกมาอยู่บริเวณหลังบ้าน บริเวณรอบบ้านมีต้นไม้ใหญ่ให้ร่มเงา และห่างไปไม่กี่กิโลเมตรบ้านของลูกสาว และลูกชายแต่ละคนก็นางเจ็สแบ่งที่ดินให้หลังจากแต่งงาน มีครอบครัว หลังบ้านมีบ่อน้ำเพื่อเก็บปล่อยน้ำเข้ามาจากเขื่อนเก็บไว้ใช้ในไร่ สภาพบ้านเก่าเสื่อมโทรมเต็มที เสائب้านที่ทำมาจากต้นเสาใหญ่เอียง ทำให้บ้านเอียงตามไปด้วย นางเจ็สกล่าวว่า ถ้ามีเงินก็อยากจะยกบ้านซ่อมใหม่ เพราะไม่รู้ว่าจะวันไหนบ้านจะล้มลงมา

ครอบครัวเจ็สซี เป็นครอบครัวที่เห็นได้ชัดในเรื่องของหน้าที่และบทบาทในครอบครัว เนื่องจากครอบครัวเจ็สซีมีมารดาเป็นใหญ่ในการนำและการตัดสินใจ ส่วนบิดามีบทบาทน้อยในการทำหน้าที่ของพ่อ ผู้เป็นพ่อไม่มีบทบาทในการเลี้ยงลูก ขาดความใกล้ชิดและต้นแบบ ของผู้ชาย ทำให้ลูกจึงรู้สึกขาดความมั่นคงในชีวิต แม่จึงต้องทำบทบาททั้งพ่อและแม่ กล่าวคือแม่ต้องทำหน้าที่ผู้หารายได้หลักและทำหน้าที่ในการเลี้ยงดูอบรมลูก เวลาส่วนใหญ่ของบิดาจึงอยู่นอกบ้านเพื่อทำงานรับจ้างและกลับมาบ้านก็ดื่มสุรา ดังนั้นสัมพันธภาพระหว่างสมาชิกในครอบครัวจึงค่อนข้างอ่อนแอ การตัดสินใจเลือกคู่ครองของรุ่นลูกอยู่บนพื้นฐานของบุคลิกภาพว่าการเลือกคู่ครองเป็นการชดเชยส่วนที่ขาดหายไปของบุคคล ดังแนวคิดของวินซ์ เมื่อลูกขาดความเป็นผู้นำหรือความมั่นคงที่มาจากเพศชายคือ เพศพ่อ เมื่อลูกต้องเลือกคู่ครอง จึงเลือกคู่ครองชายที่อายุรุ่นราวคราวเดียวกับพ่อ หากแต่โชคไม่ได้เข้าข้างปัจจัยในการเลือกคู่ครอง โดยไม่คำนึงปัจจัยด้านสถานภาพ บุคลิกภาพความเหมือนความต่าง ปัจจัยด้านวัฒนธรรมหรือจะเป็นด้านความรักความพึงพอใจก็ตาม ทำให้การดำเนินชีวิตครอบครัวล้มเหลว ปัจจัยด้านการศึกษาหรือการอบรมขัดเกลาทางสังคมเป็นปัจจัยที่สำคัญในการเลือกคู่ครอง เนื่องจากการศึกษาทำให้คนได้รับการขัดเกลาและพัฒนาทั้งด้านความคิดและความเป็นผู้ใหญ่ นั่นหมายถึง การเลือกตัดสินใจย่อมเลือกในสิ่งที่ตอบสนองความต้องการที่แท้จริงของตนเองด้วย ไม่ได้เลือกในสิ่งที่ตนเองขาดเพื่อนำมาเติมเต็มชีวิตในส่วนที่ขาดหายไป เพราะมนุษย์ไม่สามารถเติมเต็มกันและกันได้อย่าง สมบูรณ์ แต่การดำเนินชีวิตของมนุษย์ย่อมต้องเป็นทั้งผู้ให้และผู้รับ เอาใจเขามาใส่ใจเรา การยอมรับว่าทุกคนมีส่วนเสียส่วนดี มนุษย์จึงสามารถเติมเต็มกันและกันได้

เมื่อพูดถึงสัมพันธภาพในครอบครัวของนางเจ็ส นางเจ็สเล่าว่า ครอบครัวไม่ค่อยได้คุยกัน ไม่ได้มีการใช้เวลาร่วมกัน พ่อแม่ลูก เนื่องจากเวลาทั้งหมดต้องเอาไปทำงาน บางวันกลับมาจากที่ทำงานก็มีด บางวันก็ต้องออกไปทำงานตั้งแต่เช้าตรู่ฟ้ายังไม่สว่าง ผู้เป็นบิดาบางช่วงต้องออกไปรับจ้างทำงานนอกพื้นที่ก็ไม่ได้กลับบ้านทุกวัน ผู้สัมภาษณ์ได้ถามว่า พ่อแม่ได้พูดคำว่ารัก ต่อลูก ๆ บ้างไหม นางเจ็สกล่าวว่า พูดไปทำไม ไม่ต้องพูดก็รู้อยู่แล้วพ่อแม่รักลูก หากพ่อแม่ไม่รักลูกคงไม่ต้อง

ทำงานจนเหนื่อยขนาดนี้

ครอบครัวแจ๊สซึ่ยึดความเชื่อในพระเจ้าเป็นสำคัญในการดำเนินชีวิต แต่เมื่อถามถึงหลักความเชื่อที่แท้จริงว่าตนเองเชื่ออย่างไร ไม่สามารถตอบได้ ความเชื่อที่เชื่อจึงเกิดจากการเชื่อด้วยใจด้วยความศรัทธา แต่ไม่ชัดเจนว่าตนเองเชื่ออะไร จึงเกิดเป็นความเชื่อที่ผิวเผิน ความเชื่อไม่สามารถเปลี่ยนแปลงชีวิตเก่า ๆ ได้ ดังนั้นเมื่อความเชื่อมั่นคง ครอบครัวแจ๊สซึ่จึงถูกหลอกและเอาเปรียบจากผู้นำทางศาสนา เช่น การใช้ความเชื่อให้ทำถวายทำบุญ การยอมชดใช้หนี้สินด้วยเหตุผลว่าเชื่อในศาสนาแล้วต้องทำดี เป็นต้น โดยนางแจ๊สซึ่ยังคงไม่มัสการที่คริสตจักรเป็นประจำทุกวัน อาทิตยส่วนสามและลูก ๆ ไปบ้างไม่ไปบ้าง

เมื่อถามถึงเหตุการณ์ที่มีนัยสำคัญในครอบครัว นางแจ๊สซึ่เล่า ชีวิตตนเองมีทั้งเหตุการณ์ที่ดีและเหตุการณ์ที่ไม่ดี แต่ส่วนใหญ่มันจะไม่ดีเสียมากกว่า ตั้งแต่เหตุการณ์ที่เกิดกับลูกสาวคนแรกหายตัวไปจนปัจจุบันยังไม่รู้เป็นตายร้ายดียังไง ไม่รู้จะไปใช้ใครช่วยแล้ว ลูกสาวคนที่สองก็หายไปตอนปิดเทอม แล้วก็ไปเอาสามีที่อายุเท่ากับตนเอง แต่ยัดยัดที่เรียนจบมัธยมปลายปีที่ 6 ทำงานเป็นอสม. ถือว่ามีหน้ามีตากับเขาหน่อย ลูกชายทั้งสองคนกะว่าจะพึ่งพาได้ แต่ก็ล้มเหลว ไม่เป็นท่าเมียก็ทิ้งไปอีก ปล่อยลูกทิ้งไว้ให้ย่าเลี้ยง หลานก็มาท้องไม่มีพ่ออีก ส่วนลูกสาวคนเล็กก็ไปเอาใครมาเป็นแฟนก็ไม่รู้ นางแจ๊สซึ่เล่าด้วยสีหน้าโศกเศร้าและเต็มไปด้วยความสิ้นหวัง เหตุการณ์เหล่านี้ล้วนเป็นเหตุการณ์ที่วิกฤตมาสู่ครอบครัวแจ๊สซึ่ วิกฤตที่เกิดขึ้นทั้งจากภายในครอบครัวเองและวิกฤตที่เกิดขึ้นจากภายนอกครอบครัว ส่งผลกระทบกับสมาชิกในครอบครัวทั้งระดับบุคคลและระดับครอบครัว เมื่อสมาชิกคนใดคนหนึ่งครอบครัวต้องเผชิญกับภาวะวิกฤตย่อมส่งผลโดยรวมของครอบครัว ไม่ว่าจะเป็นบรรยากาศในครอบครัว สัมพันธภาพในครอบครัว ความสงบสุขในครอบครัว ตลอดจนการแสดงบทบาทหน้าที่ของสมาชิกในครอบครัว สิ่งเหล่านี้เมื่อครอบครัวไม่ได้เตรียมรับกับภาวะที่เกิดขึ้นก็ยากที่จะเผชิญกับวิกฤต นางแจ๊สซึ่กล่าวว่าเมื่อชีวิตเกิดมาแล้ว อะไรที่มันเกิดขึ้น ถือว่าพระเจ้าต้องการให้เกิดขึ้น เราต้องแข็งแรงต้องต่อสู้ต่อไป วันนี้เรายังมีชีวิต อยู่ถือว่าดีแล้ว วันหน้าจะเป็นอย่างไรเราก็ได้แต่ขอบคุณพระเจ้า

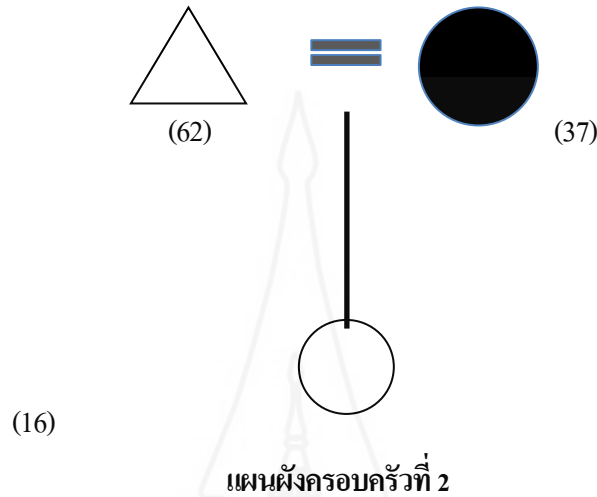
ความสัมพันธ์ระหว่างครอบครัวและชุมชน ครอบครัวแจ๊สซึ่มีบทบาทสำคัญต่อชุมชน ป่าเต็งนางแจ๊สซึ่เป็นบุคคลที่สำคัญของชุมชน เนื่องจากอาศัยอยู่ที่ป่าเต็งมาเป็นเวลานาน ตั้งแต่สมัยบริเวณป่าเต็งยังไม่ประกาศเป็นเขตอุทยานและยังไม่มีการจัดระเบียบพื้นที่ นางแจ๊สซึ่จึงเปรียบเสมือนห้องสมุดของชุมชน เมื่อทางรัฐต้องการข้อมูลใด ๆ มักจะมาหานางแจ๊สซึ่เพื่อขอข้อมูล นางแจ๊สซึ่ยังเป็นเชื่อกของหน่วยงานหรือบริษัทหากต้องการหาคนไปทำงาน นางแจ๊สซึ่เป็นผู้ที่ติดต่อกับส่งข่าวสารกระจายไปในชุมชนอย่างรวดเร็วและเมื่อชุมชนมีการจัดงาน เช่น งานปีใหม่ งานประเพณีกะเหรี่ยงประจำปี นางแจ๊สซึ่และครอบครัวมักจะเข้าไปมีส่วนร่วมอย่างสม่ำเสมอ

การทำหน้าที่เป็นอสม.ของลูกสาวเป็นตัวเชื่อมความสัมพันธ์กับชุมชนอย่างดี เพราะเนื่องจากการดำเนินงานต่าง ๆ ในชุมชนอสม.จะมีบทบาทสำคัญในการนำชุมชนหรือการนำโครงการพัฒนาเข้ามาจะมีอสม. เป็นหลักในการดำเนินงาน

ครอบครัวที่ 2

ครอบครัวฝั่งสอน

ส่วนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของครอบครัว

ครอบครัวฝั่งสอน ประกอบด้วยสมาชิกทั้งหมด 3 คน ได้แก่

ลำดับ	ชื่อสกุล	ชื่อ	ฐานะ	อายุ	การศึกษา	อาชีพ
1	นายตั้ง	ฝั่งสอน	บิดา	62	ม. 6	ขับรถไถ
2	นางพอม	ฝั่งสอน	มารดา	37	ม. 6	อสม.
3	นางสาวรัช	ฝั่งสอน	บุตรสาวลำดับที่ 1	16	กำลังศึกษา ม. 5	นักเรียน

นายตั้ง ฝั่งสอน (บิดา) ปัจจุบันอายุ 62 ปี จบการศึกษามัธยมปลายปีที่ 6 มีอาชีพขับรถไถ

นางพอม ฝั่งสอน (มารดา) ปัจจุบันอายุ 37 ปี จบการศึกษามัธยมปลายปีที่ 6 มีอาชีพอสม.

นางสาวรัช ฝั่งสอน (บุตรสาว) ปัจจุบันอายุ 16 ปี กำลังศึกษาอยู่ชั้นมัธยมปลายปีที่ 5

นายตั้งเป็นคนไทย บ้านเกิดอยู่ที่จังหวัดเพชรบุรี มาทำงานขับรถไถที่ป่าเต็ง พบเจอกับนางพอมเป็นครั้งแรกก่อนกินอยู่ด้วยกัน ก่อนที่อยู่กินด้วยกัน (ไม่ได้จดทะเบียนแต่งงาน) นายตั้งเป็นเจ้าของรถไถและรับจ้างไถดินในพื้นที่ป่าเต็ง ขณะที่นางพอมเรียนอยู่ชั้นมัธยมปลายปีที่ 5 ช่วงปิด เทอม นางพอมหายไปจากบ้าน โดยภายหลังแจ้งกับพ่อแม่ว่าไปรับจ้างทำงานหารายได้พิเศษ เมื่อกลับมาที่บ้านได้นานายตั้ง ซึ่งมีอายุรุ่นราวคราวเดียวกับพ่อของนางพอมมาเป็นสามีตั้งแต่นั้นมา ทำให้พ่อแม่เสียใจกับเหตุการณ์ที่เกิดขึ้น เพราะนายตั้งมีภรรยาอยู่แล้ว แต่นางพอมก็กลับไปเรียนจนจบ หลังจาก

เรียนจบมีบุตรสาวด้วยกัน 1 คน ปัจจุบันเรียนอยู่ชั้นมัธยมปลายปีที่ 5 ปัจจุบันนางผอมเป็นอาสาสมัครหมู่บ้าน ทำหน้าที่อสม. อย่างเต็มที่

ครอบครัวผิงสอน เป็นครอบครัวเดี่ยว มีคู่สมรสเพียงคนเดียว แบบแผนอำนาจมีผู้ชายเป็นใหญ่ แบบแผนการอยู่อาศัยคือ อยู่อาศัยในที่ฝ่ายหญิง แบบแผนการเลือกคู่ครองเลือกนอกกลุ่ม นางผอม พบเจอกับนายติ่ง ซึ่งทำงานขับรถไถ ในขณะที่กำลังเรียนอยู่ชั้นมัธยมปลาย เริ่มคบกัน โดยที่ไม่บอกกล่าวพ่อแม่ ทั้งสองเกิดรักใคร่ชอบพอกัน ขณะที่เรียนอยู่มัธยม 5 ช่วงปิดเทอมจึงบอกกับพ่อแม่ว่าต้องการไปทำงานพิเศษทำ พ่อแม่จึงเห็นด้วยและปล่อยให้ไปทำงาน เห็นว่าต้องการทำ ในสิ่งที่ดี นางผอมรู้ว่าความจริงแล้วเขาต้องการไปอยู่กับแฟนคือนายติ่ง แต่หากบอกความจริงแล้ว พ่อแม่คงจะไม่อนุญาตให้ไป เมื่อช่วงใกล้จะเปิดเทอมจึงโทรศัพท์มาบอกพ่อแม่ว่า ได้ไปอยู่กับแฟน พ่อแม่ก็ไม่รู้ว่าทำอะไร เพราะเราตัดสินใจผิดไปแล้ว แต่ก็คิดว่าจะกลับมาเรียนหนังสือให้จบ จึงกลับมาที่บ้านและอยู่กับแฟนที่เดียวกันจนเรียนจบ ส่วนพ่อแม่ต้องยอมรับ เพราะเราทำผิดพลาดไปแล้ว พ่อแม่ก็คงจะไม่ไล่เราออกจากบ้าน เพราะตอนนั้นเรายังเด็กยังไม่รู้อะไรมาก เราก็แค่คิดว่า ถ้าไปอยู่กับแฟน ซึ่งตอนนั้นเขาก็อายุเท่ากับแม่ของเรา เขาคงจะดูแลเราได้หรือเขาอาจจะหางานให้เราทำ พอมีเงินมีรายได้ช่วยพ่อแม่ได้บ้าง หลังจากที่นางผอมเรียนจบก็ได้ทำงาน เป็นอสม. ของหมู่บ้าน เราก็พยายามทำตัวให้ดี ให้อยู่ในศีลธรรม ตอนนี้มีลูกคนหนึ่งเป็นลูกสาว เราก็ตั้งใจจะส่งเสียให้ลูกเรียนจนจบลูกอยากเป็นหมอ แต่เราก็จะทำหน้าที่แม่ให้เต็มที่ พ่อเขาก็อยากให้ลูกได้เล่าเรียนสูง ๆ ชีวิตเขาจะสบาย

ส่วนที่ 2 ข้อมูลเกี่ยวกับวิถีชีวิต

บ้านที่เราอยู่เมื่อก่อนก็สร้างจากไม้ไผ่ง่าย ๆ เพราะว่าเราก็ไม่มีเงินในตอนนั้น เราอยู่ได้ก็อยู่ไปก่อน แต่เราก็เก็บเงินไว้บ้างสะสมไว้สักก่อสร้างไว้ เพราะพ่อเขาก็ทำงานและก็มีวัสดุก่อสร้าง เช่น กะเบื้อง หลังคาหรือปูน อิฐ อะไรต่าง ๆ ที่เหลือ เราก็สะสมไว้ ตอนนี้เราก็สร้างบ้านเป็นบ้านปูนก็สะดวกขึ้นหน่อย ส่วนบ้านหลังเก่าก็ยังอยู่ตอนนี้ใกล้พังแล้ว เราเอาไว้เก็บของ บ้านปูนก็สะดวกกว่า เพราะอยู่ได้นาน กันฝนกันแดดดีด้วย รายได้หลักส่วนใหญ่แล้วพ่อเค้าก็เป็นคนหา ส่วนฉันก็มีรายได้บ้างจากการเป็นอสม. แต่ไม่มาก เราสนุกกับการออกไปเจอคน ออกไปช่วยเหลือคน ออกไปคิดว่าเค้าต้องการความช่วยเหลืออะไรบ้าง เราก็มีความสุข ไม่ได้หวังได้เงินทองอะไรมากมาย ตอนนี้พ่อเขาก็มีรายได้จากการรับเหมาบ้าง ขับรถไถบ้าง มีงานทุกคน ปรกติก็จะกลับมาบ้านกินข้าวด้วยกัน กับลูก บางครั้งพ่อก็พาเราไปเที่ยวพ่อแม่ลูก 3 คน ในเมือง พาเล่นน้ำทะเลตอน วันเกิดหรือวันสำคัญ ลูกเรากลับมาจากโรงเรียนเล่าทุกอย่างให้เราฟัง ชอบเล่า ๆ ๆ เล่าทุกอย่าง บางครั้งเราก็ขี้เกียจฟัง แต่ดี เพราะว่าเราคิดว่าลูกไว้ใจเรา เรารู้ว่าเค้าทำอะไรบ้างที่โรงเรียนมีเพื่อนคนไหนบ้าง เงินเก็บเราไม่ค่อยมีมากนัก เพราะเราก็มีค่าใช้จ่ายเยอะ ต้องผ่อนรถไถ แต่ขอบคุณดีอย่างหนึ่งคือ เราไม่มีหนี้สิน

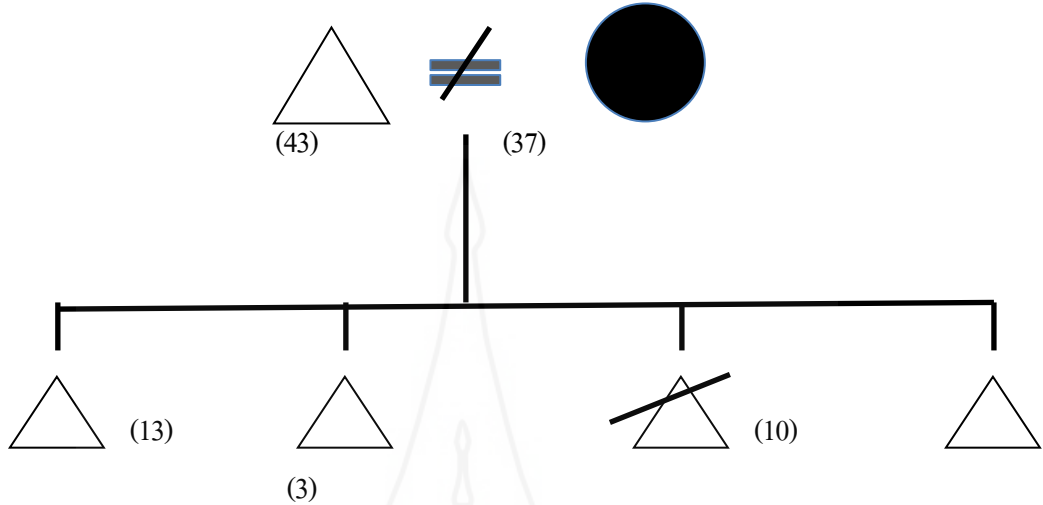
นอกจากผ่อนรถไถให้หมด ส่วนสุขภาพของเราในครอบครัวทุกคนก็สุขภาพแข็งแรงกันดีมาก ดีที่เราไม่เจ็บป่วยหรือเป็นไข้อย่างไร เหมือนคนอื่น ถ้ายังงั้นเราคงต้องเสียเงินเยอะกับค่าหมอ น้องรัชก็สุขภาพแข็งแรงดีมาก พ่อค้าถึงแม้ว่าจะอายุมากแล้ว แต่ก็แข็งแรงไม่เจ็บป่วย

การช่วยเหลือด้านชุมชน เราก็ทำเต็มที่อยู่แล้ว เพราะเราเป็นอสม. ต้องดูแลชาวบ้าน ก็เป็นหน่วยงานที่ดูแลเรื่องโรคมมาเลเรียด้วย บ้านเราคนชอบเดินทางกลับไปพม่ากันเยอะ เวลากลับมาเมืองไทยก็จะเอามาเลเรียนติดมาด้วยบ่อยมาก ช่วงนี้ที่เราต้องไปตรวจตามจุดต่าง ๆ เวลา มีแจกมุ้งให้ชาวบ้าน บางครั้งชาวบ้านก็ไม่ชอบนอนมุ้ง เพราะเขาไม่ชิน ยุ้งกักเป็นต้องมาหาเรา เราก็เตือนเขาบ่อยมาก แต่เขาก็ไม่ยอมจะเชื่อฟัง แต่เราทำเต็มที่ใครมาเราก็ต้องช่วยเหลือ เพราะเรา อยู่หมู่บ้านเดียวกัน ต้องช่วยเหลือกัน

ครอบครัวที่ 3

ครอบครัวพงษ์ล้ำเลิศ

แผนผังครอบครัวที่ 3

ลำดับที่	ชื่อสกุล	ฐานะ	อายุ	อาชีพ
1	นายรักชาติ พงษ์ล้ำเลิศ	บิดา	43	ทหาร KNU
2	นางดารารพร พงษ์ล้ำเลิศ	มารดา	37	รับจ้าง
3	ค.ช. ภูมิรักษ์ พงษ์ล้ำเลิศ	บุตรชายคนที่ 1	13	นักเรียน
4	ค.ช. ยอห์น พงษ์ล้ำเลิศ	บุตรชายคนที่ 2	10	นักเรียน
5	-	-	-	-
6	ค.ช. พี พงษ์ล้ำเลิศ	บุตรชายคนที่ 3	3	นักเรียน

นายรักชาติ พงษ์ล้ำเลิศหรือจอช อายุ 43 ปีอพยพมาอยู่ในประเทศไทย เมื่อ พ.ศ. 2541 หรือเมื่อ 16 ปีที่แล้ว มีอาชีพเป็น ทหารกะเหรี่ยงอิสระหรือ KNU (Karen National Union) โดยครั้งแรกอพยพมาอยู่ที่เขตป่าสงวนน้ำตกป่าละอู จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ ซึ่งหนีจากการสู้รบระหว่างทหารกะเหรี่ยงกับทหาร พม่า ซึ่งขณะนั้นจอชเป็น โสค มาพบกับภรรยาเมื่อ 10 กว่าปีที่แล้ว จึงแต่งงานกัน

จอช เป็นทหารกะเหรี่ยงโดยการสมัครใจและไม่มีเงินตอบแทน เนื่องจากตนเองเติบโตมากับภาพของการสู้รบระหว่างกะเหรี่ยงกับพม่ามาตลอด เห็นพ่อและพี่ชายของตนเองถูกทหารพม่าฆ่าต่อหน้าต่อตา ฉะนั้นการเสียชีวิตตนเองเพื่อชาติพันธุ์กะเหรี่ยงก็เป็นการกู้ศักดิ์ศรีและเพื่อ

แรกมากับการต่อสู้เพื่อชนชาติของตนเองและเพื่อหวังว่าสักวันกะเหรี่ยงจะได้มีดินแดน และมีประเทศเป็นของตนเอง

นางคาราพร พงษ์กล้าเลิศหรือดาพ้อ อายุ 37 ปี อพยพมาอยู่ในประเทศไทย เมื่อ พ.ศ. 2536 อาชีพรับจ้าง ดาพ้อเข้ามาอยู่กับยายเพื่อตามหาพ่อแม่ของตนเองที่หนีการสู้รบมาในประเทศไทย ดาพ้อ ได้ยินว่าพ่อแม่ของตนเองมาอยู่ที่ป่าแดงที่เดินทางมาที่ป่าแดง แต่พอมาถึงจึงรู้ว่าพ่อแม่และแม่กลับไปชายแดนแล้วจึงอาศัยอยู่กับญาติ ขณะนั้นอายุประมาณ 10 ปี จึงเข้าเรียนในโรงเรียนไทย ได้เรียนภาษาไทยจนจบชั้นประถมชั้น 6 จากนั้นได้กลับไปอยู่ในศูนย์อพยพที่สังขละ 1 ปี จึงกลับมาอยู่ที่ป่าแดงและได้เรียนต่อศูนย์การศึกษาออกโรงเรียน (กศน) จนจบชั้นมัธยมปีที่ 3 หลังจากนั้นได้เรียนต่อเกี่ยวกับศาสนาคริสต์ และในระหว่างที่เรียนได้พบกับจอชในงานเฉลิมฉลองคริสตมาส และได้คบกันจนกระทั่งดาพ้อจบการศึกษา หลังจากที่ได้เรียนจบจึงแต่งงานสร้างครอบครัวใหม่ และตั้งใจว่าจะไม่ยอมกลับไปป่าอีกแล้ว เนื่องจากภาพที่เห็นมาตลอดคือ ตนเองต้องคอยวิ่งหนีระเบิด เมื่อพม่าเจอกับกะเหรี่ยงทหารพม่าจับทหารกะเหรี่ยงฆ่าเอาผู้หญิงสาวไปข่มขืน ต้องใช้ชีวิตอยู่ท่ามกลางความหวาดกลัว การได้มาอยู่ใน ประเทศไทยเป็นเหมือนการได้ชีวิตใหม่

ย้อนหลังไปเมื่อหลายร้อยกว่าปี ได้มีการค้นพบว่ามีชาวกะเหรี่ยงที่อพยพและหนีจากการสู้รบมาอยู่ตามชายแดนทั้งในเขตภาคกลางด้านตะวันตกตอนล่าง เช่น กาญจนบุรี ราชบุรี เพชรบุรีและประจวบคีรีขันธ์ จากเอกสารทางราชการกล่าวถึงการสำรวจเขตแดนระหว่างรัฐบาลสยามกับอังกฤษ ในรัชสมัยของพระบาทสมเด็จพระจอมเกล้าเจ้าอยู่หัวรัชกาลที่ 4 เมื่อปี พ.ศ. 2407 หรือ 150 ปีที่แล้ว เพื่อปักปันเขตแดนไทย-อังกฤษ พบว่ามีชาวกะเหรี่ยงและละว้าอยู่ตามชายแดน ดันน้ำ และในรัชสมัยของรัชกาลที่ 5 ปีพ.ศ. 2424 ได้มีการสำรวจกะเหรี่ยงในจังหวัดเพชรบุรี โดยนักธรรมชาติวิทยา ชาวอเมริกันชื่อ นายคาร์ล บ็อค เช่นกัน

เมื่อมาถึงรัชสมัยของรัชกาลที่ 9 พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว ได้ทรงพระราชทานพื้นที่ทำกินให้กับกลุ่มกะเหรี่ยงในเขตตำบลป่าแดง จังหวัดเพชรบุรีและตำบลห้วยสัตว์ใหญ่ อ. ป่าละอู จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ และได้ทรงริเริ่มโครงการในพระราชดำริคือ โครงการเลี้ยงวัวนม ซึ่งดำเนินเรื่อยมาจนถึงปัจจุบันนี้ ชาวกะเหรี่ยงกล่าวว่า ในหลวงทรงรักพวกเขามากและทรงเสด็จเยี่ยมหมู่บ้านกะเหรี่ยงทุก ๆ ปี แม้ช่วงหลังทรงชราแล้วก็ยังเสด็จมาเยี่ยมพวกเขา

ความเป็นมาและภูมิหลังของการเข้าสู่ชีวิตครอบครัว

ครอบครัวพงษ์กล้าเลิศ หากแยกลักษณะของครอบครัวตามโครงสร้างเป็นครอบครัวเดี่ยว (Nuclear family) ผู้จัดทำขออนุญาตใช้ชื่อที่เรียกกันในหมู่บ้านคือ จอชและดาพ้อ จากประวัติดังกล่าวข้างต้น ทั้งสองได้อพยพมาอยู่ในบริเวณป่าละอูและป่าแดง ทั้งสองได้มาพบกันครั้งแรกที่งานเฉลิมฉลองคริสตมาสในเดือนธันวาคม ปีพ.ศ. 2545 หรือเมื่อสิบกว่าปีที่แล้ว ในตอนนั้น

ทั้งสองไม่ได้ชอบพอกัน เนื่องคาพ่อเกียจทหารและตั้งใจว่าจะไม่แต่งงานกับทหาร แต่คาพ้อมีลูกพี่ลูกน้องตัวคาพ้อจะทำหน้าที่เป็นแม่สื่อแม่ชักให้ลูกพี่ลูกน้อง แต่สุดท้ายก็ลงเอยที่ทั้งสองเกิดความรักกันโดยไม่รู้ตัว

คาพ้อเล่าให้ฟังว่า ช่วงเวลาที่ได้อยู่กับญาตินั้นเป็นช่วงเวลาที่ต้องทนทุกข์และข่มขืนกับสิ่งที่ได้รับจากผู้ที่เกี่ยวข้อง ได้รับความไม่เป็นธรรมในหลาย ๆ เรื่อง เนื่องจากตนเองเป็นผู้ที่เข้ามาอยู่อาศัย ความรู้สึกหน้าไหว้หลังหลอก การพูดอย่างไม่เป็นความจริงและในฐานะผู้อยู่อาศัยต้องทำงานบ้าน งานในไร่ ทำให้เหนื่อยใจและพยายามฆ่าตัวตายหลาย ๆ ครั้ง แต่ก็รอดมาได้ทุกที

คาพ้อรู้สึกตลอดเวลาว่าหากเลือกได้ก็อยากจะออกครอบครัวนี้ ไปมีครอบครัวของ

ตนเอง จึงไม่ยากนักที่คาพ้อจะตัดสินใจแต่งงานเพื่อมีครอบครัวเป็นของตนเอง แม้ว่าหลาย ๆ คนอาจจะไม่เห็นด้วยกับการแต่งงานและไม่คุ้นเคยกับเจ้าบ่าว แต่สุดท้ายทั้งสองก็เดินฝ่าความไม่เห็นด้วยของคนอื่น และทั้งสองก็อยู่กินกันจนมาถึงปัจจุบันนี้และลูกด้วยกัน 4 คนเป็นเด็กชายทั้งหมดคนที่ 3 เสียชีวิตหลังคลอด

อายุแรกสมรส การวางแผนครอบครัวและมีการบุตร การกำหนดเป้าหมาย

ธรรมชาติการดำเนินชีวิตของชนชาติกะเหรี่ยง หากพูดคำว่าอนาคต หรือการวางแผน เขาจะตอบว่า แคว้นนี้มีกินก็พอแล้ว คำพูดหลังจากนั้นคือ ไม่รู้ ทุกอย่างทุกความคิดย่อมมีเหตุผล ของมัน และเมื่อมองย้อนกลับไปในอดีตว่าพอจะหาเหตุผลมาสนับสนุนความคิดแบบไม่วางแผน อนาคตไม่กำหนดเป้าหมายในชีวิตหรือไม่ จากบันทึกประวัติความเป็นมาของชนกะเหรี่ยง ชนกลุ่มนี้ได้มาอยู่เมืองไทยมากกว่า 150 ปี และส่วนใหญ่คนกลุ่มนี้อาศัยอยู่ในป่าและตามต้น น้ำลำธารหากินกับธรรมชาติโดยการล่าสัตว์ หาอาหารป่า ทำการเกษตรแบบเลื่อนลอย ไม่ใช่สารเคมี เมื่อเขาหิวหรือต้องการอาหารก็เข้าป่าไปล่าสัตว์ ไปจับปลาในน้ำ พวกเขาไม่ต้อง อาศัยเงินทอง

เมื่อไม่สบายก็ใช้สมุนไพรที่หาได้จากป่า ไม่ต้องการการศึกษา ทรัพยากร ทั้งหมดหา มาได้โดยไม่ต้องการเงิน ความเจริญและความก้าวหน้ายังไม่ถึง ดังนั้นเมื่อเป็นดังนั้น แล้วอนาคตและการวางแผนดูเหมือนเป็นสิ่งที่ไร้สาระและไม่จำเป็น

ครอบครัวพหุภรรยา ก็เช่นกันคือมีการดำรงชีวิต โดยความคิดเช่นนี้ แต่ความจริง คลื่นคลานเข้ามาโดยไม่รู้ตัวและทั้งสองก็ไม่ได้เตรียมตัวสำหรับความเจริญเติบโต การศึกษา เทคโนโลยีการสื่อสาร การคมนาคมขนส่ง ครอบครัวพหุภรรยามีชีวิตอยู่ระหว่างชีวิตป่าและชีวิต เมือง จากแต่ก่อนที่เมื่อหิวก็เข้าไปหาของป่า ตอนนี้การหาของป่าเป็นสิ่งผิดกฎหมาย จากที่ไม่ ต้องการศึกษากฎหมายบอกว่าเด็กทุกคนต้องได้รับการศึกษาภาคบังคับอย่างน้อย 6 จากที่เคยถาง ป่าทำไร่เลื่อนลอย กฎหมายสั่งห้ามทำไร่เลื่อนลอย ดูเหมือนครอบครัวยืนอยู่กึ่งกลางของการเปลี่ยนแปลง คำถามตอนนี้คือ ครอบครัวนี้จะเลือกทางไหน วิ่งกลับเข้าป่าหรือยอมรับและปรับตัวกับการเปลี่ยนแปลง โชคดีที่ทั้งสองยอมรับการเปลี่ยนแปลง ถึงแม้จะเป็นเรื่องยากและต้องใช้เวลาแต่ทั้งสองก็ทำได้ทีเดียว

สภาพหรือลักษณะการดำเนินชีวิตครอบครัว

การจำแนกแบบแผนและลักษณะของครอบครัว ถือได้ว่าครอบครัวพหุภรรยา มีลักษณะดังต่อไปนี้คือ

1. จำแนกตามแบบแผนการสมรส \longleftrightarrow การสมรสแบบมีคู่สมรสคนเดียว
(Monogamy/strict monogamy)
2. จำแนกตามแบบแผนอำนาจ \longleftrightarrow แบบแผนอำนาจที่ผู้ชายเป็นใหญ่
3. จำแนกตามแบบแผนการสืบสายโลหิต \longleftrightarrow ทั้งฝ่ายบิดาและมารดา
(Bilateral descent)
4. จำแนกตามแบบแผนการอยู่อาศัย \longleftrightarrow การอยู่อาศัยในที่ใหม่
(Neolocality)
5. จำแนกตามแบบแผนการเลือกคู่ครอง \longleftrightarrow การเลือกคู่ครองในกลุ่มเดียวกัน
(Endogamy)

หลักคิดหรือคุณธรรมในการใช้ชีวิตครอบครัว

ครอบครัวพหุภรรยา เป็นครอบครัวที่มีความเชื่อในพระเจ้า กล่าวคือ นับถือศาสนาคริสต์และเป็นครอบครัวที่ไปโบสถ์ เพื่อฟังคำสอนและนมัสการพระเจ้าที่คริสตจักรใกล้บ้านอย่างสม่ำเสมอ หากพูดถึงครอบครัวหรือบุคคลที่นับถือศาสนาเป็นเครื่องยึดเหนี่ยวเป็นหลัก ไม่ว่าจะนับถือศาสนาใด ๆ ก็ตามสิ่งที่สำคัญคือ การนำเอาสิ่งที่เชื่อหรือคำสอนนั้นมาปฏิบัติใช้กับการ

ดำเนินชีวิต มิเช่นนั้นคำสอนต่าง ๆ ก็จะไม่มีความหมาย แต่จะเป็นเพียงความรู้ทางสมองเท่านั้น ชีวิตก็จะไม่เกิดการเปลี่ยนแปลง ครอบครัวพงษ์ล้ำเลิศก็เช่นกันนับถือพระเจ้าและนำคำสอนมาประพฤติปฏิบัติ จึงทำให้รูปแบบและระบบค่านิยม (Value system) ในครอบครัวอยู่ในแนวทางคำสอนของศาสนาคริสต์ โดย สามารถสรุปค่านิยมดังพอสังเขปดังนี้

1. **ค่านิยมเรื่องความรัก (Love value)** ทุกสิ่งที่มีสมาชิกในครอบครัวทำ ต้องตั้งอยู่บนพื้นฐานของความรัก แสดงออกในเรื่องของความรักโดยการสัมผัส เช่น การกอด การพูดการบอกรักต่อผู้ที่เรารัก ผลที่เกิดขึ้นคือ สมาชิกในครอบครัวเกิดความเข้าใจกันและมีจิตใจอ่อนสุภาพ ไม่ก้าว ร้าว ใช้เหตุผล เป็นต้น

2. **ค่านิยมเรื่องการให้อภัย (Forgiveness)** ครอบครัวนี้เชื่อว่า ความสัมพันธ์ครอบครัวเป็นสิ่งสำคัญ การที่บุคคลที่ต่างพ่อแม่ต่างความคิด ต่างคำสอนมาอยู่ด้วยกัน ความคิดที่ไม่ตรงกัน จะเกิดขึ้นแน่นอน โอกาสที่จะทำให้ฝ่ายใดฝ่ายหนึ่งโกรธหรือการเกิดความขัดแย้ง ดังนั้น ค่านิยมที่สำคัญที่ครอบครัวนี้ยึดปฏิบัติคือ การให้อภัยต่อกันและกันเมื่อทำผิด เขาเชื่อว่าการให้อภัยเป็นการบอกกับฝ่ายว่าคุณสามารถเริ่มต้นใหม่ได้และเราจะเดินไปด้วยกัน เขากล่าวว่า ไม่มีประโยชน์อะไรที่เมื่อเรตัดสินใจมาเป็นครอบครัวแล้วจะยังคงยึดความทิฐิมานะ ไม่ยอมกันหรือความหยิ่งไม่ง้อก่อน สิ่งเหล่านี้ล้วนแต่เป็นสิ่งที่ทำลายครอบครัวทั้งสิ้น

3. **ค่านิยมเรื่องความสัตย์ซื่อ (Faithfulness)** โดยเฉพาะอย่างยิ่งสามีภรรยาต้องมีความสัตย์ซื่อต่อกันและกัน โดยต้องสัตย์ซื่อใน 3 สิ่งคือ สัตย์ซื่อทางการกระทำ สัตย์ซื่อทางวาจาและสัตย์ซื่อทางจิตใจ ในวันพิธีสมรสของทั้งคู่ นั้น สามีภรรยาได้สัญญาต่อกันว่าจะสัตย์ซื่อเลี้ยงดูกันไปจนกว่าฝ่ายหนึ่งฝ่ายใดจะตายจากกัน ครอบครัวนี้จะยึดและเตือนตนเองเสมอว่า คำสัญญานี้เป็นคำสัญญาที่ให้กับองค์พระผู้เป็นเจ้าที่เขาเชื่อ มนุษย์อาจมองไม่รู้และไม่รู้ว่าความคิดจิตใจ แต่พระเจ้าของเขารู้ทุกรายละเอียดในชีวิตของทั้งสองคน หากฝ่ายใดฝ่ายหนึ่งไม่สัตย์ซื่อก็จะเกิดความรู้สึกผิดละอายและกลับใจจากสิ่งที่ทำ

4. **ค่านิยมเรื่องความกตัญญูทเวที (Gratitude)** ครอบครัวนี้ถือว่า เกิดเป็นคนต้องมีความกตัญญูทเวทีไม่ว่าจะเป็นต่อชาติบ้านเมืองหรือต่อผู้ที่มีพระคุณต่อเรา ผู้เป็นสามีจึงถ่ายทอดสิ่งเหล่านี้ต่อลูกชายให้มีความรักชาติกะเหรี่ยง บรรพบุรุษรุ่นปู่ย่าตายายต้องเสียสละด้วยชีวิตเพื่อปกป้องและสู้รบเพื่อความเป็นอิสระ จนถึงปัจจุบันนี้ชาวกะเหรี่ยงก็ยังคงสู้รบกับทหารพม่า ดังนั้น ค่านิยมนี้จึงถูกส่ง ไปสู่ลูกชายของเขาอย่างหลีกเลี่ยงไม่ได้ ส่วนผู้เป็นแม่ค่อนข้างจะไม่เห็นด้วยกับค่านิยมนี้ แต่ในฐานะที่สามีทำหน้าที่เป็นผู้นำจึงจำยอมเชื่อฟังตาม

วิธีการเผชิญกับปัญหาหรือสถานการณ์วิกฤติในครอบครัวและการปรับตัวต่อการดำเนินชีวิต ในสังคมของการเปลี่ยนแปลงปัจจุบัน

ตามที่ได้กล่าวข้างต้นเกี่ยวกับเรื่องการที่ เป็นผู้พ่อต้องไปทำงานเป็นทหารกะเหรียง และอาศัยอยู่ที่ชายแดนพม่า โดยไม่มีค่าตอบแทนใด ๆ ทั้งสิ้น เพราะเนื่องจากการทำงานด้วยความสมัครใจและถือเป็นการรับใช้ชาติบ้านเมือง ทำให้ภรรยาและลูก ๆ ต้องปรับตัวในการดำเนินชีวิต ค่าใช้จ่ายการเล่าเรียนของลูก ที่สำคัญความสัมพันธ์ในครอบครัวที่อาจแตกร้าวระหว่างพ่อแม่ และความสัมพันธ์ที่ใกล้ชิดกับลูก ๆ อาจหายไปได้ สิ่งเหล่านี้เป็นหน้าที่ของทั้งสองต้องปรับตัว และแก้ปัญหา ดังนั้นจะเห็นได้ว่าจะต้องมี 3 คนกับบทบาทที่ต้องปรับตัวในการจากไปทำงานของผู้ เป็นพ่อคือ การปรับตัวของพ่อต่อแม่ การปรับตัวของแม่ต่อพ่อ การปรับตัวของพ่อต่อลูก การปรับตัว ของลูกที่พ่อ ครอบครัวพงษ์ลำเลิศได้ปรับตัวดังนี้

1. รับรู้และเผชิญหน้ากับปัญหา ขั้นตอนนี้ผู้เป็นพ่อได้เล่าให้ทุกคนในครอบครัว ฟังถึง สิ่งที่กำลังเกิดขึ้นคือ พ่อต้องไปทำหน้าที่ทหารที่ชายแดนพม่า เพื่อให้สมาชิกในครอบครัวรับรู้ และเตรียมใจ ผู้ที่เป็นผู้นำครอบครัวต้องทำหน้าที่ผู้นำในขณะที่ต้องทำหน้าที่ของพ่อและสามีที่ดีไปพร้อม ๆ กันด้วย

2. ปรึกษามารยาทในครอบครัว ผู้นำครอบครัวเมื่อนำเรื่องนี้ขึ้นมาเป็นประเด็น เพื่อทำ การปรึกษามารยาทในครอบครัว ยังคงต้องทำหน้าที่ ๆ ต้องสำแดงถึงการ ให้เกียรติกับภรรยาและลูก ได้อธิบายถึงเหตุผลว่าทำไมต้องไป ถือว่าเป็นการเปิดโอกาสให้ทุกคนในครอบครัว ได้บอกความคิด ความรู้สึกกับสิ่งที่พ่อได้ตัดสินใจและสุดท้ายรับฟังความคิดเห็นของสมาชิกในครอบครัว

3. ปรึกษาผู้มีประสบการณ์ ทั้งสามีภรรยาได้ไปทำการปรึกษาผู้ใหญ่ที่มีประสบการณ์ เพื่อฟังความคิดจากผู้ใหญ่และนำความคิดเหล่านั้นมาพูดคุยกับภรรยาอีกครั้ง เพื่อตัดสินใจหาทาง ออกร่วมกัน

4. ตัดสินใจร่วมกัน ถึงขั้นตอนนี้ทั้งคู่ได้ข้อมูล ความคิดเพียงพอที่จะตัดสินใจร่วมกัน ได้แล้ว ในกรณีนี้ลูก ๆ ยังเล็ก จึงเป็นการตัดสินใจร่วมกันระหว่างสามีภรรยา เพียงแต่บอกให้ลูก ได้รับรู้ สิ่งที่จะเกิดขึ้นและให้กำลังใจลูกที่เมื่อพ่อเสร็จหน้าที่ก็จะกลับมาเยี่ยม ซึ่งจะกลับมาปีละ 2-3 ครั้ง แต่ละครั้งจะอยู่เมืองไทย 2 เดือน

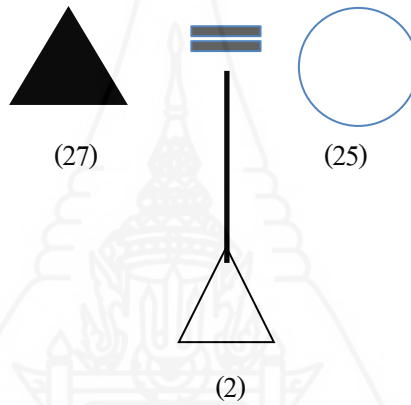
5. การตั้งรับสถานการณ์และการปรับตัวกับสถานการณ์ที่เกิดขึ้นท่ามกลางเสียงวิพาก วิจารณ์กับการตัดสินใจของสามี แม้จะมีหลายเสียงที่ไม่เห็นด้วยกับการตัดสินใจ แต่เมื่อผู้เป็น สามีตัดสินใจไปแล้วก็ต้องเดินหน้าต่อไปและทำให้ดีที่สุด สามีก็เตรียมรับกับเหตุการณ์ที่จะเกิดขึ้น และทั้งสองได้วางแผนสิ่งที่จะเกิดขึ้นในระหว่างที่สามีจากไป เช่น การเตรียมงานให้ภรรยาได้ทำเพื่อ เป็นการผ่อนคลายภาระการเลี้ยงลูกและต้องทำงานด้วยการสื่อสารเมื่อต้องอยู่ไกลกัน ซึ่งการสื่อสาร

ก็ไม่ได้สะดวกมากนัก สิ่งเหล่านี้ทำให้ครอบครัวพงษ์ล้ำเลิศ ต้องดำเนินชีวิตและปรับตัวกับสถานการณ์ที่เกิดขึ้น และที่สำคัญผู้เป็นภรรยาต้องเข้มแข็งและมีความเชื่อในสามีผู้เป็นผู้นำอย่างมาก

ครอบครัวที่ 4
ครอบครัวเล่บัตร์

วันที่สัมภาษณ์ 13 กรกฎาคม 2020
 เวลาในการสัมภาษณ์ 13:30-17:00
 ช่วงที่ 1 1 ชั่วโมง 30 นาที
 ช่วงที่ 2 1 ชั่วโมง

แผนผังครอบครัวที่ 4

ลำดับ	ชื่อสกุล	ฐานะ	อายุ	การศึกษา	อาชีพ
1	นายเล่บัตร์ จันทรอุปถัมภ์	บิดา	27	ม. 6	อาสาสมัคร
2	นางรพีพรรณ จันทรอุปถัมภ์	มารดา	25	ม. 6	รับจ้าง
3	ค.ช. ภาคภูมิ จันทรอุปถัมภ์	บุตรชาย	2	-	-

1. ข้อมูลทั่วไปเกี่ยวกับครอบครัว

ช่วงที่ 1

ผู้สัมภาษณ์: เล่าประวัติให้ฟังหน่อยว่ามีความเป็นมาอย่างไร เกิดที่ไหน ยังไง

ผู้ให้สัมภาษณ์: ตอนนั้นผมจำได้ว่า อยู่ในป่า ตอนผมจำความ ได้อะนะ ก็อายุประมาณ 3 ขวบ แต่ถ้าก่อนหน้านั้นผมก็จำไม่ได้ แต่แม่ก็เคยเล่าให้ฟังบ้าง แต่ผมเล่าที่ผมจำความ ได้นะ ตอนนั้นจำได้ว่า อยู่ในป่าชีวิตลำบากมาก ต้องคอยหนีคอยหลบพวกทหารพม่า ถ้าเกิดมันรู้ว่าเราอยู่ในไหน มันจะฆ่าทิ้ง เลยเราเลยต้องหนีไปเรื่อย ๆ ตอนนั้นผมจำได้ว่า แม่ท้องน่องอีกคน

คนที่เป็นภรรยาและลูกจะอพยพมาเมืองไทย เพราะอยู่ใกล้กับจุดเสี่ยง จุดอันตรายให้เข้ามาฝั่งเมือง ไทย แต่ไม่ใช่ทุกครอบครัว ตอนนี้เล่บ้ตรอายุ 5 ปี ลงมากับแม่และน้อง 2 คน ก่อนหน้านั้นไม่เคย เจอรถ ไม่เคยเจอทหารไทย ตอนนั้นหนีทหารมาอยู่แล้วพอมารถทหาร เจอรถคันใหญ่ ถูกระเป้า ไขใหญ่กระโดดหนี เวลาเดินทางมาากัน 10 ครอบครัว อยู่แถวสวนมะพร้าว มีลุงคนที่เป็นผู้ใหญ่ กำนันไปรับจากเขตชายแดนมาอาศัยอยู่ตรงคอกวัวใหญ่ ๆ ตอนนั้นอยู่ 1-2 เดือน ถึงย้ายมาอยู่ป่าละอู

ความทรงจำก่อนย้ายมาเมืองไทย คือก่อนอายุ 5 ปี ก่อนหน้านั้นอยู่ตามป่า ทำไร่ในป่า ปลุกผัก ปลุกหมาก เล่บ้ตรมาตลอดที่เขตชายแดน เพราะเค้าส่งมาตลอดที่นี่ ก่อน 5 ขวบมาเมืองไทย รอบหนึ่งแล้ว หลังจากนั้นย้ายกลับไปอยู่พม่าจนถึงห้าขวบ เพราะมีสงคราม เดินทางมาไทยตอนแม่ คลอด ตลอดที่เมืองไทย หลังจากนั้นกลับ ไปพม่า กลับมาอีกทีรอบสองห้าขวบ ย้ายมาด้วยกัน 10 กว่าครอบครัว อยู่ประมาณเดือนกว่า ๆ มีพวกทหารดูแล ทหารหาพวกอาหารมาฆ่า ปลากระป๋อง มาให้ ข้าวสารมาให้ ขนมาให้เด็ก ๆ

ก่อนห้าขวบในพม่า ลำบากมาก ตอน 3 ขวบ มีน้องชายคนนึงเสียชีวิต มีน้องหัวปีทำยปี ช่วงนั้นแม่กำลังจะคลอดน้องสาวคนที่ 2 ตอนนั้นเข้าศึกกำลังบุก ต้องอยู่ตามกอไผ่ทึบ ๆ เพื่อไม่ให้ ทหารพม่าได้ยินเสียง จุดไฟฟ้าไม่ได้เลย เพราะทหารพม่าจะเห็นควันไฟ ต้องรอดีสามดีสี่ เพราะมัน หมอก ถ้าตื่นไม่ทันช่วงเวลานั้นจะไม่ได้กินข้าวเลย ต้องหาผลไม้มันที่กินได้ตามป่า อยู่ในป่าแตกกัน กระจาย ตอนนั้นมีแค่ 2 ครอบครัว พ่อกับน้ำต่างคนต่างแยกย้าย ต่างคนต่างหนี พ่อแม่เล่าว่าบางคน ก็โดนจับ บางคนก็ถูกปืนใหญ่ลง เสียชีวิตบ้าง พ่อเล่บ้ตรเป็นทหารกะเหรี่ยง จึงสามารถลงมาหาคค. ได้บ้าง พ่อกับแม่จะอยู่ด้วยกันนาน ๆ ที พ่อจะกลับมาบ้านไม่ถึงเดือน ปีหนึ่งจะเห็นหน้าพ่อ ประมาณ 2-3 ครั้งเอง อยู่ครั้งนึงประมาณอาทิตย์เดียว ส่วนใหญ่อยู่กับน้ำจะอยู่ดูแลแม่มากกว่า ฉะนั้นชีวิตจะต้องอยู่ในป่า ฝนตก ยุงเยอะ ต้องหาใบกล้วยเป็นหลังคา ถ้ามีผ้าก็ตีหน้อย ลำบากมาก มีช่วงหนึ่งที่ไม่มีข้าวกิน อยู่ในลำธาร ต้องคอยหลบ มีหลายครอบครัว มีเด็กตัวเล็กเวลาหิวนมร้องไห้ เราต้องหาหลบอยู่ในซอกเขา หลบข้างแม่น้ำจะมีลำคลอง แอบตามลำคลอง มีแต่ไม้ไผ่ จะทำเป็น ที่พักดี ๆ ไม่ได้ เพราะเราต้องย้ายบ่อย ๆ ไม่มีข้าวกิน บางคนอด ข้างนิดเดียว แต่ว่าต้องต้มให้แหลก ผสมกับมัน ตามแม่น้ำที่กินได้ เพื่อให้ข้าวเยอะ ๆ กินไปวัน ๆ กินเพื่ออยู่ ช่วงนั้นปลุกผัก ปลุกอะไรไม่ได้เลย ต้องย้ายไปเรื่อย ๆ อาจจะช่วงหนึ่งที่มีการรบนิ่ง พ่อก็จะกลับมาปลุกผักทำไร่ สักพักนึงไปนานก็ต้องขึ้นมาใกล้ ๆ ชายแดน มาอยู่รวมกัน เป็นเขตที่ทหารกะเหรี่ยงจะอยู่เป็นส่วน รวมตัวกัน ติดต่อกับฝั่งไทยใกล้ชายแดน เราเดินลงภูเขามาขึ้นลงก็ถึงฝั่งไทย ต้องหนีมาตอนกลางคืน เพราะถ้าใครเห็นก็ฝั่งไทยก็จับได้เหมือนกัน ฝั่งเราก็ต้องติดต่อกับคนที่รู้จัก หากคนที่รองรับเรา และมาอยู่จุดที่ตรงคอกวัว อยู่เดือนกว่า ๆ ทหารก็จะพาขึ้นรถมาที่ป่าละอู ตอนแรกอยู่แถว ๆ ป่าช้า ค่ายทหาร 712 ตรงข้ามรร. ไทย-ปกากะญอ อยู่่นประมาณ 3-4 ปีจึงได้เข้าเรียน เพราะพูดฟังภาษา ไทยไม่ได้เลย ต้องเข้าเรียนก็ทำบัตรรหัสศูนย์

ตอนย้ายมาพอยังไม่มา มาแต่แม่คนเดียว มีแม่ เล็บัตร น้องสาว 2 คน ส่วนน้ำกลับ ไปฝั่งพม่าเหมือนเดิม ไม่ได้ลงมากับเราด้วย เพราะช่วงเสร็จจากสงคราม เขาก็หาที่ปลูกผัก ทำไร่ ไม่ได้มากับเราด้วย คนที่ลงมา ไม่ได้ผู้ชายเลย เพราะผช. ต้องไปเป็นทหาร มีแต่เด็ก ๆ ลีบกว่าครอบครัว อยู่รวมกันนอนรวมกันอยู่ในคอกวัว เวลามีคนให้อาหารก็จะให้ เป็นครอบครัวเป็นจุด ๆ ไป อยู่คอกวัวเดือนกว่า ๆ แล้วย้ายมาหมู่ 3 ป่าละอู ฉะนั้นเดือนกว่าอยู่ใน ความดูแลของทหารไทย พอมาอยู่หมู่ 3 อยู่กับคนที่รู้จักลุงเล็ก ยายน้องที่เสียไปแล้ว ตอนนั้นแม่ก็ รับจ้างบริษัทโคว เล็บัตรก็เลี้ยงน้องสาว 2 คน เล็บัตร 5-6 ขวบ แม่ตื่นตีสี่ ทำอาหารเตรียมไว้ตีห้าก็ออกไปทำงานแล้ว

2. ข้อมูลเกี่ยวกับวิถีชีวิตครอบครัว แบ่งเป็น โครงการสร้างและหน้าที่ของครอบครัว

หลังอยู่ม. 3 เป็นเวลา 1 ปี ทำงานบริษัทโคว พ่อก็มาหา พ่อก็ไปทำใบขออนุญาต ออกนอกพื้นที่เพื่อไปทำงาน แต่ทำงานได้แค่หกเดือน แต่แม่ทำตลอด พ่อออกจากความเป็นทหาร แต่หัวหน้ารุ่นพี่ก็ยังชวนไป แต่พ่อไม่กลับไปเป็นทหารแล้ว ปล่อยมือไปแล้ว ครอบครัวก็ได้เป็นครอบครัวมากขึ้น รู้สึกว่าอบอุ่น ไม่ต้องหนีเอาชีวิตรอดเหมือนเมื่อก่อน เข้ามาคิดว่าเราจะเอาชีวิตรอดยังไง จะเกิดอะไรขึ้นกับเราบ้าง ถ้าอยู่ฝั่งพม่าไม่มีเวลาเล่นเหมือนปัจจุบัน หลังจากนั้นพ่อกลับมา อยู่กับแม่ เล็บัตรก็อยากจะเรียนฝึกภาษาไทยไปเรื่อย ๆ ถ้าพูดว่ากินข้าว เราพูดตามเขาอยู่ได้ประมาณ 2-3 ปีค่อยได้ไปเรียน ดีใจมาก ตอนนั้นก่อนเข้าเรียนตื่นตื่นมาก วันอาทิตย์แม่ก็ซื้อชุดกะเหรี่ยง รองเท้า ถุงเท้า ดีใจอยากเห็น โรงเรียน ตอนนั้นประมาณ 11 ขวบ เข้าไปเรียนแรก ๆ จนกระทั่งคนที่ ทำบัตรให้เรา เล้าบอกว่ายูเอะเกินไปเข้าเรียน เลยตัดอายุลงมา 2-3 ปีจากในบัตร ช่วงไปเรียน วันแรกเรียนอนุบาล 1 นั่งเขียนสนุกสนาน วันแรก อาหารมือแรกดีใจมาก ระวังเด็กดีใจมาก ปรากฏ ว่ากินไม่ได้ เพราะตัวใหญ่กว่าคนอื่น ครูเลยให้ไปอยู่ป. 1 ครูให้ขึ้นมาป. 2 เพราะตัวใหญ่คนอื่น แต่พอไปอยู่ป. 2 ยังเขียนไทยไม่ได้ ครูเลยให้มาอยู่ป. 1 ต่อเพื่อฝึกเขียนก่อน ครูคนแรกครูจันทิมา เป็นกะเหรี่ยงด้วยกัน เล้าสอนเรา แต่ละจุดที่เราคือย โอกาส หลังจากนั้นก็เรียนมาจนจบป. 6 ต่อที่ ไร่เรียนอนัน หลังจากอนันเรียนป่าเต็งวิท ได้ 1 ปี ม. 4 เรียนได้ 1 ปี ย้ายไปเรียนของเอกชนร. วันทามารี รร. ต่างกัน ต้องปรับตัว เกรดไม่ดี พ่อแม่ที่ป่าละอูก็ไม่ค่อยสบาย ต้องไปทำงานแต่เช้า ไม่มีคนช่วย ก็เลยย้ายกลับมาต่อที่ป่าเต็งวิทฯ พ่อจบม. 6 ได้ 1 ปี หลังจากจบมีครอบครัว

มาพบรักได้ยังไง เจอกันจากคุยกันในไลน์ คุยกันประมาณ 2-3 เดือน นัดเจอกันที่ห้าง ที่กทม. เฟสบุ๊ก ช่วงนั้นเค้าก็ทำงานกับเด็ก ๆ ก็เลยทักคุยกับเขา พูดคุยกันเรื่องประสบการณ์ชีวิต เล้าทำงานดูแลก่อนวัยเรียน คุยไปคุยมานัดเจอกันที่ห้างตรงพระราม 3 เป็นครั้งแรกที่เข้ากทม. คนเดียว หลังจากนั้นคุยเรื่องแต่งงาน จบ. ม. 6 แล้วปีครึ่ง นัดเจอครั้งนึง ตอนนั้นเค้าออกจากงาน ศูนย์เด็กเล็ก ไปทำงานร้านอาหารต่อ เห็นการทำงานของเขาสั่งเสียงอันตราย อธิษฐานก่อน ไปเจอ รู้สึกว่า ผญ.

ไม่ควรทำงานแบบนี้ครอบครัวเล่บัตร์พ่อเป็นใหญ่ เล่บัตร์ผช. ก็เป็นผู้นำครอบครัว มีอะไรก็แบ่งปันให้แม่เป็นคนช่วยคิด หน้าที่เลี้ยงลูกส่วนใหญ่เป็นของแม่ พ่อจะทำงานข้างนอก มากกว่า แม่ดูแลลูก ๆ คบกันได้ประมาณ 7 เดือนแต่งงาน ไปคุยกับแม่ ทำเรื่องแต่งงาน

หลังจากแต่งงาน การเลี้ยงลูก ๆ แตกต่างกับคค. พ่อแม่ ๆ จะเลี้ยงดูเราด้วยการ ควบคุม ออกคำสั่ง แต่พอมาถึงครอบครัวเล่บัตร์ คิดว่ามันมีรายละเอียดมากขึ้น จากที่เคยไม่มีแล้ว การเลี้ยงของพ่อแม่ เหตุผลที่เค้าดีเรา เพราะเค้ารักเรา พอเราเติบโตขึ้นเรารู้ว่าเขาดีเรา เพราะเค้า เป็นห่วงเรา เหตุผลที่ครอบครัวการเลี้ยงดูแตกต่างกัน เพราะ 1 การรู้จักพระเจ้า 2 เราเจอเหตุการณ์ หลายเหตุการณ์ เอาสองอย่างมาผสมกัน ได้เห็นตัวอย่างจากพี่ ๆ เห็นการเลี้ยงดูจากพี่ ๆ เราเจอด้วยตัวเอง การดี การใช้อำนาจ มันไม่ใช่วิธีที่ดีที่สุด รู้สึกว่าถ้าเราดีลูกมากเกินไป ทำให้ลูกเครียด เราโดยเรารู้ว่า มันเจ็บ มันเครียด เราต้องคิดว่าเราทำผิดอะไร เราโดน เรารู้ เราทำผิด เราไม่รู้ แต่เวลาเราโดนตี เรามีข้อสงสัยว่าเราทำผิดอะไร มันทำให้เครียด บางทีถ้าลูกโตมา วันหนึ่งถ้าลูกโตมา ถ้าเค้ามีความคิดที่ดีก็ดี แต่ถ้าเค้ามีความคิดที่ไม่ดี เค้าอาจจะเถลไถลไป โน่นมานี่ ยิ่งปัจจุบันมีทั้งสื่อ อิเล็กทรอนิกส์ มีหลายเหตุการณ์ที่ชักจูงเราไป ฉะนั้นถ้าเรากลับมาใช้เป็นคำพูดหรือความรักที่ใส่ให้กับลูกมากกว่าที่จะใช้กำลังกับลูก ฉะนั้นไม่ควรที่เราจะใช้กำลังเหมือนผู้ปกครองสมัยก่อนที่เค้าดูแลกัน

เวลาที่มีความขัดแย้งกัน วิธีการแก้ปัญหาคืออะไร ส่วนใหญ่หลังจากมีลูกเราต้องหลีกเลี่ยงเมื่อมีความคิดเห็นไม่ตรงกัน เราจะไม่ให้ลูกอยู่ด้วยแล้ว เพราะหนึ่ง เราต้องเคลียร์กันต้องพูดคุยกัน เราควรพูดกับเค้าว่าอันนี้ไม่ดีนะ มาพูดต่อหน้าลูก เราควรพูดสื่อสารกัน เคลียร์กันให้เข้าใจ หลังจากเข้าใจค่อยมาพูดคุยกันทีหลังอีกที มีช่วงหนึ่งที่ยังไม่ได้แต่งงานได้มารู้กับเพื่อน ๆ แนะนำให้มาทำงานที่มูลนิธิ เหมือนว่าความฝันเป็นจริง คือ เราได้กล้าแสดงความคิดเห็นกล้าแสดงมากขึ้น ต่อจากเมื่อกี้คือการเลี้ยงลูก มีปัญหาอะไรก็จะพูดคุยกันก่อน เล่บัตร์มีความเชื่อ ยึดถือพระเจ้า อยู่แล้ว ก่อนหน้านี้ก็นับถือพระเจ้าอยู่แล้ว แต่เราไม่รู้พระเจ้ามีรายละเอียดที่ลึกกว่านั้น แต่พอได้ มาศึกษาได้รู้ ได้ศึกษาได้คุยกับพี่น้า อาจารย์ มันทำให้เราเห็นความสว่างมากขึ้นอีก สามารถทำให้หนทางมาปรับใช้กับชีวิตตัวเองและครอบครัวตัวเองได้ด้วย ทำให้เราเปลี่ยนความคิดที่ว่าจะไม่เอาการเลี้ยงแบบการใช้กำลัง ดีเขาหรือให้บทรเรียนเค้า ไม่ใช่ที่เราไม่ให้บทรเรียนเค้าเลย แต่เราจะให้บทรเรียนที่ ถ้าเค้าทำผิดจริงๆ เรายังจะลงโทษ เช่น การให้ลูกนั่งลงหรือการแย่งของเราจะไม่ให้แย่งของ เพราะถ้า ลูกแย่งของครั้งแรก ครั้งที่สองก็ต้องแย่งต้องได้ ก็จะไม่ให้จนกว่าเขาจะเงยบแล้วก็ค่อยพูดคุย กับลูก เขาหยุดร้องพูดคุยกับเขา อย่างน้อยเค้าจะฟังอะไรได้ไม่เยอะ แต่อย่างน้อยเค้าก็รู้ว่าเค้าไม่ควร ทำแบบนี้

หลักสำคัญยึดในการดำเนินชีวิตคค. สำคัญที่สุดในครอบครัว เป็นความรักของพระเจ้า ความรักของครอบครัว อย่างหนึ่งจะตามมาทีหลัง มันไม่ใช่ที่ไม่มีเลย บางทีเงินก็ต้องใช้บ้าง อะไรบ้าง

แต่หลัก ๆ ที่สำคัญคือความรักที่เรามีและเรามีให้กัน เราก็ไปมีให้กับครอบครัวว่า พระเจ้า รักเรายังไง เราก็แบ่งปันให้กับครอบครัวให้รู้ว่าเราดูแล บางครั้งที่เราให้ทำโน่นทำนี่ ไม่ใช่เราไม่ เป็นห่วง เราก็เป็นห่วง เราต้องให้ความรัก บวกกับสิ่งที่เค้าจะต้องเรียนรู้เล็ก ๆ น้อย ๆ ในจุดอ่อน ของความรัก

3. ความสัมพันธ์ระหว่างครอบครัวกับชุมชน

ครอบครัวผมจะให้ความสำคัญต่อการมีส่วนร่วมในชุมชน ตั้งแต่ผมเติบโตมา ผมเห็น พ่อกับแม่ไปร่วมงานที่โบสถ์เป็นประจำเลย บางครั้งพ่อกับแม่ต้องหยุดงาน เพื่อ ไปช่วยพัฒนาหมู่บ้านขนาดตอนนี้พ่อกับแม่ก็ไปช่วยหุงข้าวให้ที่โรงเรียนเดือนละครั้ง พ่อบอกว่าลูกหลานเราเรียนอยู่ที่โรงเรียน เราก็ต้องตอบแทนไปช่วยงานที่โรงเรียนบ้าง พ่อผมเวลาใครเรียกให้ช่วยเหลืออะไร พ่อไม่เคยปฏิเสธ ผมและทั้งบ้านก็ติดนิสัยแบบนี้มาด้วย เวลาที่มีเจ้าหน้าที่ของรัฐมาขอความช่วยเหลือ ขอแรง บางครั้งเราก็ไปกันทั้งบ้านเลย บางครั้งเราก็อาสาสมัครไปทำงานเอง

ตัวผมเอง ผมอยากจะกลับไปเที่ยวแดนที่ผมเกิดมา เพราะผมจำภาพเด็ก ๆ ที่ลำบาก มากได้ ไม่เคยลืม ผมอยากกลับไปสอนหนังสือเขา เอาของเสื้อผ้าไปบริจาคให้กับเราบ้าง บางครั้ง เสื้อผ้าเราที่เก่า ๆ นะ แต่สำหรับพวกเด็ก ๆ เหล่านั้นเขาเห็นว่าเป็นสิ่งที่มีค่ามากเลย เพราะเขาไม่มี เหมือนกับเรามี ผมมาสอนหนังสือเด็ก ๆ ที่ศูนย์ ผมก็มาสอนด้วยใจ เพราะผมอยากเห็นเด็ก ๆ ได้มี อนาคตที่ดี อยากให้ความฝันของเขาสำเร็จด้วยครับ

ครอบครัวที่ 5

ลุงทวิ รวงทอง

ไปหาครั้งแรก 29 สค. 63 (เจอกันครั้งแรก ที่แม่น้ำทางไปหมู่บ้านปกากะญอ)

ห้วยสัตว์ใหญ่ ทำการนัดวันสัมภาษณ์ 1 กย. 63 นัดสัมภาษณ์ 10:00 น.

วันสัมภาษณ์ 1 กันยายน 2020

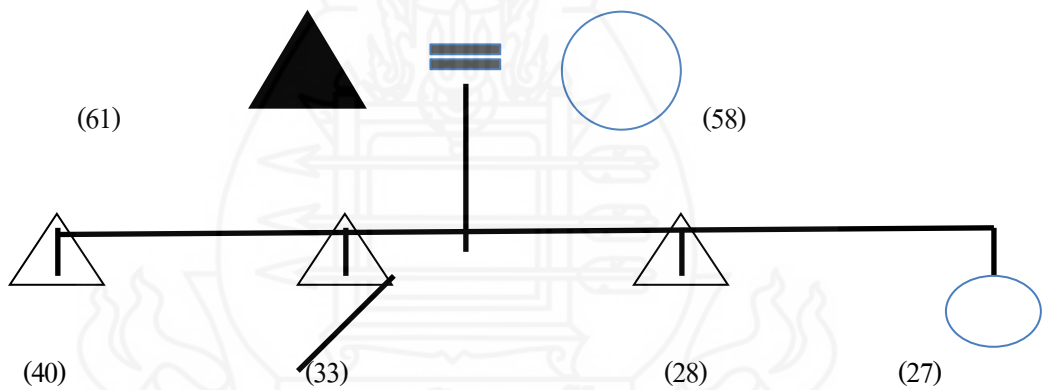
เวลา 10:00

9:45 ไปที่บ้าน ใช้เวลา 20 นาทีพาชมเดินดูไร่สวนบริเวณรอบ ๆ มีการแบ่งที่ดินออกเป็น 3 ฝั่งให้กับลูก ๆ
ปลูกทุเรียน ฝรั่ง ไม้ไผ่ให้ลูกเพื่อลูกได้เก็บกินในวันข้างหน้า

ใช้เวลา 2 ครั้ง

ครั้งแรก 32:49 นาที

ครั้งที่ 2 ใช้เวลา 20:38 นาที

แผนผังครอบครัวที่ 5

ลำดับที่	ชื่อสกุล	ฐานะ	อายุ	อาชีพ
1	นายทวิ รวงทอง	บิดา	61	พ่อบ้าน
2	นางสมทรง เจริญสุข	มารดา	58	เปิดร้านขายของชำ
3	นายดีทอง รวงทอง	บุตรชายคนที่ 1	40	ครูใน โบสถ์คริสต์
4	นายดีเงิน รวงทอง (เสียชีวิต)	บุตรชายคนที่ 2	-	-
5	นายปีหก รวงทอง	บุตรชายคนที่ 3	28	พ่อบ้าน
6	นางปีสาว รวงทอง	บุตรสาวคนที่ 4	27	ครู

10:00 หลังจากดูไร่เสร็จกลับมาที่บ้าน นั่งสัมภาษณ์แบบสบาย ๆ เป็นธรรมชาติ

เริ่มจากอธิบายถึงความเป็นมาของการทำวิจัยและข้อตกลงจริยธรรมวิจัย พร้อมให้ความร่วมมือลงลายเซ็นต์

ทวิ รวงทองอายุ 61 เกิดพศ.03, ภรรยาสมทรง เจริญสุข อายุ 58 มีลูก 4 คน ตอนนี้เหลือ 3 คน

1. ดิทอง อายุย่าง 40 ปี เป็นศบ.
2. ลูกชายเสียชีวิตเมื่อปีที่แล้ว 33 ปี
3. ลูกชาย ชื่อ บิหก 28 ปี
4. หญิง 27 ปี อยู่แม่เขมย เป็นครู ส่วนสามีลูกชายของลุงไปเลี้ยงลูก (วิธีการเลี้ยงลูก)

สอนลูกต้องมีความรับผิดชอบ แฟนเขาสอนนักเรียน ลูกจะไม่ให้ใครเลี้ยง

1. ข้อมูลทั่วไปเกี่ยวกับครอบครัว

ย้ายมาในประเทศไทย สมัยก่อนอยู่ที่ชายแดน ไทย-พม่า ฝั่งตะวันตกของไทย เทือกเขาตะนาวศรี เคียงกับราชบุรี ยอดแม่น้ำเพชรบุรี ทางพม่าอยู่ในจังหวัดมะลิ ฝั่งไทยราชบุรีกับเพชรบุรี มะลิกว้างกินรัศมีเยอะ จากกาญจนบุรีไปถึงเกาะสองเลย ลุงเกิดที่เทือกเขาตะนาวศรีในป่า ย้ายมาไทย 2509 ยังเล็กอยู่ประมาณ 8-9 ปี อยู่ในประเทศไทยอยู่แล้ว แต่อยู่ในป่า พ่อแม่ทำไร่หมุนเวียน สมัยก่อนอุทยานไม่มี

สมัยเด็กอาศัยอยู่ในบ้านบ่อ สมัยนี้เป็นอำเภอสวนผึ้ง ตอนนั้นยังไม่มีคนไทยเลยมีแต่กะเหรี่ยงโพรง พุดโพรงได้ มีกะเหรี่ยงโพรงกับกะเหรี่ยงปกากะญอ 2 อย่าง มาอยู่กับคนที่พ่อแม่รู้จักมาฝาก ตอนแรกก็เลี้ยงควาย อยู่ที่นั่นตั้งแต่ 2511 ใกล้เลี้ยงกับเวลาที่ยานอพลโลขึ้นบนดวงจันทร์ เข้ามาอยู่ในสวนผึ้ง เมื่อก่อนเป็นบ้านบ่อ ทำไมถึงเรียกบ้านบ่อ เพราะในสมัยก่อนมีแต่บ่อน้ำ ที่นั่นเลย บ่อน้ำที่ขุดกิน ขุดใช้ อำเภอสวนผึ้ง เพราะสมัยก่อนมีต้นผึ้งเยอะ สมัยก่อนจะมีการผูกข้อ มือด้วยด้ายสีแดง ใช้น้ำผึ้งกับข้าวเหนียวจิ้มกินกัน เป็นขนบธรรมเนียมของกะเหรี่ยงโพรง 2510 เริ่มเข้าเรียนที่บ้านบ่อกิตติราษฎร์ ราชบุรีสวนผึ้ง 2510 โครงการของพระเจ้าแผ่นดินเข้ามามี เจริญชาวเขารุ่น 1 ด้านหน้าเขียนชื่อภูมิพลอดุลยเดช เป็นเหรียญเล็ก ๆ เหรียญเงิน เอาไว้แขวนข้าง หลังเขียนว่า เหรียญที่ระลึกสำหรับชาวเขา จ. ราชบุรี ตรงกลางจะมีหมายเลข เหมือนกับบัตรประชาชน. จะมีแฟ้มเก็บเอาไว้ เหรียญอันนี้ต่อมาแขวนและถ่ายรูป เวลาไปไหนมาไหนเจอเหรียญก็รู้กันว่าเป็น ชาวไทยภูเขา ตอนหลังเหรียญนี้อนุโลมให้ทำบัตรประชาชน. ปัจจุบันก็เพิ่มชื่อในสำเนาบัตรประชาชน. ตอนนั้น ลุงก็บัตรประชาชน. แล้วตอนนั้นมีทีวีอยู่ในกุฏิวัด บ่ายโมงกว่า ๆ ก็ไปดูอเมริกาขึ้นบนดวงจันทร์ ตอนนั้นอยู่ ป. 1 หน่วยกรป. กลางเข้ามาสร้างโรงเรียนจากบ้านบ่อกลายเป็นรร. ประชาบาล พอ 2518 ออกเรียน อายุเริ่มเยอะไปทำมาหากินลงภาคใต้ไปคนเดียว ไประนองทำเหมืองดีบุก ที่นั่นเป็น พม่าส่วนใหญ่ ปกากะญอ

ในเชียงใหม่ภาคเหนือก็ไม่มีกะเหรี่ยงปกากะญอ ไม่มีใครรู้จัก ปกากะญอสมัยครองเมืองละว่า
 คูประกอบด้วยสมัยเจงกิสข่าน ประกอบด้วยโมโกเลมาถึงเมจูสมัย โบราณ ตั้งแต่เมืองจีนแผ่นดินใหญ่
 ประวัติของปกากะญอจะอยู่ในเกอเกอะสิริในปัจจุบัน เรียกว่า ชิเซเมยัว หมายถึง น้ำไหลทรายไหล
 ไปด้วย น้ำใสสะอาดนั่นคือที่อยู่ของกะเหรี่ยงสมัยโบราณมาจาก มองโกเลียที่ร่รอนพเนจร ต่างกับ
 พวกกะเหรี่ยง ป่าเต็งที่อยู่ตามชายแดนที่ต้องหนีสู้รบพม่า เป็นคน ละพวกกัน พวกลุงทวี่
 อยู่ในป่าทำอะไรทำนาไป สมัยก่อนเหมือนกับคนหูหนวกตาบอด โลกจะเป็นยังไง ไม่รู้ อยู่แต่ละวัน
 ทำมาหากินไป หากินกับธรรมชาติ ผู้เฒ่าอยู่ในป่า กับข้าวอยู่ป่า ปลาอยู่ในป่า เนื้อสัตว์อยู่ในป่า
 สมัยก่อนเป็นแบบนี้ สมัยพม่ากับไทยสู้รบกันหนีข้ามไปข้ามมา แต่กะเหรี่ยงอยู่มา นานมากแล้ว (ป่าเต็ง)
 ตอนนั้นมีต้นไม้ใหญ่ล้มลงมา ลุงทวี่บอกว่ากะเหรี่ยงป่าเต็งอยู่มานานยัง จึงไปคูที่ต้นไม้ใหญ่ที่ล้มลงมา
 ข้างในต้นไม้มิโพรง 4 โพรง คนกะเหรี่ยงไปขุดเอาน้ำวางอยู่ใกล้กับ ไล่เลย ลุงไปคูจึงรู้ว่า
 ปกากะญออยู่ตรงนี้เป็นร้อย ๆ ปีแล้ว อยากรู้ว่าคนปกากะญออยู่ตรงนี้ มานานไหม สมัยก่อน
 คนปกากะญอจะขุดขางไปทำจี๊ได้ แสดงว่าต้นขางต้นนั้นถูกเจาะเมื่อต้น ยังไม่ใหญ่ จึงรู้ว่าปกากะญอ
 อยู่ตรงป่าเต็งมานานแล้ว สัญลักษณ์ของเขาแสดงว่าปกากะญออยู่ มาก่อนที่ในหลวงจะเข้ามา

อธิบายต่อ...กลับมาที่ตอนนั้นอายุ 17 ทำเหมือนคนหูหนวกไปเรื่อย ๆ โดดเดี่ยว
 ไปเรื่อย มีแค่หลักฐานเหรียญชวเขาและมีใบประกาศนียบัตรจบป. 7 ที่บ้านบ่อ ทำหม้อ 3 ปีกลับ
 มาอยู่ในบ้านบ่อในป่า รับจ้างไปเรื่อย ๆ วันละ 18 บาท บ้านบ่อสมัยก่อนอยู่หมู่บ้านปกากะญอ
 มีล้อมรั้วคนละหลัง สมัยนั้นทำไร่ปลูกผัก ทำนา ข้าวมีโรงสี มีโรงสีเล็ก ๆ คนไทยไม่มี มีคนแจ็กอยู่ 2-3
 หลังเท่านั้นเองที่บ้านบ่อ อยู่ที่บ้านบ่อจนอายุ 20 กว่าก็จากบ้านบ่อกลับเข้าไปที่ป่าที่พ่อแม่อยู่ อีกครั้ง
 ปัจจุบันนี้ในป่าไม่มีใครอยู่แล้ว เพราะอุทยานให้ย้ายออกมา เพราะคนที่อยู่สมัยก่อนย้ายออก มาหมดแล้ว
 พ่อย้ายลงมาทางราชการก็ให้ที่อยู่ชาวบ้านขอมลงมา สมัยนั้นคนอยู่ในป่าแต่งกายโทก หัว จุกกะเบน
 ไม่มีรถยนต์ ลงไปราชบุรีตัวเมืองก็ไม่มีรถ เดินกันเป็นแถวเลย ที่บ้านบ่อมีนักเรียน ประมาณ 50 กว่าคน
 เข้าป่า 1-2 ปีก็มีค. เจอกับแม่บ้าน เจอกันที่ในป่า เจอกับแม่บ้านอายุ 25-26 เจอกันติดต่อกันเอง
 คนสมัยก่อนจะซื้อตรงกับตัวเอง จะเที่ยงคุยกับสาว ๆ ไปที่บ้านเขาเลย ไม่แอบ พ่อแม่อยู่ที่ไปคุยได้
 ไม่โกหก แต่เปิดเผย คุยกันไม่นาน เพราะคนเราเมื่อตัดจิตใจแล้ว ก็เลศหมดแล้ว วันหนึ่งเราต้องมีค.
 พิธีแต่งงานสมัยนั้นเป็นศาสนาคริสต์ตั้งแต่เกิด พ่อแม่เป็นก่อนรับบัพติศมา ตอนเรียนหนังสือในไทย
 กับคจ. ที่มาจากทางเหนือ เป็นฝรั่ง ตอนนั้นบ้านบ่อยังไม่มีศาสนาเป็น รุ่นแรกมี 10 กว่าคน
 ตอนนั้นชื่อเป็น สมาชิกคริสตจักรพอไปแต่งงานกับคนไม่เชื่อจึงถูกตัดชื่อออก จากคจ.
 เป็นกฏเกณฑ์ของคจ. อ. เจริญ อีกหลายปีกว่าจะจนทะเบียนให้ถูกต้องตามศาสนาครบรอบ 9 ปี
 ลุงเป็นคริสเตียนอยู่แล้ว แม่บ้านไม่ได้เชื่อ 9 ปีจึงทำให้ถูกต้อง มีพิธีแต่งงานที่หลังจากอยู่ด้วยกัน 30 กว่าปี
 แม่บ้านตอนพ่อแม่ตายเขาเลิกนับถือการนับถือไหว้ผี ส่งดวงวิญญาณนี้ไปกับผี ไม่เอาแล้ว

จึงรับบัพติศมาจึงจดทะเบียนได้ ลูก ๆ ทั้งหมดเกิดในป่า คือหลังจากเจอกับแม่บ้านอยู่ในป่า 9-10 ปี มีลูก ตอนนั้นชายแดนไม่สงบ จึงย้ายไปอยู่โป่งลึกอยู่เดือนสองเดือน ไม่มีงานทำ จึงย้ายมาที่ป่าเต็ง ตอนนั้นมีผญ. จากุ้ย เป็นผู้ใหญ่บ้าน ลูก ๆ มาโตที่ป่าเต็ง ตอนนั้นลูกคนโตอายุ 14 กว่า ย้ายมาจากจากุ้ย ตอนนั้นปี 1997 อยู่ป่าเต็งจนถึงปัจจุบัน

2. ข้อมูลเกี่ยวกับวิถีชีวิตครอบครัว

ผู้สัมภาษณ์ถาม: สมัยก่อนการมีครอบครัวรักเดียวใจเดียว ชื่อสัตย์ต่อครอบครัว แต่พอ มาสมัยนี้มีการอยู่กันโดยไม่แต่งงาน ท้องก่อนแต่ง เปลี่ยนผัวเปลี่ยนเมีย เลิกกัน มีไปคนมีเมีย ลุขอม รับผิดชอบ

คำตอบ: รับผิดชอบ เพราะโลกเจริญขึ้น ผู้หญิงผู้ชาย ลูก ๆ เห็นสิ่งแปลกตาเยอะ หลอกตา เยอะ ขึ้นอยู่กับความเจริญของโลก ไม่เหมือนสมัยก่อนเหมือนหูกวนตาบอด สมัยนี้เป็นกฎเกณฑ์ ของวันเวลา สำหรับลูกคิดว่าคนที่มีความดีแล้ว คือตัดกิเลสแล้ว ถ้าตัดไม่ได้ก็เป็นปัญหาของคน คนที่มี เมียน้อย คือกิเลสตัดไม่ขาด แต่ลูกไม่ทำแบบนั้น ยิ่งเราเป็นศาสนาคริสต์ ทำแบบนั้นไม่ได้

ผู้สัมภาษณ์: แสดงว่าลูกมีศาสนาคริสต์เป็นที่ยึดเหนี่ยวจิตใจ เป็นหลักในการดำเนิน ชีวิต

คำตอบ: ใช่ มีพระเจ้าในจิตใจ ในศาสนาคริสต์ การทำแบบนั้นไม่ดีเลย เมื่อเรามีคค. เราตัดกิเลสได้แล้ว เราสัญญาว่าเราจะดูแลกันจนจากกันไป เมื่อจากกันไปแล้วก็ครบเวลาแล้ว

ลูกสอนลูก ๆ แบบนี้ด้วย ไปมีใครคนอื่นไม่ได้เลย เหมือนเราทำศาสนาเล่น ๆ กินเหล้า หรือหมากเป็นของธรรมดา ไม่ได้เมา แต่เหล้าที่ขมขื่นเป็นสิ่งที่ไม่ดี ยิ่งเป็นผู้นำยิ่งไปใหญ่เลย เป็นตัวอย่างกับเขาไม่ได้ ลูกมีความรู้เรื่องศาสนาพุทธ ลูกก็รู้เพราะเรียนมา มีคนถามเรื่องศาสนาพุทธ ลูกก็รู้ตอบได้ แต่เวลามีคนถามว่าทำไมไม่รู้ศาสนาพุทธ ลูกไม่อายที่จะตอบว่าไม่ใช่ แต่เราต้องค้นหา

สภาพบ้านเรือน เมื่อก่อนบ้านเรือนอยู่ในป่าสัตว์ป่าเยอะเราต้องปลูกบ้านสูงๆ เพราะว่า มีเสือมาลากินหมู ไก่ ใต้ถุนบ้านเลย กลางคืน คนสมัยก่อนกลัวไม่มี เขาจะเอา ไม้ไผ่พาดยาวเลย ต้อง ถ้ายที่นั่น ลงไปข้างล่างไม่ได้ กลัว สมัยนี้ไม่มีเสือ ไม่มีป่าแล้ว แต่ก็ยกพื้นสูง เพราะเคยชินสมัยก่อน บ้านสูงอากาศ ถ่ายเทสบาย หลับสบาย แต่สมัยนี้เป็นบ้านปูนแล้ว เพราะป่าไม้ไม่มีแล้ว ถ้าเลือกได้ เลือกแบบเดิมดีกว่า เพราะบ้านสมัยเดิมสภาพแวดล้อมที่ดีกว่า เจ็บไข้ได้ป่วยก็อยู่สบายกว่าบ้านปูน อากาศถ่ายเท

การดำรงชีวิตที่โยกย้ายไปมา เมื่อก่อนเราทำไร่ปีนึ่ง มีปลา อาหารสมบูรณ์ มีทุกอย่าง มีเก็บของ เก็บผักที่เรารปลูกไกลขึ้นไปแล้ว มองดูที่ถัดไปสมบูรณ์ก็ไปถางอีกครั้งวันก็ย้ายขุดข้าวไป อีกที่นึ่ง เราไปหาที่ใหม่ที่สมบูรณ์กว่า มีปลา มีเนื้อสัตว์ มีผัก ไม่ต้องทำอะไรเลย พออีกปีเราไปอีก จุดนี้ 3-4 ปี เราก็ย้ายกลับมาจุดเดิม เพราะต้นไม้ที่ตัดไปโตแล้ว สมบูรณ์แล้ว เราก็ทำไร่ได้ ไม่ต้องถอนหญ้ามากมาย

ต้นไม้ก็ขึ้นเหมือนเดิม คนบอกว่ากะเหรียงอยู่ในป่าทำลายป่า ก็จริงส่วน หนึ่ง ต้นไม้บางครั้งอายุเป็นร้อย ๆ ปี เราก็โค่นทิ้งไป ทำไร่กิน ข้าวคราว แต่ก็ไม้สูญพันธุ์ เพราะต้นไม้ จะแตกขึ้นมาเหมือนเดิม แต่บางคนบุกรุกป่าด้วย เครื่องมือทันสมัย หมายถึงป่าไม้ขึ้นต่อไปแล้ว โลงนเลย รากขุดทิ้งหมด อันนี้คือ บุกรุกป่า แต่บุกรุกป่า ที่ปกากะญออาศัยเนี่ย มันจะไม่สูญพันธุ์จะ เหมือนเดิม บางที่ป่าจะดีกว่าเดิมอีก ป่าซากจะกลายเป็นต้นไม้ใหญ่ขึ้น

ผู้สัมภาษณ์: ชีวิตเมื่อก่อนดูเหมือนอิสระ สบาย

คำตอบ: โอ้ สะดวกสบาย อย่างที่บอกตาบอด หูหนวก ใครจะรบกวนกันก็ช่างมัน

ผู้สัมภาษณ์: แต่พอมาสมัยนี้เราย้ายไปไหนไม่ได้แล้ว บ้านย้ายไปไหนไม่ได้แล้ว ที่เจ้าของหมดแล้ว ลุงคิดยังไง

คำตอบ: ดีไปอีกแบบหนึ่ง เป็นการจ้ดระเบียบ ถ้าทางการไม่จ้ดระเบียบ มันจะยุ่งยาก

ลุงมีการปรับตัวออกเยี่ยมเหมือน ลุงปรับตัวก็จริง แต่ชีวิตที่เราเผชิญมาล้มไม่ได้ ชีวิตเราเกิดแล้วกลับไปกลับไม่ได้แล้ว ต้องไปข้างหน้าตลอด ต้องยอมรับ

พักเบรก

ครั้งที่ 2 (วิถีความคิด)

อธิบายต่อ...สิ่งที่เราทำได้ มันไม่ใช่ของเรา เราเกิดมาแต่ตัว ผ้าก็ไม่มี แล้วจะเอาอะไร อีกมากมาย กะเหรียงแค่พอกินพออยู่ได้ก็ได้แล้วละ ไม่ต้องคิดถึงอนาคต กะเหรียงไม่ต้องคิดถึงอนาคตหรอก มีคำพูดว่า ฝนตกวันหน้า เราก้เขียบหมวกวันหน้า เหมือนกับว่าสิ่งที่เราเผชิญวันหน้า เราก้ทำไปในวันหน้า ไม้ตัวเมียเลี้ยงกิน ไม้ตัวผู้ก็เลี้ยงกิน ลูกไม้ก็เลี้ยงกิน แค่นั้นละ ไม่คิดอะไรมากมายหรอก เพราะว่าของทุกอย่างเมื่อเราจากโลกนี้ไปแล้ว ของพระเจ้าทั้งนั้น เอาไปไม่ได้เลยสักอย่างเดียว เราจะเอาอะไรมากมายในชีวิตนี้ ซึ่งคนปัจจุบันไม่คิดแบบนี้หรอก (ผู้สัมภาษณ์...ตอนนี้ลุงก็มีที่ ประมาณ 6 ไร่ ปลูกผัก ผลไม้ไว้สำหรับลูก แบ่งให้กับลูก ๆ แล้วเป็นการวางแผนใหม่) เราทำงานได้ 100 บาท เงินมาจากพระเจ้า ฉะนั้นเงิน 100 นี้ เราต้องให้พระเจ้า 10 บาท ให้คนเจ็บป่วย ผู้ด้อยโอกาส คนตายหรือคนไปรพ. หรือเด็กเล็ก เด็กน้อยเราต้องให้เขา เราเก็บเงินนี้ไว้ เพื่อบริจาค วันนึงเราจากไป เราเอาอะไรไปไม่ได้

ย้อนหลังไป คนปกากะญอนี้ถิ่นฐานมาจากประเทศจีน เชื้อสายมอง โกลิเย มาช่วงที่ว่า ตอนที่คนไทยต่อต้านประเทศจีนสมัยกวางนา กวางเจา ฮวงโห มาพร้อมกันหมดละ ผมดูประวัติ ศาสตร์ คนจีนในเมืองจีนมีคนกลุ่มหนึ่งพูดเหมือนกับผมเนี่ยแหละ เป็นคนปกากะญอ อันนี้คนจีน เข้ามาน่า ให้ฟัง ปกากะญอเค้าไม่ชอบการสู้รบ ถอยถอยมาเรื่อย ๆ เหมือนคนไทย คนไทยมี 3 กลุ่ม

กลุ่มหนึ่งอยู่ในประเทศลาว อีกกลุ่มอยู่ในแหลมทอง มีไทยน้อย ไทยใหญ่คนไทย ไทยน้อย (มาจากมองโก) ลงมาจากแยงซีต่อต้านประเทศจีนแล้วถอยถอยลงมา กะเหรี่ยงก็มาด้วยกันนั้นแหละ ถ้าดูในประวัติศาสตร์

ลูกคนแรก ดิทอง รับใช้ที่คจ. บ้านอยู่หลังข้างหน้า คนที่สอง ดิเงิน (เสียชีวิตแล้ว) ก็อยู่บ้านที่นั่งสัมภาษณ์อยู่ เจอกับลูกสะใภ้ เหลือแต่ลูก 5 คนและหลาน ๆ น้องของแม่บ้านคือพี่ชายเค้าเสียชีวิตไปแล้ว ผมก็ต้องดูแล เคาะเคาะ ปี 6 ทรยศสอนนักเรียน คค. ไม่มีใครทำงานเลย มีคนถามผมเค้าแก่เนียแหละ ถามว่า ถ้าไม่มีงานทำ และจะเอาอะไรกินที่ไหน ผมตอบเขาว่า เค้าแก่นกกาไม่มีขี้ข้าวหรือ ลูกของพระเจ้าจะไม่ขทาน กะเหรี่ยงขทานไม่ไหม เออ ไม่มีขทานได้ไหม เออ จบเลย

แล้วขอที่เข้ามาบริจาคของ ลุงมีความคิดยังไงกับการรับบริจาคของเสื้อผ้า คนให้ต้องมี คนเอา คนขายต้องมีคนซื้อ ถ้าไม่ให้เค้าก็ไม่อดตาย แต่คนเราโลกมากก็มี ได้แล้วก็ไม่พอ (มันทำให้ชาวบ้านที่รับของแจกหรือเด็ก ๆ มีความคิดเปลี่ยนไปไหม) แต่ความคิดของเขาเปลี่ยนแปลงหรือไม่ ขึ้นอยู่กับคนใจบุญ คนเรานึกถึงตัวเขาตัวเรา เค้าเป็นคนใจบุญ ถ้าไม่ให้เราก็กินไปวัน ๆ เราก็อใจเค้าว่าต้องเป็นคนขาย มีคนซื้อ เค้าก็ไม่ได้คิดอะไร ถ้าไม่ได้ให้ เราก็ออยู่ได้ เค้าให้เรา เราก็อเอา เพราะคนที่ให้ เค้านึกถึงสิทธิมนุษยชนใจ เราต้องนึกถึงข้อนี้ด้วย การแบ่งปันกัน คนมีน้ำใจ คนมีสิทธิ มนุษยชน เราต้องเข้าใจสิ่งนี้ด้วย

ผู้สัมภาษณ์: สมัยก่อนใส่เสื้อผ้า แบบไหน อย่างไร

เมื่อก่อนใส่เสื้อผ้าโปกหัว เมื่อก่อนก็ใส่เสื้อผ้าแค่นี้ละ (ทำท่าคือผ้าสะไบเกาะอก ปิดแค่ นั้น) ถือคาบ นุ่งแค่นั้น สมัยนี้จะกลับไปเหมือนเดิมแล้ว เกาะอก สมัยก่อนผู้ชาย ผู้หญิง โปกหัว จุกกะเบน ๆ มาจากคนไทยสมัยก่อน สมัยก่อนตอนตกยากลำบาก ไม่มีเสื้อผ้า มีต้นที่ต้นไม้ที่มีเปลือก เรากินกลอย จะลำบากมาก หลังสิ้นสงครามโลกครั้งที่ 2 เสื้อผ้าไม่มี เค้าจะเอาต้นไม้อื่นที่มีเปลือก ถากออก เอามาหุงผมไม่ทันแล้ว นั่นคือสมัยพอ สมัยลุงนุ่งสโหรงแบบนี้ (ลุงนุ่งอยู่) เสื้อไม่ให้ บางคนใส่ คนเค้าคนแก่ไม่ใส่ แต่คนอายุมากแล้ว ไม่ค่อยใส่ ไม่ค่อยดูแลตัวเองหรือ ปล่อยเอาตาม ดวง เสื้อผ้าจะทอเอา เป็นฝ้ายสีขาว ถ้ามีสีก็จะข้อมกับต้นไม้ เป็นธรรมชาติ ปัจจุบันเสื้อผ้าเยอะเยะ หาง่าย สมัยสงครามเสื้อผ้าไม่มี ข้าวไม่มีกิน กินหยวก ก็หิวปลี อาหาร ไม่มีเลย กินกลอย

ผู้สัมภาษณ์: รายได้จากไหน

ไม่มีครับ นอกจากผมจะทำออก ๆ แยก ๆ นอกจากลูกชายติดต่อให้บ. ขายโซล่าเซลล์ ผมขายได้นิด ๆ หน่อย ๆ กินไป ก็ช่วย ๆ กันไป หลาน ๆ ก็บางทีก็ให้ไปขายของที่โรงเรียน กำไร 5 คนก็เอาไปกินขนม แล้วผมก็ทำไปก็ ตอนนี้อายุผมก็ไปมากก็น้อยแล้ว เราก็อช่วยเหลือตัวเอง ลูก ๆ เค้าก็ต้องช่วยเหลือตัวเอง ผมยังช่วยเหลือตัวเองได้ ดิทอง ก็เงินคจ ช่วยเหลือเดือนนี้ได้ 3,000 กว่า

เดือนหนึ่งสมาชิกต้องช่วยกันคนละ 70 บาท ความจริงเงิน 70 บาท เราทำงานได้มากกว่านั้น บางคนให้มากกว่านี้อีก 100 นึงก็มี 80 บาทก็มี แล้วแต่เราจะศรัทธาช่วยเขา คค. ก็พอกินพอใช้ไหม ถ้าเราถามแบบนั้น ถ้าเราไม่พอใช้เราจะทำยังไง เราต้องพอใจในตัวของเรา เพราะว่า กาลเวลาและชีวิตความเป็นอยู่ของเรา เราต้องพอใจในแค่นี้ พระเจ้าประทานมาแค่นี้ คนเราถ้าไม่พอใจในชีวิต ความเป็นอยู่ของเราการอยู่ การกินมันจะเป็นความเดือดร้อนให้กับคค. บ้านเมืองของเรา จริงไหม เราไปปล้น ไปจี้อะไรแล้ว

หนี้สิน

ถ้าไม่พอใช้ ถ้าจำเป็นเราต้องหามืมเพื่อน ๆ สมัยก่อนผมยืมเก้าอี้ยืมซื้อที่ปลูกบ้าน ปลูกช่อง ตอนนี้นำส่งคืน เก้าอี้เก้าอี้หมดแล้ว ปัจจุบันไม่ต้องซื้ออะไรแล้ว บ้านเรา เราปลูกบ้านใช้ต้นไม้ที่เราปลูกไว้ก่อน เราคิดล่วงหน้าไว้ก่อน ปัจจุบันไม่มีหนี้สินที่ต้องส่งคืน เราต้องทำกิน ส่งขาย โซล่าเซลล์หรือขาย cooler ผมก็อธิบายให้เพื่อน ๆ ฟังว่า ใช้น้ำใน cooler เป็นพลาสติกสะอาดดีกว่า เราตัดในกระดิกน้ำมันทำให้สกปรก ใช้ cooler ที่มีก๊อกแทน เป็นรายได้เสริม

เงินเก็บ

มีบ้างไหม วางแผนเก็บเงินบ้างไหม แต่มีบ้างนิด ๆ หน่อย ๆ คนเราไม่มีเงินสักบาทเลย เป็นไปไม่ได้ อย่าไปเชื่อ ต้องมีเก็บบ้าง ยามฉุกเฉิน เก็บไว้เอง ไม่ต้องเก็บในธนาคารทำไม เงินไม่ใช่มากมาย ตอนนี้อยู่มีบัตรปชช. เรียบร้อย...อายุเรามากแล้ว อย่าไปคิดวันข้างหน้า ทำไม่ได้แล้ว พระเจ้าให้เราแค่นี้ เราพอใจแล้ว ถ้าคนไทย ที่พระเจ้าให้แค่นี้ไม่พอใจ เป็นความเดือดร้อนให้กับคค.

หลักในการดำเนินชีวิต คิดพจน์สิ่งยึดมั่นต้องแน่นอนอยู่แล้ว เมื่อเรายอมรับคือ เราต้องทำตลอดชีวิตของเรา สิ่งที่เรายึดมากที่สุดคือ พระเจ้า พระเจ้าประทานชีวิตให้เรา เรามีชีวิตอยู่ บางคนเกิดมาแบบเดียวตาย แบบอาจารย์สมบัติ มีลูกมีเมีย อยากจะเจอหลานไม่ได้เจอ ถ้าไม่มีเวลา ให้เจอ พระเจ้าไม่ให้เจอ แบบผมเนี่ย พระเจ้าให้ผมมีชีวิตอยู่ ผมเจอแล้วลูกหลาน

การเรียน การศึกษา

จำเป็นไหมต้องเรียนสูง ๆ ไหม สมัยนี้จำเป็น แต่สมัยก่อนไม่จำเป็น สมัยนี้ต้องแข่งกับ เวลา ถ้าเราไม่แข่งกับเวลา ไม่ดี ต้องแข่งกับเวลา แข่งกับความรู้ ต้องแข่งกับการเป็นอยู่ เพราะว่า สถานการณ์ โลกไม่เหมือนก่อน เปลี่ยนไปแล้ว

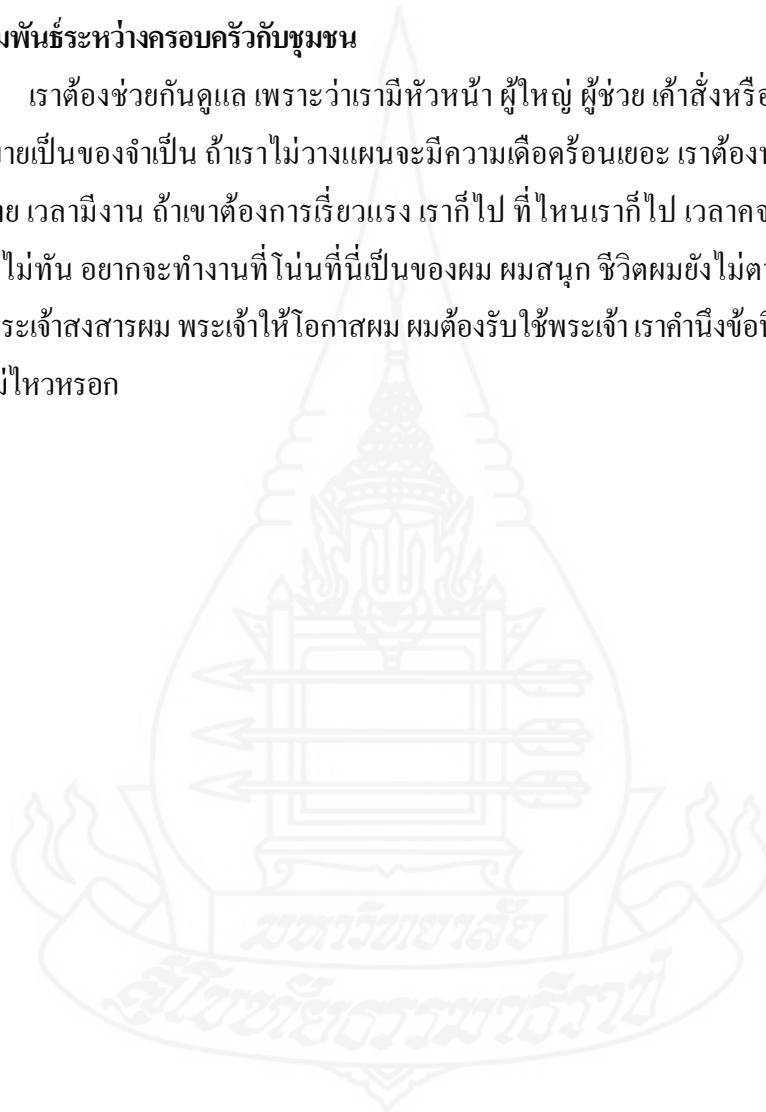
ผู้สัมภาษณ์: ถ้าเป็นไปได้สูงอยากให้ลูก ๆ กลับมาทำงานที่ป่าเต็งใหม่

มันขึ้นอยู่กับที่เขาถนัด เราต้องปล่อยเขา บังคับเขาไม่ได้ มันขึ้นอยู่กับที่นี่มีงานหรือที่โน้นมีงาน เรายังคับไม่ได้ ลูกเป็นหัวหน้าคค แต่ผมคุยเยอะ เอคเยอะ ลูก ๆ ผมสอน หลาน ๆ ผมสอน เด็ก ๆ พวกนี้ผมสอนนะ รักพระเจ้านะ ชีวิตของเราเราเป็นลูกของพระเจ้าแล้ว คนที่ไม่มีศาสนายึด เห็นยิวจิตใจ เป็นคนที่คำนึงแต่ตัวเอง แต่พระเจ้า สวรรค์ นรก แต่เค้าพูดกันง่าย ๆ สวรรค์ในอก นรกในใจ

แต่สวรรค์ในแผ่นดินโลกเหมือนกับว่า เราทำดีเราก็อยู่สบาย เราไม่ต้องคิดอะไร เราไม่คิด ว่าเขาพูดอะไร เราอยู่อย่างสบาย ส่วนนรกในแผ่นดินโลก คืออยู่ถูกตารานี้แหละ แต่ว่าในโลกของ พระเจ้านี้ ที่โลกเรามี พระเจ้าไม่มี ที่โลกเราไม่มี พระเจ้ามี ที่พระเจ้าในโลกของเรา ที่เราอาศัยอยู่ใน ปัจจุบัน เราจะต้อง ร้องน้ำตาไหล ต้องเจ็บตาย แต่ของพระเจ้าไม่มี เป็นแบบนี้

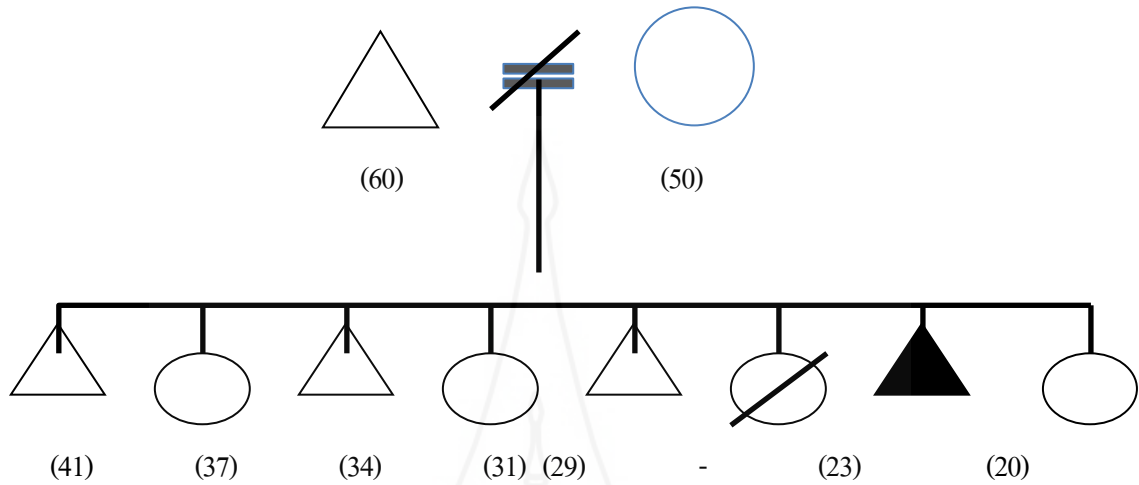
3. ความสัมพันธ์ระหว่างครอบครัวกับชุมชน

เราต้องช่วยกันดูแล เพราะว่าเรามีหัวหน้า ผู้ใหญ่ ผู้ช่วย เค้าสั่งหรือว่าเขาให้ทำ เราก็ทำตามกฎหมายเป็นของจำเป็น ถ้าเราไม่วางแผนจะมีความเดือดร้อนเยอะ เราต้องทำตามเค้า เราต้องอยู่ ใต้กฎหมาย เวลาทำงาน ถ้าเขาต้องการเร็วแรง เราก็ไป ที่ไหนเราก็ไป เวลาจ. มีงาน เราสนุกจริง ผมแอบน้ำไม่ทัน อยากจะทำงานที่โน่นที่นี้เป็นของผม ผมสนุก ชีวิตผมยังไม่ตายจากโลก จากลูก ๆ หลาน ๆ พระเจ้าส่งสารผม พระเจ้าให้โอกาสผม ผมต้องรับใช้พระเจ้า เราคำนึงข้อนี้ ถ้าเราไม่คำนึง ข้อนี้ เราทำต่อไม่ไหวหรอก

ครอบครัวที่ 6

ครอบครัวอาแรก

แผนผังครอบครัวที่ 6

วันสัมภาษณ์

วันเสาร์ที่ 5 กันยายน 2563

ใช้เวลาทั้งหมด

1 ชั่วโมง 30 นาที

ลำดับที่	ชื่อสกุล	ฐานะ	อายุ	อาชีพ
1	นายมิลิ เงินอุปถัมภ์	บิดา	60	พ่อบ้าน
2	นางพุด เงินอุปถัมภ์	มารดา	59	แม่บ้าน
3	นายพูกาล้า เงินอุปถัมภ์	บุตรชายคนที่ 1	40	ทหารกะเหรี่ยง
4	นางมิมิชิ เงินอุปถัมภ์	บุตรสาวคนที่ 2	37	ขายเสื้อผ้า
5	นายชิลิ เงินอุปถัมภ์	บุตรชายคนที่ 3	34	พ่อบ้าน
6	นางซิด้อ เงินอุปถัมภ์	บุตรสาวคนที่ 4	31	ขายกล้วยเตี๋ย
7	นายมูซุ เงินอุปถัมภ์	บุตรชายคนที่ 5	29	ดูแลพ่อ
8	นางลี้กิ (เสียชีวิต)	บุตรสาวคนที่ 6	26	-
9	นายอาเรก เงินอุปถัมภ์	บุตรชายคนที่ 7	23	รับจ้าง
10	นางลิซ่า เงินอุปถัมภ์	บุตรสาวคนที่ 8	10	แม่บ้าน

1. ข้อมูลทั่วไปเกี่ยวกับครอบครัว

อาเรก สมชาย เงินอุปถัมภ์ อายุ 23 พ่อเป็นคนอินเดีย แม่กะเหรี่ยง พ่อแม่เจอยู่ที่อินเดีย แม่ไปเที่ยวอินเดีย แม่เล่าว่า ไปเจอพ่อที่นั่น แล้วพ่อตามมาที่พม่า เรียกว่า กอเปยอ อยู่ที่เกอเต พ่อแม่อาเรกอาศัยอยู่พม่าใกล้ ๆ ในเมือง เป็นหมู่บ้านใหญ่ ไปทางด้านสิงขร แต่เข้าไปอีกไกล เกือบถึงเมือง พ่อ อายุ 60 แม่ 50 กว่า อายุพอ ๆ กับพ่อ

พ่อแม่เลิกกันตั้งแต่อาเรกอายุ 7-8 ปี พี่น้อง

1. ชาย พุกาล้า นามสกุล ชื่อไทย รักไทย มาทำบัตร จำไม่ได้ อายุ 40 กว่า
2. หญิง มิมิชิ อายุ 37 ชายเสื่อผ้า
3. ชาย ไอ้ชลิ อายุ 34
4. หญิง ชิด้อ มาอยู่เมืองไทยเรียกว่ากุง ชายก้วยเตียว อายุ 31
5. ชาย มูซุ กลับดูแลพ่อที่พม่า 29
6. หญิง เสียวชีวิตแล้ว 26
7. อาเรก สมชาย เงินอุปถัมภ์ 23
8. น้องสาว ริซ่า 20

ผู้ชายในคค. ยังไม่มีใครแต่งงานมีเมียเลย ผู้หญิงแต่งงานหมดแล้ว

พ่อแม่เลิกกันตั้งแต่ไม่รู้เรื่อง พี่สาวเล่าให้ฟังเรื่องพ่อแม่ อาเรกเกิดที่พม่าอยู่กับบ้านแม่ ไม่ได้เกิดตามชายแดน เกิดในเมือง แม่เป็นคนพม่า พุดพม่าได้ย้ายมาเมืองไทย เพราะว่า แม่มีแฟน ใหม่ แม่ขึ้นมาเมืองไทย แล้วมารับอาเรกมาอยู่ที่เมืองไทย ครั้งแรกแม่มาเมืองไทย อาเรกไม่ได้ตามมา ไม่รู้ว่าแม่มาตอนไหน เวลาแม่กลับมาที่พม่ากลับมา รับไปเมืองไทย เดินตามภูเขามา ไม่ได้ชายแดน ตอนนั้นอาเรกอายุ 10 กว่าปี พอจำความได้บ้าง เดินทางมาทั้งหมด 6 คน แม่ พ่อเลี้ยง อาเรก น้องสาว ลูกของพ่อเลี้ยงอีก 2 คน ลูกคนอื่น ๆ อยู่พม่า อีก 5 คน ไม่ได้มาอยู่พม่า พ่อเลี้ยงอยู่ที่เมือง ไทย อยู่ป่าแดง ตอนนั้นยังเป็นป่า ไม่มีอะไรเลย ยังไม่มีคนมาอยู่

ชีวิตที่พม่า จำความได้ว่าต้องคอยวิ่งหนีพ่อแท้ ๆ ที่เป็นอินเดียวิ่งไล่ตี ต้องคอยหนีพ่อ พ่อเป็นช่างซ่อมรถยนต์ เครื่องยนต์ แม่ทำงานรับจ้างทำไร่รายวัน พ่อเลี้ยงอยู่ที่ป่าแดง มารุ่นเดียวกัน กับจาทู เป็นเพื่อนกัน ตอนนีพ่อเลี้ยงอยู่ที่ชายแดนด้านสิงขรอยู่กับแม่

อาเรกมาถึงเมืองไทยตั้งแต่ 10 ปี พุดภาษาไทยไม่ได้ มาเรียนที่ศาลาปิยะที่ครูแก้วสอน ตอนเรียนพุดพม่า แต่เค้าให้พุดไทย ตัวอาเรกเล็ก แต่อายุมากกว่าคนอื่น เป็นคนตัวเล็ก เดินทางมาจาก พม่าตัวเล็กเดินมากับขา น้องสาวแม่ต้องอุ้มหลังมา มาเมืองไทยอยู่กับยาย เพื่อนบ้าน อยู่ 1 ปีกว่า ๆ จากนั้นอาเรกย้ายที่หอจาทู

อาเรกไม่เคยอยู่กับพ่อแม่ ตอนอยู่พม่าก็อาศัยอยู่กับพี่สาวกับน้องสาว พี่ชายของแม่ เพราะตอนนั้นแม่มาเมืองไทย เคยอยู่กับแม่ตอนนี้เค้าเลิกกับพ่อ ตอนนั้นแม่ขายเหล้า ที่พม่าจำความ ไม่ได้ จำได้อีกทีหนึ่งที่จำได้คือ ตอนไม่สบายแล้วเดินไปโรงเรียนที่พม่า อย่างอื่นจำไม่ได้

2. ข้อมูลเกี่ยวกับวิถีชีวิตครอบครัว

ถาม: ความรู้สึกเมื่อมาอยู่หอ

เป็นเด็ก ไม่รู้ว่าสนุกหรือไม่สนุก จำไม่ได้ แต่ช่วงเย็น ๆ ไม่รอน้ำอุ่นัยเด็กเล็ก เพื่อนั่ง รอแม่ คิดว่าแม่จะมารับ คิดถึงแม่ แต่พออยู่นาน ๆ ก็ไม่ได้คิดถึงแล้ว เพราะเค้าก็ไม่ได้มาหา ชีวิตใน หอ เป็นเด็กคือ เด็กชน มีจาทูแล มีทั้งฝรั่ง อ. คารี จบจากศูนย์เด็กเล็ก ไปต่อที่ห้วยโศก ตชด. จนฝรั่งปิดหอ ย้ายไปเรียนที่นั่นตั้งแต่ป.2-3 จนจบป. 6 อยู่ต่อม. 1 อีกปีนึง จนไม่สนุก เค้าหาว่าขโมย ของ เลยออกจากหอไปอยู่กับครูเจน 1 ปี ครูเจนเลขสอนที่ห้วยโศก สอนอนุบาล พอ. เจนออก อาเรกเลยขอ ไปอยู่กับเขา ไปอยู่กับเค้าต้องทำงาน ทำไร่ ดูแลลูกเค้า บ้านเค้าชักอบริด ต้องช่วยงานอยู่ยาวนาน ๆ ออกจากตรงนั้น เพราะเค้ามีประวัติสามีเค้าค้ายา มีตำรวจมาตรวจ จึงออกจากตรงนั้น อยู่นาน 1 ปีก็ออกมา จากนั้นกลับมาอยู่หลังโบสถ์ บ้านหวานเย็น ตอนนั้นอยู่ม. 3 อยู่ได้ 1 ปี ก็ออกเพราะสามีเค้ากินเหล้าเยอะ เค้าไปป่าบ่อยเค้าไม่ได้ดูแลเรา เมา โวยวาย จากนั้นมาอยู่ที่บ้าน ตามือ ตอนนั้นจบม. 3 ขึ้นม. 4 มาอยู่ได้ 3 ปี ตอนแรกมาอยู่กับพีนาก่อน 3 เดือน

ความรู้สึก การเติบโตโดยที่ไม่ได้อยู่กับพ่อแม่ มีความรู้สึกอย่างไร

ไม่ได้มาจากพ่อแม่ โตจากบ้านคนอื่นมากกว่า โตจากการใช้ชีวิต อยู่กับคนอื่น ทำงานกับ รับใช้คนอื่น ต้องทำงานหลายอย่างเพื่อให้ได้เรียนจบม. 6 จะได้ทำอย่างอื่นต่อ คือ ถ้าดูแลแล้วถ้าอยู่กับ พ่อแม่ ก็ไม่อยากกลับบ้าน ไม่อยากเห็นหน้าพ่อเลี้ยง เลยอยู่กับคนอื่นมากกว่า จะได้ช่วยเหลือคนอื่น เค้าจะได้ดูแลเรา

รู้สึก เพราะ แม่เค้าไม่ยอมให้เราอยู่กับพ่อเลี้ยง แม่อยากให้เราอยู่หอ เพราะหอนมีคน ดูแล แม่ส่งเงินให้ 25 บาทส่งหอ บางครั้งก็ไม่ได้ให้ ไม่เคยหวังเงินจากพ่อแม่ตั้งแต่เด็ก เพราะ โรงเรียนก็หางานทำด้วยตัวเอง ดูแลน้องสาวด้วย พ่อแม่ให้เงินมากับลูกชายพ่อเลี้ยง แต่เค้าก็ไม่ได้เอา เงินให้เรา น้อยใจทำไมพ่อแม่ไม่เลี้ยงดูเรา ทำไมต้องปล่อยให้เราไปอยู่บ้านคนอื่น ไม่ได้ความรักจาก พ่อแม่ ไม่ได้อ้อมกอดตั้งแต่เป็นเด็กจน 23 ไม่ได้อยู่กับพ่อแม่ เป็นครอบครัวเดียวกัน จะมีบ้างเจอ หน้ากัน แต่ก็ไม่ได้อยู่ด้วยกัน

ครอบครัวแต่ละครอบครัวที่ไปอาศัยเค้าอยู่ ได้เรียนรู้อะไรบ้าง กับพ่อเลี้ยง ตามือ พีน่า พีนาก็เพิ่งมีครอบครัว ครอบครัวหวานเย็น...สิ่งที่ได้เรียนรู้

อ. เจน อยู่แบบรับใช้ อยู่กับเขา ต้องขยัน เขาเป็นคนขยันใจดี ดูแลเรา ก่อนหน้านี้จะทำบัตรให้ กับเรา แต่เค้าก็ไม่ได้ทำให้ อยู่ที่ศูนย์กับตามือ ฟีน่า ดีเหมือนกัน ดูแลดี เอาใจใส่ เป็นห่วงเราตลอดเวลา ไม่ว่าเราจะทำอะไร เราสามารถไปปรึกษาได้

มันได้รับการทดแทนสิ่งที่เราไม่ได้รับตอนเด็กไหม...

มีส่วนนะ เพราะเราไม่ได้อยู่กับแม่ อย่างอ. คาพร เราก็สามารถเรียกเขาว่าแม่ได้ เราก็เป็นเหมือนกับลูกของเขาคนหนึ่ง สามารถเรียกว่าแม่ เพราะว่าเขามีลูก เขาอายุมากกว่าเรา ถ้าเราต้องการไฝหาเราไม่ต้องเอาดีตามาขี้ได้

หากอาเรกโตขึ้นไป ถ้าเรามีครอบครัวแต่งงานไป เราสามารถทำหน้าที่พ่อที่ดีได้ไหม อย่างไม่คิดมาตั้งแต่เด็กกว่าจะเป็นพ่อที่ดีกว่าพ่อกับแม่ของเรา คงไม่ปล่อยให้ลูกตัวเองต้องไปลำบากหรืออยู่ที่หอ ไม่ปล่อยให้ลูกตัวเองต้องให้คนอื่นเห็นว่าต้องอยู่กับคนอื่น มีพ่อทั้งที่พ่อก็ไม่ ดูแล

แสดงว่าอาเรกคิดว่าพ่อแม่ที่ส่งลูกอยู่หอ เป็นสิ่งที่ไม่ใช่ดีที่สุด

ตอบ: แล้วแต่คน คนกะเหรี่ยงบางคนอยากอยู่กับแม่บ้าง ไม่อยากอยู่บ้าง เป็นที่ส่วนตัวมากกว่าว่าอยากอยู่กับใคร แต่ความรู้สึกที่แท้จริง ดูตัวอย่างจากหลาน เขาไม่ได้อยากอยู่หอ เพราะอยากอยู่ใกล้กับพ่อแม่ อยากใกล้ชิดพ่อแม่ แต่ถ้าเป็นคค. ผม ผมไม่อยู่ให้ลูกไปอยู่หอ เพราะอยากดูแลใกล้ ชิดอยากอบรม

หลักคิดในการดำเนินชีวิต

พยายามทำให้อนาคตเป็นของตัวเอง สร้างอนาคตตัวเอง ถ้าเรามีอนาคตข้างหน้า เราไม่ต้องไปพึ่งพาคณอื่น ทำอะไรด้วยตัวเอง คนอื่นทำให้ชอบไหมก็ชอบ แต่ว่าอยากทำด้วยตัวเอง มากกว่าพยายามต้องมือนาคตเป็นของตัวเองดีที่สุด

เป้าหมายอนาคต

อยากเรียนให้จบ ตอนนี้เรียนตัดผม อยากเรียนให้จบ อาจจะใช่หรือไม่ใช่ทางเรา แต่เราอยากทำให้จบ จะได้ว่าใช่ไม่ใช่ แต่สิ่งที่ต้องการมากที่สุดคือ ต้องมีอนาคตเป็นของตัวเอง

กลัวไหมที่จะมีอนาคตเป็นของตัวเอง

ถ้าอนาคตยังไม่มี ถ้ามีคค. ยังไม่ยอมเท่าไร อยากมีอนาคตของตัวเอง ดูแลตัวเองได้ จึงค่อยมีคค. กลัว ๆ บ้าง แต่ถ้าไม่มีอนาคตก็ไม่อยากไปยุ่งอะไรกับสิ่งนี้ แต่ถ้ามีอนาคตเป็นของตัวเอง สามารถหาเงินได้ด้วยตัวเอง ไม่น่าจะยากที่จะเลี้ยงดูคค. ตัวเองได้ เพราะมีเงินเป็นของตัวเอง

หลักยึดในชีวิต

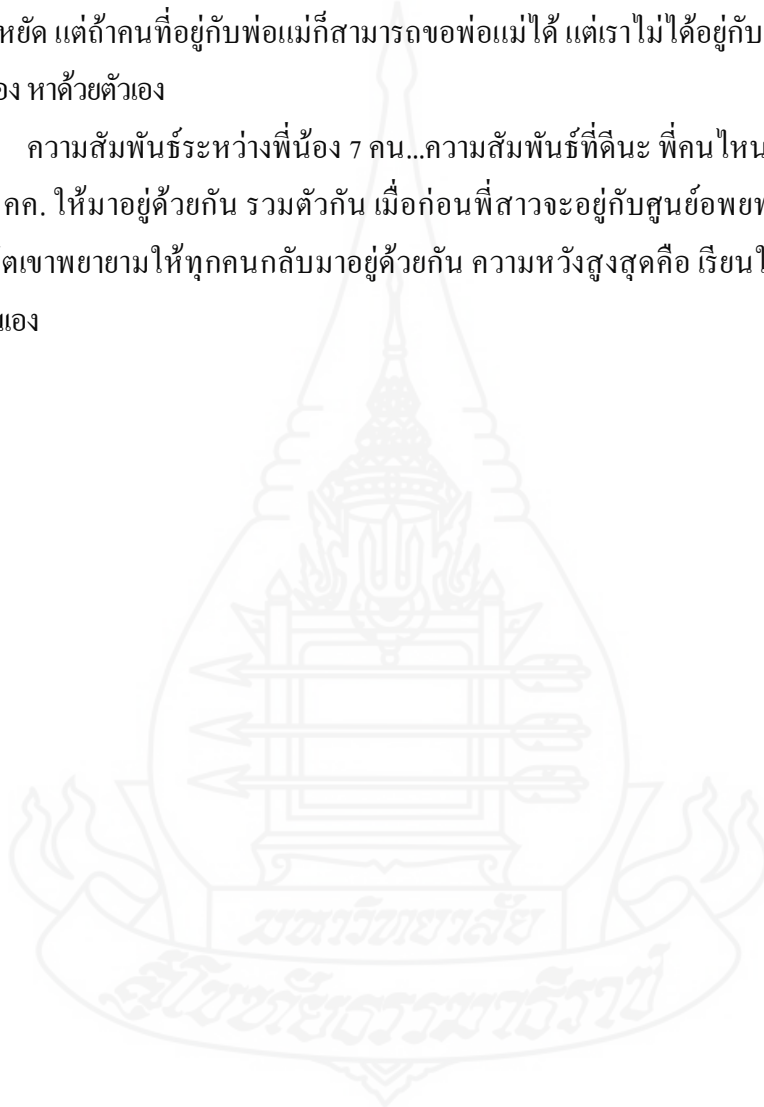
พระเจ้ามาก่อน พระเจ้าสามารถตอบทุกสิ่งทุกอย่างให้กับเราได้ ในเวลาที่เราอธิษฐาน ในเวลาที่เราหมดหนทาง ช่วยแนะนำให้กับเรา

อาเรกมารู้จักพระเจ้าได้อย่างไร

เมื่อก่อนเป็นคาทอลิก พ่อแม่เป็นคาทอลิกแต่พ่อแม่ปล่อยมาอยู่ที่หอ สนิทและเรียนรู้ทางโปแตสแต้นมากกว่า ได้ใกล้ชิดกับพระเจ้ามากกว่า พ่อมาอยู่ที่ศูนย์พินาก็เคยสอนให้เข้าใจมากขึ้น

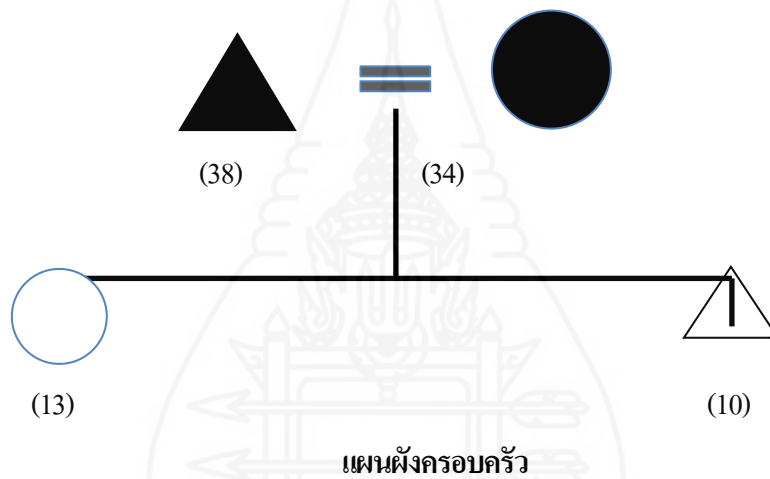
รายได้ตอนนี้ มูลนิธิฯ ดูแล พิน่าเป็นคนพูดคุย เราไม่มีรายได้ที่ไหนหลัก ๆ เพราะรายได้ส่วนใหญ่จะมาจากที่เราทำตอนปิดเทอม เราไม่มีหนี้สิน ไม่ยืมเงินใคร ไม่อยากยืมเงินใคร มีเงินเก็บเงินออมบ้าง เก็บไว้ในธนาคาร เก็บไว้ใช้ในยามฉุกเฉิน เพราะเราไม่ได้อยู่กับพ่อแม่ ใช้จ่ายอะไรก็ต้องประหยัด แต่ถ้าคนที่อยู่กับพ่อแม่ก็สามารถขอพ่อแม่ได้ แต่เราไม่ได้อยู่กับพ่อแม่ทำอะไรก็ต้องทำด้วยตัวเอง หาด้วยตัวเอง

ความสัมพันธ์ระหว่างพี่น้อง 7 คน...ความสัมพันธ์ที่ดีนะ พี่คนไหนพี่คนโต ก็สามารถรวบรวมคล. ให้มาอยู่ด้วยกัน รวมตัวกัน เมื่อก่อนพี่สาวจะอยู่กับศูนย์อพยพ ทุกคนแยกทางกัน พี่ชายคนโตเขาพยายามให้ทุกคนกลับมาอยู่ด้วยกัน ความหวังสูงสุดคือ เรียนให้จบจะได้มีอนาคตเป็นของตนเอง

ครอบครัวที่ 7
แพะ นื่องดาว

วันสัมภาษณ์ 30 กรกฎาคม 2020
เวลา 13:30-16:00
สัมภาษณ์ครั้งที่ 2 10 สิงหาคม 2020
เวลา 15:30-16:10

ลำดับ	ชื่อสกุล	ฐานะ	อายุ	การศึกษา	อาชีพ
1	นายอรุณชัย ชนศาสตร์พรพงษ์	บิดา	38	ม. 3	เลี้ยงโคนม
2	นางธิดา ชนศาสตร์พรพงษ์	มารดา	34	ม. 3	รับจ้าง
3	น.ส. อธิชนันท์ ชนศาสตร์พรพงษ์	บุตรสาวคนที่ 1	13	กำลังเรียน ม. 2	นักเรียน
4	ค.ช. นันทชัย ชนศาสตร์พรพงษ์	บุตรชายคนที่ 2	10	กำลังเรียน ป. 6	นักเรียน

เมื่อก่อนนามสกุลเวนะ มาเปลี่ยนตอนที่ได้ทำบัตรประชาชน

1. ข้อมูลทั่วไปเกี่ยวกับครอบครัว

แพะ มาจากชายแดนฝั่งพม่า ทางกาญจนบุรี บริเวณเจดีย์ 3 องค์ ย้ายมาตอนอายุ 17 ปี ย้ายมาที่ป่าเต็ง ตอนอายุ 19 ปี

น้องดาว มาจากฝั่งพม่า ทางแม่สอด มาอยู่ป่าเต็ง ตอนอายุ 7 ปี ดาวย้ายมาเพราะต้องการมาเรียนหนังสือ ย้ายมาก็มาอาศัยอยู่กับอ. บุญธรรม เพราะพ่อแม่ต้องการให้เรียน ย้ายตามพี่สาว พี่สาวคือภรรยาของพี่สมชาย

น้องดาวออกจากบ้านอ. บุญธรรมเรียน ไปจนถึงม. 1-2 จึงย้ายไปอยู่กับพี่สมชาย พี่สาวพอจะขึ้นม. 5 เหมือนกันว่า พี่สมชายคล้าย ๆ ว่าในบ้านไม่ค่อยไม่เข้าใจกัน เข้ากันไม่ได้ ดาวเป็นแฟนกับแพะ ประมาณ 6 เดือน แล้วเกิดไม่เข้าใจกันกับบ้านพี่สมชาย น้องดาวเลยจะออกจากบ้านให้แพะไปส่งที่บ้านเพื่อนที่ทำยาง ช่วงนั้น โทรศัพท์ไม่ค่อยมี มีแต่ติดต่อเพื่อนไม่ได้ เลยไม่รู้จะไปทางไหน แพะจึงพาน้องดาวไปที่บ้านพี่สาว คนอื่นมองว่าเราหนีพาตามไป หลังจากนั้นอยู่ด้วยกันประมาณ 1 ปี ก็ย้ายมาอยู่ที่หนองขอน ตั้งห้องน้องครีมได้ 7 เดือน หลังจากคลอดอยู่ที่หนองขอนทำงานเลี้ยงวัวอีก 6 เดือนก็ย้ายมาอยู่ป่าเต็ง หลังจากนั้นก็ท้องลูกคนที่ 2 น้องคิว ตอนนั้นก็อยู่ที่ ป่าเต็งแล้ว ตอนแรกก็มาอยู่ที่บ้านพี่สาว เลี้ยงวัวไปเรื่อย ๆ สะสมวัว จนมีวัวมากขึ้น ประกอบกับรับจ้างตัดหญ้าที่อื่น ๆ ด้วย

2. ข้อมูลเกี่ยวกับวิถีชีวิตครอบครัว

หลักการในการเลี้ยงลูก เลี้ยงดูไม่ตามใจลูก ไม่ใช่บังคับเกินไป ปล่อยให้ทำอะไรตามใจตัวเองบ้าง แต่เราไม่ปล่อยให้ทำอะไรที่ไม่ดี ไม่ทำงาน ให้ระเบียบวินัยนิดนึง ทำงาน ถ้าอยากฟุตบอล ต้องกลับบ้านทำการบ้าน ถ้ามีการบ้านทำงานที่เสร็จ ถ้าอยากจะทำอะไร บอลต้องทำงาน บ้านให้เสร็จก่อน ถ้ามีงานที่บ้านทำงาน ให้เสร็จ

ให้ความสำคัญต้องเรียนสูง เรียนให้จบอยากให้น้องเรียนให้สูง หางานที่สบาย ๆ มี 2 ใจอีกใจหนึ่งอยากให้เรียนสิ่งที่เขาอยากเรียน ไม่ต้องเรียนสูงมาก แต่การศึกษาก็จำเป็น ถ้าอยากได้ ความรู้ก็ดี แต่ถ้าเขาอยากเรียนแค่นั้น เราก็ให้แค่นั้น อยากให้เขาสนใจเรื่องเกี่ยวกับพระเจ้าบ้าง อยากให้เขารู้จักพอ อยากให้เขาสังคมเยอะ ๆ อยากให้ รู้จักช่วยเหลือคนอื่น ไม่อยากให้เห็นแก่ตัว

การประสบความสำเร็จคืออะไร

ถ้าเรามีทุกอย่างแล้ว สำคัญที่สุดคือครอบครัว เราต้องวางใจในพระเจ้าบ้าง เหมือนเราขอกับพระเจ้า ไม่อยากให้คค. เราแตกแยกหรือว่ามีปัญหา

คติยึดในเรื่องครอบครัว

ผมยึดว่า เราต้องขยัน เราต้องทำงาน ถ้าเราไม่ทำ ความสำเร็จเราไม่ถึง ไม่ว่าจะงานบ้าน งานในครอบครัว สมมุติ เราอยากได้ตั้งค์ เราจะมาฟรี ๆ ไม่ได้ เราต้องทำงาน

คิดยังไงคนที่เข้ามาแจกของ

เข้ามาดี เข้ามาแจกของ เข้ามาให้ของ สำหรับพวกเขาอยากมาช่วย สำหรับผมบางคน ไม่มีเงินจะซื้อ สำหรับเขาก็ดีมาก แต่ละคนไม่เหมือนกัน คนที่มาให้ เขาก็อยากให้คนที่ไม่มี ถ้าผมมีเงินเพียงพอ ผมก็อยากบริจาคคนยากจน บางคนไม่มีอะไรกิน บางคนพยายามทำกิน บางครั้งฝนตกหนักเกินไป ข้าวที่ปลูกไว้ บางครั้งสั้วน้ำมาเกิน ผมไม่ได้คิดมาก คนอื่นอาจจะคิดว่าเยอะเกินไป สำหรับผมคิดว่า คนที่มาบริจาคเขามีน้ำใจ แต่คนที่รับ ต้องรู้จักรับ บางคนเค้าไม่ยอมทำงาน เค้าจะรอแต่จุดตรงนี้ เหมือนเข้ามาแจกของที่อบต. บางทีเค้าเอากระเป๋าไป ผมไม่เห็นด้วย สำหรับผมนะ เพื่อนที่มาเลี้ยงข้าว เลี้ยงขนม เราไปกินดี แต่เราเอากลับมามันดูยังไงก็ไม่รู้ บางครั้งเข้ามาแจกกลับ บ้านบางคนต่อแถวต่อแล้วต่ออีกเหมือนเห็นแก่ตัว

ใครเป็นตัดสินใจในคค.

เวลาตัดสินใจต้องคุยกันก่อนว่าจะทำยังไงดีใหม่ เช่น ผมจะขายวัวทั้งหมด เพราะมีวัว 40 กว่าตัว ผมคิดอยากขายให้หมด ผมไปคุยกับดาว ดาวบอกว่าถ้าเราขายก็ดีเหมือนกัน เราจะได้เบากับภาระหนี้สิน เราต้องคุยกันก่อน ทำงานทุกอย่างส่วนใหญ่ผมเป็นคนตัดสินใจ แต่ก่อนตัดสินใจต้องปรึกษากับภรรยาว่าได้ไหม บางทีก็เช่น น้องครีม อายุ 13 พอคิดได้ บางครั้งคุยกับลูกว่า ถ้าพ่อแบบนี้ลูกชอบไหม ถ้าครีมบอกว่าแล้วแต่ป้า ป้า แต่บางครั้งบอกว่า เช่น เหมือนเรื่องปีที่แล้ว ปีที่แล้วถ้าพ่ออยากไปเอา รถยนต์ได้ใหม่ แค่อายุจะได้ ออกรถใหม่ ดาวบอกว่า อย่าไปออกเลย ครีม บอกว่าป้าอยากเพิ่งไปออก คือหนี้สินยังไม่หมด เอ ก็เออ ความคิด ผมก็ไม่ตัดสินใจคนเดียว เป็นปรึกษาก่อน

ครอบครัวใช้เวลาด้วยกันบ่อยไหม

มีบ้าง ส่วนใหญ่แค่ทานข้าวตามร้านค้า ไปไม่บ่อย นาน ๆ ไปที ส่วนใหญ่ในบ้านกินข้าวพร้อมกัน ถ้ากินคนเดียวก็จะมีน้อยมาก ไม่ค่อยมีเวลาวางแผนไปเที่ยวด้วยกัน นาน ๆ จะไปซื้อเป็นครอบครัวไปทั้งหมด ไปโลดสั ไปแมคโคร ทะเลส่วนใหญ่ไปกับอนุชน ถ้าซื้อของในห้างไป ด้วยกัน

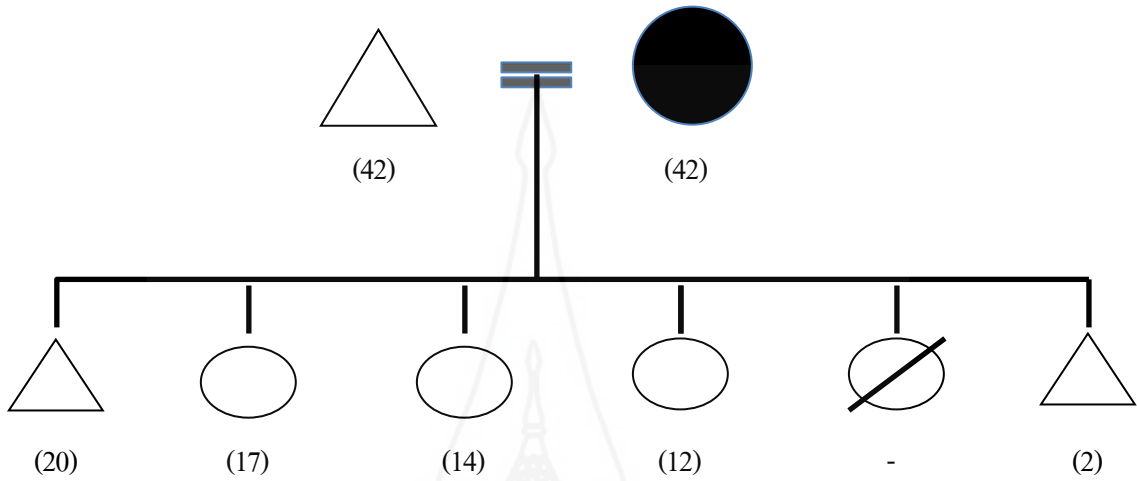
3. ความสัมพันธ์ระหว่างครอบครัวกับชุมชน

ส่วนใหญ่ร่วมกิจกรรมอบต. จัดงานปีใหม่ เราไปช่วยกัน กิจกรรมส่วนใหญ่เป็นที่โบสถ์มากกว่า โบสถ์เป็นจุดร่วมของชุมชน ผมเป็นประธานอนุชน ประธานเขต 5 ทางสภา ร่วมกิจกรรมเราด้วยกัน พี่น้องทั้ง 2 จังหวัด ประจวบ เพชรบุรี ครอบครัวให้ความสำคัญกับงานของส่วนรวมมาก ๆ เพราะเราคิดว่าเราต้องช่วยกัน ตามปกติในวัฒนธรรมของคนกะเหรี่ยงแล้วเนี่ย เวลาที่ไหนมีงานเราก็จะไปช่วยเหลือกัน ให้แรงกัน ช่วยกันทำ สนุกดีมาก และเวลาบ้านเรามีงานอะไร เพื่อนบ้านก็ยินดีจะเข้ามาช่วยเหลือเช่นเดียวกัน เราก็ไม่ต้องจ่ายเงินหรือค่าแรง ไม่เหมือนสมัยนี้ที่ต้องจ่ายเงินค่าแรง บางครั้งเราก็ไม่มีเงิน แต่เรามีแรง เราก็ให้แรง เงินเราไม่มี ผมว่าแบบนี้ทำให้เราได้เห็นว่า คนอื่น

ก็มีน้ำใจกับเรา เราก็มีน้ำใจกับเขาด้วย เรายินดีเต็มที่หากชุมชนหรือหมู่บ้านเรามีงานอะไร ผมสอน ลูก ๆ ของผมตลอด เราทำให้เค้าเป็นตัวอย่างด้วย เราไปไหนเค้าก็ไปกับเราด้วย

ครอบครัวที่ 8
ครอบครัวแม่กาญจนา

แผนผังครอบครัว

ลำดับที่	ชื่อสกุล	ฐานะ	อายุ	อาชีพ
1	นายจิติ เวณะ	บิดา	42	รับจ้าง
2	นางนันทิกานต์ กิจพัฒน์วรโชติ	มารดา	42	แม่บ้าน
3	นายสมนึก กิจพัฒน์วรโชติ	บุตรชายคนที่ 1	20	รับจ้าง
4	น.ส. กาญจนา กิจพัฒน์วรโชติ	บุตรสาวคนที่ 2	17	นักเรียน
5	ค.ญ. อุมภาพร กิจพัฒน์วรโชติ	บุตรสาวคนที่ 3	14	นักเรียน
6	ค.ญ. รจนา กิจพัฒน์วรโชติ	บุตรสาวคนที่ 4	12	นักเรียน
7	----เสียชีวิต----	บุตรสาวคนที่ 5	-	-
8	ค.ช. ภูศิลา กิจพัฒน์วรโชติ	บุตรชายคนที่ 6	2	-

16 กย. 63

เวลา 9:30

ใช้เวลา 1 ชม.

1. ข้อมูลทั่วไปเกี่ยวกับครอบครัว

1. พ่อ จีลี วนะ 42
2. แม่ นันทิกานต์ กิจพัฒน์วโรติ (ผู้ให้ข้อมูล) 42
3. ลูกชายคนโต สมนึก กิจพัฒน์วโรติ 20 จบป. 6 ตชด. ไม่เรียนต่อ หัวเขาไม่ไป
4. ลูกสาว 1 กาญจนา 17 กำลังเรียนม. 5
5. ลูกสาว 2 อุมพร 14
6. ลูกสาว 3 รจนา 12
7. ลูกสาวผู้หญิง ลูกเสียหลังจากเกิดมา 4 วันคลอดที่บ้านเหมือนลมมันแน่นหายใจไม่ออก เราไม่ได้ไปหาหมอ
8. ลูกชาย ภูศิลา 2 ปีกว่า

แม่กาญจนาเกิดประเทศไทย เลยกาญจนาไป ชะพีร์ ต้องขึ้นเขาไป เมื่อก่อนอยู่กัน ที่นั่น เลยกบ้านลุงมดแดงไป ตอนนี้เป็นด้านของตชด. อยู่ สมัยนั้นแถวนั้นมีหมู่บ้าน ตอนนี้อ่าไปให้ มาอยู่ตรงชายเฒ่าแล้ว พ่อกับแม่มาจากที่พม่า ลูกมาเกิดที่ชะพีร์ พ่อกับแม่หนีสงครามมา พี่ชายคนโต เกิดที่พม่า น้อง ๆ เกิดที่นี่ ย้ายมาอยู่ชายเฒ่า อยู่ 4-5 ปี ตอนนั้นมีบ้านแค่ 2-3 หลัง จากนั้นพ่อย้าย ไปอยู่รุ่น 4 ไปอยู่กับแม่เมย์ แม่เมย์กับแม่เป็น พี่น้องกัน แต่ไม่ใช่พี่น้องแท้ ๆ ยายเป็นพี่น้องกับแม่เมย์ ตอนที่ย้ายมาอยู่ชายเฒ่าอายุ 7-8 ขวบแล้ว อยู่ 4-5 ปีก็ย้ายมาอยู่ชายเฒ่าอีกที่ รุ่น 4 ก็อยู่ข้างในที่เขื่อน อยู่รุ่น 4 ประมาณ 4-5 ปีได้แล้วก็ย้ายมาอยู่ชายเฒ่าอีกที่หนึ่ง หมายความว่าตอนนั้นก็อายุประมาณ 17-18 ปีกลับมาอยู่ชายเฒ่าครั้งสุดท้ายก่อนที่จะย้ายมาอยู่ที่เขาป่าช้าในปัจจุบัน ตอนย้ายไปอยู่ชายเฒ่ายังไม่ได้แต่งงาน

พ่อทำงานที่ห้วยโศก เรียนที่ตชด. ห้วยโศก เรียนถึงป. 3 พ่อเสียก็เลยออกมาเลี้ยงน้อง ตอนนั้นไปอยู่กับคนไทย ตอนเข้ารร. ป. 1 อายุเกือบ 11-12 แล้ว สมัยก่อนได้เข้าเรียนก็ไม่ได้ดูที่อายุแล้วกลับมาเลี้ยงน้องที่ชายเฒ่า

มีภค. คนแรกอายุประมาณ 18 ปี ไม่ใช่แฟนคนปัจจุบันอยู่กับแฟนคนแรกอยู่ได้ไม่ถึงปี เลิกกัน ไปทำงานที่กทม. พระประแดง อยู่ 5 ปี ไม่มีลูกกัน ตอนนี้อยู่กับแฟน 18 ยังไม่มีประจำเดือน เลยไม่มีลูก ไปทำงานขายของในตลาด ขายผลไม้คอง มือไม้เสียหมดเลย ไปอยู่กับน้องสาว เสรีจแล้ว ย้ายกลับมาที่ชายเฒ่า ตอนที่ย้ายกลับมา แม่ก็ไปอยู่ที่สวนทุเรียนอีกรอบ เพราะว่า ตอนที่เลิกกับแฟนก็กลับไปอยู่กับแม่พักหนึ่ง แม่ก็มีแฟนใหม่ พ่อก็มีแฟนใหม่ อยู่สวนทุเรียน 1-2 ปี แม่ก็กลับมาอยู่ชายเฒ่า เพราะมาอยู่กับแฟนใหม่ พวกหนูก็กลับมาอยู่กับเขา

เจอกับแฟนคนปัจจุบันได้อย่างไร

เขาเป็นทหาร เขาไม่ยอมเป็นแล้ว เขาหนีมา หนีมาเจอตชด. บ้าง พุดไทยไม่ได้ แต่ก่อนหมู่บ้านมีไม้ก่หลัง หนีมาจากแม่น้ำชลาละวิน เขามาคนเดียว ไม่เคยมาประเทศไทย ยังไม่ถึงหมู่บ้าน

หลงทาง มาเจอตชด. เขามาอยู่กับพี่ญา ที่ชายของข้างทาง มาอยู่ประมาณ 2 ปี ก็ได้กับเรา ก่อนหน้านี้ เห็นหน้ากัน ยังไม่ได้คบกัน ทางญาติเค้า ๆ ไม่ชอบ เพราะเราเป็นหม้าย เขาเป็นหนุ่ม แต่เขาก็ ไม่ได้ว่าอะไรหรอก แต่ว่ารักกันอะ สมัยก่อน แม่หนูไม่ชอบคนคริสต์ พ่อแม่จับถือพุทธ เค้าไม่ให้เอาคนนับถือคริสต์ หนูเพิ่งมาเป็นคริสต์หลังจากมาอยู่กับเขา 1 ปี เคยไปอยู่พ่อแม่แฟน 2 ปี บ้านเขาอยู่ตรงแม่น้ำสาละวิน เดินไปทางป่าต้องล่องแพ แต่ถ้าไปทาง ค่านสิงขร เอรารถไป เสร็จแล้วก็นั่งเรือขึ้นไปอีก รถไม่ถึงบ้าน คบกันแต่งงานกัน อ. มดแดงเป็น คนทำพิธี ตอนนั้นยังไม่ได้บิณฑก กลับไปบิณฑกที่ประเทศพม่า อยู่กับเขาได้ 2 ปี แล้วก็กลับมาอยู่ที่ชายเฝ้า อยู่กับแฟน 2 ปีจึงมีลูกชาย ปัจจุบันย้ายมาอยู่เขาป่าช้า อยู่มาเป็นเกือบสิบปี

2. ข้อมูลเกี่ยวกับวิถีชีวิตครอบครัว

ชีวิตที่ชายเฝ้า ตอนอยู่ชายเฝ้าลำบากมาก เราต้องออกรับจ้าง รถมารับที่ปากทางท่าน้ำ รับจ้าง ที่ห้วยโสก ไร่พืงก บางทีก็ไร่ป่าเพยบ้าง เมื่อก่อนมีที่ท้องเยอะเยอะ พ่อขายทั้งหมดเลย ไม่เหลือให้ลูก เลย พอลูกโตขึ้น ไม่มีที่ทาง ต่างคนต่างย้ายกันไป โนนนี้ ตอนที่มาจับจองที่ตรงนี้พวกพ่อ ไอ้ไอ้ต อ. พงษ์พันธ์ยังไม่มากันเลย พ่อกินเหล้า เค้ามาทีหลัง ที่เค้าไม่ได้ขาย คนกินเหล้าไม่เหลือเลย พ่อกิน เหล้ามาก ไม่นึกถึงลูกเค้า พอลูกโตมาก็ไม่มีที่ทาง แฟนก็รับจ้างคนเดียว เราต้องเลี้ยงลูก พอลูก เริ่มโตก็จ้างเขาเลี้ยงลูก เพราะเราจะได้ ไปทำงานด้วยกัน ตอนกลับมาอยู่ใหม่ ๆ ไปอยู่กับแม่ไม่ได้ เพราะน้องชายที่เมียเค้าซื้อแฟน เค้าหาว่าเราชอบซ่อนของกิน ไม่แบ่งให้เขากิน กินคนเดียว พุดให้ ชาวบ้านไปทั่ว แฟนก็เลยทำเป็นกะต้อบอยู่กับ 2 คน ชีวิตตอนนั้นไม่สบายด้วย ต้องไปรักษาตัว กลับมาพม่า ลูก 2 คนแฟนอ้วน กระเป๋าใบหนึ่งก็ไม่มีแรงสพาย ไปหาหมอ ๆ บอกเป็น โรครกระเพาะ ไปตรวจไม่เป็นไร เจ็บข้างใน อยู่ ๆ มันก็หายของมันเอง เวลาเข้าโบสถ์ก็ให้อาจารย์อธิษฐาน

พอย้ายมาอยู่ที่นั่นดูเหมือนฐานะทางบ้านดีขึ้น มีรถ แต่รถนี้เค้าแก่เค้าซื้อให้ เค้าแก่ที่สวน ผึ้ง เขามีรีสอร์ท เค้าแก่เค้ารับซื้อไม้หอม เค้ามีลูกน้องเยอะ พอเวลามีของก็จะให้แฟนเอาไปให้ เพราะคนอื่นไม่มีรถ เวลาปีใหม่แฟนต้องไปช่วย ลูก ๆ ก็ไปช่วย เค้าก็ช่วยเรา เวลาเดือนครึ้นอะไรเค้า ก็ช่วยเรา วันก่อนที่ญาติลาต้องไปเช่ารพ. เค้าก็ช่วยเงินมา 4000 บาท รถแสนห้า ลูกเค้าเยอะเวลา หาหมอลำบาก ตอนนี่ชายของ แต่ส่วนใหญ่ไปทำงาน มันเงียบ ชายของไม่คุ้ม ทำงานดึกว่า มีขนม นิดหน่อย ให้ตัวเล็ก มันได้กินกันนิดหน่อย

เลี้ยงดูลูก ให้ลูกช่วยเหลือตัวเอง สอนแบบที่พ่อแม่สอนมา การทำกับข้าว ถ้าแฟนอยู่ แก๊สเขาไม่ให้ใช้ เขาจะให้ใช้ฟืน บางทีเราจะไปทำงานเรารับ เรายังจะใช้แก๊ส เขาไม่ให้ใช้ มันเปลือง เขาอยากประหยัด ไฟกลางคืน ปรกติเราจะเปิดไฟหน้าบ้าน แต่เวลาเค้าอยู่ เค้าจะไม่ให้เปิดเลย เค้าให้ปิดหมดเลย เดือนนึงค่าน้ำไฟสี่ห้าร้อย บางครั้งเขาก็ทำกินไป บางครั้งลูกไป โรงเรียนอยาก ริดผ้า

เค้าก็ไม่อยากรีดผ้า เปลืองไฟ น้ำก็ไม่อยากจะให้เปิด ลูกเขาก็ไม่ตื่นนะ เขาจะให้ลูกนั่ง พอเราพูด ก็เหมือนจะเข้าข้างลูก คค. อยู่ด้วยกันตลอด เลี้ยงลูกตามใจมากก็ไม่ได้ ปรกตินี้เราเราดูลูกคนอื่น ม.2-3 มีแฟนแล้ว ลูกที่บ้านไม่มีมือถือ พ่อสอนลูก ๆ แฟนยังไม่ต้องมี เอาความรู้ไว้ก่อน พ่อแม่ไม่ได้มีความรู้มากมาย แฟนไม่ได้เรียนหนังสือเลย ภาษาพม่าก็ไม่เป็น ภาษากะเหรี่ยงก็ไม่เป็น ภาษาไทยก็ไม่เป็น แต่ภาษาพม่าพูดได้ พ่อเค้าก็สอนนะ เค้าอยากให้ลูก เค้าไม่มีอะไรให้ลูก อยากให้ลูกเรียนสูง ๆ อยากให้ลูกมีความรู้ แต่ว่าไอ้บ๊อจะ เค้าแก่เค้าจะส่งเรียน แต่บ๊อไม่ไป

รายได้หลักมาจากแฟนกับลูกชาย ลูกชายทำงานรับจ้างช้อบหิ้วข้าว ทำกับดาหน่อง แต่ดาต้าเค้าไม่มีคนงาน เค้าเลยไปขอให้มาทำงานด้วยกันกับดาต้า ตอนนั้นก็ช่วยกันทำงาน ก็ได้บ้าง พอวันเสาร์เด็ก ๆ ไปทำงานกัน เวลาเค้าได้เงินมา เค้าก็ไม่ได้เอาเงินเค้า

สิ่งสำคัญในการเลี้ยงดู อยากให้เค้ามีความรู้สูง พ่อแม่ไม่มีความรู้มากมาย กาญอยากเรียนจบม. 6 พอแล้ว พ่อแม่ไม่มีส่ง ทางรร. บอกให้กู้เงิน เค้าไม่ยกู้

เงินออม ฝากยูนิเวนไว้ ฝากชื่อพี่ ฝากถ้าเรามีเงิน บางเดือน 500 บางเดือนร้อยเดียว ตอนนี้มี 2 หมื่น ทำซาปานะกิจด้วย ส่งเดือนละ 30 หนี้สินมี 50,000 ที่ของแฟนชายที่ๆ พม่า พี่เป็นคนดูแลที่ให้ แต่แฟนไม่ขาย แต่พี่ขายไปแล้ว แฟนเลยต้องกู้เงินเพื่อไปไล่ที่คืน จึงเป็นหนี้ กู้ยูนิเวน วิวควายพี่ก็ขายหมดแล้ว ไม่เหลือแล้ว

แหล่งช่วยเหลือการเงิน เค้าก็ไม่ได้เดือดร้อนอะไรมากมาย มีเค้าแก่ช่วยเหลือบ้าง เค้าให้ แต่พอเวลาปีใหม่เราก็ก็นไปช่วยเขา

สุขภาพคค. มีแต่คนเล็กที่ต้องเข้ารพ. ตลอด ตอนนั้นที่พาเด็กไปกทม. พ่อไม่ได้พามาให้ 4 วัน ไม่สบายเลย ส่วนคนอื่น ๆ ไม่เคยเจ็บ ไม่เคยไปขี้กวันคนเล็ก

ความสัมพันธ์ในบ้าน ทุกคนรักกันดี แต่ว่าเช้า ๆ มานี่วันวาย คนนึงแต่งตัว คนนึงรีดผ้า คนนึงจะกินข้าว ลูกโตแล้วสบายมากขึ้น แบ่งเบาภาระได้บ้าง มันไม่เหมือนกับแต่ก่อน เวลามีงาน ก็ทำกัน
สิ่งที่ียด

ก็พอเวลาวันเสาร์ อาทิตย์ พยายามให้ลูก บอกให้ลูกไปร้องเพลง เข้าโบสถ์ เวลาอ่านพระคัมภีร์ พยายามให้เขาอ่าน มันมีภาษาไทย เขาอ่านกะเหรี่ยงไม่เป็น ก็ให้อ่านภาษาไทย แมื่ภาษากะเหรี่ยงก็ไม่เป็น อ่านออกบ้างภาษาไทยนิดหน่อย พชรินทร์เค้าก็เป็นกะเหรี่ยงได้ แต่ลูกสาว เป็นไทย พยายามสอนให้เค้าอ่านพระคัมภีร์ เค้าก็ดู ก็อ่าน

การทำหน้าที่สามี เค้าทำหน้าที่สามีที่ดี

ตัดสินใจในครอบครัว แฟนเป็นใหญ่ ปรึกษากัน 2 คนพ่อแม่ มีอะไรก็คุยกัน และก็คุยให้ลูกฟังพวกนี้ สมมุติว่าอย่างหนี้สิน หนี้ที่มี 50,000 ตอนแรกลูก ๆ พวกไอ้พัช กาญ บอกว่าเค้าจบ ม. 6

เค้าจะช่วย พ่อบอกว่า หนี้ของเค้า ๆ สร้างมาเอง ไม่ให้ลูกเดือดร้อน เลยคุยกับเค้าให้เค้ากู้และส่ง ลูกก็รับรู้ เพื่อให้เค้ารับรู้ทั้งหมด

การใช้เวลาในครอบครัว ไม่เคยไปเลย ไม่เคยไปเที่ยวไหน นอกจากวันอาทิตย์ก็พากันไปโบสถ์และก็เล่นน้ำกันอย่างจั้นละ แต่ถ้าว่าเป็นคนไทยเค้าจะพาไปเที่ยวทะเล เที่ยวไหนอย่างเพื่อนชวนไป พ่อเค้าก็ไม่ให้ไปนะ กลับมา ตอนนั้นตอนที่กาญจนากลับมาจากรับจ้างทำงานที่หนองพลับ เค้าถามแม่ว่า แม่ถ้าหนูจะมีแฟนอะ มีได้ไหม เค้าคุยให้ฟังอะนะ ที่นี้ก็เลยเล่าให้พ่อฟัง เค้าเจอคนที่มาจากศูนย์อพยพอะ มาทำงานด้วยกัน ที่นี้ พ่อก็ไม่ได้ดู ไม่ได้ตีอะนะ เค้าก็พูดให้ฟัง พูดค่อย ๆ อะนะ แต่ว่าตอนนี้เหมือนไม่ได้ติดต่อกันแล้ว ตอนนี้อายุยังน้อย เพราะว่าสมัยก่อนพ่อแม่ไม่มีความรู้พอเวลามีแฟนก็เลิกกันไป ต่างคนต่างไปคนละทิศ คนละทาง

ตั้งใจใหม่ คาดหวังให้ลูกต้องเป็นแบบนั้นแบบนี้ใหม่

ไม่ได้คาดหวัง แล้วแต่ลูก ไอ้กาญจน์อยากเป็นทหาร ทหาร แต่บียังไม่รู้อยากเป็นอะไร เค้าบอกว่านี่เค้าจะจบม. 6 แล้วเค้าจะสมัครทหารพล ไม่ได้บังคับว่าต้องเป็น โน่นเป็นนี่ แต่บียอเค้าอยากให้เรียนพยาบาล แต่ว่าพยาบาลอะต้องมีเงินต้อง 5-6 หมื่น เหมือนพี่ที่รุ่น 4 เค้าเรียนนะ

จิตอาสา

ช่วย มิ่งงานหมู่บ้านพัฒนา เวลาเค้ามีอะไรเราก็ไปอยู่แล้ว ถ้าเราไม่ไปก็ไม่ได้ ถ้าเราไม่ไปตาแดงมาตะโกน เรียกแล้ว บ้านละคน บ้านละคนนะ ถ้าเราไม่ไปก็ไม่ได้ ตรงนี้ตาแดงว่าผญ ให้เค้าดูแล ไม่ไปก็โดนว่า

ตรงนี้เป็นที่ของใคร

เป็นที่ของชลประทาน เค้าให้อยู่ ตั้งแต่ผญ. สุมิตรเป็นผญ. แล้ว และก็ปลัดมานะ เค้าให้ชาวบ้านอยู่ เราอยู่ท่ามาหากิน ห้ามขาย อยู่ได้ตลอด แต่ห้ามสร้างเป็นปูน ทั้งหลังเค้าไม่ให้สร้าง

สิ่งที่สำคัญที่สุดในชีวิต

อยากมีชีวิตที่ดี อยากมีที่ของตัวเอง คือแบบ กะว่าถ้ามีตังค์ อยากซื้อที่ อยากสร้างบ้าน เป็นของตัวเอง อยู่ตรงนี้มันไม่ใช่ที่ของเรา แล้วมันไม่ส่วนตัว ใจ บางทีตาแดงมาตะโกนค่า เวก ๆ บางครั้งเรายังไม่ตื่นเลย บางครั้งก็โม โหนะ แล้วอย่างค่าน้ำ จริง ๆ ทางอบต. ต้องจ่าย เค้ามาเรียกบ้าน ละ 40 บางครั้งคนเรา 40 มันก็ไม่มีเหมือนน้องที่เดินมาเมื่อกี้ ที่ว่าลูกเค้าแขนหัก คนนั้นเค้าก็ไม่มีเงิน 40 ก็ไม่มีตาแดงก็มาตะโกนค่า เค้าว่าพวกมึงอะไปตลาดนัด มีตังค์ซื้อของแแตก ให้กรู 40 บาท ไม่มีเค้าก็วิ่งมาขอขิมที่บ้านก็ให้เขา และก็นั้นเข้าไปที่อบต. ไปถามว่า ทำไมม. 6 ต้องจ่ายน้ำ 2 ที่ ๆ อบต. ก็ต้องจ่าย ที่ลุงแดงก็ต้องจ่าย เค้าว่า ลุงแดงเค้าเสนออาสาเอง เค้าอาสาดูแลแต่น้ำเขื่อน เค้าไม่ได้บอกว่าจะดูแล น้ำประปา ถ้าเค้าบอกว่าเค้าดูแลน้ำประปามากอบต. ก็จ่าย อันนี้ เค้าไม่ได้บอกเค้าอาสาจะดูแลเอง ที่นี้เวลานั้นก็มาค่า ตอนแรกผญ. ให้ช่วยบ้านละ 20 นะ ที่นี้มาขอ 40 เค้าก็ให้

จะขอเพิ่มอีกเมื่อไหร่ก็ไม่รู้ เค้าวามีคนให้ฟองที่อบต. เคื่ก็บอกว่ากรูอะ คุณน้ำ รถเครื่องกรู ไม่ได้กินน้ำนะ รถเครื่องกรูกินน้ำมัน พวกมึงให้จ่ายให้กรู กรูก็ไม่เปิดน้ำ บางครั้ง 2-3 เหมือนกับว่า ที่บ้านจ่าย บ้านอื่นไม่จ่าย เคื่ก็ไม่เปิดนะ วันไม่มีน้ำเลย ไม่เปิด

ชีวิตที่ซาเย้กับปัจจุบันแตกต่างไหม

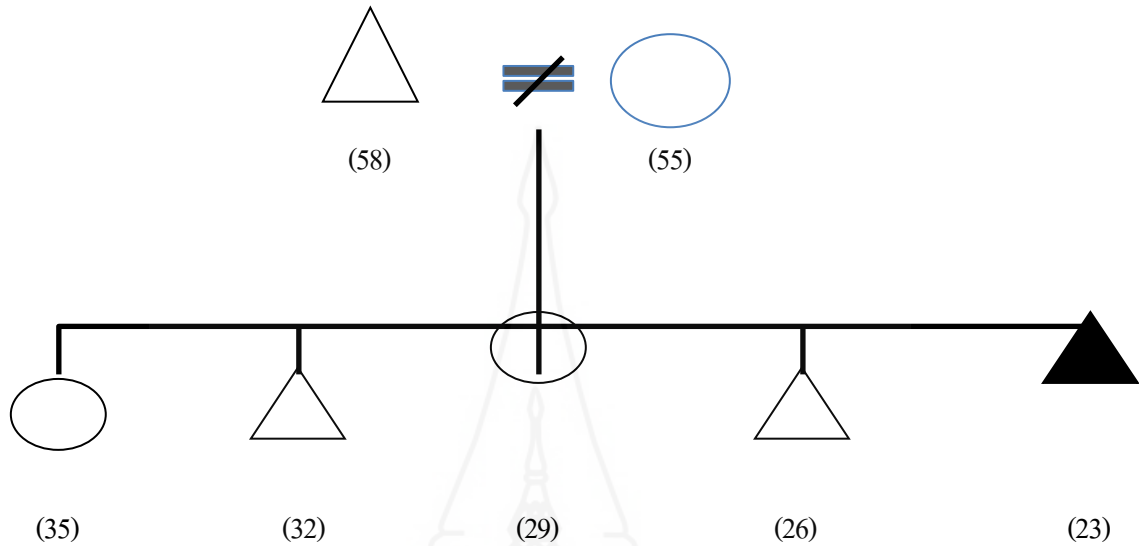
แตกต่างกันนะ คือข้างบนอะไม่มีไฟฟ้า แต่ก่อนไม่มีไฟฟ้า เคื่ยังไม่ได้อาโซลาเซลไปให้ น้ำยังต้องแบกเอง มาอยู่ที่นี่ มีทั้งน้ำ ทั้งไฟ สะดวกสบาย แต่ว่าค่าใช้จ่ายมากขึ้น อยู่ที่นี่ก็ที่นี่โนนมันก็ อย่งที่โนนมันก็สบายทุกอย่าง แต่ค่าใช้จ่ายอะขึ้น แต่ที่นี่ตรงนี้มันไม่ใช่ที่เราจะ

รุ่นพี่รุ่นลูกแตกต่างกันไหม

แตกต่างกัน เพราะสมัยก่อนไม่มีโทรศัพท์ใช้ สมัยนี้นี่น้องหนูโทรศัพท์ที่มันทำได้แล้วอะ เกมส้อะไรพวกนี้ มันกดได้แล้ว แม่กดไม่เป็น เคื่เล่นเฟสเล่นอะไร แม่ก็เล่นไม่เป็น โทรศัพท์ก็ยังใช้ โนเกียธรรมดาอยู่แต่มือถือนี้ไม่ใช่ของลูกนะ ของแม่ไอ้พัชรินทร์เคื่ให้น้องหนู มันก็เล่นกัน มีอยู่ 2 เครื่อง ไอ้บี พัช กาญญ์ เคื่ว่ารร. ปีคนี้ เคื่จะทำงานคนละเครื่อง เคื่อยากได้ พ่อเคื่บอกว่าถ้าเล่นมือถือ เล่นให้มีประโยชน์ บางคนเล่นมั่วไปหมดเลยนะ บางคนเด็ก ม. 1-2 บางคนท้องอะไรก็มีนะ นี่ที่บ้าน นี่กาญญ์ก็ยังไม่ม่แฟนนะ แต่มันจะผิดตอนนั้นอะที่เคื่ให้ฟังอะนะ แต่ว่าตอนนี้ก็เงียบไปแล้ว ไม่ติดต่อ ไม่อะไร ลูกผญ. ส่วนใหญ่ พ่อเคื่จะเป็นคนสอน ส่วนใหญ่เคื่จะกลัวพ่อมากกว่า เคื่สนิทกับแม่ มากกว่า แต่พ่อนี้เคื่จะกลัวมากกว่าแม่ เหมือนกับว่าน้องน้อยนี้เวลาแม่ตีนี้วิ่งหนี เวลาพ่อตี พ่อเรียกกลับมาเลย ไม่กล้าหนี เคื่จะกลัวมากกว่า แต่ว่าการสนิทอะ จะสนิทกับแม่มากกว่า เพราะแม่จะอยู่บ้านมากกว่า ลูก ๆ มีอะไรเคื่จะเล่าให้แม่ฟัง พ่อเคื่ให้เล่า เหมือนลูกชายตอนเล็ก ๆ เคื่อยากได้ของเล่น เคื่ไม่เคยขอของเล่นเลย เคื่ขอแต่แม่ แฟนเคื่จะดุจะ เคื่จะดุ แต่เคื่ไม่ตี เคื่แค่พูด ลูกกลัวแล้ว ผช. อะ ส่วนมากลูกกลัว

ครอบครัวที่ 9

ครอบครัวสั้น

แผนผังครอบครัวที่ 9

ลำดับที่	ชื่อสกุล	ฐานะ	อายุ	อาชีพ
1	นายแดนนี่ อยู่เสมอ	บิดา	58	ทำไร่
2	นางสาวปราณี อรุณประสิทธิ์ชัย	มารดา	55	ทำไร่
3	นางสาวเดือน ปัญญาสานติ	บุตรสาวคนที่ 1	35	รับจ้างในไร่
4	นายสุชาติ ปัญญาสานติ	บุตรชายคนที่ 2	32	ช่างเหล็ก
5	นางชิตารัตน์ ปัญญาสานติ	บุตรสาวคนที่ 3	29	แม่บ้าน
6	นายชนากร อรุณประสิทธิ์ชัย	บุตรชายคนที่ 4	26	รับจ้าง
7	นายชนพล อรุณประสิทธิ์ชัย	บุตรชายคนที่ 5	23	รับจ้าง

วันสัมภาษณ์ ครั้งที่ 1 7 กย. 63

ครั้งที่ 2 สัมภาษณ์ทางโทรศัพท์ 14 กย. 63

1. ข้อมูลทั่วไปเกี่ยวกับครอบครัว

พ่อ อายุ 58 นายแดนนี่ อยู่เสมอ แม่ อายุ 55 นางสาวปราณี อรุณประสิทธิ์ชัย มีพี่น้องด้วยกันทั้งหมด 5 คน พ่อมีครอบครัวอยู่แล้วอยู่ที่พม่า มีลูกด้วยกัน แต่ไม่เคยเจอหน้า ไม่เคยรู้จัก พ่อมาอยู่เมืองไทยก็มาอยู่กินกับแม่ผมคนปัจจุบัน พี่น้องภรรยาของพ่อคนแรกมาอยู่ด้วยกัน 3 คน ส่วนผมกับพี่ชายพ่อแม่เดียวกัน

1. สกาวเดือน ปัญญาสานติ อายุ 35
2. สุชาติ ปัญญาสานติ อายุ 32
3. ธิดารัตน์ ปัญญาสานติ อายุ 29 (สามคนแรกคนละพ่อ แม่เดียวกัน)
4. ธนากร อรุณประสิทธิ์ชัย 26
5. ธนพล อรุณประสิทธิ์ชัย 23 (คนที่ 4-5 พ่อแม่เดียวกัน)

** หลังจากเลิกกัน ต่างคนต่างมีครอบครัวใหม่

พ่อกับแม่วิ่งหนีมาจากพม่ามาอยู่ที่ประเทศไทย อยู่ฝั่งพม่าเลย ตอนนั้นมีปัญหากันต้องหนีมาจากพม่า เข้ามาทางป่าเพชรบุรี จุดด่านสิงขร แต่ลงไปข้างล่างอีก หมู่บ้านปกากะญอเลย ตอนเข้ามาเมืองไทยพ่อแม่มีคค. แล้ว ครั้งแรกมาอยู่ที่ป่าเต็งเลย ตรงปากซอยตรงทางเข้าวิบูลา ตรงบ่อพักน้ำ เมื่อก่อนมีที่ตรงนั้น พ่อมีเหมืองแร่เข้ามาเข้ามาเบียดเบียนที่เรา ทำให้แม่ต้องขายที่ไป แล้วไปหาที่ทำกินใหม่แล้วย้ายไปอยู่ปกากะญอ ที่ปกากะญอทำที่กันอยู่แถวนั้นอยู่แล้ว เราจึงไปจับจอง ส่วนไร่ที่ใหม่ของจับจองหาที่ทำกินไปเรื่อย ๆ จนถึงปัจจุบัน ช่วงหลัง ๆ มีอุทยานเข้าไปแต่เขาก็อนุญาตให้ทำกินได้

สันเป็นลูกของพ่อใหม่ ซึ่งมีพี่น้องพ่อแม่เดียวกัน 2 คนคือ แม่เหล็กกับสัน ส่วนพี่อีก 3 คนแม่เดียวกัน แต่คนละพ่อ หลังจากเลิกกันต่างคนต่างไปมีครอบครัวใหม่ สามีก่าไปมีคค. ใหม่เป็นแม่ของกล้า

ส่วนปัจจุบันพ่อของสันกลับไปดูแลแม่ที่พม่าเป็นเวลากว่า 2 ปีแล้ว ทั้งแม่และคค. ไว้ที่หมู่บ้านปกากะญอ ไม่เคยกลับมาเยี่ยม ไม่ได้ข่าวมากเท่าไรหรอก สันเคยกลับไปหาพ่อช่วงปิดเทอม 2 ครั้ง พ่อไม่ได้บอกว่าจะกลับมาเมืองไทย ปัจจุบันแม่ที่อยู่เมืองไทยมีสามีใหม่ อาศัยอยู่ด้วยกัน ทำไร่ที่ปกากะญอ ใกล้เคียง ๆ กับหมู่บ้าน

สันเกิดที่ป่าเต็ง ตรงจุดที่บ่อพักน้ำ เกิดป่าเต็ง ประเทศไทย ทำคลอดที่บ้านแฟนของลุงปรีชาทำคลอดให้ สมัยเด็ก ๆ เจอพี่สาวคนโตบ้าง เริ่มออกไปทำงานในเมืองแล้ว ทำร้านอาหาร พี่ชาย พี่ชาติคนโตไปทำงานในเมืองเหมือนกัน ตอนนี่เริ่มทำช่างเชื่อมของตัวเอง คนที่สาม ไปเรียนรร. พระคัมภีร์ คนที่ 4 แม่เหล็ก ตอนนี่ทำงานแม่โคร จบปวช. วิทยาลัยการเกษตรเพชรบุรี คนนี้จะอยู่

ด้วยกันเยอะหน่อย เรียนอยู่ที่หอด้วยกัน ตั้งแต่จำความได้ ส่วนใหญ่จะมีผมและพี่ชาย พ่อกับแม่คนอื่นไม่ได้อยู่กับเรา หรือส่วนใหญ่จะมีลุง จะมีแฟนของลุง ลูก ๆ เขา ส่วนใหญ่เจอเขา

2. ข้อมูลเกี่ยวกับวิถีชีวิตครอบครัว

พ่อกับแม่ใครเป็นผู้นำครอบครัว ส่วนใหญ่พ่อตามพ่ออยู่ช่วงหนึ่ง ส่วนใหญ่แม่จะอยู่กับ พี่ชาย พี่ชาย ส่วนใหญ่ในการเลี้ยงดูลูก แม่จะดูแลเป็นหลัก ส่วนพ่อไปทำงาน ไม่ค่อยได้กลับบ้าน ส่วนใหญ่พ่อไม่ค่อยได้อยู่ด้วยกัน พ่อจะไปทำงานข้างที่ทำงาน ไม่ได้กลับบ้าน จะอยู่กับเราเป็นช่วง ๆ ตอนกลับมาอยู่บ้าน ส่วนใหญ่จะอยู่กับแม่มากกว่า ตอนเด็ก ๆ จำได้ว่า ตอนน้ำท่วมแม่จะพาไป ตกปลาตอนน้ำท่วม เดินไปกับเขา

เกิดป่าเต็งเริ่ม โตก็ไปอยู่ป่าเกาะงูแล้ว ตอนจำความได้ไปอยู่ป่าเกาะงูแล้ว ยังไม่เข้าเรียนเลย แม่เลี้ยงบ้าง อยู่กับลุงบ้าง บางทีพ่อไปทำงานกับพ่อ ผักสันไว้กับลูกลุง เราก็กินหลานอีกทีหนึ่ง การเลี้ยงดูของแม่ แม่คนเป็นที่เลี้ยงดู เขาไม่ดี ใช้เสียงบอกรามากกว่า คุณบ้าง แต่แม่ไม่ได้ตีเรา อาจจะมีน้อยครั้งที่แม่ตี นับครั้งได้เลยที่แม่ตี ส่วนใหญ่ใช้คำพูดกับสอนมากกว่า จำได้ว่า ตอนเด็กผมเป็นคนขี้สงสัย ถาม ๆ ตลอด แม่ก็ตอบตลอด เหมือนกับว่าเรามีเรื่องข้างบนระหว่างบน ข้างป่าหมดเลย ระหว่างเจออะไร เจอหอย ต้นอะไร น้ำมันตัวอะไร ถามแม่ ๆ จะตอบเราตลอด

คำถาม: เราคิดว่าเราได้รับความรักกับพ่อแม่เพียงพอไหม ความสัมพันธ์กับคนในครอบครัวเป็นอย่างไรบ้าง

ช่วงเด็ก ๆ ไม่ได้เต็มร้อยมาก แต่รู้สึกอุ่นใจช่วงได้ใช้เลากับแม่ กับพ่อไม่ได้สนิท เพราะพ่อไม่ค่อยอยู่บ้าน ส่วนใหญ่ไปทำงานข้างนอกบ้าน ไม่ค่อยได้อยู่บ้าน จะอยู่กับเราเป็นช่วง ๆ ที่กลับมาอยู่บ้าน พ่อแม่ลูกไม่ได้ใช้ชีวิตด้วยกันเท่าไร ตอนเด็ก ๆ จำได้ว่า

สันเรียนครั้งแรก เรียนที่รร. ธรรมชาติ ตรงสะพาน เข้าไปในป่าเต็ง เข้าป่า ตอนนีไม่มีแล้ว ไปเรียนเป็นแม่ของดาเบะ สอน ก-ส ไปเรียนเบื้องต้น เทียบได้กับอนุบาล เรียนรู้พื้นฐานมาก ๆ ตอนนั้นฟังไทยได้แล้ว พูดได้บ้าง เราซึมซับมาอยู่แล้ว คือไม่ได้ร้อยเปอร์เซ็นต์ เรียนได้ไม่นานได้เป็นเทอม ที่นั่นนอนที่นั่น มันเหมือนหอพักมากกว่า คนที่ไม่ได้เข้าเรียนก็มาเรียนเสริมคล้าย ศูนย์เด็กเล็ก ส่วนพี่ก็จะเรียนป่าเต็ง จะอยู่หอ ปั่นจักรยานไปทะเลร. บ้านป่าเต็งได้เลย

หลังจากออกที่รร. ธรรมชาติก็ไปอยู่ที่หอ. จำที่ รุ่นก่อนผมมีรุ่นนึง อยู่ศูนย์เด็กเล็ก 2 ปี จึงไปเข้าป. 1 อยู่ที่หอลุงตู้ เรียนได้ถึงป. 3 จึงย้ายไปอยู่ที่รร. ห้วยโศก อยู่หอที่นั่น ช่วงป. 6 เทอม 2 ย้ายกลับมาอยู่ที่ หอลุงตู้เหมือนเดิม อยู่จนจบป. 6 ช่วงม. 1 ก็ออกจากหอมา เพราะเขาปิดหอ ออกจาก หอ ม. 1 เรียนป่าเต็งวิทยา มาอยู่บ้านญาติตรงข้ามบ้านพ่อกับพี่เกือบปี ต่อมาอยู่บ้านพ่อกับพี่ อยู่บ้าน พ่อกับ

อยู่ตั้งแต่ 1 และ 2 อีกเทอม หลังจากอยู่ที่พ่อบุญมาเริ่มมารู้จักโครงการพิน่า จึงย้ายไปอยู่โครงการบ้านทิโมธี พระพรผู้เด็กไทยมาอยู่บ้านพิน่า

คำถาม: เป้าหมายสูงสุดในชีวิต ความฝัน

ไม่ซัวร์เท่าไร สิ่งที่ยากคือ อยากทำดนตรี อัดวิดีโอ ไม่ซัวร์ว่าสูงสุด

คำถาม: แล้วสิ่งที่ต้องไปให้ได้ ทำให้สำเร็จ มีไหม คืออะไร

สร้างคค. ที่อบอุ่น อยู่ด้วยกัน สร้างด้วยกัน อยากเดินทางรอบโลก คค. อบอุ่นคือ พ่อแม่ มีพ่อแม่อยู่ด้วยกัน เมื่อมีลูก ใช้เวลาด้วยกัน ถ้าลูกจะไม่ได้อยู่กับเรา ก็ต่อเมื่อเขาเริ่มโตแล้ว เขาดูแลตัวเองได้ ไม่อยากให้ปล่อยลูกตัวเล็ก ๆ ไปอยู่กับคนอื่น โดยเราไม่ได้เลี้ยง ถึงแม้จะเป็นคนที่รู้จัก หรือญาติ ตัวเล็กยังต้องการพ่อแม่ ยังรู้สึกทำให้เราเจ็บโต มันรู้สึกทำให้ขาดความมั่นใจในตัวเอง มีผลกระทบที่อยู่หอด้วย เริ่มอยู่หอตั้งแต่เล็ก ๆ เด็ก ๆ เลย

คำถาม: คิดว่าทำไมเค้าถึงต้องส่งให้เราไปอยู่หอด้วย

ตอนนี้ก็เข้าใจแหละว่า พ่อแม่ไม่ได้มีเงินส่งเรา เลี้ยงดูเราเพียงพอ ที่จะส่งเราไปเรียนได้ เลยต้องไปฝากไว้ที่หอ

สิ่งที่เราอยากทำคือ การสร้างอาชีพให้กับตัวเอง อยู่ในสังคมให้ได้ อาจจะไม่ได้รวยหรือจนเกินไป สิ่งที่เราคิดในการดำเนินชีวิต ตอนนี้มีพระเจ้าเรารู้สึกว่า นำเราสร้างคค. ที่ดี มีคำสอนของพระเจ้าให้เราติดตาม

3. ความสัมพันธ์ระหว่างครอบครัวกับชุมชน

ผมเจ็บโตมากับการช่วยเหลือของคนอื่นตลอดเวลา ผมคิดว่าผมอยากจะทำตัวเองให้เป็นประโยชน์ต่อหมู่บ้านผมบ้าง โครงการส่งเสียผมให้เรียนได้สูง ตอนนี้ก็ส่งผมเรียนและช่วยติดต่อผู้ใหญ่ที่ทบท. ให้ผมได้ทำงาน ได้เรียนรู้สิ่งต่าง ๆ มากมาย ผมก็สำนึกถึงสิ่งดี ๆ เสมอมาที่ได้รับจากผู้อื่น

ทุกครั้งที่ผมมีโอกาสได้กลับมาจากทบท. ผมก็จะพยายามหาเวลาไปเยี่ยมอาจารย์ที่โบสถ์ ช่วยเขาเล่นกีตาร์ นำเพลงหรือช่วยเหลือเขาในด้านต่าง ๆ เท่าที่ผมสามารถทำได้ อย่างทุกครั้งที่ผม กลับมาผมมาที่โครงการที่ให้การศึกษาผม ให้โอกาสผม ผมอยากกลับมาและมานอนที่บ้านของพิน่า เพราะคิดถึงบรรยากาศสมัยตอนที่ผมอยู่ด้วยกับพิน่า รู้สึกอบอุ่นและความหวังดีที่มีให้ผมตลอดเวลา และผมจะไปเยี่ยมน้อง ๆ ที่โครงการที่เมื่อก่อนผมได้รับการสอนเสมอ ผมไปแล้วก็ไปสอนเขาไปสอนกีตาร์ให้กับเขา ตอนที่ผมเปิดสอนกีตาร์ที่ร้านนมป่าเต็ง ผมก็รู้สึกภูมิใจนะครับที่ผมมีส่วนให้กลับคืนไปบ้าง ผมตัดสินใจกลับมาช่วยเหลือกลับมาทำงานที่ร้านนมป่าเต็ง ก็ส่วนหนึ่งก็เป็นภาระใจของผมด้วยครับ ผมไม่ได้ต้องการเงินมากมาย แต่ผมอย่างน้อยได้ช่วยเหลือคนอื่น ได้มีส่วนในนิมิตและเป้าหมายในการช่วยเหลือผู้อื่น คงจะมีสักวันหนึ่งที่ถึงเวลาของผมที่จะกลับมา

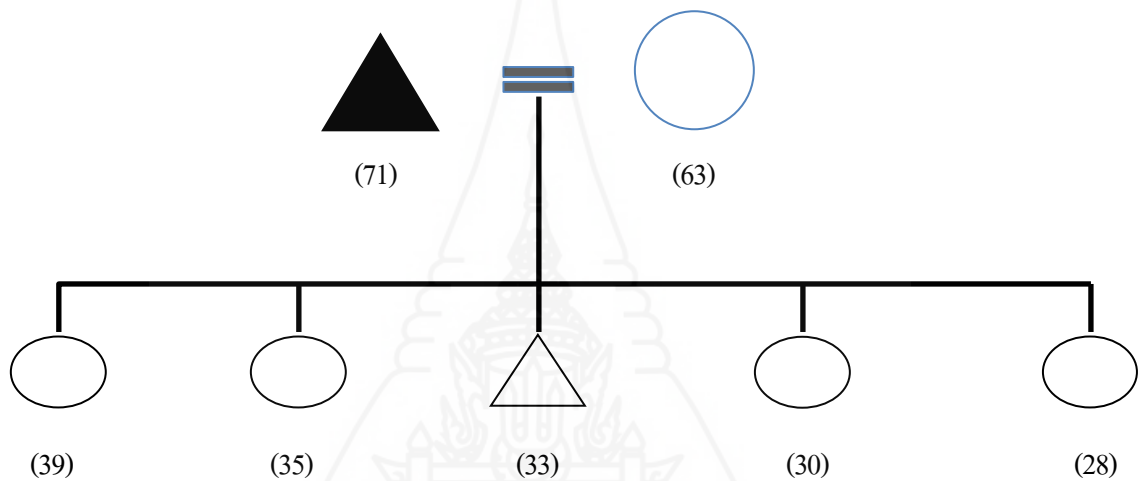
ผมคิดว่าวันนั้นผมอยากจะมีชีวิตเพื่อชุมชน อยากให้ตัวเองเป็นประโยชน์ทำในสิ่งที่ตัวเองรัก
ขอบคุณพี่นำที่ให้โอกาสผมเสมอมา ถ้าไม่มีพี่นำ ผมก็ไม่รู้ว่าจะไปไหนแล้ว ขอบคุณครับ

ครอบครัวที่ 10

ครอบครัวอ.บุญธรรม

วันที่สัมภาษณ์ครั้งที่ 1 5 สิงหาคม 2020
 เวลา 10:100-12:00
 สัมภาษณ์ครั้งที่ 2 2 กันยายน 2020
 เวลา 10:00-11:00

แผนผังครอบครัวที่ 10

ลำดับที่	ชื่อสกุล	ฐานะ	อายุ	อาชีพ
1	นายบุญธรรม เวนะ	บิดา	71	ผู้นำคริสตจักร
2	นางเรื่อนแข เวนะ	มารดา	63	แม่บ้าน
3	นางรัศมี เวนะ	บุตรสาวคนที่ 1	39	รับจ้าง
4	นางเล็ก เวนะ	บุตรสาวคนที่ 2	35	รับจ้าง
5	นายชูปา เวนะ	บุตรชายคนที่ 3	33	ผู้ใหญ่บ้าน
6	นางจันทร์ เวนะ	บุตรสาวคนที่ 4	30	รับจ้าง
7	นางน้อย เวนะ	บุตรสาวคนที่ 5	28	แม่บ้าน

1. ข้อมูลทั่วไปเกี่ยวกับครอบครัว

นายบุญธรรม เคยเป็นผู้ใหญ่บ้านหมู่ 6 มาก่อน เล่าว่า กระเหรี่ยงอาศัยอยู่ในบริเวณเทือกเขาตะนาวศรีกว่า 200 ปีมาแล้ว จากการสันนิษฐานของผู้ให้ข้อมูล นายบุญธรรม เวนะ กล่าวว่ นายวิมอลี่, วิ เป็นภาษากระเหรี่ยงแปลว่า หมอคุณ มอ แปลว่า เกิด ลี แปลว่า น้ำตก เป็นคนกลุ่มแรกที่อพยพย้ายถิ่นฐานมาเรื่อย ๆ วิมอลีนับถือศาสนาพราหมณ์ ช่วงนั้นมีการขัดแย้ง เกิดปัญหาในชุมชน กระเหรี่ยง อันเป็นเหตุให้ต้องย้ายไปที่อื่น จุดแรกที่ย้ายเข้ามาตั้งรกรากคือ ตะเคียนคู่ ซึ่งปัจจุบันคือตำบลหมู่ 1 บ้านห้วยโศก ซึ่งเมื่อก่อนทำไร่เลื่อนลอย จำนวนคนขยายขึ้นไปเรื่อย ๆ ประมาณ 80 ครอบครัวหรืออาจไม่ต่ำกว่า 300-400 คน

ในสมัยนั้นเกิดโรคหิวระบาดอย่างหนัก กลุ่มคนกระเหรี่ยงตายไปกว่าครึ่ง จึงได้มีการย้ายอพยพไปที่อื่น ๆ เพราะเห็นว่าถ้ายังอยู่ด้วยกันทุกคนคงตายหมด จึงเป็นจุดเริ่มต้นของคนกระเหรี่ยงในจุดต่าง ๆ ไม่ว่าจะเป็กลุ่มป่าเต็ง ป่าละอู แพรกตะคร้อ ห้วยแห้ง ห้วยสัตว์ใหญ่ ป่าหมากโปรงลึก บางกรอยหรืออาจจะมีในที่อื่น ๆ อีกด้วย บางกลุ่มก็อพยพกลับไปอยู่พม่าอาศัยอยู่ตามเทือกเขาตะนาวศรีเช่นเดิม

จุดเริ่มต้นกระเหรี่ยงป่าเต็ง กลุ่มกระเหรี่ยงที่อพยพหนีโรคหิวกลุ่มแรกคือ ลุงพะเจ เวนะ ซึ่งขณะนี้มีชีวิตอยู่ อายุ 92 ปี ลุงพะเจเคยเป็นหัวหน้ากลุ่มกระเหรี่ยงป่าเต็งมาก่อน ซึ่งก่อนหน้านั้นมีหัวหน้า อยู่ ก่อนแล้ว 7 คนด้วยกัน ลุงพะเจเป็นคนสุดท้ายที่ได้รับการแต่งตั้ง จากทางการไทยอย่างเป็นทางการให้เป็นหัวหน้ากระเหรี่ยง ในสมัยนั้นกระเหรี่ยงกระจายกันอยู่ บริเวณทั่วไป ตั้งแต่ห้วยสัตว์ใหญ่และป่าเต็งในปัจจุบัน ตอนนั้นยังไม่มีคนไทยยังไม่มีป่าไม้ อุทยาน ก็ยังไม่เข้ามา

อ. บุญธรรม เข้ามาอยู่เมืองไทยครั้งแรกตอนอายุ 30 ปี เมื่อปี ค.ศ. 1974 ซึ่งก่อนหน้านี้อยู่ที่พม่าและย้ายเข้ามาอยู่ที่ป่าละอู พ่มาจากพม่า แม่อยู่ประเทศไทย ตอนนั้นพม่ากับกระเหรี่ยงสู้รบกัน ยายเสียชีวิต อ. บุญธรรม ก็ไปบวชให้กับยาย

ปี 1962 เนวิน ขึ้นเป็นผู้นำพม่า

ปี 1964 ให้กระเหรี่ยงมอบตัว มอบอาวุธและให้มีการเจรจา ขณะนั้นอ. บุญธรรม ไปเป็นทหาร KNU

ปี 1965-66 การเจรจาไม่สำเร็จ มีการหักหลัง นายพลเด่นไถ่ โคนยิงตาย อ. บุญธรรม จึงกลับมาที่ประเทศไทย

เมื่อมาอยู่ป่าละอูเห็นว่าคนกระเหรี่ยงที่นับถือศาสนาพุทธ แต่ปฏิบัติไม่เหมือนคน พุทธ พอได้กลับไปพม่าได้ปรึกษากับพี่ชายถึงการปฏิบัติตัวของคนกระเหรี่ยงที่ประเทศไทย จึงอยากหาหนังสือของพุทธมาให้กับคนกระเหรี่ยงที่ประเทศไทย แต่พี่ชายบอกว่า ไม่ต้องไปยุ่งกับเขา เพราะเป็นคริสเตียน ให้ไปสนใจศาสนาคริสต์ดีกว่าและพี่ชายแนะนำให้ไปที่ประเทศไทย เพราะที่ไทย

มีคริสเตียนเยอะ

ตอนนั้นผมมีครอบครัวอยู่ที่พม่าก่อนอยู่แล้ว แต่พอผมมาอยู่เมืองไทย ก็มาอยู่ที่ป่าเต็ง ผู้ใหญ่ก็ติดต่อให้รู้จักกันภรรยา ปรกติก็ไม่ค่อยได้เจอพูดจากัน แต่พอผู้ใหญ่แนะนำให้ ผมก็เลยคิดว่า มีครอบครัวก็ดีเหมือนกัน ตั้งแต่นั้นมาก็อยู่กินกันมาจนถึงปัจจุบัน ผมก็เป็นผู้ใหญ่บ้านต่อจากผู้ใหญ่ ผู้ใหญ่ก็เป็นพี่ชายของแฟนของผม ตอนนั้นผมก็ทำงานรับใช้อยู่ที่คริสตจักรด้วยกัน มีลูกกันคนแรก ตอนแรกบ้านเราก็มีคนเยอะมาก เพราะผมเป็นผู้ใหญ่บ้าน ต้องดูแลทุกคน เวลาคนเข้ามาที่ป่าเต็ง มาจากพม่า ผมก็ต้องใช้เขามาอาศัยอยู่ในบ้าน เราจะไปทอดทิ้งเขา ให้เขาไปอยู่ที่ไหนก็สงสารเขา ผมเลี้ยงคนมาเยอะ ให้คนมาอยู่เยอะ เราก็คิดว่าจะช่วยเหลือเขา เพราะเราเป็นกะหรีรงเหมือนกัน

2. ข้อมูลเกี่ยวกับวิถีชีวิตครอบครัว

ตอนที่ผมเข้ามาป่าเต็งใหม่ ๆ ทหารไทยก็คิดว่าผมเป็นสายลับ เขาก็หลอกผมให้ไป ป่าบอกจะไปยิงหมูป่า ผมก็รู้ในใจว่าเค้าจะเอาผมไปฆ่าปิดปาก แต่ผมก็ไม่ได้คิดจะหนี ก็ไปกับเขาไป เดินไปด้วยกัน ผมก็พกปืนไปด้วย ใจนี้ผมก็คิดว่าผมคงจะไม่รอด ผมบอกกับคนอื่นว่า ถ้าผมไม่กลับ มากี่แสดงว่าผมถูกฆ่าแล้ว ตอนนั้นทหารก็พาไปป่า ผมก็นั่งลงรอเขา ระยะเวลาที่ผมก็มองเห็นเค้าอยู่ รออยู่ แต่ชอบคุณพระเจ้าเค้าไม่ได้ยิงผม เค้าไม่ได้ฆ่าผม ผมไม่รู้ว่าทำไม รอประมาณอยู่ตรงนั้น 2 ชั่วโมงก็ไม่ได้ทำอะไร สุดท้ายเสร็จเค้าก็เดินมาหาผมและบอกว่ากลับบ้านกันเถอะ แปลกใจเหมือน กัน พอกลับมาบ้านผมก็ไม่มีอะไรก็ทุกอย่างเหมือนเดิม ตอนนั้นผมก็คิดว่าจะช่วยเหลือเด็ก ๆ เราก็มีโบสถ์ เราต้องการพูดเรื่องพระเจ้า ผมก็เปิดหอพักให้เด็ก ๆ เด็ก ๆ ที่นี้เยอะมาก ไม่มีบ้านอยู่ ไม่มีอาหารกิน ไม่มีเสื้อผ้าใหม่ ๆ ผมก็คิดว่า ช่วยเหลือ เงินเราก็ไม่มี แต่ผมก็คิดว่า ไม่มีอะไร เราทำพระเจ้าจะประทานให้กับเรา ตอนนั้นเด็ก ๆ นอนกันเต็มไปหมดเลย รถเราก็ไม่มี เราก็ไปขอ ข้าวสารที่วัด วัดก็ช่วยเหลือข้าวสารเรา มา เราก็ปลูกผักกินกันเอง ให้เด็ก ๆ ช่วยกันปลูก ดขด. ก็เอา อาหารแห้งมาช่วยเหลือแบ่งปันกับเราบ้าง

ตอนนั้นบ้านของเราก็หลังเล็ก ๆ ผมส่งลูกไปเรียนที่กาญจนบุรีคนโต เพราะ เค้าบอกว่า มีทุนให้เด็ก ๆ เราเลี้ยงเค้าให้ดีไม่ได้ ผมก็อยากให้เค้าได้รับการเรียนที่ดี อีกคนหนึ่งก็ส่งไปเรียนด้วย กัน แต่พอกลับมาที่เรียนไม่จบ คนผู้ชายก็ไม่อยากเรียน ผมก็ไม่รู้ทำยังไง ตอนนั้นก็เหมือนกับว่า ไม่อยากจะทำอะไรแล้ว ผมก็อธิษฐานว่าพระเจ้าจะให้เขากลับมาหาพระองค์ ในตอนนั้นรายได้ เราได้จากที่คนที่มาบริจาคเงินให้กับเรา มีคนช่วยเหลือเรา และก็คริสตจักรก็ให้เราบ้างทุกเดือน เลี้ยงดูเรา

การเลี้ยงดูลูกของเรา เราก็ตามใจเขา เขาอยากทำอะไรเราก็ทำตามใจที่เขาต้องการ เรา เลี้ยงได้แต่ตัว แต่ใจเราเลี้ยงไม่ได้ แต่ผู้หญิงนี้ได้ดีทุกคนนะ แต่ผู้ชายไม่รู้ว่าทำไม เราเลี้ยงเขาไม่ได้ ตอนนั้นลูกสาวคนเล็กก็แต่งงานไปแล้ว แต่งงานกับฝรั่ง เดี่ยวเขาก็ย้ายไปอยู่กันที่เมืองนอก ลูกสาว

เรานี้เรียนที่เชียงใหม่ อยากให้เขากลับมาที่ป่าเต็ง คำก็บอกว่ากลับมาทำอะไร ไม่มีอะไรจะทำงาน งานก็ไม่มีที่ดี อยู่ที่เชียงใหม่มีงานเยอะ หาอะไรทำได้มากกว่า ผมหวังว่าคำจะกลับมาช่วยงานผม แต่คำก็ทำงานที่เชียงใหม่ดีกว่า เราก็ไม่ได้ว่าคำ ตามใจคำคิดว่าที่นั่นก็จะดีกว่า ผมไม่เข้าใจว่า เพราะสมัยของผมที่โตมา เราไม่มีมือถือ ทีวีเราไม่มี สมัยนี้เด็ก ๆ มีทุกอย่างที่เขาต้องการ เขานี้ไม่สนใจจะคุยกับพ่อแล้ว คำสนใจมือถือมากกว่า คำพิมพ์ ๆ ๆ ในมือถือ ดูทีวี คิดว่าบางครั้งมันไม่มีประโยชน์

ความสัมพันธ์กับลูก ๆ กับผมกับภรรยา เราก็อยู่ด้วยกันเหมือนกัน อยู่ด้วยกันกับทุกคน ไม่ค่อยได้ไปเที่ยวที่ไหนด้วยกัน ผมก็สอนลูก ๆ ไม่เป็นหรอก แต่ผมคิดว่าคำเห็นคุณค่าอย่างจากตัวผม ได้ไม่ได้ต้องสอนให้มาก ในการตัดสินใจเรื่องต่าง ๆ ผมจะเป็นคนตัดสินใจ แต่เรื่องแม่บ้านในบ้าน ก็ให้แม่บ้านเป็นคนตัดสินใจผม ไม่ได้ไปยุ่งเรื่องบ้านของเขามาก เราเลี้ยงดูครอบครัวแบบเท่าที่มี ให้ลูก ๆ ในครอบครัวต้องช่วยเหลือตัวเองให้มากที่สุด เพราะเราก็มีเด็กเยอะต้องเลี้ยงดูให้ทั่วถึง

เหตุการณ์ที่เกิดขึ้นที่ทำให้ผมจำได้เสมอคือ ตอนนั้นที่เราทำหอพักเด็ก แต่เราก็ทะเลาะ กัน เพราะฝรั่งที่เข้ามาไม่เข้าใจกัน เราคุยกันไม่รู้เรื่อง คำหาว่าผม โทกและขี้โกงเงินของเขา บางครั้งเรากินของอะไรก็ไม่ได้ เขาต้องการควบคุมเด็ก ๆ ที่หอพัก ไม่ให้ไปไหน บอกว่าเด็กต้องเรียนหนังสือ เราก็ไม่เข้าใจ พ่อแม่ไม่ยอมให้ไปเยี่ยม ผมเข้าไปไม่ได้ บอกว่าไม่ส่วนตัว เราต้องการให้เขาออกไป เพราะมันไม่ได้เป็นเหมือนที่เราอยากทำ แต่เราคิดว่าคำเข้ามาช่วยเหลือ แต่ก็มีปัญหากัน ตอนนั้นเราก็เลยปิดหอพักเด็กไปพักหนึ่ง เราคิดว่าไม่ทำแล้วถ้ามีปัญหา เด็ก ๆ ที่เหลือก็ส่งกลับบ้านกันหมด เลยเราหยุดไปสักพักหนึ่ง ก็ดีนะครับ ฝึบเลย แต่เราก็คิดว่ามีเด็กเยอะที่ไม่มีบ้านอยู่ พ่อแม่ไม่มีเงิน ไม่มีอาหารกินที่ดี เราสักพักหนึ่งก็กลับมาทำใหม่ด้วยของเราเอง ไม่ต้องอาศัยฝรั่งแล้ว เด็ก ๆ ตอนนั้นก็ มีเยอะในหมู่บ้านที่ต้องการมาอยู่กับเรา เราลำบากขึ้น แต่เราก็คิดว่าพระเจ้าจะช่วยเราได้ เรามีพระเจ้า เราไม่ต้องกลับสิ่งใดเลย

เราก็ต้องขอบคุณพระเจ้าที่เราไม่มีหนี้สินที่ไหนที่เราต้องส่งคืน เรามีวัวตอนนี้ให้ลูก เลี้ยงวัว ผมไม่มีแรงที่จะทำแล้ว ลูกคนที่เลี้ยงวัวเราก็รับมาเลี้ยงอยู่ คำก็ช่วยเรา แต่คนนี้ก็ชอบกินเหล้า บางครั้งก็เมาแล้วก็ทะเลาะกับคนอื่นเหมือนกัน เราไม่ต้องไปยืมเงินของใคร พระเจ้าให้เราทุกอย่าง เลี้ยงดูเราอย่างดี เราก็ขอบคุณพระเจ้าจริง ๆ

3. ความสัมพันธ์ระหว่างครอบครัวกับชุมชน

เรื่องการช่วยเหลือกับชุมชนเราคิดว่าเป็นสิ่งสำคัญมาก เพราะเรานี้ช่วยเหลือคนและรับคนอื่นเข้ามาอยู่ในบ้านเราตลอด เวลามีงานที่ไหน เราต้องเข้าไปช่วย ยิ่งคริสตจักรเราต้องรับใช้ เพื่องานของพระเจ้าเราก็ยินดีมาก ๆ เลย เราไปทุกที่เมื่อก่อนที่ผมแข็งแรงผมเดินทางตลอดเวลา เวลาที่หมู่บ้านเรามีงานหมู่บ้าน งานพัฒนา งานสังคมที่ต้องการช่วยเหลือ เราต้องช่วยกัน เงินไม่สำคัญ

แต่เราคิดว่าหากเราช่วยกันงานที่เราต้องการทำให้เสร็จก็สามารถเสร็จไวมากยิ่งขึ้น ตอนนี้ผมไม่ค่อยมีแรงแล้ว เด็ก ๆ เล่าก็ทำกันอยู่กันเอง เมื่อก่อนเราเดินทางกันไปจัดงานทุกหมู่บ้านเลย เราไปกันนะ กินด้วยกัน นอนด้วยกัน เราช่วยกันเอาข้าวสารมา ร่วมกันหุงด้วยกัน หรือเวลาที่มีทหารมาอบรม พวกเราเวลาที่ต้องการคน ไปช่วยงาน ผมก็ต้องหาคนให้กับเขา คิดว่าเราจะมีความสุขมาก ๆ เมื่อเราได้มาทำงานด้วยกัน เงินเราไม่ต้องมาจ้างเราเราทำด้วยใจ

ด้านอบต. เราก็เข้าไปช่วยตลอดเวลาที่เขาจัดงาน เราก็ต้องไปร่วมด้วยเสมอ อบต. ก็ช่วยเราเวลาที่เราร้องการความช่วยเหลือ เราทำงานก็ต้องผ่านอบต. เจ้าหน้าที่อยู่แล้ว จริง ๆ แล้วหมู่บ้านก็เป็นของทุกคน ทุกคนก็ต้องการมาช่วยเหลือกัน หมู่บ้านเราก็จะนำอยู่อาศัยกัน ตอนนี้เด็ก ๆ ก็ช่วยเหลือกันปลูกต้นไม้ ช่วยเหลือย้ายกระถางหรือเอามาแยกต้นใหม่ เราก็จะเอาไปปลูกกันมีความสุข

ประวัติผู้วิจัย

ชื่อ	นายนำชัย ศิลาโกชน์
วัน เดือน ปีเกิด	15 ธันวาคม 2519
สถานที่เกิด	อำเภอบางกอกน้อย จังหวัดกรุงเทพมหานคร
ประวัติการศึกษา	ปริญญาตรี มหาวิทยาลัยศรีปทุม จบปีการศึกษา 2538
สถานที่ทำงาน	มูลนิธิรักแท้ กรุงเทพมหานคร
ตำแหน่ง	เจ้าหน้าที่ฝ่ายประสานงาน โครงการ

